

КОРАК БИБЛИОТЕКЕ

8

(2023)

Захваљујући средствима Министарства културе и информисања Републике Србије, Народна библиотека Ужице објављује штампано и електронско издање часописа „Корак библиотеке: часопис за културу и библиотечно-информациону делатност”, бр. 8.

ISSN 2466-524X (Online)
ISSN 2787-317X (Штампано изд.)

КОРАК БИБЛИОТЕКЕ

часопис за културу и
библиотечко-информациону делатност

Народна библиотека Ужице
2023.

Корак библиотеке: часопис за културу
и библиотечко-информациону делатност

бр. 8 (2023)

Редакција

др Бранка Арсовић, Педагошки факултет у Ужицу,
Универзитет у Крагујевцу
др Татјана Богојевић, Библиотека Матице српске Нови Сад
др Јелена Јањић, Народна и универзитетска библиотека Републике Српске,
Бања Лука
др Мирјана Стакић, Педагошки факултет у Ужицу,
Универзитет у Крагујевцу
Бојана Маринчић, Народна библиотека Ужице
Драгослава Родаљевић, Народна библиотека Ужице

Главни уредник

Драгослава Родаљевић

Одговорни уредник

Бојана Маринчић

Лектор

др Татјана Богојевић

Коректори

Драгана Ристановић
Милица Тарабић

Дизајн корица и припрема издања

Бојана Бјелица

Издавач

Народна библиотека Ужице

За издавача

Душица Мурић

**Број је објављен захваљујући средствима Министарства културе
и информисања Републике Србије.**

Часопис излази електронски и штампано, једном годишње
Радове слати до 30. јуна на адресу: korakbiblioteke@biblioteka-uzice.rs и
korakbiblioteke@gmail.com

САДРЖАЈ

ИЗ ПРОШЛОСТИ

- Марија Црнковић*
РАД НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ У ЈАГОДИНИ ОД ОСНИВАЊА ДО
СРЕДИНЕ 20. ВЕКА..... 9
- Marija Crnkovic*
THE JAGODINA PUBLIC LIBRARY ACTIVITIES FROM ITS
FOUNDATION TO THE MID-20TH CENTURY 17
- Бојана Б. Веселиновић*
СРПСКИ АРХИВ ЗА ЦЕЛОКУПНО ЛЕКАРСТВО: ПРВИХ 150
ГОДИНА..... 18
- Bojana B. Veselinovic*
SERBIAN ARCHIVES OF MEDICINE – THE FIRST 150 YEARS ..28

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Таијана Бојојевић*
ОВДЕ НИКАДА НЕЋЕ БИТИ СТАВЉЕНА ТАЧКА: СЕЋАЊЕ НА
ИВАНА РШУМОВИЋА..... 29
- Драјослава Родаљевић*
БИБЛИОГРАФИЈА ЉУБИШЕ Р. ЂЕНИЋА – 2. ДЕО 54
- Биљана Рисџовић*
КЊИГЕ НА СТРАНИМ ЈЕЗИЦИМА – ПОКЛОН НЕДЕ
ЗДРАВКОВИЋ НАРОДНОЈ БИБЛИОТЕЦИ УЖИЦЕ (каталог) 92

САВРЕМЕНИ ТОКОВИ

- Гордана Бацојић*
СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О ПОЗАЈМИЦИ НОВИНА У COBISS3
ОКРУЖЕЊУ – искуство Народне библиотеке Ужице 167
- Gordana Bacotic*
STATISTICAL DATA ON NEWSPAPER CIRCULATION IN THE
COBISS3 ENVIRONMENT – The Experience of the Užice Public
Library 182

Снежана Марић, Мирјана Димићријевић Станковић
БИБЛИОТЕКА ЦРКВЕ СВЕТОГ ЂОРЂА У УЖИЦУ 183

Snezana Maric, Mirjana Dimitrijevic Stankovic
THE LIBRARY OF THE CHURCH OF ST. GEORGE IN UŽICE ..201

Маја Дејановић, Биљана Ђелић
БОРБА ЗА ЧИТАЊЕ У 21. ВИЈЕКУ – ТРКА НАРОДНИХ
БИБЛИОТЕКА СА ВРЕМЕНОМ 202

Maja Dejanovic, Biljana Celic
THE STRUGGLE FOR READING IN THE 21ST CENTURY – A
RACE AGAINST TIME 217

Ружица Љ. Дамњановић
ЕДУКАЦИЈА ШКОЛСКИХ БИБЛИОТЕКАРА: ПОТРЕБЕ, ЖЕЉЕ И
МОГУЋНОСТИ.....218

Ruzica Lj. Damjanovic
EDUCATION OF SCHOOL LIBRARIANS: NEEDS, DESIRES, AND
OPPORTUNITIES.....226

Јелена Калајџија
КВАЛИТЕТНИМ ЧИТАЊЕМ ДО ЕКО-СВИЈЕСТИ.....227

Jelena Kalajdzija
QUALITY READING LEADS TO ECO-AWARENESS IN
PRACTICE 239

Милица Маџијевић, Наталија Ђуровић
ШЕТАМ И ПРИЧАМ – ЛЕКЦИЈЕ О ЗАВИЧАЈУ 240

Milica Matijevic, Natalija Djurovic
WALKING AND TALKING – LESSONS ABOUT HOMETOWN 249

ИСТРАЖИВАЊА

Катарина Карамиджалковић, Јелена Владећ
ЧАСОПИС MEDICUS И РАД НА ЊЕГОВОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ
(2000–2007) 250

Katarina Karamijalkovic, Jelena Vladetic
MEDICUS JOURNAL AND THE CREATION OF ITS
BIBLIOGRAPHY (2000–2007) 261

ПРЕВОДИ

<i>Ирини Криџикоу</i> БИБЛИОТЕКЕ И БИБЛИОТЕКАРИ „У ДОБА ПАМЕТНИХ ТЕЛЕФОНА”	262
--	-----

ПРИКАЗИ

<i>Драјана Ристићановић</i> КО СМО СЕБИ, ШТА СМО ДРУГИМА, КУДА ИДЕМО?	273
--	-----

<i>Снежана Марић</i> СТРУЧНИ СКУП У БИЈЕЉИНИ.....	278
--	-----

<i>Мирјана Димићријевић Сџанковић</i> БИБЛИОТЕКАРСТВО СРПСКЕ.....	284
--	-----

<i>Мирјана Радовановић Пејовић, Ана Дуковић</i> СВЕТСКИ КОНГРЕС ШКОЛСКИХ БИБЛИОТЕКАРА: „ПРОЦВАТ ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ: ИСТРАЖИВАЊЕ, ПОЛИТИКА И ПРАКСА”	289
--	-----

<i>Александар Радовић</i> ПРИЧЕ ИЗ „ОБЛАЧИЋА” У БИБЛИОТЕЦИ МАТИЦЕ СРПСКЕ	293
---	-----

<i>Тијана Бојовић</i> ДРАГОЦЕНА БИБЛИОГРАФСКА РЕТРОСПЕКТИВА	296
--	-----

Политика часописа „Корак библиотеке: часопис за културу и библиотечко-информациону делатност”	298
--	-----

Упутство ауторима	302
-------------------------	-----

Марија Црнковић

027.022(497.11)"185/195"

Народна библиотека „Радислав Никчевић” у Јагодини

marijacrnkova@gmail.com

Стручни чланак

РАД НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ У ЈАГОДИНИ ОД ОСНИВАЊА ДО СРЕДИНЕ 20. ВЕКА

Сажетак: У раду је представљен историјат развоја библиотеке у Јагодини од оснивања до средине 20. века. Развој Библиотеке сагледан је кроз три аспекта: установа које обављају библиотечку делатност, зграда у којима су оне биле смештене, фонда и структура чланова. Библиотека у Јагодини основана је 1909. године, Указом краља Петра I Карађорђевића. На свом путу народног просвећивања наилазила је на бројне материјалне и просторне потешкоће. Њена делатност одвијала се кроз рад различитих установа: Грађанске читаонице, Народне књижнице и читаонице, Омладинске библиотеке, Библиотеке основане при Среском синдикалном већу. Рад ових установа одвијао се у зградама које су обележиле архитектуру Јагодине првих деценија 20. века. Путоказ у праћењу рада библиотеке представља основни фонд, који је током Другог светског рата у великој мери оштећен. Данас, ове књиге чине Фонд Народне библиотеке у Јагодини.

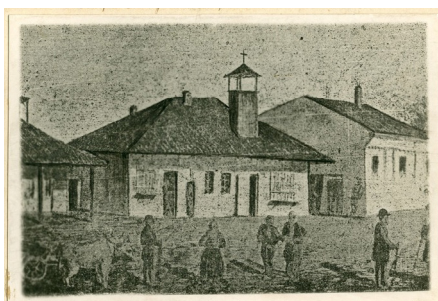
Кључне речи: Библиотека, Грађанска читаоница, књижни фонд, Јагодина.

Библиотека у Јагодини, током своје седамнаест деценија дуге историје, представљала је, а и данас представља, значајан чинилац у културном и друштвеном животу Јагодине. У овом раду представљен је период од њених почетака до средине 20. века. Нажалост, услед честих пресељења саме Библиотеке, потом и два светска рата, сачувани архивски извори скромни су и не дају нам довољно података.

Корени данашње Библиотеке датирају из средине 19. века. Јагодина је у том периоду, услед наглог развоја трговине и занатства, постала једно од најјачих трговачких средишта, после Београда и Шапца. У вароши су основана начелства, а постојала је и основна школа, болница, апотека и суд-магистрат.¹ Значајно кул-

1 Љубица Здравковић, *Сто њедесет година јагодинске њиваре* (Јагодина: Завичајни музеј, 2002), 5.

турно средиште тадашње вароши представљало је јагодинско Читалиште. Први писани помен о Читалишту налазимо у извештају Друштва српске словесности, из 1851. године, где се Читалиште наводи као корисник *Гласника Друштва*.² Првих година постојања Читалиште напредује захваљујући залагању грађанства које је, између осталог, организовало балове у корист Читалишта. Допис потпредседника Читалишта Косте Михаиловића, од 5. августа 1857. године, у коме се он захваљује Друштву за примљене књиге, потврђује да је Читалиште корисник књига и *Гласника Друштва српске словесности*.³ Међутим, уследиле су потешкоће у раду, који је обустављен 1858. године, а обновљен у фебруару 1869. године.⁴ На основу статистичких података, изнетих у *Просвећеном гласнику*, фебруара 1881. године, сазнајемо да Јагодина у то време има 1365 писмених становника, што значи да је на 100 становника било 30,82 писмених. Из наведеног, јасно се уочава значај постојања и рада Читалишта за ширење општег образовања тадашњег становништва. Обновљени рад имао је добар пријем код грађанства. Јагодинска општина финансирала је рад Читаонице, али значајан извор прихода Читаоница је имала од беседа, које је, по одобрењу општине, организовала са певачким друштвом, у згради основне школе где је и била смештена.

Сл. 1. Зграда основне школе у којој је радило Читалиште у Јагодини, крај 19. века

Са сигурношћу можемо рећи да крајем 1869. године Читалиште броји 80 чланова, које чине истакнути грађани тадашње Јагодине. Међу њима је и познати сликар и песник Ђура Јакшић, који је у то време живео у Јагодини и радио као професор у полугимназији, као и Светозар Марковић, водећи члан социјалистички

2 Десанка Стаматовић, *Читалиштва у Србији у XIX веку* (Београд: Народна библиотека Србије, 1984), 173.

3 Исто, 174.

4 „Читаонице у Кнежевини Србији”, *Просвећени гласник*, св. III (1881): 96.

и револуционарно усмерене струје Уједињене омладине српске. Од 1872. године мењају се прилике у раду Читалишта. Власт је почела да обраћа већу пажњу на чланове и на организовање скупова. То нарочито долази до изражаја кад се у Јагодини формира прва опозиција, што је последица рада Светозара Марковића, који је у Јагодини стекао присталице и подршку међу млађим и слободоумнијим грађанима. То за последицу има премештаје млађих чланова, потом и изостајање општинске помоћи раду Читалишта, а напослетку и престанак рада.⁵ У прегледу новчаног стања Читалишта, за 1874. годину, види се да је читаоница у Јагодини почетком године имала већи издатак од прихода.⁶ У извештају Округног начелника, из 1875. године, наводи се да је Читалиште престало да ради јануара 1874. године, пошто је у његовим просторијама смештен новоосновани трећи разред Реалке.⁷ Читаоница је набављала листове: *Будућносћ*, *Јавносћ*, *Учишјељ*, *Школа*, *Врзино коло* и једини страни лист *Засџава*.⁸ Само постојање Читалишта значило је основ за развијање библиотечке делатности, која се три деценије касније утемељује под окриљем Библиотеке, а Указом краља Петра I Карађорђевића основана је 27. априла 1909. године.

Сл. 2. Зграда Гимназије у којој је радила Јавна библиотека у Јагодини, почетак 20. века

5 Емило Ј. Цветић, *Сјоменици Јагодине*, књ. II (Ниш: Штампарииа „Гутенберг”, 1914), 27.

6 Исто, 98.

7 Томислав Петровић, „Оснивање и рад првог читалишта”, *Корени, часопис за историографију и архивистику*, бр. 6 (2008): 48.

8 Бранко Перуничкић, *Град Светозарево: 1806–1915* (Београд: Скупштина општине Светозарево, 1975), 1269.

***

Од оснивања до почетка Првог светског рата, Јавна библиотека била је смештена у згради јагодинске, тада већ четвороразредне Гимназије. Исте, 1909. године, основана је и Грађанска читаоница „у циљу вишег духовног образовања, обавештавања по свим гранама јавног живота, узајамног упознавања и јачег дружења”. Њен рад утврђен је *Правилима грађанске читаонице*, донетим 3. марта 1911. године. *Правилима* су дефинисане дужности Управе, која броји 11 чланова, обавезе председника и потпредседника, секретара, благајника и књижничара, који се бирају од чланова Управе, као и време одржавања редовних зборава. Одређено је да се у случају престанка рада Читаонице сва њена имовина преда на чување Јавној библиотеци.⁹ Читаоница се издржавала улозима чланова, добровољним прилозима и завештањима, приходима од концерата и забава, као и ванредним приходима. На списку чланова Грађанске читаонице налазили су се многи професори, лекари, индустријалци, трговци, адвокати.¹⁰ Неки од чланова, попут Сретена Ацића,¹¹ управитеља Учитељске школе, учитеља музике Владимира Ђорђевића,¹² директора Гимназије Сретена Николића и др., држали су и бројна предавања у Јагодини и околини. Грађанска читаоница примала је следеће новине: *Полиџику*, *Правду*, *Штампу*, *Вечерње новине*, *Ситражу*, *Пијемонџи*, *Трибун*, *Радничке новине*.¹³ Током Првог светског рата Јавна библиотека и Грађанска читаоница деле судбину многих тадашњих установа, те је и њихов фонд готово у потпуности страдао.

Након Великог рата, 1923. године, у Јагодини је основано Удружење младих умних радника „УМУР”, које је чинила група

9 *Правила Грађанске читаонице у Јагодини* (Јагодина: Нова штампарија Адама Глигоријевића и сина, 1911).

10 Народна библиотека Јагодина, Архива, *Списак чланова ове Грађанске читаонице који су илажили свој улој за 1911. јодину* (1911).

11 Сретен Ацић (1856–1933), управитељ Мушке учитељске школе у Јагодини у периоду од 1898. до 1920. године. Аутор је значајних педагошких радова.

12 Владимир Р. Ђорђевић (1869–1938), био је наш познати музички педагог и етномузиколог. Учитељ по струци, предавао је музику и певање у Мушкој учитељској школи у Јагодини, од њеног оснивања па до 1912. године. Музичка школа у Јагодини носи назив по овом учитељу.

13 Мила Стефановић, *Јагодинско библиотекарство (1851–2011)* (Јагодина: Народна библиотека Радислав Никчевић, 2011), 106.

интелектуалаца и млађих чиновника. У оквиру удружења налазио се Народни универзитет и Народна књижница и читаоница, као и дилетантско позориште, хор и оркестар установе. Делатност Библиотеке наставља се у оквиру Народне књижнице и читаонице. Познато је да су се књиге издавале четвртком послеподне (од 14 до 17 часова) и недељом преподне (од 9 до 12 часова), а грађанство је могло у Читаоници бесплатно да чита изабране књиге. Позајмљивање књига из библиотеке на читање ван читаонице, било је дозвољено свима уз кауцију од 20 до 50 дин. (према вредности узете књиге).¹⁴ Народна књижница и читаоница имала је 1938–1940. године 292 члана, и то 126 редовних и 166 помажућих.¹⁵ На основу сачуване Главне књиге чланства, у периоду 1938–1940. године, знамо да су чланство чинили просветни радници, судије, трговци, занатлије, студенти. Под редним бројем 81/138 уписан је студент права Радислав Никчевић, који је после Другог светског рата проглашен за народног хероја, а по коме Библиотека од 1974. године носи име.¹⁶ Сачувани записници припремају дужности благајника Удружења, сведоче нам о новчаним прилозима грађана у корист Удружења, од којих је поред организовања концерата и предавања, за Читаоницу набављено

14 Завичајни музеј Јагодина, Архива, *Факсимил објаве о оснивању Библиотеке УМУР-а из 1923. године* (1923).

15 Народна библиотека Јагодина, Архива, *Главна књига чланова-ца редовних и помажућих Народне књижнице и читаонице у Јагодини за 1938/39/1940. г.*, (1938).

16 Радислав Никчевић (1917–1941), правник, члан СКОЈ-а од 1935. године. Месно руководство Партије налаже му рад на окупљању и припремању сеоске и школске омладине. Рад се одвија у оквиру Културно-уметничког друштва Абрашевић у Јагодини, а након његовог укидања Партија илегално оснива УМУР – Удружење младих умних радника. Како је забележено, током 1938. године, радио је као књижничар Народне књижнице и читаонице у Јагодини. Непосредно пре Априлског рата, Никчевића је мобилисала Војна команда у Пожаревцу. Потом је заробљен и одведен у концентрациони логор у Младеновцу, из кога бежи и враћа се у Јагодину. Изабран је за секретара Окружног комитета КПЈ за Моравски округ. Активно учествује у припремању народа на устанак, а од средине 1941. године повлачи се у илегалу, јер полиција отпочиње прогон комуниста. Августа исте године, током извршавања задатка, ухваћен је у селу Милошеву и стрељан. За народног хероја проглашен је 7. јула 1953. године.

600 књига и 5 часописа.¹⁷ Марта 1930. године Удружење је организовало 73. јавно предавање, које је одржао директор Учитељске школе др Драгољуб Петровић,¹⁸ са темом *Ми и Французи*.¹⁹

Сл. 3. Зграда Првостепеног суда у којој је радила Народна књижница и читаоница, почетак 20. века

Фонд библиотеке од 1923. године налазио се у згради Првостепеног суда, где је и остао током Другог светског рата. Тадашњи председник Удружења „Народна књижница и читаоница” судија Бошко Спасојевић, у жељи да сачува књиге, током рата је пренео у своју кућу 4500 публикација.²⁰ Преостали фонд, око 3000 књига, након рата преузела је Омладинска библиотека, тада у надлежности Омладинске организације, која је, све до 1947. године, била смештена у згради Соколског дома.²¹ Зграда Соколског дома саграђена је 1935. године, по пројекту архитекте Момира Коруновића, и ужива статус културног добра. Данас се у њој налази Завичајни музеј Јагодине.

Библиотечка делатност даље се развија кроз библиотеку основану при Среском синдикалном већу. Била је смештена у згради Трговачког дома, данашњег Радничког универзитета. Она је, такође, архитектонско остварење Момира Коруновића,

17 Народна библиотека Јагодина, Архива, Завичајни фонд инв. бр. 5. *Зайисник о њримојредаји дужности длајајника Народне књижнице и читтаонице у Јајодини, на дан 16. новембра 1938* (1938).

18 Драгољуб Петровић (1888–1936), професор, преводилац, управитељ Мушке учитељске школе у Јагодини. Одликован академском палмом, на предлог француског Министарства просвете, Орденом Светог Саве V и VI реда, као и Захвалницом Црвеног крста Југославије.

19 Завичајни музеј Јагодина, Архива, *Плакајћ Удружења Младих умних радника у Јајодини, њредавање др Драјољуба Пејровића, 30. марћ 1930. јод.* (1930)

20 Томислав Петровић, „Између два рата”, *Корени*, бр. 7, (2010): 91–94.

21 Мила Стефановић, *Јајодинско бидблијојекарсјтво (1851–2011)*. (Јагодина : Народна библиотека „Радислав Никчевић”, 2011), 149.

а саграђена је 1932. године. У почетку је то била једносратна грађевина, богате фасадне декорације, чији се првобитни изглед губи 1970. године, након дограђивања спрата.

Сл. 4. Зграда Соколског дома у којој је радила Омладинска библиотека, половина 20. века

Проблем простора, који се наметао од оснивања Читалишта и за последицу имао честа пресељења Библиотеке и њеног фонда, трајно је решен 1947. године, када се Библиотеци додељује национализована зграда породичне куће трговца Петра Таушановића. Зграда Библиотеке у Јагодини проглашена је за културно добро и заштићена је Одлуком Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу, бр. 993/1, од 11. новембра 1974. године.

Сл. 5. Породична кућа трговца Петра Таушановића, данас Народна библиотека Радислав Никчевић”, почетак 20. века

Данас се у Библиотеци чува део књижног фонда који је штампан до средине 20. века. Већина ових књига налази се у Завичајном одељењу Библиотеке. То је око 260 наслова ретких књига, насталих у ратним годинама – током балканских ратова, Првог и Другог светског рата. Штампана овог периода имала је значајан политички, друштвени и културни утицај, који се огледао у подршци и подстицају у борби за одбрану отаџбине. Печати који се налазе на овим књигама откривају нам пут развоја и формирања фондова данашње Библиотеке: печат Народне књижнице

и читаонице (од 1923. године), печат Омладинске библиотеке (формиране после Другог светског рата), печат библиотеке Средског синдикалног већа и Народне библиотеке (од 1961. године). Насловне стране ових књига, поред печата и инвентарних бројева библиотечких установа у којима су се тада налазиле, имају и печате неких књижара, као и печате и посвете приватних лица у чијем су власништву биле.

Сачувани фонд забележен је у Књизи инвентара, која је установљена 1950. године. У Књизи је инвентарисано 7930 наслова. Из статистичких података види се да структуру фонда до 1950. године чине књиге највише из области књижевности и лингвистике. Књига уписана под редним бројем један била је *Против фашизма: карикајуре Пјера Крижанића*, Београд, 1948, а из фонда је отписана 1975. године.

Библиотека добија статус Градске библиотеке 1957. године, а оснивач је Општина Светозарево. Од тог периода рад је устаљен и редовно финансиран, чиме отпочиње континуирани развој библиотечке делатности, усавршавање кадрова и повећање књижног фонда.

Литература:

1. Завичајни музеј Јагодина, Архива, *Факсимил објаве о оснивању Библиотеке УМУР-а из 1923.*
2. Завичајни музеј Јагодина, Архива, *Плакај Удружења Младих умних радника у Јајодини, предавање др Драгољуба Пејровића, 30. марта 1930. год.* (1930).
3. Здравковић, Љубица. *Што њедесет година јајодинске њиваре.* Јагодина: Завичајни музеј, 2002.
4. Народна библиотека Јагодина, Архива, *Списак чланова орд. Грађанске читаонице који су њлајили свој улој за 1911. јодину.*
5. Народна библиотека Јагодина, Архива, Завичајни фонд инв. бр. 5. *Зайисник о ѡримојредаји дужности блајјаника Народне књижнице и читаонице у Јајодини, на дан 16. новембра 1938.*
6. Перуничкић, Бранко, *Град Свејозарево: 1806–1915.* Београд: Општина општине Светозарево, 1975.

7. Петровић, Томислав. „Између два рата”, *Корени*, бр. 7 (2010): 91–96.
8. Петровић, Томислав. „Оснивање и рад првог читалишта”, *Корени*, бр. 6 (2008): 45–50.
9. *Правила Грађанске читалионице у Јагодина*. Јагодина: Нова штампарија Адама Глигоријевића и сина, 1911.
10. Стаматовић, Десанка. *Читалишта у Србији у XIX веку*. Београд: Народна библиотека Србије, 1984.
11. Стефановић, Мила. *Јагодинско дидлоџекарство (1851–2011)*. Јагодина : Народна библиотека „Радислав Никчевић”, 2011.
12. Цветић, Емило Ј. *Споменици Јагодине, 2*. Ниш: Уметничка штампарија „Гутенберг”, 1914.
13. „Читалионице у Кнежевини Србији”. *Просветни гласник*, год. II, св. III (1881): 91–98.

The Jagodina Public Library Activities from Its Foundation to the Mid-20th Century

Summary: The paper presents the historical development of the Jagodina Public Library period from its foundation to the mid-20th century. Three aspects of its development are given – institutions performing library activities, buildings in which they were located, and its material and member structure. The Jagodina Library was founded by the Decree of King Peter I Karađorđević in 1909. In its public education mission, the library encountered numerous material and spatial difficulties. These issues caused its activities to be realized through the work of various institutions such as the Civic Reading Room, Public Library and Reading Room, Youth Library, and District Trade Union Council Library. These institutions worked in buildings that marked the architecture of Jagodina in the first decades of the 20th century. Although it was severely damaged during World War II, the core collection of the Jagodina Library is a kind of guidance in following the history of its activities. Today, these books make up the collections of the Jagodina Public Library.

Keywords: Public Library, Civic Reading Room, library collections, Jagodina.

Примљен рукојис 28. 6. 2023.

Исправке рукојиса 14. 8. 2023.

Прихваћен за објављивање 21. 8. 2023.

Бојана Б. Веселиновић

050:61 СРПСКИ АРХИВ ЗА ЦЕЛОКУПНО

Народна библиотека Србије, Београд

ЛЕКАРСТВО"1874/2023"

veselinovic.bojana@nb.rs

Стручни чланак

СРПСКИ АРХИВ ЗА ЦЕЛОКУПНО ЛЕКАРСТВО: ПРВИХ 150 ГОДИНА

Сажетак: Часопис *Српски архив за целокупно лекарство* је један од најстаријих часописа из области медицине на овим просторима, а може се сврстати и у ред часописа са дугом традицијом без обзира на област којом се бави.¹ Први број часописа објављен је давне 1874. године. Од тада до данас, часопис представља место на коме се могу наћи све савремене теме из области биомедицине и фармације, али и организације медицинске струке, санитарне контроле, стоматологије итд. У њему су објављивали сви угледни лекари од краја 19. века до данас. Уредници и аутори су, у великој мери, допринели да овај часопис свој квалитет и актуелност задржи свих ових година. Заступљене су битне теме из области медицине, а придаје се велика важност свим савременим трендовима за лечење, дијагностику, познавање и препознавање болести у Србији и свету.

Кључне речи: *Српски архив за целокупно лекарство*, Српско лекарско друштво, медицина, историја.

Увод

После обнове српске државности након Првог и Другог српског устанка почиње и развој просвете, културе и науке. Оснива се Велика школа (1808), као и Лицеј у Крагујевцу (1838), који се 1841. године сели у Београд. У склопу Велике школе, у 19. веку, није било начина да се стекне било какво медицинско

---

1 У периоду када је овај часопис почео да излази, објављивани су: *Летопис Машице српске* (излази од 1824. године па до данас), *Јавор: лист за забаву и поуку* (објављиван у периоду 1862–1893), *Гласник Друштва српске словесности* (излази 1847–1891), међутим *Српски архив за целокупно лекарство* је први часопис из области медицине.

образовање, а образованих лекара (који су студије завршавали у Бечу, Берлину и другим европским градовима) било је мало. Народ у Србији је више био окренут другим методама лечења, а начин на који су гледали на лекаре најбоље се могао видети кроз запажање Јована Данића, који каже да „они греше у времену: кад је време лекару они зову попа, а кад је време попу обраћају се лекару!”²

Оснивање Српског лекарског друштва

Јован Апостоловић је био први српски лекар са дипломом Универзитета у Берлину, који се вратио у Србију и започео праксу, 1759. године. Његовим доласком у Србију, започиње нова ера у развоју модерне медицине на овим просторима. У периоду лоших прилика у земљи, у медицинском и сваком другом смислу, почиње да се јавља идеја о здравственој заштити становништва. С нестрпљењем се чекало и формирање Медицинског факултета, чиме би се повећао број образованих лекара у Србији, а здравствене прилике поправиле. Међутим, пошто се са оснивањем факултета није журило, из финансијских разлога, а у Србији није ни било довољно стручног кадра за тако нешто, јавља се потреба лекара да се, и после завршених студија, састају, саветују, размењују мишљења и унапређују свој рад у погледу дијагностике и лечења.

Први покушај организовања лекара почиње тридесетих година 19. века. На иницијативу Карла Пацека, у Београду се оснива Лекарско читалиште (1839), које се гаси исте године, са одласком династије Обреновић. Неколико година касније, начелник Санитетског одељења Емерих Линденмајер, са сарадницима оснива Лекарску ручну библиотеку, која је требало да представља место где се могла наћи стручна литература која би помагала лекарима у њиховом раду. Фонд се формира од поклона лекара, као и куповином књига које је финансирало Министарство унутрашњих дела.

---

2 Јован Данић, „Како народ тражи лекара”, *Народно здравље*, год. 5, бр. 7 (јул 1900): 146.

Предлог за организовање и удруживање лекара поново је покренуо Аћим Медовић, члан Друштва српске словесности и тадашњи секретар Санитетског одељења. Он у *Српским новинама*, из 1859. године, пише „Надамо се и очекујемо од наше санитетске управе да ће она наћи средства к томе, да све лекаре у земљи нашој саједини у једно лекарско друштво”.³ Међутим, атентат на кнеза Михаила Обреновића (1868) и недостатак финансијских средстава је за кратко пореметило ове планове.

По узору на Српско медицинско друштво – удружење српских медицинара у Бечу, чији је члан и сам био, Владан Ђорђевић, 1872. године, са својим колегама (Јосиф Панчић, Јован Валента, Аћим Медовић и др.) оснива Српско лекарско друштво и постаје његов први председник. Идеја је била да чланови друштва буду српски лекари, било у земљи или ван ње, страни лекари који живе у Србији,⁴ као и угледни и признати лекари из иностранства,⁵ који би имали статус почасних чланова друштва.

Један од основних корака био је да се успоставе задаци и циљеви овог друштва који су дефинисани *Уставом* Српског лекарског друштва (1872), а то су:

„1) Да прати својим радом сувремено развијање медицинске науке и оних грана јестаственице које су јој помоћнице; да напредује са постепеним развитком лекарства; да се усавршава свагдашњим његовим искуством, да распростире то искуство писменим и усменим саопштењима, а уједно да се стара и о развоју српске научне терминологије у медицинској науци и њеним јестаственичким помоћницама.

---

3 Јелена Јовановић Симић, *Српско лекарско друштво 1872–2017* (Београд: Српско лекарско друштво, 2017), 7.

4 Пошто у том периоду није било довољно школованих српских лекара, кнез Милош успева да доведе неколицину страних лекара који остају да живе у Србији. Међу њима су били: др Карло Пацек, др Карло Белони, др Едуард Михел, итд.

5 Многи међународно признати лекари, који су дали велики допринос развоју и модернизацији медицине, били су почасни чланови друштва. Међу њима су и: Роберт Кох, Луј Пастер, Рудолф Вирхоф и многи други.

2) Да нарочито ради на статистици болести у земљама у којима српски народ живи, да тражи узроке тим болестима уколико су они у народним и географским особинама и да проучава средства којима би се ти узроци најпоузданије уклањали”.⁶

Исте године (22. априла по новом, тј. 4. маја по старом календару) одржава се први састанак. Српско лекарско друштво добија дозволу за рад, а састанке одржава у канцеларијама Српског ученог друштва, у Капетан Мишином здању. У оснивачком одбору налазили су се, поред лекара из Србије, и лекари из других земаља. Друштво је у свом чланству имало и цивилне и војне лекаре, као и лекаре запослене у државним установама и оних који су обављали приватну праксу.

За постојање и рад Српског лекарског Друштва везана је појава многих значајних медицинских и друштвених институција у Србији. Ту спадају оснивање српског Друштва Црвеног крста (1876), Главног санитетског савета (1881), припрема и оснивање Медицинског факултета у Београду (1914). Од посебног значаја је активно учествовање Српског лекарског друштва у стварању српског здравственог законодавства и модерног система здравствене заштите.

Оснивање часописа

Већ на другом састанку Друштва створила се идеја и о штампарско-издавачкој делатности. Предложено је да се на свака три месеца објављује часопис који би се састојао из два дела. У првом делу био би „самостални рад српски на лекарским наукама и њеним помоћницама”,⁷ тј. први део садржао би статистичке податке о болеснима у Србији као и у земљама где Срби живе,⁸ прилоге и расправе из разних грана медицине и сродних

6 Јовановић Симић, *Српско лекарско друштво 1872–2017*, 9.

7 Слободан Ђорђевић, *Удео „Српског архива за целокупно лекарство” у настајању и ширењу првих књига за више медицинско образовање у Србији* (Београд: Српско лекарско друштво, 1958), 3.

8 У овом периоду Кнежевина Србија обухватала је територију данашње Србије, без Рашког округа, Косова и Метохије и Војводине. Како велики

наука (фармације, стоматологије, ветерине...), тромесечни преглед резултата и нових сазнања у медицини, као и разне критике и расправе на одређене теме. У другом делу би се у сваком броју налазио по један чланак „из сваке лекарске науке”. Била је идеја да ти чланци представљају језгро око кога би се кроз неколико година саставила збирка списа, која би покривала различите гране медицине (анатомија, физиологија, патологија). Ови списи требало је да буду на српском језику, представљајући тако прве уџбенике медицине које би будући лекари изучавали на матерњем језику.

Владан Ђорђевић сматрао је да би часопис могао сам себе финансирати, јер би се продајом овог часописа на територији Србије, али и околних земаља, могли покрити трошкови његовог издавања и штампања. По његовом мишљењу, часопис би куповали лекари и медицинари српске и хрватске народности. Он сам је уредио први број часописа без икакве новчане надокнаде. Ипак, због недостатка средстава, први број *Српској архива за целокујно лекарство* објављен је тек 1874. године, а штампање часописа одобрио је лично Милан Обреновић „о државном трошку”. Због лоших економских прилика у Србији у 19. веку и несигурне политичке ситуације, часопис првенствено опстаје захваљујући ентузијазму главних уредника, али и лекара који пишу за њега. Историјски гледано, часопис *Српски архив* представља важан документ, кроз који се може пратити развој медицине у Србији, као и уздизање и унапређивање здравствене културе код нас за последњих 150 година. За век и по излажења *Архив* је задржао континуитет, а једини периоди када није штампан је период Првог и Другог светског рата, када су лекари били ангажовани да спасавају животе и брину за рањене и болесне становнике Србије.

Главни уредници часописа су, за ових 150 година, били многи виђенији лекари у Србији. Неки од њих су и Владан Ђорђе-

---

број српског становништва није живео на територији Србије постојала је потреба да се поред статистичких података о Србима у Кнежевини Србији, изнесу и статистички подаци о Србима ван тадашње Србије.

вић, хирург (први уредник часописа 1874–1875), затим Милан Јовановић Батут, епидемиолог (1896–1898), Војислав Михајловић, дерматовенеролог (1920–1924), Димитрије Јовчић, први српски дечји хирург (1951), и други. Аутори чланака у часопису су познати и признати лекари свога времена. Између осталих то су били: Јован Валента, Коста Тодоровић, Јован Јовановић итд. За овај часопис су од самог почетка радове слали и страни лекари, који су својим радовима и примерима из праксе умногоне допринели развоју медицине у Србији.

Српски архив представља и приказ медицинских и здравствених прилика у Србији у последњих 150 година. Осим бројних примера из праксе лекара, у њему можемо наћи и различите законе, уредбе или само предлоге, којима се уређује поступак контроле ширења, спречавања, прогнозе и праћење заразних болести, поступци дезинфекције хируршких сала и болесничких соба. У првим деценијама излагања могу се видети и предлози за увођење социјалног и здравственог осигурања, по угледу на друге земље у Европи. У једном делу у коме се пише о законима и наредбама каже се да „по закону из 1891. оснивају се по Угарској у варошима и срезовима благајнице за помагање болеснима. Сваки послодавац дужан је да упише своје раднике за чланове те благајнице, и уплаћује једну, а сами радници две трећине од одређене уплате”⁹ Овим уплатама омогућавано је бесплатно лечење, као и пружање новчане помоћи у случају спречености за рад. Лечење је требало да буде бесплатно и за све чланове породице.

Стари бројеви часописа пружају добар преглед о мењању заступљености појединих болести у популацији. Најзаступљеније болести са краја 19. и почетком 20. века су дифтерија, дизентерија, маларија, туберкулоза, велике богиње, сифилис... На једном од редовних састанака друштва, где су излагани разни предлози о дијагностици и лечењу мање познатих болести у Србији, И. Хирш своје излагање започиње речима: „Има неких

---

⁹ „Благајнице за потпомагање болесника у Угарској”; *Српски архив за целокупно лекарство*, год. 1, бр. 3/4 (март 1895): 83.

болести које се код нас веома ретко појављују; међу те болести спада: morbus Adisoni, Diabetes mellitus i morbus Basedowi. Адизонову болест нисам видео за време своје 10-то год. праксе у Србији, Diabetes mellitus само један пут, а morbus basedowi само три пута ...”¹⁰ Овај детаљ показује да је дијабетес била болест која се у то време јако ретко појављивала у нашој популацији. Вероватно да због мањка дијагностике болест често и није била откривана, али је и начин живота и начин исхране допринео да болест која је у данашње време изузетно заступљена, у то време представља ретку појаву.

Током дугог низа година излажења часописа, посебно у 19. веку, велика пажња се поклањала извештајима о здравственом стању војске кроз табеле о броју болесних и умрлих, које су приказиване у сваком броју. У првим годинама излажења можемо наћи и извештаје са састанака Српског лекарског друштва, извештаје о раду лекарских заједница и удружења, извештај о раду санитетских власти, вести о стручним заводима и установама заједно са извештајима о броју оболелих и преминулих од различитих болести. Често се могу наћи извештаји неких специфичних и ретких болести који су приказани на међународним скуповима. На овај начин су и лекари из Србије могли да буду упознати са новим методама лечења и савременом дијагностиком која се у том моменту користила било где у Европи.

У оквиру часописа излазио је и посебан додаток *Народно здравље: лекарске њоуке народу*.¹¹ Ово је касније постао посебан часопис, у коме су научно-популарни чланци намењени ширем слоју становништва, а не само стручној јавности. У часопису се налазе чланци о очувању хигијене и здравља деце, помоћи болеснима, објашњавању различитих појава у друштву у смислу очувања здравља и хигијене, итд. У периоду 1980–1985, у оквиру *Српског архива за целокуино лекарство*, излази и посебан дода-

10 И. Хирш, „О Morbus Baserdowi”, *Српски архив за целокуино лекарство*, књ. 9, бр. 1 (јануар 1887): 115.

11 Овај часопис излазио је у периоду 1896–1914. Издавач је такође било СЛД, а главни уредници били су, између осталих, Милан Јовановић Батут, Јован Данић и други.

так *Кардиолоџија*, који се после 1985. издваја и излази као посебан часопис. Са повременим прекидима овај часопис излази све до 2007. године, а уређивала га је и издавала Секција за кардиологију СЛД.

Осим ова два листа, и за остале часописе које објављује Српско лекарско друштво може се рећи да су проистекли из *Српског архива за целокупно лекарство*. Данас су то: *Стоматолошки гласник* (који од 1955. године до данас уређује и издаје Стоматолошка секција СЛД), *Медицински њреплед* (који од 1948. године издаје Друштво лекара Војводине СЛД), као и *Praxis medica* (који од 1972. године издаје Друштво лекара Косова и Метохије СЛД). Ту су и бројни часописи које издају подружнице и секције СЛД.¹²

Данас за *Српски архив* радове шаљу аутори из земље и из иностранства. Велики број радова и тема присутних у сваком броју показује да овај часопис још увек успева да задржи актуелност, не запостављајући квалитет објављених радова. И у информатичком смислу *Српски архив за целокупно лекарство* иде у корак с временом. Он је од 2008. године реферисан у међународној бази података WoS.¹³ Оцена према категоризацији овог часописа је М23, тј. спада у међународни часопис.¹⁴ *Српски ар*

12 Извор је библиотечко-информациони сервис Кобис.

13 Web of Science (раније познат као Web of Knowledge) – база података са плаћеним приступом у којој су библиографски цитати из стручних часописа различитих области науке <https://bit.ly/3v8VLdO>

14 Министарство науке, просвете и технолошког развоја сваке године даје оцену стручних часописа за текућу годину, а први предуслов за категоризацију је да буде достављен у Дигитални репозиторијум Народне библиотеке Србије. На основу библиометријске анализе, мишљења научних одбора и предлога комисије, формира се оцена. М23 је Међународни часопис (Часопис који се налази на попису JCR (Journal Citation Report), тј. Web of Science, али према ИФ2, односно ИФ5, није у својој области наука рангиран међу првих 60% часописа). Према „Правилнику о категоризацији и рангирању научних часописа”. *Службени гласник РС*, бр. 159 (30. децембар 2020). Међународни часописи оцењују се на основу њихове реферисаности у међународним цитатним базама и то JCR.

хив за целокујно лекарсѝво уврштен је и у DOI¹⁵ базу Србије. На сајту *Срѝској архива* налази се архива радова од 2002. године до данас, а на сајту СЦИндекс,¹⁶ налази се архива радова од 2000. године. Часопис се у електронском облику може пронаћи и на сајту у отвореном приступу¹⁷. На овај начин постаје доступнији свим заинтересованим корисницима.

У Народној библиотеци Србије се од 2009. године врши израда ЦИП¹⁸ записа, којом се чланак, непосредно пре објављивања, уноси у узајамну базу података COBISS.¹⁹ Приликом израде ЦИП записа, уносе се локацијски подаци и DOI број, те тако постаје доступан за претраживање у DOI бази Србије. Народна библиотека Србије од 2003. године израђује текућу библиографију радова из стручних часописа (у електронском облику). Од тада саставни део сваке библиографије је и *Срѝски архив за целокујно лекарсѝво*.²⁰

---

15 Digital Object Identifier – број који кроз комбинацију бројева, слова и симбола трајно идентификују чланак или документ и представљају линк ка пуном тексту. DOI у Србији: <https://bit.ly/3tp7LHE>

16 Српски цитатни индекс – где се реферишу домаћи часописи категоризовани као периодичне публикације научног карактера. Часописи се селекују на основу квалитета и оцене, а највећи број њих садржи и пуни текст за сваки чланак. СЦИндекс у Србији: <https://bit.ly/3RP6Nxx>

17 Српски архив за целокупно лекарство: <http://srpskiarhiv.rs/>

18 Cataloguing in Publication – јединствен запис у бази који пружа информацију о локацијским, садржинским и библиографским карактеристикама одређене публикације или неког њеног дела.

19 Кооперативни online библиографски систем и сервис – платформа националних библиотечко-информационих система повезаних у регионалну мрежу.

20 У Народној библиотеци Србије се у континуитету објављују националне библиографије подељене према областима у три дела. Часопис *Срѝски архив за целокујно лекарсѝво* излази у оквиру Серије Б, која обухвата области природних и примењених наука, медицинских и техничких наука. <https://nb.rs/bibliografija-srbije/>

Закључак

Данас, када *Српски архив за целокупно лекарство* слави век и по од првог излажења, могао би се сврстати у ред најрелевантнијих часописа из области медицине на нашим просторима. У њему су објављивани многи научни и стручни чланци аутора, почев од лекара почетника до искусних специјалиста, научника, професора и академика, а као резултат потребе да презентују нова сазнања у лечењу болесника или представе резултате истраживачког рада.

Српски архив за целокупно лекарство представља не само ризницу медицинских истраживачких и искуствених радова, већ нуди и историјски пресек српског друштва у последњих 150 година. Часопис је дочекао и испратио две династије, стварање и распадање више различитих држава на овим просторима, промене друштвених система, али оно што се није променило јесте потреба лекара да помогну сваком пацијенту, како би и друштво у целини било здравије.

Литература:

1. „Благајнице за потпомагање болесника у Угарској.” *Српски архив за целокупно лекарство*, год. 1, бр. 3/4 (март 1895): 83–84.
2. Данић, Јован. „Како народ тражи лекара.” *Народно здравље*, Год. 5, бр. 7 (јули 1900): 145–147.
3. Ђорђевић, Слободан П. *Удео „Српског архива за целокупно лекарство” у настајању и ширењу њених књига за више медицинско образовање у Србији*. Београд: Српско лекарско друштво, 1958.
4. Јовановић Симић, Јелена. *Српско лекарско друштво 1872–2017*. Београд: Српско лекарско друштво, 2017.
5. „Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа”. *Службени гласник РС*, бр. 159 (30. децембар 2020).

6. Хирш, И. „O Morbus Baserdowi.” *Српски архив за целокупно лекарство*, књ. 9, бр. 1 (јануар 1887): 115.

Serbian Archives of Medicine – The First 150 Years

Summary: Journal *Srpski arhiv za celokupno lekarstvo* (Serbian Archives of Medicine) is the oldest professional medical journal in this region and one of the oldest professional journals in Europe and worldwide. The first issue of the journal was published in 1874. Since then, this journal has covered all contemporary topics in biomedicine and pharmacy but also the organization of the medical profession, sanitary control, dentistry, etc. All eminent doctors published their papers in it from the end of the 19th century until today. The editors and authors have greatly contributed to this journal maintaining its quality and topicality all these years. Important topics from the field of medicine are covered and great importance is attached to all recent trends in treatment, diagnostics, knowledge and recognition of diseases in Serbia and the world.

Keywords: *Srpski arhiv za celokupno lekarstvo*, Serbian Medical Society, medicine, history.

Примљен рукојис 27. 5. 2023.

Исправке рукојиса 7. 9. 2023.

Прихваћен за објављивање 12. 9. 2023.

Татјана Богојевић
Библиотека Матице српске
tatjanabogojevic71@gmail.com

012 Ршумовић И.
821.163.41:929 Ршумовић И.

Дискусиони прилог

ОВДЕ НИКАДА НЕЋЕ БИТИ СТАВЉЕНА ТАЧКА: СЕЋАЊЕ НА ИВАНА РШУМОВИЋА

„Можда би и овде могла да се стави тачка.
Можда је свака прича бесмислена. Можда.”
(Иван Ршумовић: *No passaran*)

Бити библиотекар одговоран је посао, истраживачки, интересантан и захтеван. Ако је библиотекар још и књижевни стваралац, посебног сензибилитета и ентузијазма, као што је био Иван Ршумовић, његов рад свакако ће бити приметан. Често је био инспирација младим истраживачима и песницима, па данас, десет година након његовог одласка, размишљамо о утицају који би оставио на неке нове генерације да је остао са нама. Било би то неизмерно.

Они који су га добро, и истински, познавали свакако ће га памтити и као библиотекара, и као песника, и као аутора прича, и као занимљивог романописца. Изнад свега, као посебну личност, занимљиву и аутентичну. Још у детињству, попут Малог Принца, златне таласасте косе, која му је давала израз сањара, имао је неке посебне снове, а своје мисли је, често, уместо у цртеже, желео да претапа у песме и приче. Дивио се онима који се књигом баве и улажу енергију у знање. Поменувши му, некада давно, да сам уписала књижевност, очи су му заискриле када је – еуфорично и сигуран у себе – рекао да ћемо бити колеге једног дана. „Размењиваћемо књиге и речи”, које ће се памтити, навео је уз осмех. Заиста је посебно одушевљење и поштовање имао према писаној речи уопште. „Напиши ми песму”, стих нашег великог кантаутора

Ђорђа Балашевића, који је рођен истога дана када и Иван,¹ био му је један од омиљених, а наш кантаутор велики узор. Можда, због сличног сензибилитета, јер је много година касније, слушајући често Балашевићеву музику, идући за том тананом и специфичном емоцијом, неке своје „шарене стаклиће калеидоскопа” претапао у речи. Посматрао је дешавања у којима се затекао у најранијој младости више срцем, осећајући искрено нашу прошлост, осврћући се помало јетко на садашњост, уз наду да ће временом бити боље. Патње нашег народа, некад и сад, погађале су га и доживљавао их је лично, што се може видети кроз све романе и многе песме.

***

Осврнућемо се на моменат на његове романе и збирке поезије, указујући и на ауторе који су писали о њему. Увек је био нестрпљив када неки његов рукопис постаје књига, односно када види, према речима једне колегинице, материјализован свој рад.

---

1 Рођен је 3. маја 1972. у Ужицу. Након завршене основне и средње школе у родном граду, уписује Филолошки факултет у Београду. Након дипломирања (1998) радио је као професор српског језика и књижевности, потом у Народној библиотеци Ужице на Одељењу стручне књиге (1999–2001) и као директор библиотеке (од 2012). Организовао је и реализовао културне програме Библиотеке. Члан редакције *Међај: часопис за књижевности, уметности и културу* постаје 2003. а затим и стални члан жирија за доделу Награде „Милутин Ускоковић”. Био је сарадник Матице српске на пројекту *Српски биографски речник* (од 2005), члан и суоснивач Вукове задужбине у Ужицу (2007), једно време сарадник-новинар и водитељ Радио-Ужица. Писао је предговоре и рецензије за књиге, у књижевним часописима објављивао песме, приче и књижевне приказе а на сајту Града Ужица приказе књига аутора из Златиборског округа. Заступљен је у *Биографском лексикону Златиборској окупи*. Објавио је седам самосталних књига: четири збирке песама: *Кестен у Маријиним очима* (1992); *Један дан, један сан, једна песма* (1994); *Изгубљене молијеве* (2000); *Serbia, Kosovo, Curriculum vitae* (2008), објављена под пишчевим псеудонимом – Giovanni Scappatore; три романа: *No pasaran* (1998); *Тринаест минути* (2003); *Четрнаест минути* (2006). Заступљен је у антологији поезије *Песма Карановца* (2004). Коаутор и уредник је монографије: *Народна библиотека Ужице 1856–2006* (2006). Приредио је (са Мирољубом Домазетом) антологију приповедака: *Прича Карановца – од зборника ка антологији* (2005). Био је члан тима Града Ужица, који је израдио Стратегију развоја града до 2017. са акцентом на културу града (2006–2008). Био је члан Удружења књижевника Србије (од 2008) и председник Подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије Златиборског округа.

Затечен догађајима крајем 20. века, у првом роману *No passaran*² пише о бесмисленом грађанском рату (1993–1994) и периоду инфлације, у коме људи продају све што имају како би преживели. Главни јунак у рату доживљава рушење, гледа убијање деце, уништавање будућности, те размишља о историјској судбини народа. Основна идеја овог романа јесте протест против незнања, зла и уништавања личности у рату. Дижухи глас против рата, „писац се бори за човека, за његов опстанак и достојанство”.³ Он диже свој глас и против оних који ратове воде, узимајући новац и позивајући се на славну историју народа. Диже глас против убијања другог (у име Алаха или Христа), који говори исти језик и истих је година као он, васпитаван да воли човека, а не да убија и мре. Посебан значај дао је српским мајкама чија деца гину, а оне остају скамењене, као и младим људима који су за револуцију. Како наводи Милутин Пашић, дочарао је слику свести и стање духа на крају 20. века, са пуно емоција, течно, лако и лепршаво приповедају у првом лицу јединине, па је то „по тематици савремено, а по уметничком поступку постмодернистичко дело. Написан је са доста знања и промишљања. Читаво дело је прожето филантропским осећањима. Писац се залаже за разумевање, сарадњу и љубав међу људима без обзира на њихову националну и верску припадност или боју коже”.⁴

У роману *Тринаест минута*⁵ смештен је читав живот главног јунака. У овом роману провејава нит бесмисла живота и безизлазности, у коју упадају млади људи након распада СФРЈ и бомбардовања СРЈ. Свака нада тих људи била је изневерена, а стварност све суровија, као и отуђеност међу људима. Апатичност је био осећај који их је обузимао и стезао обруч око њих. Као да им живот више није целовит, ни сврсисходан, те је приказан у фрагментима, а док главни јунак лежи у беспомоћном стању, очекујући смрт, сећа се неких лепих дана, детињства и младости. И поново, веома значајан, лик мајке – као спаситељке, извире у

2 Иван Ршумовић, *No passaran* (Ужице: Кадињача, 1998).

3 Милутин Пашић, „Иван Ршумовић: *No passaran*”, *Књижевна дела носе њечаш времена* (Ужице: Арт, 2002), 199.

4 Исто, 201.

5 Иван Ршумовић, *Тринаест минута: до краја* (Чачак: Легенда, 2003).

једном страшном тренутку док се борио да ли да се преда ђаволу и добије нову шансу за бољи живот, или да се окрене Богу (што је и урадио након разговора са обојицом), указујући му да је сми-сао живота борити се, одлучно и предано, без обзира на олује и ветрове. Покајавши се, схвата да је сми-сао свега само љубав, па крај романа, иако тежак, има оптимистичну црту, јер јунак види „бескрајан плави круг” и божанску светлост. Како наводи Милу-тин Пашић, у овом монологу главног јунака изражено је дво-умљење и кајање, жеља за животом и нада у чудо, противречна расположења а има интересантну, оригиналну композицију. „Реч је о кратком модернистичком роману који се састоји из увода, три дела, два интермеца и епилога (...) роман *Тринаести минути* – до краја представља атрактивно, оригинално и успело литерарно остварење младог аутора Ивана Ршумовића”⁶

Роман *Четрнаести минути*⁷ модеран је у сваком смислу и маестрално написан. Сврставају га у романе тока свести, јер је аутор приказао свест и подсвест главног јунака, преко које пра-тимо дешавања у савременом свету на прелому векова. „У свести главног јунака нема граница између садашњости и прошлости, између непосредног опажања и сећања, а објективно хронолошко време замењено је субјективним психолошким временом. Мешају се мисли и осећања, снови и сновиђења, илузије и маштања са сликама из стварног живота и историјским догађајима.”⁸ Тематика романа је попут претходних романа, јер светом који окру-жује уметника владају ратови, немири, револуције и свуда је превара, лаж, лицемерје. Не можемо рећи да је аутор песимиста, само је окружен таквом стварношћу, па кроз мисли свог јунака провлачи своју мисао о бесмислу свега, о неопходним променама на светском плану, надајући се да је јачина мисли да се све увек мења у овом случају довољно јака да заиста изазове промену. Надао се космичком миру, просутим осмесима на свим странама света и енергији љубави, верујући у бољу будућност Србије у којој „светле трагови слободе”. У роману има и поезије, и кратке

6 Милутин Пашић, „Бити или не бити”, *Међај*, бр. 59 (2006), 55.

7 Ivan Ršumović, *Četrnaesti minut* (Čačak: Legenda, 2006).

8 Милутин Пашић, „Модеран психолошки роман”, *Свињак: књижевне новине*, бр. 61/62 (2010), 14.

прозе, познатих и непознатих личности, писаца и обичних људи, стварности и маште, недоумица и донетих решења, а композиција је потпуно симетрична и у знаку броја четрнаест (четрнаест поглавља и свако поглавље има четрнаест целина). Аутор не користи тачку, а нова прича почиње великим штампаним словом, последње речи приче дате су као наслов прве песме, јер он је „радознао и маштовит књижевни стваралац. Смело приступа експериментисању и упорно трага за сопственим уметничким изразом. То на најбољи начин потврђује његов роман *Четрнаестии минути*, који представља зрело, оригинално и бравурозно остварено дело”⁹

Осим сталне разапетости између сурове стварности и наде, преиспитивања ко смо, где смо и зашто овако деламо, видљива је и његова религиозност, и у поезији, и у прози. „У прози, све што хоће и све што зна, Ршумовић на само себи својствен начин ’баца на сто’ као какав хазардер, који ће да не би прокоцкао и последње зрно стрпљења својих читалаца, интуитивно прекинут на размеђи убеђености и неверице. То је човек који сваки дан прочита страницу *Библије*, промисли па дела”¹⁰ И према речима Рада Вучићевића, он је још за живота трајно и значајно обележио крај двадесетог и почетак двадесет првог века, „дарујући савременом српском стваралаштву несвакидашње, тиражне романе, изузетне и квалитетне књиге поезије, које су, између два миленијума, обележиле културну епоху времена, остављајући нам у наслеђе обавезујуће уметничко благо и још недовршене и недопеване лирске корпусе о којима ће тек бити речи”¹¹

Када је реч о поезији, његовој великој љубави, можемо рећи да је најпре кренуо са љубавном поезијом у збирци *Кесџен у Маријиним очима*, па наставио у сличном ритму и у збирци *Један дан, један сан, једна њесма*. Љубивоје Ршумовића наводи да млади песник није поетски опседнут само љубављу, а језик

9 Исто, 15.

10 Весна Вујић Ршумовић, *Недоказиви њредели среће* (Ужице: Народна библиотека Ужице, 2015), 30.

11 Раде Вучићевић, „Прилог проучавању књижевног дела Ивана Ршумовића у времену прошлом, садашњем и будућем...”, У: Весна Вујић Ршумовић, *Недоказиви њредели среће* (Ужице: Народна библиотека Ужице, 2015), 5.

његових песама је стандардно бистар. „Из једног броја песама провејава лагодна мисаоност, интимне реминисценције, које освежавају читалачку радозналост и дају целом рукопису универзалнији карактер. „Не зовем те ноћас, Месече,/ зато што ми је хладно и мрачно”.¹² У *Изјубљеним молићвама* тематика је и судбина, и живот сам, и религиозност. Након младалачких љубавних стихова, његова поезија постаје зрелија и дубља. „У шест циклуса Ршумовићеве нове књиге подељене су 54 песме, у слободном стиху при чему, у пресудном броју, свака од песама носи одлике поетичког концепта целе збирке”.¹³

Док се подсећамо тих песама, сећамо се и Марије, њене косе и осмеха, и Данијеле, која је постала песма, и принцезе Наташе... стварних личности, којима је посветио неке од својих песама, чак и једну збирку у акростиху.¹⁴ Памтимо те песме пуне емоција. Био је заљубљен у љубав бескрајно, у лепоту у сваком смислу те речи. Према речима Весне Вујић, љубавност је чувар храма Ршумовићеве лирике „која се детињи у „јецају кроз маглу”, у „упијању са усана”, у „сударима срца”, „оплођењима” у чију сувислост не сумња, где љубав, па и гротеска буду оцртане – да „алармирају сва чула”. Иако је често залудно „коначиште одбеглих речи” и „тек горки трептај једне свакодневице”, грчевита је намера да тек „нешто што се памти једно време” свесно буде. Какав је спас та опчињеност која читаоцима на увид нуди „прегршт стихова”? Речи би, није престао да се узда песник, могле да значе нешто „опипљиво”: уз „помоћ маште и сањарења” да се са њим свуда стигне – „од Тибета преко Ирака, до Ужица и Београда”. Оне су „избројиве” „завирујуће”, „доживљајне” – видимо га свакодневно у својој средини осмехнутог над драмским обртима само на први поглед наивних прича о љубави. Дакле, речи љубави, љубави као сентимента, мисли, опредељења, слова песме, ретка романа, младалаштва у раној зрелости и складној једноставности речи коју две деценије клеше у камену своје и наше коби”.¹⁵

12 Љубивоје Ршумовић, „Над рукописом песама Кестен у Маријиним очима”, *Кестен у Маријиним очима* (Ужице: Културно-просветна заједница, 1992), 5.

13 З. [Зоран] Јеремић, „Промисљена узнесеност”, *Борба*, бр. 123 (3. мај 2001), II.

14 Та збирка, под називом *Добро јушро принцезо*, штампана је само у два примерка, од којих се један налази код Наташе Будимир у Новом Саду.

15 Весна Вујић Ршумовић, *Недоказиви предели среће* (Ужице: Народна библи-

Збирка песама *Serbia Kosovo Curriculum vitae*¹⁶ уводи нас у нову одлику Ршумовићевог песништва: ангажована књижевност и исказивање става према друштвеној стварности Срба на Косову, коју жели да промени, макар мало да дâ допринос томе својим стиховима. Наш народ је у трци за животом, прогањан, обесправљен на својим вековним огњиштима а песник се пита шта је нагнало наше савезнике из претходних ратова да такође постану прогонитељи, да нас бомбардују 78 дана (управо толико и песама има ова збирка), заборављајући на заслуге Срба у нека давна времена. Он верује да ће Срби опстати, јер су опстали и после Турака, 1389. године. Упечатљиви и јаки су стихови песме „Година рођења”: „Говоре ми да морам да идем,/да су игре туђих племена на мојим огњиштима/нормалан ритуал модерног света”. Раде Вучићевић наводи да је та песма ванвременска и катарзична, а да његово певање и казивање у првом лицу множине има више значења, тежине али и одговорности пред Богом, историјом и истином. Стога наводи да је имао божји дар да овоземаљаским речима дочара небеске појаве и велике догађаје из живота обичног човека. „Таленат Ивана Ршумовића је одавно указивао да је реч о необичнику и чудаственику лирском. А, ова књига, збир је свих пишчевих зрелина или је то, ово време покушало да оне боље од једнаких, обележи на неки свој, чудаствени начин (...)”¹⁷

И када се осврнемо данас на његов живот и рад можемо видети да је Раде Вучићевић у праву када каже да су остали аплаузи „пре, а нарочито након наступа на књижевним сусретима, различитим представљањима и другим јавним појављивањима, онај дубоки мук и тихи шапат на манифестацијама културе, ‘сада ће говорити Ршум’, а када Ршум говори, тада небо ћути и звезде падају. Небо ипак, има своје миљенике. Узело га је себи”¹⁸. Показао је интересовање за духовну и књижевну делатност и по томе ће бити упамћен, као и по романима, песмама, речима преточеним у књижевне часописе. О његовим књигама треба да

отека Ужице, 2015), 14.

16 Иван Ршумовић, *Serbia Kosovo Curriculum vitae* (Пожега: Жиравац, 2008).

17 Раде Вучићевић, „Србија и Косово у очима Ивана Ршумовића”, *Serbia Kosovo Curriculum vitae* (Пожега: Жиравац, 2008), 10.

18 Раде Вучићевић, „Иван Ршумовић (1972–2013)”, *Међај*, бр. 87/88 (2013), 2016.

се говори јер „његово дело је превише озбиљно и вредно да би било препуштено ефемерној пролазности или баналној свакодневици. Биће то, у то не треба сумњати, један од стубова културне баштине Ужица и Србије”.¹⁹

У готово увек савршеној комуникацији коју смо Иван и ја имали, једино што ми је замерао, јесте управо то што се нисам вратила у родно Ужице – како бисмо се заједнички залагали за његов напредак, за развој културе и институција. Био је велики локалпатриота и сматрао је да оно што смо научили у великим градовима, на различитим факултетима, морамо применити тамо одакле смо потекли и одакле су нам корени – у свом граду, како би се развијао на прави начин.

***

Иванова личност остала је упечатљива можда и више него његова дела. Неке од колега из Народне библиотеке Ужице памте га као заљубљеника у књиге од најранијег детињства, као неког ко је пун животне енергије, као особу која је дошла у библиотеку захваљујући свом таленту. Како кажу, увек насмејан момак, дуже, коврцаве косе, који радо полемиче о књигама и задржава се дуже него остали корисници, говорио је да воли библиотеку и да би радо ту радио. Били су затечени када је као ученик основне школе тражио да чита Достојевског, па су након објашњења да то није за децу, одустали од расправе с њим и послали га на Позајмно одељење. Узевши романе Достојевског, читао их је пажљиво, не одустајући – како су готово сви очекивали. Његова везаност за библиотеку била је све чвршћа, читао је више и више, чак и у оним годинама, када деца обично престају да читају или то своде на најмању меру. Пријатни разговори са дететом, пасионираним читаоцем, улепшавали су дане библиотекарима и некако су га, неосетно, прихватили као будућег колегу, што је касније и званично постао. Тадашњи директор био је помало скептичан када је требало да га запосли, јер му се његова разбарушена и бунтовна природа није уклапала у уобичајено схватање сериозног рада на Научном одељењу. Ипак, у то доба, када је у библиотеци започео своју каријеру, био је већ млад и перспективан писац што је

---

¹⁹ Драгиша Милосављевић, „Прерани одлазак ужичког песника (Иван Ршумовић – да се не заборави)”, *Међај*, бр. 89/90 (2013), 128.

свакој библиотеци добродошло. На представљању његовог првог романа, у библиотеци, у којој је радио, сала је била препуна, а то је био изузетно важан догађај.

Као колега, и касније као директор, понекад је био крут, а када су правила у питању, принципијелан, одговоран, строг или, боље речено, доследан. Строго поштујући правила, чувао је књиге као светињу. Сматрао је важним да људи имају културу учлањивања у библиотеке. Посебно је имао слуха за свршене студенте библиотекарства и одличне идеје у вези са напретком струке. Намеравао је да у својој библиотеци оснује Библиобус, да поново покрене семинар, односно стручни библиотечки скуп, који би се одржавао на Тари или Златибору, сваке године у новембру. За неке послове говорио је да има дуго до пензије и да ће се урадити, друге би опет радио брзо. Када је схватио важност и значај Кобиса, урадио је сам огроман број записа. Није био главни уредник, али је у Редакцији *Међаја* афирмисао завичајне ауторе, подстакао колеге да илустрације у једном броју буду везане за једног аутора и тако афирмисао и ликовне уметнике града и ликовно стваралаштво уопште. Велики део посла узимао је на себе, потпуно му био посвећен, стога није чудно што колеге сматрају да је подигао квалитет часописа на висок ниво.

У једном интервјуу за лист *Вести*, говорећи о томе да жели да унапреди издавачку делатност библиотеке, како би библиотека у интелектуалном и духовном смислу била савременија, помињући ентузијасте нашег града и посебно часопис *Међај*, рекао је: „Библиотека, као моје ново радно место, била је један од тих изазова. За некога ко нема праву представу о томе шта је рад једне овако велике и значајне институције, овај мој коментар може бити прејак, но, вишегодишње искуство ме научило да овај посао није нимало једноставан и лак, као што се, споља гледано, чини. Зато сам још више поносан што сам већину досадашњег радног века провео у овој установи и ништа мање поносан што сам сада на њеном челу”.²⁰ Како кажу, можда није био дипломата, али се упорно борио за установу. Радио је све: селидбе, ношење, ревизију, сређивање фонда, обраду, био по потреби на различи-

20 Иван Ршумовић, [разговор водио] Зоран Јеремић, „Очекујемо велику донацију”, *Вести*, бр. 3336 (24. мај 2013), 6–7.

тим одељењима, отварао књижевне вечери, заиста комплетан библиотекар. Волео је у сваком смислу посао библиотекара и био прави визионар.

***

Приватно су га колеге доживљавале као ноншалантног шмекера, заљубљеног у љубав, занесењака, погледа упртог у море, у најдражу Вела Луку, као некога ко своју породицу ставља на пиједестал и крајње јој је посвећен. Када чују Балашевића и песму „Рингишпил”, Иванову омиљену, мисли им одлутају па га виде, бар накратко и сада, у морском стајлингу, мајици с пругама и белом ланеном оделу. Умео је да се нашали, чак и сурово на свој рачун, али заправо је био романтична душа. Духовитост са дозом црног хумора била је његов заштитни знак. Део тог сентимента преточио је у своје књиге. Знао је некада да их излуди својом тврдоглавошћу иза које је увек ишла реченица: „Али то је Иван!” Како год било, неоодољивим шармом успевао је да их одобровољи и они би му праштали. Али, како кажу, праштао је и он њима. Ако би изабрали само једну реч, којом би га описали, кажу да би била – идеалиста. Баш ту реч изабрали су, због његове југо-носталгије, учествовања у политици на њему својствен начин, његовог односа према стручном раду, спорту, породици, љубави и наравно књижевности.

Недостаје свима: његов хумор, оптимизам, способност да у сваком моменту направи атмосферу, да се сви осећају опуштеније и боље. Умео је да једноставно седне и поприча, када нешто крене надоле. Да све стане док се не реши нечији проблем. Одлазећи на пут, а како се показало одлазио је из своје библиотеке последњи пут, машући, уместо поздрава и шаљиво алудирајући на речи краља Александра, рекао је: „Чувајте ми библиотеку!” Нико није ни слутио да је то последњи поздрав. Нико није желео да говори о празнини, која је настала после његовог одласка, јер је својим животом и својим осмехом оставио траг у сваком од њих. Онај сладак и трајан, што измами осмех. Остали су неостварени неки леви планови, попут оног да му драг колега компонује музику на његове стихове. Можда некад, ко зна...

Не можемо ставити тачку на та сећања, на речи које нам је оставио, на веру у лепше сутра. „Напиши ми приказ”, рекао је

једном приликом, али моје мисли тада су водиле неке своје битке против сурове реалности, у којој сам се нашла. Можда нисам написала приказ његових дела, која заувек чувам као драг поклон, али сећање на Иванову личност, сјајну и несвакидашњу, јаку и духовиту, драгу и искрену, још увек је јако и стално присутно.

И ево ти приказ, друже мој!

Библиографија Ивана Ршумовића (избор):

Књиге (поезија и проза)

1992

1

Кестен у Маријиним очима / Иван Ршумовић. – Ужице : Културно-просветна заједница, 1992 (Ужице : „Димитрије Туцовић”). – 64 стр. : ауторова слика ; 23 cm

Тираж 500. – Стр. 5: Над рукописом песама Кестен у Маријиним очима Ивана Ршумовића / Љубивоје Ршумовић. – Белешка о аутору: стр. 62. Поезија.

1994

2

Један дан, један сан, једна песма / Иван Ршумовић ; [илустрације Бора Томић]. – Ужице : ZID Filcom, 1994 (Ужице : YU-Grafik). – 100 стр. : илустр. ; 20 cm

Тираж 1.000. – Белешка о писцу: стр. 97. Поезија.

1998

3

No pasaran / Ivan Ršumović. – Užice : „Kadinjača”, 1998 (Užice : Rujno). – 186 str. ; 20 cm
Tiraž 1.000. – Biografija: str. [189].
Роман.

2000

4

Изгубљене молитве / Иван Ршумовић. – Београд : Народна књига-Алфа, 2000 (Београд : Полиграф). – 96 стр. ; 21 cm. – (Библиотека Савремени српски писци / Народна књига-Алфа)
Тираж 500. – Белешка о писцу: стр. 94.
Поезија.

2003

5

Тринаест минута : до краја / Иван Ршумовић. – Чачак : Легенда, 2003 (Чачак: Светлост). – 155 стр.: ауторова слика; 17 cm. – (Библиотека Вртешка модерне ; књ. 7)
Тираж 500. – Историја аутора: стр. 149-150. – Стр. 151-154: Године кошмарног живљења / Миленко Пајић.
Роман.

2006

6

Četrnaesti minut : roman / Ivan Ršumović. – 1. izd. – Čačak : Legenda, 2006 (Čačak : АД-Комерс). – 234 str. : autorova slika ; 21 cm. – (Biblioteka Specijalna izdanja / [Legenda] ; knj. br. 26)
Tiraž 500. – Beleška o autoru: str. 232-233.
Роман.

7

Serbia Kosovo Curriculum vitae / Giovanni Scrapatorre [(Иван Ршумовић) ; слике Дејан Марковић]. – Пожега : Жиравец, 2008 (Пожега : Жиравец). – 183 стр. : илустр. ; 21 cm
Ауторова слика. – Тираж 500. – Стр. 5-10: Србија и Косово очима Ивана Ршумовића / Раде Вучићевић. – Белешка о аутору: стр. 181-183.
Поезија. – Giovanni Scrapatorre је псеудоним Ивана Ршумовића

Приређена издања

8

НАРОДНА библиотека Ужице [Електронски извор] : 1856–2006 : 150 година постојања / главни уредник Иван Ршумовић. – Ужице : Народна библиотека, 2006 (Ужице : Графичар). – 1 електронски оптички диск (CD-ROM) : слика, текст ; 12 cm

9

НАРОДНА библиотека Ужице : 1856–2006 : 150 година постојања / главни уредник Иван Ршумовић. – Ужице : Народна библиотека, 2006 (Ужице : Графичар). – 282 стр. : илустр. ; 24 cm

10

ПРИЧА Карановца : (од зборника ка антологији) / [приређивачи] Мирољуб Домазет, Иван Ршумовић ; [поговор Љубиша Рајковић Кожељац]. – Горњи Милановац : Графопринт, 2004 [тј.] 2005 (Горњи Милановац : Графопринт). – 656 стр. : илустр. ; 23 cm. – (Колекција Домазет)

Тираж 500. – Стр. 7-12: Прича Карановца / Мирољуб Домазет. – Стр. 645-646: Антологија, на размеђу два века / Иван Ршумовић. – Читанка за сваког: стр. 649-654.

Поезија и проза у монографским и серијским публикацијама

1995

11

Мишљење мудраца / Иван Ршумовић.
У: Ужичка недеља. – ISSN 1820-4546. – Бр. 21 (11. март 1995), стр. 24.

2005

12

Четрнаести минут / Иван Ршумовић.
У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 25, бр. 55/56 (2005), стр. 17-23

2007

13

Разговор с Ђаволом / Иван Ршумовић.
У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 27, бр. 63 (2007), стр. 11-16.

14

Serbia Kosovo : curriculum vitae / Giovanni Scarpatorre.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 27, бр. 63 (2007), стр. 31-33.
Giovanni Scarpatorre је псеудоним Ивана Ршумовића

2008

15

Амбиција - последње искупљење / Иван Ршумовић.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 28, бр. 69/70 (2008), стр. 61-62.

16

Молитва / Иван Ршумовић.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 28, бр. 67/68 (2008), стр. 40-41.

17

Омиљена песма / Иван Ршумовић.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 28, бр. 67/68 (2008), стр. 36-37.

18

Последњи пост / Иван Ршумовић.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 28, бр. 69/70 (2008), стр. 59-60.

19

Ђутање / Иван Ршумовић.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 28, бр. 67/68 (2008), стр. 38-39.

2010

20

Песма о Весни / Иван Ршумовић.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 30, бр. 76/77 (2010), стр. 45-51.

21

This is the End, My Friend / Иван Ршумовић.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 30, бр. 76/77 (2010), стр. 15-21.

2011

22

Живот и искушенија једног обичног српског--- писца / Иван Ршумовић.
У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 31, бр. 80 (2011), стр. 52-59.

42

2012

23

Зашто сам престао да пишем приче / Иван Ршумовић.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 32, бр. 83/84 (2012), стр. 69.

24

Прогласише ме сумњивим / Иван Ршумовић.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 32, бр. 83/84 (2012), стр. 67-68.

2013

25

Живот и искушенија једног обичног српског--- писца / Иван Ршумовић.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 32[33], бр. 89/90 (2013), стр. 119-126.

2018

26

Сазнање / Иван Ршумовић.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 38, бр. 104/105/106 (2018), стр. 220.

Прикази, рецензије, есеји, критике у монографским и серијским публикацијама

2003

27

Белутак душе / Иван Ршумовић. - Приказ књиге: Зора Мастелица: Осаме, Београд, 2002.

У: Вести (Ужице). - ISSN 0350-5014. - Год. 62, бр. 2804 (11. јан. 2003), стр. 7.

28

Духовни ребус / Иван Ршумовић. - Приказ књиге: Миленко Пајић: Станица прича Пожега, Београд, 2003 [2002].

У: Вести (Ужице). - ISSN 0350-5014. - Год. 62, бр. 2813 (15. март 2003), стр. 7

29

Објективан дух романсијера / Иван Ршумовић. - Приказ књиге: Добрило Ненадић: Сабља грофа Вронског, Београд, 2002.

У: Вести (Ужице). - ISSN 0350-5014. - Год. 62, бр. 2806 (25. јан. 2003), стр. 6

30

Страх од људи / Иван Ршумовић.

У: Вести (Ужице). - ISSN 0350-5014. - Год. 62, бр. 2810 (22. феб. 2003), стр. 6

О роману Слободана Ристовића.

31

Нови простор или субјект без простора / Иван Ршумовић.

У: Нови простор / Мирољуб Домазет ; [поговор Иван Ршумовић ; илустрације Бранислав Јаблановић ... и др.]. - Г. Милановац : Графопринт, 2003. - Стр. 195-196.

2004

32

Антологија, на размеђу два века / Иван Ршумовић.

У: ПРИЧА Карановца : (од зборника ка антологији) / [приређивачи] Мирољуб Домазет, Иван Ршумовић ; [поговор Љубиша Рајковић Кожељац]. - Горњи Милановац : Графопринт, 2004 [тј.] 2005. - Стр. 645-646.

33

Кроз поезију Данке Лазовић / Иван Ршумовић.

У: Тајна једне тајне / Данка Лазовић ; [илустрације Маја Дејовић]. - Чајетина : Културно-спортски центар, 2004. - Стр. 70-72.

34

Умаћи огледалу Весне Делић / Иван Ршумовић. - Приказ књиге:

Весна Делић: Умаћи огледалу, Београд, Бијела, 2000.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 23[24], бр. 54 (2004), стр. 17-18

2005

35

Ко прича причу у „Проклетој авлији” / Иван Ршумовић.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 25, бр. 57/58 (2005), стр. 41-46.

44

2006**36**

Предговор уредника / Иван Ршумовић.

У: НАРОДНА библиотека Ужице : 1856–2006 : 150 година постојања / главни уредник Иван Ршумовић. – Ужице : Народна библиотека, 2006. – Стр. 5–6.

37

Свечана академија поводом 150 година Народне библиотеке Ужице / Иван Ршумовић.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 26, бр. 60/61 (2006), стр. 114–115.

38

Тајне Prometejevog prstena Dragoljuba Andesilića / Ivan Ršumović.

У: Тајне Prometejevog prstena / Dragoljub Andesilić. – Užice : D. Andesilić, 2006. – Str. 241–244.

39

Тајне Прометејевог прстена Драгољуба Андесилића / Иван Ршумовић. – Приказ књиге: Драгољуб Андесилић: Тајне Прометејевог прстена, Ужице, 2006.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 27, бр. 64/65 (2007), стр. 116–118.

2007**40**

На трагу Милутина Ускоковића / Иван Ршумовић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350-5014. – Год. 66, бр. 3019 (24. март 2007), стр. 24–25.

41

Народна библиотека Ужице и Милутин Ускоковић / Иван Ршумовић.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 27, бр. 66 (2007), стр. 10–13.

2008**42**

Милунка Беба Бостанџић : 1961–2008 : in memoriam / Иван Ршумовић.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 28, бр. 67/68 (2008), стр. 184–185.

43

„Они вакат Хатице Шеро” : монодрама Рада Вучићевића / Иван Ршумовић. - Приказ књиге: Раде Вучићевић: Они вакат хатице Шеро, Андријевица, Ужице, 2008.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 28, бр. 67/68 (2008), стр. 106-108.

44

Петнаест година конкурса Милутин Ускоковић / Иван Ршумовић.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 28, бр. 69/70 (2008), стр. 165-167.

45

„Prizvan ili neprizvan, Bog je uvek tu” ili Kroz poeziju Goge Dimitrijević / Ivan Ršumović.

У: Pred zamišljenim tobom / Goga Dimitrijević. - [S. l. : s. n.], 2008. - Str. 5-7.

46

Разобличавање могућих заблуда / Иван Ршумовић.

У: Они вакат Хатице Шеро : (монодрама) / Раде Вучићевић. - Андријевица : Комови ; Ужице : Удружење књижевника Србије, подружница Ужице, 2008. - Стр. 47-50.

2009

47

Пре свега љубав / Иван Ршумовић.

У: Окамењени тренутак / Зорица Аћимовић. - Ужице : Графичар ; West Chester : Kordun, 2009. - Стр. 195-197.

48

Пут у средиште душе Биљане Диковић / Иван Ршумовић.

У: Душа душе моје / Биљана Диковић. - Пожега : Жиравец, 2009. - Стр. 3-5.

49

Ршум о Ршуму / Иван Ршумовић. - Приказ књиге: Љубивоје Ршумовић: Поверење у сунце, Пожега, 2009.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 29, бр. 73/74 (2009), стр. 68-72.

46

50

Ршум о Ршуму / Иван Ршумовић.

У: Поверење у сунце : љубавне песме / Љубивоје Ршумовић. - Пожега : Жиравец, 2009. - Стр. 153-156.

2010

51

Барут за читаоце / Иван Ршумовић.

У: Судари : еуфоризми / Милад Обреновић. - Изд. 1. - Пожега : Књижевно друштво „Развигор”, 2010.- Стр. 105-108.

52

Писац софистицираног језичко-стилског потенцијала / Иван Ршумовић.

У: Шишање : хумористично-сатирична поезија / Милад Обреновић. - Изд. 1. - Пожега : Књижевно друштво „Развигор”, 2010. - Стр. 118-121.

2011

53

Из рецензије--- / Иван Ршумовић.

У: Тајна у мору бескраја / Милорад Л. Живковић. - Пожега : Жиравец, 2011.- Стр. 9-10.

54

„У ћутању је тајна неочекиваног” или Кроз поезију Миша Ђосовића / Иван Ршумовић.

У: У расколу ума анђела : песме / Милисав Мишо Ђосовић. - Ужице : Народна библиотека, 2011. - Стр. 75-78:

2012

55

Мали лирски драгуљ / Иван Ршумовић.

У: Када тишина проговори због тебе : [песме] / Милош Бркић. - Пожега : Књижевно друштво „Развигор”, 2012. - Стр. 75-76.

56

Ршум о Ршуму : поводом 55 година књижевног рада Љубивоја Ршумовића / Иван Ршумовић.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 32, бр. 85/86 (2012), стр. 53-57.

57

Трагање за зраком сунца : поезија на капи росе / Иван Ршумовић.
У: Зрак сунца на капи росе / Милосав Г. Радибратовић. - Чајетина :
Библиотека „Љубиша Р. Ђенић”, 2012. - Стр. 5-9.

2013

58

Љубав Милада Обреновића у збирци „Није вољети лако” / Иван
Ршумовић.

У: Није вољети лако / Милад Обреновић. - Ужице : Народна
библиотека, 2013. - Стр. 105-108.

59

Очекујемо велику донацију / Иван Ршумовић ; [разговор водио]
Зоран Јеремић.

У: Вести (Ужице). - ISSN 0350-5014. - Год. 72, бр. 3336 (24. мај 2013),
стр. 6-7.

Интервју.

2018

60

Сусретања са руском душом Рада Вучићевића / Иван Ршумовић.

У: Песме изабране и друге / Раде Вучићевић. - Београд : Свесрпски
отаџбински сабор, 2020. - Стр. 363-369: Белешка о писцу: стр. 371-375.

Литература о Ивану Ршумовићу (избор)

ВУЈИЋ, Весна

61

Омаж ратнику светлости : Иван Ршумовић : (1972-2013) / Весна
Вујић Ршумовић.

У: Међај. - ISSN 0351-5451. - Год. 32[33], бр. 87/88 (2013), стр. 207-214.

ВУЧИЋЕВИЋ, РАДЕ

62

Србија и Косово очима Ивана Ршумовића / Раде Вучићевић.

У: Serbia Kosovo Curriculum vitae / Giovanni Scarpatorre [(Иван Ршумо-
вић) ; слике Дејан Марковић]. - Пожега : Жиравец, 2008. - Стр. 5-10.

Giovanni Scarpatorre је псеудоним Ивана Ршумовића

48

63

Србија и Косово очима Ивана Ршумовића / Раде Вучићевић. – Приказ књиге: Giovanni Scarpatorre (Иван Ршумовић): Serbia, Kosovo, Curriculum vitae, Пожега, 2008.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 28, бр. 69/70 (2008), стр. 135–139.

Giovanni Scarpatorre је псеудоним Ивана Ршумовића

64

Иван Ршумовић : (1972–2013) / Вучићевић Раде.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 32[33], бр. 87/88 (2013), стр. 215–218.

65

На граници трагике / Раде Вучићевић. – Илустр. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Четрнаести минут, Чачак, 2006.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350-5014. – Год. 65, бр. 2997 (21. октобар 2006), стр. 24.

66

No passaran Ивана Ршумовића / Раде Вучићевић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: No passaran, Ужице, 1998.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 26, бр. 60/61 (2006), стр. 87–90

67

Прилог проучавању књижевног дела Ивана Ршумовића у времену прошлом, садашњем и будућем--- / Раде Вучићевић.

У: (Не)доказиви предели среће / Весна Вујић Ршумовић. – Ужице : Народна библиотека, 2015. – Стр. 5–7.

68

Upporedni svetovi i književne uporednosti Ivana Ršumovića u knjizi Četrnaesti minut / Rade Vučićević.

У: Think Tank. – ISSN 1452-2470. – God. 4, br. 21/22 (2008), str. 84–86.

69

Упоредни светови и књижевне упоредности Ивана Ршумовића / Раде Вучићевић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Четрнаест минута, Чачак, 2006.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 27, бр. 63 (2007), стр. 83–87.

ЈЕРЕМИЋ, ЗОРАН

70

Један дан, један сан, једна песма – један живот : поводом смрти Ивана Ршумовића (1972-2013) / З. Ј. [Зоран Јеремић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350-5014. – Год. 72, бр. 3344 (19. јул 2013), стр. 15.

71

Промишљена узнесеност : Иван Ршумовић: Изгубљене молитве, Београд, 2000 / З. [Зоран] Јеремић. – Додатак.

У: Борба (Београдско изд.). – ISSN 0350-7440. – Год. 75, бр. 123 (3. мај 2001), стр. III.

72

Удбеник родољубиве поезије : књижевно вече Ивана Ршумовића у Народној библиотеци / З. Ј. [Зоран Јеремић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350-5014. – Год. 68, бр. 3128 (29. мај 2009), стр. 17.

МИЛОСАВЉЕВИЋ, Драгиша

73

Прерани одлазак ужичког песника : (Иван Ршумовић – да се не заборави) / Драгиша Милосављевић.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 32[33], бр. 89/90 (2013), стр. 127-128.

ПАШИЋ, Милутин

74

Бити или не бити / Милутин Пашић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Тринаест минута, Чачак, 2003.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 26, бр. 59 (2006), стр. 53-55.

75

Бити или не бити / Милутин Пашић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Тринаест минута, Чачак, 2003.

У: На стазама стваралаштва / Милутин Пашић. – Ужице : Арт Плус, 2005. – Стр. 110-112.

76

Бити или не бити / Милутин Пашић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Тринаест минута, Чачак, 2003.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350-5014. – Год. 62, бр. 2844 (29. нов. 2003), стр. 5.

77

Иван Ршумовић: No Passaran / Милутин Пашић.

У: Књижевна дела носе печат времена / Милутин Пашић. – 1. изд. – Ужице : Арт, друштвено предузеће за приказивање филмова, културу, просвету и уметност, 2002. – Стр. 198–202.

78

Модеран психолошки роман / Милутин Пашић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Четрнаести минут, Чачак, 2006.

У: Свитаk. – ISSN 0354-7329. – Год. 17, бр. 61/62 (2010), стр. 14–15.

79

Модеран психолошки роман / Милутин Пашић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Четрнаести минут, Чачак, 2006.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 27, бр. 64/65 (2007), стр. 110–112.

80

Иван Ршумовић: „No passaran” / Милутин Пашић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: No passaran, Ужице, 1998.

У: Књижевна дела носе печат времена / Милутин Пашић. – Ужице : Арт, друштвено предузеће за приказивање филмова, културу, просвету и уметност, 2002. – Стр. 198–202.

81

Поезија и култ речи / Милутин Пашић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Изгубљене молитве, Београд, 2000.

У: На стазама стваралаштва / Милутин Пашић. – Ужице : Арт Плус, 2005. – Стр. 34–39.

82

Савремена поема о Косову / Милутин Пашић. – Приказ књиге: Иван Ршумовић: Serbia Kosovo Curriculum vitae, Пожега, 2008.

У: Међај. – ISSN 0351-5451. – Год. 29, бр. 71 (2009), стр. 65–68.

Именски регистар

Андесилић, Драгољуб 38-39
Аћимовић, Зорица 47
Бркић, Милош 55
Бостанџић, Милунка Беба 42
Вујић Ршумовић, Весна 61, 67
Вучићевић, Раде 7, 43, 46, 60, 62, 63-69
Дејовић, Маја 33
Делић, Весна 34
Диковић, Биљана 48
Димитријевић, Гога 45
Домазет, Мирољуб 10, 31-32
Јаблановић, Бранислав 31
Јеремић, Зоран 59, 70-72
Лазовић, Данка 33
Марковић, Дејан 7, 62
Мастелица, Зора 27
Милосављевић, Драгиша 73
Ненадић, Добрило 29
Обреновић, Милад 10-11, 58
Пајић, Миленко 5, 28
Пашић, Милутин 74-82
Рајковић Кожељац, Љубиша 10, 32
Ристовић, Слободан 30
Ршумовић, Љубивоје 1, 49-50
Томић, Бора 2
Ђосовић, Милисав Мишо 54
Ускоковић, Милутин 40-41, 44

Регистар наслова

Амбиција - последње искупљење 15
Душа душе моје 48
Живот и искушенија једног обичног српског--- писца 22, 35
Зашто сам престао да пишем приче 23
Зрак сунца на капи росе 57
Изгубљене молитве 4
Један дан, један сан, једна песма 2
Када тишина проговори због тебе 55

Кестен у Маријиним очима 1
Књижевна дела носе печат времена 77, 80
Мишљење мудраца 11
Молитва 16
На стазама стваралаштва 75, 81
Народна библиотека Ужице [Електронски извор] : 1856–2006 : 150 година постојања 8
Народна библиотека Ужице: 1856–2006 : 150 година постојања 9, 36
(Не)доказиви предели среће 67
Није вољети лако 58
No pasaran 3
Нови простор 31
Окамењени тренутак 47
Омиљена песма 17
Они вакал Хатице Шеро 46
Песма о Весни 20
Песме изабране и друге 60
Поверење у сунце 50
Последњи пост 18
Pred zamišljenim tobom 45
Прича Карановца: (од зборника ка антологији) 10, 32
Прогласише ме сумњивим 24
Разговор с Ђаволом 13
Сазнање 26
Serbia Kosovo : Curriculum vitae 7, 14, 62
Судари 51
Тајна једне тајне 33
Тајна у мору бескраја 53
Тајне Prometejevog prstena 37
Тринаест минута : до краја 5
This is the End, My Friend 21
Ђутање 19
У расколу ума анђела 54
Četrnaesti minut : roman 6
Четрнаести минут 12
Шишање 52

Примљен рукојис 22. 6. 2023.

Исправке рукојиса 4. 9. 2023.

Прихваћен за објављивање 9. 9. 2023.

Драгослава Родаљевић
Народна библиотека Ужице
dragoslavaue@gmail.com

012 Ђенић Љ.
821.163.41:929 Ђенић Љ.

Стручни чланак

ЉУБИША Р. ЂЕНИЋ (1914–1992): библиографија (други део)

Љубиша Р. Ђенић је сарађивао у педесетак¹ листова и новина почев од 1932. године² (када објављује први прилог у листу *Криминална дидлиотјека*) па до краја радног века. За потребе библиографије прегледане су *Весџи*,³ од 1952. до 1982. године, али Ђенић након 1971. године није објављивао у овом листу. Више се посветио сарадњи у листовима које објављују локална предузећа, а то су *Златибор* и *Ракеџа*.

Прилози у ужичком листу *Весџи* дају нам драгоцене податке о развоју библиотекарства и школства у златиборском крају. Поред културних збивања Ђенић пише о туризму и потреби да се искористе природни потенцијали лековитих вода на Златибору, као и о развоју гастрономске понуде. Многе његове визионарске идеје данас су остварене, попут идеје да сви радници у трговини и угоститељству треба да познају стране језике, да природне ресурсе треба обогатити садржајима из културе, понудити музејску збирку, стару и рукописнију књигу и сл. Покретао је програме у *Књижници* и учествовао у свим манифестацијама везаним за подстицање читања.⁴ Организовао је

1 Љубиша Р. Ђенић „Са цвета на цвет: био-библиографија: 1932–1977” (рукопис), 67–68.

2 Љубиша Р. Ђенић Рујански. *Црџежи и зайиси* (Београд: Службени гласник, 2011), 217.

3 Штаб ужичког народнослободилачког партизанског одреда, на ослобођеној територији, током октобра 1941. издаје првих 15 бројева листа *Весџи*, затим лист престаје да излази све до ослобођења Ужица, 1944. Лист излази од 18. октобра 1944. до 23. априла 1949. када уступа место *Побеги*, а од 14. феб. 1952. поново излазе *Весџи*, са нумерацијом годишта од бр. 9. Лист у току 1954, 1955, 1956. и 1957. има штампарских грешака када је годиште у питању.

4 Драгослава Родаљевић „Љубиша Р. Ђенић – Рујански”, *Корак дидлиотјеке*, бр. 7 (2022): 88.

програм под називом „Усмене новине” на разне теме, поштујући исказана интересовања посетилаца у спроведеним анкетама. У ту сврху често је ангажовао еминентне стручњаке из медицине, језика, историје, географије и других области. Кроз прилоге о развоју задруга, градњи задружних домова, развоју рударства, саобраћаја и сл. настоји да покрене важне друштвене теме и да допринесе привредном развоју завичаја. Новински чланци су најчешће кратки, али пуни важних информација, увек су прецизно и тачно документовани догађаји о којима пише, често са детаљним историјским прегледом. Љубиша је све бележио, па ће се у анегдотама наћи и имена његових сељака, време и повод када је анегдота настала.⁵ Кроз бележење детаља и имена учесника, догађаја афирмише своје људе и завичај.

У библиографији су посебно издвојене објављене шаљиве приче о Ери и друге анегдоте које је Ђенић неуморно сакупљао. Лист *Вести* објављује Ђенићеве шаљиве приче и анегдоте у рубрици „Анегдоте о људима и догађајима из ужичког краја”, која је повремено излазила две године (1957. и 1958), а касније у рубрици „Ерске мудролије”,⁶ у периоду од 1959. до 1964. године. Током 1969. године повремено се објављују Ђенићеве шаљиве приче у рубрици „Анегдоте”, са назнаком да су из збирке „Ерске мудролије”.

Библиографска обрада Ђенићевих прилога у листу *Вести* рађена је према Упутству за примену ISBD стандарда у опису компонентних делова ISBD(CP).⁷ Библиографија је исписана из базе COBISSNBU, у хронолошком распореду, одвојено за сваку целину, а у оквиру године узбучена на наслов. Уз поједине јединице дате су анотације везане за садржај прилога. Садржи три регистра: Регистар наслова, Предметни регистар и Регистар имена, у ком се налазе не само аутори већ и личности о којима пише Ђенић.

5 У анегдоти „Ујело га бесно псето” можемо читати: „Кренули Сима адвокат и Милекић, архивар, 1937. године, у Београд...”

6 Народна библиотека у Чајетини објављује 1967. године „Ерске мудролије” (26 стр.), а друго проширено издање 1971. године. Самоуправна интересна заједнице културе у Чајетини објавила је 3. проширено изд. 1976. године, а оно има 112 страна. Ерски хумор је присутан у савременом животу људи златиборског краја, али недостају пасионирани сакупљачи попут Ђенића, који би приредили збирку савременог ерског хумора.

7 Међународни стандардни библиографски опис саставних делова – ISBD(CP).

Литература:

1. *Весѝи* (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 9, бр. 251 (6. март 1952) – Год. 30, бр. 1237 (16. април 1971).
2. Ђенић, Љубиша Р. „Са цвета на цвет: био-библиографија: 1932–1977” (рукопис).
3. Ђенић, Љубиша Р. *Црѝежи и зайиси*. Београд: Службени гласник, 2011.
4. Родаљевић, Драгослава „Љубиша Р. Ђенић – Рујански”, *Корак дидлиоиѝеке*, бр. 7 (2022): 82–119.
5. *Uputstva za primenu ISBD-a u opisu komponentnih delova* / [izdala] International Federation of Library Associations and insitutions = Међународна federatija [i. e. federacija] bibliotekarskih друштava i ustanova; [prevod Olga Rudolf]. Novi Sad: Biblioteka Matice srpske, 1989.

Библиографија Ђенићевих прилога у ужичком листу „Вести” (хронолошки испис по азбуци)

1952

1

Проблеми смештаја народних књижница у срезу златиборском / Љуб. [Љубиша] Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 9, бр. 251 (6. март 1952), стр. 3.

027.022(497.11 Златибор)

* У просторијама изграђених задружних домова у златиборским селима смештају се књижнице.

1953

2

30 дана туризма / Рујански. – Рубрика: Са Златибора.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 315 (11. јун 1953), стр. 2.

338.48(497.11 Златибор)

3

Библиотека у Чајетини прераста у научну установу / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 327 (3. септембар 1953), стр. 5.

027.022(497.11 Чајетина)"1953"

4

Да ли су ужички производи отслужили [тј. одслужили] свој век / Рујански.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 325 (20. август 1953), стр. 3.

641(497.11)

* Ужички специјалитети (кајмак, пршута, печење и др.) требало би да буду део туристичке понуде Златибора.

5

За унапређење нашег Златибора / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 331 (1. октобар 1953), стр. 2.

727(497.11 Јабланица)"1953"

6

Задружна свечаност у Стублу / Рујански. – Рубрика: Са Златибора.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 317 (25. јун 1953), стр. 2.

338.48(497.11 Златибор)

7

Здравствени течај Црвеног крста у Срезу златиборском / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 338 (19. новембар 1953), стр. 5.

614(497.11 Златибор)

8

И Јабланичани подижу задружни дом / Љ.[Љубиша] Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 328 (10. септембар 1953), стр. 3.

727(497.11 Јабланица)"1953"

9

Изложба ђачких радова у Чајетини / Рујански.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 318/319 (2. јул 1953), стр. 3.

373.5(497.11 Чајетина)

10

Како је ДОЗ „осигурао” државног службеника: случај заступника у Чајетини / Љубиша Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 314 (4. јун 1953), стр. 2.

368(497.11 Чајетина)

11

Мост на Рзаву / Рујански.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 318/319 (2. јул 1953), стр. 4.

624.2/.8(497.11 Златибор)

12

О неким недостацима и пропустима на Партизанским Водама / Рујански.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 321 (23. јул 1953), стр. 3.

71(497.11 Златибор)

* Уређење чесме и околине на Партизанским Водама на Златибору.⁸

13

Плодан рад учитеља среза Златиборског / Рујански.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 318/319 (2. јул 1953), стр. 3.

373.3/.4(497.11 Златибор)

14

Последња пошта / Рујански. – Рубрика: Са Златибора.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 318/319 (2. јул 1953), стр. 1.

929

* 24. јуна 1953. године Бошка М. Жиловића, родом из Рудина, десетара, граничара карауле „Ропа” код Плочица убили су албански диверзанти.

---

8 Ранији назив места је чесма на Кулашевцу.

15

Прегалаштво Увчана / Љубиша Р. Ђенић. – Рубрика: Кроз села ужичког краја.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 339/340 (26. новембар 1953), стр. 5.

373.3/.4(497.11 Увац)"1953"

* Изграђена је основна школа у селу Увац (Златибор), а први учитељ био је Бориша Чумић из Рудина.

16

Предавање и академија у Чајетини / [Љубиша Р. Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 341 (10. децембар 1953), стр. 1.

323(497.11 Чајетина)"1953"

* Свечана академија поводом 29. новембра – Дана Републике.

17

Регулациони план Чајетине / Рујански

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 324 (13. август 1953), стр. 1.

711.4(497.11 Чајетина)

* Архитекта Бранко Максимовић представио идејни регулациони план.

18

Рибница на Златибору : једно од најстаријих планинских летовалишта у Србији / Љубиша Р. Ђенић Рујански.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 311 (14. мај 1953), стр. 1

338.48(497.11 Златибор)

19

Сељаци из Увца подижу школу : са нестрпљењем се очекује долазак првог учитеља у село / Љ. [Љубиша] Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 326 (27. август 1953), стр. 4.

373.3/.4(497.11 Златиборски срез)

20

Сиромашно село Стубло подиже културни дом / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 307 (11. април 1953), стр. 3.

727(497.11 Златибор)

21

Срећа у несрећи / [Љубиша Р. Ђенић].⁹

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 339/340 (26. новембар 1953), стр. 6.

551.442(497.11 Гостиље)"1953"

* Милица Вилотијевић упала је у јаму дубоку 22 m, коју зову Голубњак, у Гостиљу.

22

Течајеви Црвеног крста завршили рад / Рујански. – Рубрика: Са Златибора.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 313 (38. мај 1953), стр. 4.

614.885(497.11 Златибор)

23

Тешкоће Среске Народне књижнице у Чајетини / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 336 (5. новембар 1953), стр. 3.

027.022(497.11 Чајетина)"1953"

24

Усмене новине Среске књижнице у Чајетини / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 341 (10. децембар 1953), стр. 3.

027.022(497.11 Чајетина)"1953"

* „Усмене новине у нашој књижници имају сталне рубрике: Социјалистичка изградња; Наука и живот; Књижевност и цртице са Златибора”.

25

Успешан рад трговинског предузећа Среског савеза у Чајетини / Рујански.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 325 (20. август 1953), стр. 4.

637(497.11 Златибор)

---

⁹ Чланак није потписан али је наведен у биобиблиографији Љубиша Р. Ђенић, „Са цвета на цвет: био-библиографија: 1932–1977” (рукопис).

26

Чајетина се улепшава / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић]. – Рубрика: Вести са Златибора. – Садржај: [Уређење центра Чајетине]; Једна лепа природба; Усмене новине.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 337 (12. новембар 1953), стр. 3.

027.022(497.11 Чајетина)"1953"

71(497.11 Чајетина)"1953"

27

Шаховски живот у Чајетини / Рујански.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 10, бр. 325 (20. август 1953), стр. 6.

794.1(497.11 Чајетина)"1953"

1954**28**

Бели спорт на Златибору / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 348 (28. јануар 1954), стр. 6.

373.3/.4(497.11 Чајетина)"1954"

796.9

*„Ученици Осмолетке 15. јануара су организовали успешно смучарско такмичење” (у Чајетини).

29

Добар рад Дома народног здравља у Чајетини / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 379 (16. септембар 1954), стр. 3.

614.2(497.11 Чајетина)

30

Екскурзија ученика Осмогодишње школе / Љубиша Р. Ђенић. – Рубрика: Вести са Златибора.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 363 (20. мај 1954), стр. 4.

373.3/.4(497.11 Чајетина)"1954"

* Ученици чајетинске основне школе посетили Дубровник.

31

Електричне сијалице у постојбини луча / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 392 (23. децембар 1954), стр. 3.

621.311(497.11 Златибор)

619:616:636(497.11 Златибор)

32

Златиборски рудници / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 360/361 (29. април 1954), стр. 7.

622(497.11 Златибор)"1918/1954"

33

Златиборски фестивал / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 358 (15. април 1954), стр. 3.

39(497.11 Чајетина)"1954"

* Фестивал културно-просветних друштава, драмске, фолклорне и музичке секције.

34

Један примерени задружни радник : Тихомир Туцовић из Гостиља / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 377 (2. септембар 1954), стр. 5.

33:929 Туцовић Т.

35

Кириције и катранџије са Златибора¹⁰ / текст написао Љубиша Р. Ђенић ; снимци Милоша Мишовића, новинара. – Фотогр.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 393 (30. децембар 1954), стр. 5.

39(497.11 Златибор)

36

Кратке вести из Чајетине / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 348 (28. јануар 1954), стр. 5.

39(497.11 Чајетина)"1954"

---

¹⁰ Извод из необјављене збирке са овим насловом.

338.48(497.11 Златибор)"1954"

* О Златиборском фестивалу [културно-просветних друштава, драмске, фолклорне и музичке секције], изложби домаће и занатске радиности и реорганизацији угоститељства.

37

Куда ћемо на летовање : прилог дискусији / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 363 (20. мај 1954), стр. 7.
338.48(497.11)

* О могућностима развоја туризма на Златибору и Тари.

38

Од Златибора до Охридског језера / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 371 (15. јул 1954),
стр. 4.

371.12(497.11)

* Десетодневна екскурзија просветних радника.

39

Предавање др Милорада Драгића у Чајетини¹¹ / Љубиша Р. Ђенић.
– Рубрика: Вести са Златибора.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 363 (20. мај 1954),
стр. 4.

027.022(497.11 Чајетина)"1954"

* Тема предавања је „Смртност и рађање у нашем народу”.

40

Прослава Првог српског устанка / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 353 (11. март 1954),
стр. 5.

027.0229(497.11 Чајетина)"1954"

94(497.11)"1804"

41

Рад земљорадничке задруге у Јабланици ; Ветеринарска станица у
Чајетини / Љубиша Р. Ђенић. – Рубрика: Са Златибора.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 385 (4. новембар
1954), стр. 4.

334.73(497.11 Златибор)

619:616:636(497.11 Златибор)

---

11 М. Драгић, шеф научног одељења Института за здравствено просвећивање
Народне Републике Србије, из Београда, одржао је предавање.

42

Савез културно-просветних друштава Златиборског среза одржао је своју скупштину / Љ. [Љубиша] Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 359 (22. април 1954), стр. 3.

39(497.11 Чајетина)"1954"

43

Семинар за књижничаре на Златибору / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 378 (9. септембар 1954), стр. 2.

027.022(497.11 Чајетина)

44

Скупштина Среске народне књижнице у Чајетини / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 354 (18. март 1954), стр. 3.

027.0229(497.11 Чајетина)"1954"

* Изабрана нова управа Књижнице.

45

Сличице из Чајетине / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 374 (12. август 1954), стр. 2.

338.48(497.11 Чајетина)

* Уређење Чајетине као туристичке дестинације, покушај изградње базена, купатила и оснивање Туристичког друштва „Златибор”.

46

Сточарске смотре у Срезу златиборском / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 378 (9. септембар 1954), стр. 5.

336/337(497.11 Златибор)

47

Течајеви сеоске женске омладине / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 365 (3. јун 1954), стр. 3. 614.885(497.11 Златибор)"1954"

* Црвени крст организовао здравствене течајеве у Златиборском срезу.

48

Уређење Среске књижнице у Чајетини / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].
– Рубрика: Са Златибора

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 374 (12. август 1954),
стр. 1.

027.022(497.11 Чајетина)

* Уређење фонда по УДК класификацији у Среској народној књижници и
читаоници „Димитрије Туцовић” у Чајетини.

49

Чајетина / Љ. [Љубиша] Ђ.[Ђенић]. – Рубрика: Културни живот
у нашем крају.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11, бр. 359 (22. април 1954),
стр. 3.

791(497.11 Чајетина)"1954"

* Биоскопске представе у златиборским селима.

1955

50

Дело Стубљана : поучан пример богатијим задругама / Љубиша
Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 423 (4. август
1955), стр. 3.

334.73(497.11 Стубло)

51

Десет година рада Народне књижнице и читаонице „Димитрије
Туцовић” у Чајетини : један скроман јубилеј / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 403 (10. мар
1955), стр. 4.

027.54(497.11 Чајетина)"1945/1955"

52

Живи кутак : најпривлачнији део изложбе у Алином Потоку /
Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 417 (23. јун
1955), стр. 4.

371.212(497.11)

* Радове изложили Радосав Лекић, Миломир Терзић, Милорад Марковић,
Слободанка Дабић, Јовиша Видић, Нада Видић, Драгослава Јеремић и Вида
Дабић.

53

Кад златиборски рудници прораде пуним капацитетом... / Љубиша Р. Ђенић. – Фотогр.: Први вагони магнезита из рудника Чајетина [фото] Богољуб Белић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 400 (17. фебруар 1955), стр. 5

622(497.11 Златибор)

* О рударско-геолошким истраживањима, отварању и раду рудника магнезита на Златибору 1928. и 1953, експлоатацији руде и примени магнезита у индустрији.

54

Књижница у Кривој Реци : сређена је на најмодернији начин у библиотекарству / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 398 (3. фебруар 1955), стр. 5

027.022(497.11 Крива Река)

* Књижницом руководи Стојан Цветковић, ради у просторијама новог задружног дома.

55

Основан је Реонски библиотечки центар у Народној књижници и читаоници у Чајетини ; Укинута је плаћање чланарине у Народној књижници и читаоници у Чајетини / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 417 (23. јун 1955), стр. 3.

027.022(497.11 Чајетина)"1955"

56

Природа вас зове / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 415 (9. јун 1955), стр. 4.

338.48(497.11)

* За годишњи одмор се препоручују наше планине између осталих Златибор, Тара, језера, споменици културе и сл.

57

Стопића пећина : чудо природе у нашем крају / Љубиша Р. Ђенић. – Фотогр. – На фотогр.: Поглед на Стопића пећину у Рожанству.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 419 (7. јул 1955), стр. 7

551.435.84(497.11)

66

58

Ужичани, Златиборци и Пожежани на Кајмакчалану / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 424 (11. август 1955), стр. 2.

94(497.1 Кајмакчалан)"1914/1918"

* Солунци су посетили спомен-костурницу на Кајмакчалану, и евоцирали успомене.

59

Успела приредба ученика Осмогодишње школе у Чајетини / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 401 (24. фебруар 1955), стр. 4

373.3/.4(497.11 Чајетина)

60

Чајетина у посети Севојну / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 423 (4. август 1955), стр. 1.

329

61

Шаховски турнир за првенство Чајетине / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 409 (21. април 1955), стр. 6.

794.1(497.11)

* Шаховски турнир је организован у Народној књијници и читаоници „Димитрије Туцовић” у Чајетини.

62

Шта је са златиборским фестивалом / Љубиша Р. Ђенић. – Илустр. – На илустр. фолклорна група из Рожанства.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 11 тј. [12], бр. 404 (17. мар 1955), стр. 4

39(497.11)

* О фестивалу драмских и фолклорних секција 18 културно-просветних друштава Златиборског региона.

1956

63

Прве школе у нашем крају : прилог грађи за историју школа у Срезу ужичком / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 12 тј. [13], бр. 495/496 (29. децембар 1956), стр. 9.

373.3/.4(497.11 Златибор)

* Оснивање и рад Гимназије у Ужицу и прве државне основне школе у Ариљу, 1839. године.

1957

64

„Бање” на Златибору / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 527 (8. август 1957), стр. 3.

553.7(497.11 Златибор)

* У Гостиљу у месту званом Под Ливадама; у Рожанству имају две бање Илица и Вапина бања; у Чавловцу у месту званом Под Масницом – Велике Ливаде и у Доброселици на Боровој Глави бунар звани „Смрдан”.

65

Водичи Златибора у магацину / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 532 (12. септембар 1957), стр. 7.

338.48(497.11 Златибор)

66

Зашто нема угља у Чајетини / Љ. [Љубиша] Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 542 (21. новембар 1957), стр. 7.

62663.1(497.11 Чајетина)

67

Златни бор на Златибору / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 543/544 (29. новембар 1957), стр. 9.

582.475(497.11 Златибор)

* О проучавању станишта Златног бора 1937. и 1938. Истраживања је вршио шумарски стручњак Салих Омановић из Сарајева.

68

68

Јован Мићић – Рујански кнез и војвода / Љубиша Р. Ђенић. – Фотогр. – Рубрика: Знаменити људи нашег краја.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 512/513 (30. април 1957), стр. 13

355:929 Мићић Ј.

69

Кренимо у једном!.. : на тему унапређења туризма у нашем крају / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 528 (15. август 1957), стр. 5.

338.48(497.11)

70

Педесет година од оснивања задруге у Чајетини / Љ. [Љубиша] Ђенић и М. [Миодраг] Дабић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 522 (4. јул 1957), стр. 5.

334.73(497.11 Чајетина)

* Приказан је историјат оснивања и гашења задруге од 1907. до 1954.¹²

71

Ускоро три изложбе у Чајетини / Р. [Љубиша Р. Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 510 (11. април 1957), стр. 5.

027.022(497.11 Чајетина)

* Туристичка изложба посвећена Златибору у периоду 1–15. маја; Изложба старих књига и докумената у периоду од 20. 5 – 1. 6. и Културно-просветни рад НОО Чајетина 5–20. јуна.

72

Четири домаћинства у Чајетини граде водовод / Љ. [Љубиша] Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 531 (5. септембар 1957), стр. 2.

---

12 Задруга је први пут основана 22. марта 1907. Након две године престаје са радом, а на кратко је обновљена 1913. па ради 1924–1930. године. Након Другог светског рата поново је основана задруга, а посебно се развија под управом Петка Ђалдовића (1954. године достиже годишњи промет неколико стотина милиона динара).

628.1(497.11 Чајетина)

* Милун Илић – Шарац, Влајко Кокорина, Милан Коружић и Милан Пашић воде воду из Пашића врела, под Палисадом.

1958

73

Више бриге о књигама / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 551 (23. јануар 1958), стр. 5.

027.022(497.11 Чајетина)

* О стању фонда у новооснованим библиотекама у Златиборском срезу.

74

Господару овуда је пут за Босну! / Љ. Р. Ђ. [Љубиша Р.Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 562 (10. април 1958), стр. 6.

32:929 Обреновић М.

821.163.41-36

* Посета краља Милана Ужицу после анексије Босне.

75

Занимљивости са Златибора / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 562 (10. април 1958), стр. 6.

908:338.48(497.11 Златибор)

908:338.48(497.11 Златибор)

* Кућа Димитрија Туцовића, Стопића пећина у Рожанству, дрвена црква у Доброселици и ретко дрво муника.

76

Запуштено летовалиште / Љ. Р. Ђ. [Љубиша Р.Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 580 (14. август 1958), стр. 1.

338.48(497.11 Златибор)

* О летовалишту на Оку (Златибор) и запуштеној Спомен-чесми палим ратницима у Првом светском рату.

77

Зашто на Златибору нема млечних производа : један парадокс нашег краја / Љубиша Р. Ђенић. – Фотогр. – Поглед на Чиготу [Сликовна грађа].

70

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 577 (24. јул 1958), стр. 7.
338.48(497.11 Златибор)

78

Изложба старих и нових књига у Чајетини / Љ. Р. Ђ. [Љубиша Р. Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 590 (23. октобар 1958), стр. 6.

027.022(497.11 Чајетина)

* У оквиру акције „Месец дана књиге” приређена је изложба око 100 старих и веома ретких књига међу којима су и рукописне књиге из 16. в.

79

Јевтино а врло практично : повећање смештајног простора на Партизанским Водама / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. . 547/548 (1. јануар 1958), стр. 12.

338.48(497.11 Златибор)

*Подизање кампа са дрвеним кућицама и шаторима, као и повећање капацитета приватног смештаја.

80

Књига о Стопића пећини : приказ књиге „Стопића пећина” професора Радована Ршмовића / Љ. [Љубиша Р. Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 567 (15. мај 1958), стр. 6.

551.44(497.11 Златибор)

81

Мачкатски учитељи: уз стогодишњицу прославе школе / Љубиша Ђ. Ђенић

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 595/596 (29. новембар 1958), стр. 8.

371.12:373.3/.4(497.11 Мачкат)

82

На Златибору би требало подићи арборетум / Љ. Р. Ђ. [Љубиша Р. Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 568 (22. мај 1958), стр. 4.

58(497.11 Златибор)

* „Арборетуми су нарочити расадници или паркови са шумским и биљним растињем једног краја у којима се посетиоци пријатно одмарају и уједно уче”.

83

Небрига о друштвеној имовини / Љ. [Љубиша] Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 566 (8. мај 1958), стр. 6.

33.(497.11 Чајетина)

* „Општински одбор Народне технике у Чајетини добио камион који се не користи...”

84

Откуда девизе за играће карте? / Љубиша Ђ. Ђенић. – Рубрика: Друштвена хроника.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 590 (23. октобар 1958), стр. 7.

793/794(497.11 Чајетина)

85

Пре 120 година кнезу Милошу предложили да се сви писмени људи побију / Љ. Р. Ђ. [Љубиша Р. Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 564/565 (1. мај 1958), стр. 11.

930.85(497.11)"1825/1940"

94(497.11)"1825/1940"

* О предлогу Милосава Лаповца, саветника кнеза Милоша, поводом Ђакове буне, 1825. године.

86

Пред акцију „Месец дана књиге” / Љ. [Љубиша] Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 580 (14. август 1958), стр. 4.

027.022(497.11 Златибор)

87

Стогодишњица школе у Мачкату : пред једну значајну прославу / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 593 (13. новембар 1958), стр. 4.

371.12:373.3/.4(497.11 Мачкат)

1960

88

Две изложбе у Чајетини : акција „Месец дана књиге” / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 16, бр. 698/699 (29. новембар 1960), стр. 5.

027.022(497.11Чајетина)

* Изложба „Петнаест година Народне књижнице” и „Зелено благо Златибора: туризам и планинарство у литератури, фотографије и макете дрвених кућа, ловачког дома и др.”

89

Из историје школства : деведесет година школе у Доброселици / Љ. Р. Ђ. [Љубиша Р. Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 16, бр. 681 (28. јул 1960), стр. 5.

373.3/.4(497.11 Златибор)

90

Један заборављени јубилеј : двадесетогодишњица књижнице у Рудинама / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 16, бр. 686 (25. август 1960), стр. 4.

027.022(497.11 Златибор)

91

Поклон Народној књижници у Чајетини / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 16, бр. 691 (6. октобар 1960), стр. 5.

027.022(497.11Златибор)

* Радосав и Сретен Буквић Библиотеци поклонили библиотеку свог брата Драгутина Буквића.

92

Препоручујемо вам две нове корисне књиге / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 16, бр. 679 (14. јул 1960), стр. 7.

556.52:91(497.11)

811.163.41'38

* Приказ књиге др Радована Ршумовића „Рељеф слива Голијске Моравице” и Здравка Поповића „Обрада тема – примери савременог језика и стила”.

93

Примерна читатељка из Мушвета / Љ. Р. Ђ. [Љубиша Р. Ђенић].
У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 16, бр. 684 (18. август 1960),
стр. 6.

024: 027.022(497.113латибор)

* О Дневнику читања Вере Кнежевић из Мушвета.

1961

94

Изложба књига и докумената из Радничког покрета у Чајетини /
Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 17, бр. 731 (13. јул 1961),
стр. 6.

329(497.11 Чајетина)

95

Изложба: „Куда на годишњи одмор” / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 17, бр. 723 (18. мај 1961), стр. 5.
338.48(497.11)

* О изложби приређеној у Масариковој улици у Београду.

96

Милорад Панић Суреп, „Кад су живи завидели мртвима” [приказ]
/ Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић]. – Рубрика: Нове књиге.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 17, бр. 724 (25. мај 1961),
стр. 5.

821.163.41.09-94

97

Обиман план књижнице у Чајетини / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 17, бр. 714 (16. март 1961),
стр. 5.

027.022(497.11 Чајетина)

98

Пред једном новом акцијом „Србија у цвећу 1961” / Љ. [Љубиша]
Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 17, бр. 718 (13. април 1961),
стр. 8.

338.48(497.11)

74

99

Туристички семинари и информатори : један предлог за унапређење туризма / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић]. – Илустр. – Фотогр.: Мотив са Златиобра.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 17, бр. 711 (23. фебруар 1961), стр. 5.

338.48(497.11Златибор)

100

Уместо књига магацин за жито / Љубиша Р. Ђенић. – Рубрика: Писма читалаца.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 17, бр. 720/721 (1. мај 1961), стр. 10.

027.022(497.11 Златибор)

101

„Бела црква каранска” / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић]. – Рубрика: Нове књиге.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 17, бр. 720/721 (1. мај 1961), стр. 10.

271.222(497.11 Каран)

* Приказ књиге „Бела црква каранска и цркве брвнаре у њеној околини” / Гордана Томић и Доброслав Ср. Павловић, Београд: Туристички савез Србије, Туристичка штампа, 1960, 15 стр.

1963**102**

Да ли ће Чајетина добити галерију : предлози и мишљења / Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић].

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 851 (14. новембар 1963), стр. 6.

930.85(497.11 Чајетина)

103

Сигнали са Златибора : на тему о туризму / Љ. [Љубиша] Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 824 (16. мај 1963), стр. 7.

338.48(497.11 Златибор)

104

У Рибници ради смучарска школа : активни одмор ученика / [Љубиша Р. Ђенић].¹³

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 19, бр. 808¹⁴ (24. јануар 1963), стр. 6.

796.9(497.11 Златибор)

105

У Чајетини ускоро нови водовод / Љ. [Љубиша] Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 825 (23. мај 1963), стр. 4.

628.1(497.11 Чајетина)

1964

106

Шездесет година библиотеке у Чајетини : поводом једног јубилеја / Љубиша Р. Ђенић.. – Илустр.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 867 (5. март 1964), стр. 8.

027.022(497.11 Чајетина)"1904/1964"

* „При библиотеци постоји завичајно-музејска збирка, савремено је опремљена има и фото-лабараторију.”

1965

107

Партизанске Воде могу лако да дођу до бископске баште и позорнице / Љубиша Р. Ђенић.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 24, бр. 918 (25. фебруар 1965), стр. 11.

930.85(497.11 Златибор)

* О коришћењу терасе хотела на Партизанским Водама.

---

13 Податак о аутору преузет из књиге Љубиша Р. Ђенић, „Са цвета на цвет: биобиблиографија”, Чајетина, 1977. [Рукопис].

14 Нумерација годишта *Вести* (Ужице) у 1963. године: до 14. фебруара је годиште 19, 21. фебруара није наведено годиште, а 28. фебруара и даље је годиште 22.

1971

108

Задружне домове дати аматерима : делегати Културног конгреса говоре / [Љубиша Р. Ђенић] ; [интервју водио] Ј. [Јерemiја] Џамбић. – Слика аутора.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 30, бр. 1237 (16. април 1971), стр. 8.

930.85(497.11)"1971"

АНЕГДОТЕ И ШАЉИВЕ ПРИЧЕ О ЕРИ¹⁵

1957

109

Ера и Ђелмаш капетан. А како ја? / сакупио Љубиша Р. Ђенић. – Рубрика: Приче о Ерама.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 13, бр. 500 (31. јануар 1957), стр. 10.

821.163.41-32:398

1958

110

Благо теби господару : о кнезу Милошу и Аксу Јечменици из Доброселице / [приредио] Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић]. – Рубрика: Анегдоте о људима и догађајима из ужичког краја.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 570 (5. јун 1958), стр. 6.

821.163.41-3:398

111

Идем паралелно са мајком Србијом. Ера и Ђелимаш капетан. Јаребица као и свака птица / [сакупио] Љ. [Љубиша] Р. Ђ. [Ђенић]. – Рубрика: Анегдоте о људима и догађајима из ужичког краја.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 564/565 (1. мај 1958), стр. 13.

821.163.41-3:398

---

15 Сакупио и приредио Љубиша Р. Ђенић.

112

Како је Ера платио криву меру / [приредио] Љ. Ђ. [Љубиша Ђенић]. – Рубрика: Анегдоте о људима и догађајима из ужичког краја. У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 571 (12. јун 1958), стр. 6.

821.163.41-3:398

113

Ујело га бесно псето / [приредио] Љубиша Р. Ђенић. – Рубрика: Анегдоте о људима и догађајима из ужичког краја.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 14, бр. 572 (19. јун 1958), стр. 6.

821.163.41-36:398

1963

114

Ера надмудрио трговца. Ера и Банаћанин. Ера и гости. Ера прилаже свој део / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 854 (5. децембар 1963), стр. 10.

821.163.41-36:398

115

Ера неће пасуља. Како је Ера купио со. Ера чашћава капетана. Зна капетан шта ради. / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 848 (24. октобар 1963), стр. 10.

821.163.41-36:398

116

Ерин поздрав. Ера и шумар. Ера код брице. Ера псовао капетана. Луч не гори дању / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 850 (7. новембар 1963), стр. 10.

821.163.41-36:398

117

Ерски посланик. Ера и Црногорац. Ера једе конзерве. Дај нам вечеру уместо ручка / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 849 (31. октобар 1963), стр. 12.

821.163.41-36:398

118

Кнез Михаило међу Ерама у Ужицу. Брадати Ера и ћелави [тј. ћосави] судија. Ако је и скупо баш је и лијепо / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 851 (14. новембар 1963), стр. 10.

821.163.41-36:398

119

Ко је дебљи? Ко боље лаже? Ерина кобила / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 855 (12. децембар 1963), стр. 10.

821.163.41-36:398

120

Ко ти је на леђима? Ера и лонци. Ера у апелацији / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 22, бр. 856 (19. децембар 1963), стр. 12.

821.163.41-36:398

1964

121

А како ја? Јаребица као и свака птица. Ера и владика / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 866 (27. фебруар 1964), стр. 12.

821.163.41-36:398

122

Господару овуда је пут за Босну. Ера и туриста. Ера хоће да се потроши / [сакупио] Љубиша Ћенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 862 (30. јануар 1964), стр. 12.

821.163.41-36:398

123

Гостољубиви Ера. Ера и Ћелмаш капетан. Да знате за оно на тавану / [сакупио] Љубиша Ћенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 868 (12. март 1964), стр. 12.

821.163.41-36:398

124

Ера и циганин деле ручак. Ера као шегрт / [сакупио] Љубиша Ћенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 870 (26. март 1964), стр. 12.

821.163.41-36:398

125

Ера купује сланину. Ера у Будимпешти. Ера и Ага / [сакупио] Љубиша Ћенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 871 (2. април 1964), стр. 12.

821.163.41-36:398

126

Ерини обојци. Не велим ја теби пријатељу. Идемо у кондуктере. Не чуј Боже шта Бућа трућа / [сакупио] Љубиша Ћенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 865 (20. фебруар 1964), стр. 12.

821.163.41-36:398

127

Идем парарелно са мајком Србијом. Шта продаје. Не трпам на св. Илију.... Ера код министра / [сакупио] Љубиша Ћенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 869 (19. март 1964), стр. 14.
821.163.41-36:398

128

Јој што не смијем да викнем. Што пјеваш кад платити мораш / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.
У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 860 (16. јануар 1964), стр. 12.
821.163.41-36:398

129

Милошеви регрути. Ера се спрема за одбрану. Ера купује вино / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.
У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 864 (13. фебруар 1964), стр. 12.
821.163.41-36:398

130

Нисам ја хајдук већ Ера са Златибора. Милекић и Веља бан. Ера и ђаци / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.
У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 861 (23. јануар 1964), стр. 12.
821.163.41-36:398

131

Ујело га бесно псето. Ера и послни. Ера прича шта је видео у Београду / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.
У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 867 (5. март 1964), стр. 12.
821.163.41-36:398

132

Хипноза. Министров ручак. Ера и адвокат / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.
У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 23, бр. 863 (6. фебруар 1964), стр. 12.
821.163.41-36:398

1969

133

Брадати Ера и ћосави судија. Ера чашћава капетана. Капетан Ђелмаш и Ера / [сакупио Љубиша Р. Ђенић]. – Из књиге „Ерске мудролије”. – Рубрика: Анегдоте.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1148 (1. август 1969), стр. 9.

821.163.41-36:398

134

Ера и адвокат. Ера у апелацији. Пијеш ли из раније / [сакупио Љубиша Р. Ђенић]. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1146 (18. јул 1969), стр. 11.

821.163.41-36:398

135

Ера и Црногорац. Ера надмудрио трговца. Дај ми вечеру место ручка / [сакупио Љубиша Р. Ђенић]. – Из књиге „Ерске мудролије”. – Рубрика: Анегдоте.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1152 (29. август 1969), стр. 9.

821.163.41-36:398

136

Ера и шумар. Луч не гори дању. Шта продаје / [сакупио] Љубиша Ђенић. – Рубрика: Ерске мудролије.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1144/1145 (4. јул 1969), стр. 13.

821.163.41-36:398

137

Ера једе конзерве / [сакупио Љубиша Р. Ђенић]. – Рубрика: Анегдоте.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1153 (5. септембар 1969), стр. 9.

821.163.41-36:398

138

Ера пијачно закерало. Идем паралелно са мајком Србијом / [сакупио Љубиша Р. Ђенић]. – Из књиге „Ерске мудролије”. – Рубрика: Анегдоте.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1147 (25. јул 1969), стр. 11.

821.163.41-36:398

139

Ко ти је на леђима. Јаребица као и свака птица. Идем у кондуктере / [сакупио Љубиша Р. Ђенић]. – Из књиге „Ерске мудролије”. – Рубрика: Анегдоте.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1149 (8. август 1969), стр. 9.

821.163.41-36:398

140

Лала и Ера. Ера прилаже свој део. Ера пред гимназијом / [сакупио Љубиша Р. Ђенић]. – Рубрика: Анегдоте.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1151 (22. август 1969), стр. 9.

821.163.41-36:398

141

Што пјеваш кад платити мораш. Ера код брице. Ера и Банаћанин / [сакупио Љубиша Р. Ђенић]. – Из књиге „Ерске мудролије”. – Рубрика: Анегдоте.

У: Вести (Ужице). – ISSN 0350–5014. – Год. 28, бр. 1150 (15. август 1969), стр. 9.

821.163.41-36:398

Регистар наслова

- А како ја? 109, 121
Ако је и скупо баш је и лијепо 118
„Бање” на Златибору 64
„Бела црква каранска” 101
Бели спорт на Златибору 28
Библиотека у Чајетини прераста у научну установу 3
Благо теби господару : о кнезу Милошу и Аксу Јечменици из
Доброселице 110
Брадати Ера и ћосави судија 118, 133
Ветеринарска станица у Чајетини 41
Више бриге о књигама 73
Водичи Златибора у магацину 65
Господару овуда је пут за Босну! 74, 122
Гостољубиви Ера 123
Да знате за оно на тавану 123
Да ли су ужички производи отслужили [тј. одслужили] свој век 4
Дај нам вечеру уместо ручка 117, 135
Да ли ће Чајетина добити галерију : предлози и мишљења 102
Две изложбе у Чајетини : акција „Месец дана књиге” 88
Дело Стубљана : поучан пример богатијим задругама 50
Десет година рада Народне књижнице и читаонице „Димитрије
Туцовић” у Чајетини : један скроман јубилеј 51
Добар рад Дома народног здравља у Чајетини 29
Екскурзија ученика Осмогодишње школе 30
Електричне сијалице у постојбини луча 31
Ера и Ага 125
Ера и адвокат 132, 134
Ера и Банаћанин 114, 141
Ера и владика 121
Ера и гости 114
Ера и ђаци 130
Ера и лонци 120
Ера и послитни 131
Ера и туриста 122
Ера и Ђелмаш капетан 109, 111, 123

- Ера и циганин деле ручак 124
 Ера и Црногорац 117, 135
 Ера и шумар 116, 136
 Ера једе конзерве 117, 137
 Ера као шегрт 124
 Ера код брице 116, 141
 Ера код министра 127
 Ера купује вино 129
 Ера купује сланину 125
 Ера надмудрио трговца 114, 135
 Ера неће пасуља 115
 Ера пијачно закерало 138
 Ера пред гимназијом 140
 Ера прилаже свој део 114, 140
 Ера прича шта је видео у Београду 131
 Ера псовао капетана 116
 Ера се спрема за одбрану 129
 Ера у апелацији 120, 134
 Ера у Будимпешти 125
 Ера хоће да се потроши 122
 Ера чашћава капетана 115, 133
 Ерин поздрав 116
 Ерина кобила 119
 Ерини обојци 126
 Ерски посланик 117
 Живи кутак : најпривлачнији део изложбе у Алином Потоку 52
 За унапређење нашег Златибора 5
 Задружна свечаност у Стублу 6
 Задружне домове дати аматерима : делегати Културног конгреса говоре
 108
 Занимљивости са Златибора 75
 Запуштено летовалиште 76
 Зашто на Златибору нема млечних производа : један парадокс нашег
 краја 77
 Зашто нема угља у Чајетини 66
 Здравствени течај Црвеног крста у Срезу златиборском / 7
 Златиборски рудници 32
 Златиборски фестивал 33

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Златни бор на Златибору 67
Зна капетан шта ради 115
И Јабланичани подижу задружни дом 8
Идем паралелно са мајком Србијом 111, 138
Идем паралелно са мајком Србијом 127
Идемо у кондуктере 126, 139
Из историје школства : деведесет година школе у Доброселици 89
Изложба ђачких радова у Чајетини 9
Изложба књига и докумената из Радничког покрета у Чајетини 94
Изложба старих и нових књига у Чајетини 78
Изложба: „Куда на годишњи одмор” 95
Јаребица као и свака птица 111, 121, 139
Јевтино а врло практично : повећање смештајног простора на Партизанским Водама 79
Један заборављени јубилеј : двадесетогодишњица књижнице у Рудинама 90
Један примерени задружни радник: Тихомир Туцовић из Гостиља 34
Једна лепа приредба 26
Јован Мићић - Рујански кнез и војвода 68
Јој што не смијем да викнем 128
Кад златиборски рудници прораде пуним капацитетом. 53
„Кад су живи завидели мртвима” 96
Како је ДОЗ „осигурао” државног службеника: случај заступника у Чајетини 10
Како је Ера купио со 115
Како је Ера платио криву меру 112
Капетан Ђелмаш и Ера 133
Кириџије и катранџије са Златибора 35
Кнез Михаило међу Ерама у Ужицу 118
Књига о Стопића пећини : приказ књиге „Стопића пећина” професора Радована Ршумовића 80
Књижница у Кривој Реци : сређена је на најмодернији начин у библиотекарству 54
Ко боље лаже? 119
Ко је дебљи? 119
Ко ти је на леђима? 120, 139
Кратке вести из Чајетине 36
Кренимо у једном!.. : на тему унапређења туризма у нашем крају 69

- Куда ћемо на летовање : прилог дискусији 37
- Лала и Ера 140
- Луч не гори дању 116, 136
- Мачкатски учитељи: уз стогодишњицу прославе школе 81
- Милекић и Веља бан 130
- Милорад Панић Суреџ, „Кад су живи завидели мртвима” 96
- Милошеви регрути 129
- Министров ручак 132
- Мост на Рзаву 11
- На Златибору би требало подићи арборетум 82
- Не велим ја теби пријатељу 126
- Не трпам на св. Илију... 127
- Не чуј Боже шта Бућа трућа 126
- Небрига о друштвеној имовини 83
- Нисам ја хајдук већ Ера са Златибора 130
- О неким недостацима и пропустима на Партизанским Водама 12
- Обиман план књижнице у Чајетини 97
- „Обрада тема – примери савременог језика и стила” 92
- Од Златибора до охридског језера 38
- Основао је Реонски библиотечки центар у Народној књижници и читаоници у Чајетини 55
- Откуда девизе за играће карте? 84
- Партизанске Воде могу лако да дођу до бископске баште и позорнице 107
- Педесет година од оснивања задруге у Чајетини 70
- Пијеш ли из раније 134
- Плодан рад учитеља среза Златиборског 13
- Поклон Народној књижници у Чајетини 91
- Последња пошта 14
- Прве школе у нашем крају : прилог грађи за историју школа у срезу ужичком 63
- Пре 120 година кнезу Милошу предложили да се сви писмени људи побију 85
- Прегалаштво Увчана 15
- Пред акцију „Месец дана књиге” 86
- Пред једном новом акцијом „Србија у цвећу 1961” 98
- Предавање др Милорада Драгића у Чајетини 39
- Предавање и академија у Чајетини 16

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Препоручујемо вам две нове корисне књиге 92
Примерна читатељка из Мушвета 93
Природа вас зове 56
Проблеми смештаја народних књижница у срезу златиборском 1
Прослава Првог српског устанка 40
Рад земљорадничке задруге у Јабланици 41
Регулациони план Чајетине 17
„Рељеф слива Голијске Моравице” 92
Рибница на Златибору : једно од најстаријих планинских летовалишта у Србији 18
Савез културно-просветних друштава Златиборског среза одржао је своју скупштину 42
Сељаци из Увца подижу школу : са нестрпљењем се очекује долазак првог учитеља у село 19
Семинар за књижничаре на Златибору 43
Сигнали са Златибора : на тему о туризму 103
Сиромашно село Стубло подиже културни дом 20
Скупштина Среске народне књижнице у Чајетини 44
Сличице из Чајетине 45
Срећа у несрећи 21
Стогодишњица школе у Мачкату : пред једну значајну прославу 87
Стопића Пећина : чудо природе у нашем крају 57
Сточарске смотре у Срезу златиборском 46
Течајеви сеоске женске омладине 47
Течајеви Црвеног крста завршили рад 22
Тешкоће Среске Народне књижнице у Чајетини 23
30 дана туризма 2
Туристички семинари и информатори : један предлог за унапређење туризма 99
У Рибници ради смучарска школа : активни одмор ученика 104
У Чајетини ускоро нови водовод 105
Ужичани, Златиборци и Пожежани на Кајмакчалану 58
Ујело га бесно псето 113, 131
Укинута је плаћање чланарине у Народној књижници и читаоници у Чајетини 55
Уместо књига магацин за жито 100
Уређење Среске књижнице у Чајетини 48
Уређење центра Чајетине 26

- Ускоро три изложбе у Чајетини 71
 Усмене новине 26
 Усмене новине Среске књижнице у Чајетини 24
 Успела приредба ученика Осмогодишње школе у Чајетини 59
 Успешан рад трговинског предузећа Среског савеза у Чајетини 25
 Хипноза 132
 Чајетина се улепшава 26
 Чајетина у посети Севојну 60
 Чајетина 49
 Четири домаћинства у Чајетини граде водовод 72
 Шаховски живот у Чајетини 27
 Шаховски турнир за првенство Чајетине 61
 Шездесет година библиотеке у Чајетини : поводом једног јубилеја 106
 Шта је са златиборским фестивалом 62
 Шта продаје 127, 136
 Што пјеваш кад платити мораш 128, 141

Регистар имена

- Белић, Богољуб 53
 Буквић, Драгутин 91
 Буквић, Радосав 91
 Буквић Сретен 91
 Видић, Јовиша 52
 Видић, Нада 52
 Вилотијевић, Милица 21
 Дабић, Вида 52
 Дабић, Миодраг Б. 70
 Дабић, Слободанка 52
 Драгића, Милорада 39
 Ђенић, Љубиша Р. 1 - 141
 Жиловић, Бошко М. 14
 Илић, Милун – Шарац 72
 Јеремића, Драгослава 52
 Јечменица, Аксо 110
 Кнежевић, Вера 93
 Кокорина, Влајко 72

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Коружић, Милан 72
Лаповац, Милосав 85
Лекић, Радосав 52
Мићић, Јован, рујански кнез и војвода 68
Мишовић, Милош 35
Максимовић, Бранко 17
Марковић, Милорад 52
Омановић, Салих 67
Павловић, Доброслав Ср. 101
Панић, Милорад Суреп 96
Пашић, Милан 72
Поповић, Здравко 92
Ршумовић, Радован 80, 92
Терзић, Миломир 52
Томић, Гордана 101
Туцовић, Тихомир 34
Ђалдовића, Петко 70
Цветковић, Стојан 54
Џвијић, Јован 57
Чумић, Бориша 15
Џамбић, Јеремија 108

Предметни регистар

- Ветеринарска станица – Чајетина 41
Гимназија (Чајетина) – Изложбе 9
Дом здравља (Чајетина) – 1954 29
Државни завод за осигурање и реосигурање (ДЗО) (Чајетина) – Агенти осигурања – 1951–1952 10
Земљорадничка задруга – Јабланица (Златибор) 41
Златибор
    Рудници – Геолошка истраживања 53
    Стопића пећина 57
Крива Река (Златибор) – Књижница 54
Мићић, Јован, 1785–1844 68
Народна библиотека
    Рудине (Златибор) 90

Народна библиотека (Чајетина)

1904–1964 106

Дародавци 91

Корисници – 1953 23, 26

Музејска збирка – 1953 3

План рада 97

Програми – 1953 24

Програми – 1954 39

Усмене новине – 1954 40

Скупштина – 1954 44

Старе и ретке књиге – 1953 3

„Зелено благо Златибора” – Изложбе 88

„Петнаест година народне књижнице” – Изложбе 88

Народна библиотека „Димитрије Туцовић” (Чајетина)

Изложбе 71

Изложбе књига 78

Корисници 55

Стручни семинар – 1954 43

Уређење фонда – 1954 48

Народна књижница и читаоница „Димитрије Туцовић” – Чајетина –
1945–1955 51

Основна школа

Зимски спортови – Чајетина – 1954 28

Увац (на Златибору) – 1953 15

Основна школа (Мачкат)

1859–1958 87

Учитељи – 1859–1958 81

Основне школе (Чајетина) – Учитељи 13

Савез културно-просветних друштава Златиборског среза – Скупштина
– 1954 42

Туристички савез Србије – „Србија у цвећу 1961” 98

Црвени крст – Курсеви – Златиборски срез – 1953 7

Црвени крст (Србија) – Здравствени течај – Златибор – 1953 22

Примљен рукојис 20. 6. 2023.

Исправке рукојиса 11. 8. 2023.

Прихваћен за објављивање 19. 8. 2023.

Биљана Ристовић
Народна библиотека Ужице
biljana.ristovic@biblioteka-uzice.rs

027.52(497.11)
017.1(497.11)

Стручни чланак

КЊИГЕ НА СТРАНИМ ЈЕЗИЦИМА – ПОКЛОН НЕДЕ ЗДРАВКОВИЋ НАРОДНОЈ БИБЛИОТЕЦИ УЖИЦЕ (Каталог)

Народна библиотека Ужице има богат и разноврстан фонд књига на страним језицима, који је попуњаван дуги низ година и има своје сталне кориснике. Од оснивања до данас Библиотека је континуирано прикупљала литературу (књиге, часописе и некњижну грађу) на бројним језицима. Најзаступљенији су енглески и руски језик, али у фонду могу да се нађу и публикације на: немачком, француском, шпанском, италијанском, холандском и другим језицима. Последњих деценија Фонд се најчешће попуњава путем поклона суграђана и институција. Поклон као начин набавке одређене врсте грађе значајан је за изградњу збирки које нису приоритет у набавној политици библиотеке када опредељује средства за куповину публикација.

Поклоњене публикације сведоче о интересовањима дародаваца који своје личне библиотеке, често велике вредности, уступају на коришћење Библиотеци и њеним члановима. Већина грађе која је стигла у Народну библиотеку Ужице као поклон, а тиче се литературе на страним језицима, уврштена је у фонд, иако Библиотека има значајних потешкоћа у смештају ових књига. У последњој деценији фонд је толико приновљен да је просторија која је наменски одређена за ову грађу постала мала за неке од поклона који су у најави.

Веома вредан поклон у Народну библиотеку Ужице стигао је крајем 2019. и почетком 2020. године са Новог Зеланда. Ужичанка Неда Здравковић, академски библиотекар и специјалиста из области едукације, запослена на универзитету на Новом Зеланду, успела је да, после дугогодишњих припрема, пошаље

преко океана вредне књиге из своје личне библиотеке коју је годинама пажљиво градила.

Скупе царинске тарифе (15.000 новозеландских долара) и захтевни прописи слања били су главна препрека да се око 3000 књига, које је Неда планирала да поклони на коришћење својим суграђанима, нађе у Народној библиотеци Ужице. Половину суме чинили су трошкови царине а другу половину трошкови слања. Библиотека није могла финансијски да помогне, јер нема опредељена средства за овакву врсту активности. Финансијску подршку потражила је на новозеландском сајту на коме се прикупља помоћ за разне намене.¹ Креирала је страницу на којој је образложила проблем, представила Библиотеку и значај који би овај поклон имао за грађане Ужица. Такође, представила је и фонд намењен ужичкој библиотеци који је, упакован у сто кутија, чекао на отпремање за Србију. Поклон Неде Здравковић чине књиге на: енглеском, француском, немачком, руском, италијанском, шпанском и грчком језику, књиге за децу и младе, публикације из области историје и насељавања Новог Зеланда, биографије знаменитих личности, класици светске књижевности, прва и ретка издања, вредне монографије из области историје уметности, специјалне едиције и колекције, кувари, стрипови, публикације из науке и технологије, путописи, журнари и магацини, књиге за учење страних језика, монографије о библиотекама. Уз помоћ донација успела је да сакупи само део средстава, неопходних за слање књига, а део је сама финансирала. Тако је од предвиђених 3000 публикација у Народну библиотеку Ужице стигло око 400.

Поклон који је стигао у Библиотеку чине: 358 наслова монографских публикација, три наслова часописа са 18 бројева, 13 каталога и 15 компакт дискова. Смештен је на Одељење стручне књиге у Фонд књига на страном језику, библиографски обрађен у COBISS.NBU бази, инвентарисан и доступан корисницима за позајмицу. Књиге су намењене одраслима и деци, корисницима Народне библиотеке Ужице. Путем међубиблиотечке позајмице књиге су доступне и корисницима библиотека широм Србије. Књиге за децу углавном су сликовнице за предшколски и млађи школски узраст и већим делом су на енглеском језику. Из ове

1 <https://bit.ly/41st5sl>

колекције значајно је споменути бајке Беатрикс Потер о зецу Петру и његовој дружини, наслове о доживљајима Вини Пуа, аутора Александра Милна, сабрана илустрована дела Луиса Керола и књиге за децу, Роалда Дала.

Највећи део поклона, намењеног одраслим читаоцима, чине књиге из области англосаксонске књижевности, на енглеском језику, аутора: Џејмса Џојса, Џорџа Орвела, Џејн Остин, Вилијама Шекспира, Хермана Мелвила, Ернеста Хемингвеја, Вирџиније Вулф. Немачки, руски, француски, италијански и шпански језик заступљени су са по неколико наслова. Знатан број публикација су лондонска издања Penguin и Collector's издавача књижевних класика. Захваљујући овом поклону Библиотека је дошла у посед неколико вредних књига, која нису са енглеског говорног поручја: Дантеова *Божанствена комедија* (La Divina Commedia) на италијанском језику, штампана у Болоњи 1923, у издању Nicola Zanichellia; Прустово капитално дело *У њојрази за изгубљеним временом* (A la recherche du temps perdu), на француском језику, у издању Gallimarda из Париза; Сервантесов *Дон Кихот* (El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha), на шпанском језику, из 2004. године, изашао у Барселони.

Поклон садржи и нека издања необична, првенствено по свом физичком облику: макро-мини књига препричаних драма Вилијама Шекспира; *Гордоси и њредрасуде* Џејн Остин у облику календара (за сваки дан у години по један лист књиге), са држачем и пластичним постољем; *Библија* у омоту од тексас платна, у облику џепа са рајсфершлусом; *Библија* у белом повезу, са златним ивицама.²

Монографије из историје, географије и културне историје Новог Зеланда као и два приручника за учење маорског језика сведоче о интересовањима дародавца за просторе на којима живи и ради последњих двадесетак година. Богато илустроване монографије о Новом Зеланду, као и монографије о насељавању ових простора и брошуре, које дају преглед развоја привреде и културе, значајан су извор информација за све оне који су заинтересовани за ове далеке пределе.

---

² У каталогу испод библиографске јединице дат је кратак опис публикације.

Периодика је заступљена са неколико бројева часописа *Њу Јоркер* (New Yorker) из 2008. године и пар бројева два стручна часописа из области библиотекарства и музеологије на енглеском језику. На компакт-дискovima су класици енглеске и америчке књижевности на енглеском језику. Поклон садржи и неколико бројева америчког стрипа *Фантом* (Phantom). С обзиром на то да се ради о малом броју јединица, периодика, каталози и компакт дискови који нису саставни део публикације за сада нису библиографски обрађени и инвентарисани.

***

Каталог монографских публикација израђен је из COBISS. NBU базе података, након што су књиге библиографски обрађене и инвентарисане. Обрада је рађена са књигом у руци. Записи су углавном креирани јер нису постојали у COBISS бази. Код оних записа који су већ постојали у бази рађена је редакција, где је то било неопходно. Каталогизација је рађена у складу са упутством: *Међународни стандардни библиографски опис монографских публикација ISBD(M)*³ и *Правилником и приручником за израду абецедних каталога* Еве Вероне. Урађена је детаљна стручна класификација у складу са Универзалном децималном класификацијом (УДК) и предметна класификација.

Највећи изазов при креирању записа представљала је чињеница да велики број аутора није имао одредницу у Нормативној бази (CONOR). За фонетски облик енглеских имена, а у циљу адаптације гласовном и словном систему српског језика⁴ коришћен је *Транскрипциони речник енглеских личних имена* аутора Твртка Прћића, а за имена која нису енглеска коришћен је *Правилник српског језика* Матице српске.⁵

Код израде нормативних записа за ауторе, илустраторе, преводиоце и писце додатних текстова коришћена је сва расположива литература: *Enciclopedia Britanica*, *The World Book*

3 ISBD(M) International Standard Bibliographic Descriptions for Monographic Publication.

4 Tvrтко Prčić. *Transkripcioni rečnik engleskih ličnih imena* (Beograd: Nolit, 1992), XV.

5 Митар Пешикан, Јован Јерковић и Мато Пижурца, *Правилник српског језика* (Нови Сад: Матица српска, 2018).

Enciclopedia, каталози националних библиотека (Library of Congress, British Library, National Library of Australia), WorldCat каталог, као и лични блогови, презентације и други поуздани извори са интернета.

Каталог има 358 библиографских јединица, поређаних по абecedном реду и три регистра (Ауторски регистар, Предметни и Регистар наслова). Библиографске јединице нумерисане су у континуитету. Опис сваке библиографске јединице је на језику и писму публикације (углавном латиница, само је једна ћирилична). Јединствена одредница је латинична и дата је у изворном облику.⁶ На крају, после библиографског описа, код неких библиографских јединица дате су кратке анотације.

---

⁶ Само је прва библиографска јединица на руском језику, па самим тим је и њена јединствена одредница ћирилично руско писмо.

Каталог

- 1**
БАБИЙ, Александр Иванович, 1926–
 Дмитрий Кантемир / А. [Александр] И. [Иванович] Бабий. – Москва : Мысль, 1984. – 172 стр. ; 15 см. – (Мыслители Прошлого) Литература: стр. 167–172. – Регистар. (Картон) 32:929 Кантемир Д.
 ISBN 978-0-141-39843-3 (broš.) 821.14'02-34
- 2**
ABERNETHY, John
 Scottish Place Names / John Abernethy. – Glasgow: Collins, 2009. – 60 str. ; 18 cm. – (The Scotsman) ISBN 978-0-00-785215-4 (broš.) 811.152.2'373.21
- 3**
ACKER, Kathy, 1947–1997
 New York City in 1979 / Kathy Acker ; photographs by Anne Turyn. – [London] : Penguin Books, 2018. – 45 str. : ilustr. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 27) ISBN 978-0-241-33889-6 (broš.) 821.111(73)-4
- 4**
AISOPOS, 6. v. pre n. e.
 The Dolphins, the Whales and Gudgeon / Aesop ; translated by Robert and Olivia Temple. – London : Penguin Books, 2015. – 58 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 61)
- 5**
AISOPOS, 6. v. pre n. e.
 A First Book of Aesop's Fables / retold by Marie Stuart ; with illustrations by Robert Ayton. – Loughborough : Ladybird books, 1974. – 51 str. : ilustr. ; 18 cm. – (A Ladybird Book ; Ser. 740) ISBN 0-7214-0358-1 (karton) 821.14'02-342
- 6**
AKUTAGAWA, Ryunosuke, 1892–1927
 The Life of a Stupid Man / Ryunosuke Akutagawa ; translated by Jay Rubin. – London : Penguin Books, 2015. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 56) S a d r ž a j: In a Bamboo Grove ; Death Register. ISBN 978-0-141-39772-6 (broš.) 821.521-32
- 7**
ANDERSEN, Hans Christian, 1805–1875
 The Emperor's New Clothes / Hans Christian Andersen ; [translation Erik Christian Haugaard]. – London : Penguin Books, 1995. – 85 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s) S a d r ž a j: The Bronze Pig ; Little Claus and Big Claus ; The Flying

Trunk ; The Bottle ; The Girl Who Stepped on Bread.

ISBN 0-14-600030-7 (broš.)

821.113.4-93-34

8

ANDERSON, Chester G., 1923–2006

James Joyce and His World / by Chester G. Anderson. – [1st paperback ed.]. – London : Thames and Hudson, cop. 1967. – 144 str. : ilustr. ; 24 cm

Bibliografija: str. 133. – Registar.

929:821.111 Џojc Џ.

821.111.09

9

APOLLONIOS o Rodios, oko 295 pre n. e.–oko 215 pre n. e.

Jason and Medea / Apollonius of Rhodes ; translated by E. V. Rieu. – London : Penguin Books, 2015. – 49 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 18)

ISBN 978-0-141-39794-8 (broš.)

821.14'02-1

10

APULEIUS, 2. v.

The Golden Ass / Apuleius ; translated by William Adlington ; revised by S. Gaselee ; with an introduction by James Morwood. – Ware : Wordsworth Editions, 1996. – XIII, 203 str. ; 20 cm. – (Wordsworth Classics of World Literature) Introduction: str. VI–XIII.

ISBN 1-85326-460-1 (broš.)

821.124-31

821.124.09-31

11

ARNOLD, Matthew, 1822–1888

Essays in Criticism. Ser. 1 / by Matthew Arnold. – London : Macmillan and Co., 1937. – XII, 379 str. ; 18 cm

Napomene uz tekst.

(Plast.)

821.111-4

12

AUGUSTINUS, Sveti, 354–430

The Confessions of St. Augustine / edited by The Rev. E. B. Pusey, D. D. ; introduction by The Very Rev. H. C. Beeching D. D. D. Litt. – London : Blackie and Son, [19--]. – VII, 314 str. : slika autora ; 15 cm

Introduction: str. III–VII.

(Karton)

27-1

821.124'02-97

13

AUSTEN, Jane, 1775–1817

The Beautiful Cassandra / Jane Austen. – London : Penguin Books, 2015. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 33)

S a d r ž a j: Jack and Alice ; Henry and Eliza ; From A Young Lady in distress'd Circumstances to her Friend ; From a Young Lady very much in love to her Friend ; A Letter from a Young Lady, whose feelings being too Strong for her Judgement led into the commission of Errors wich her Heart disapproved.

ISBN 978-0-141-39707-8 (broš.)

821.111-3

14

AUSTEN, Jane, 1775–1817

Persuasion/Jane Austen. – Ware: Wordsworth Editions, 1996. – 180 str. ; 20 cm. – (Wordsworth Classics) ISBN 1-85326-056-8 (broš.) 821.111-31

15

AUSTEN, Jane, 1775–1817

Pride and Prejudice : 2016 read a Book-in-a-Year Calendar / Jane Austen. – New York : Universe, 2015. – 726 str. ; 12 x 12 cm. – (Read a Page Every Day) ISBN 978-0-7893-2957-8 (karton) 821.111-31

Књига у заштитној кутији у облику календара са пластичним постољем. За сваки дан у години један лист. Може да се чита тако што се листови цепају када се прочитају.

16

BALZAC, Honoré de, 1799–1850

My Journey from Paris to Java / Honore de Balzac ; translated by Barry Winkleman. – Singapore : Editions Didier Millet, 2010. – 64 str., [8] str. s tablama : ilustr. ; 21 cm Str. 7–9: Foreword / Nigel Barley. – Na presavijenom delu kor. lista beleška o autoru. – Bibliografija: str. 64. ISBN 978-981-4260-14-5 (broš.) 821.133.1-992

17

BARRIE, James Matthew, 1860–1937

Peter Pan in Kensington Gardens / J. M. Barrie. – New York :

Penguin Books, 1995. – 54 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)

ISBN 0-14-600077-3 (broš.) 821.111-93-32

18

BATISTICH, Amelia, 1915–2004

Holy Terrors : and other stories / Amelia Batistich. – Auckland : Vintage, 1991. – VII, 151 str. ; 20 cm Beleška o autoru: str. I. ISBN 1-86941-106-4 (broš.) 821.111(931)-32

19

BAWDEN, Juliet

The Miniature Book of Decorative Painting / Juliet Bawden. – London ; New York : Salamander Books, 1990. – 45 str. : ilustr. ; 16 cm ISBN 0-86101-547-9 (plast. s omo-tom) 745/749

20

BAXTER, James K., 1926–1972

Selected Poems / James K. Baxter ; selected and edited by J. E. Weir. – Auckland : Oxford University Press, 1994. – XIV, 199 str. ; 22 cm. – (Oxford Poets) Str. IX–XIV: Introduction / J. E. Weir. – Glossary of Maori Words and Phrases: str. 188–190. – Registrar.

ISBN 0-19-558094-X (broš.)

821.111(931)-1

821.111(931).09-1 Бакстер Џ. К.

21

BEAR Learns To Be Brave.
– Rowville : The Five Miles Press,
2005. – [7] str. : ilustr. ; 17 cm. –
(Values and Nurturing)
ISBN 978-1-74124-998-9 (karton)
821.111(94)-93-32

22

BEHN, Aphra, 1640–1689
Oroonoko : a True History /
Aphra Behn. – London : Penguin
Books, 2016. – 111 str. ; 16 cm. –
(Penguin Classics ; No 105)
ISBN 978-0-241-25162-1 (broš.)
821.111-31

23

BELL, Quentin, 1910–1996
Bloomsbury / Quentin Bell. –
New ed. – London : Weidenfeld &
Nicolson, 1990. – 127 str. : ilustr. ;
22 cm
Registar.
ISBN 0-297-78826-4 (broš.)
930.85(410.111)

24

BENNETT, Alan, 1934–
The Uncommon Reader / Alan
Bennett. – London : Faber and
Faber : Profile books, 2007. – 124
str. ; 17 cm
ISBN 978-1-84668-049-6 (karton s
omotom)
821.111-31

25

BERRY, Wendell, 1934–
Why I am Not Going to Buy
a Computer / Wendell Berry. –
100

[London] : Penguin Books, 2018. – 47
str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 50)
S a d r ž a j : Feminism, the Body and
the Machine.
ISBN 978-0-241-33756-1 (broš.)
821.111(73)-4

26

BLAKE, William, 1757–1827
Poems of William Blake /
edited by W. B. Yeats. – London ;
Henley : Routledge & Kegan Paul,
1979. – XLIX, 277 str. ; 17 cm. –
(The Muses Library)
Str. XI–XLIX: Introduction / W. B.
Yeats. – Notes: str. 261–277.
ISBN 0-7100-0174-6 (broš.)
821.111-1
821.111.09-1 Блејк В.

27

**BOCCACCIO, Giovanni,
1313–1375**
Mrs Rosie and the Priest /
Giovanni Boccaccio ; translated by
Peter Heinsworth. – London : Peng-
uin Books, 2015. – 53 str. ; 16 cm.–
(Penguin Classics ; No 01)
ISBN 978-0-141-39782-5 (broš.)
821.131.1-32

28

BÖLL, Heinrich, 1917–1985
Doktor Murkes gesammeltes
Schweigen : und andere Satiren /
Heinrich Böll. – 64.–81. Tausend.
– Köln ; Berlin : Kiepenheuer &
Witsch, 1961. – 157 str. ; 16 cm. –
(Die kleine Kiepe)
(Pl.)
821.112.2-7

29

BOLTON, Robert Philip, 1945–

The Tapu Garden of Eden : a mysterious, moving and uniquely New Zeland story, for sensitive poeple, young and old, about how the past continues to influence the present / by Robert Philip Bolton. – Auckland : R. P. Bolton, 2016. – 147 str. ; 21 cm

ISBN 978-0-473-12667-4 (broš.)

821.111(931)-31

30

BOON, Kevin, 1940–

Catherine Tizard / by Kevin Boon. – Wellington : Kotuku-publishing, 1996. – 23 str. : ilustr. ; 26 cm. – (Famous New Zealanders)

ISBN 0-908947-19-4 (broš.)

929:32 Тизард К.

32(931)"19"

31

BOON, Kevin, 1940–

Guide Rangi / Kevin Boon. – Petone : Nelson Price Milburn, 1991. – 16 str. : ilustr. ; 26 cm. – (People in New Zeland History)

ISBN 1-86955-064-1 (broš.)

929 Денан Р.

32

BOON, Kevin, 1940–

The Influenza Epidemic / Kevin Boon. – Petone : Nelson Price Milburn, 1991. – 16 str. : ilustr. ; 26 cm. – (Events in New Zeland History)

ISBN 0-7055-1479-X (broš.)

616.91(931)"1918"

33

BORGES, Jorge Luis, 1899–1986

The Garden of Forking Paths / Jorge Luis Borges ; translated by Donald A. Yates, Andrew Hurley and James E. Irby. – London : Penguin Books, 2018. – 53 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 46)

ISBN 978-0-241-33905-3 (broš.)

821.134.2(82)-32

34

BOSWELL, James, 1740–1795

Meeting Dr Johnson / James Boswell. – London : Penguin Books, 1995. – 50 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s Classics)

ISBN 0-14-600154-0 (broš.)

821.111-94

35

BRITE, Poppy Z., 1967–

His Mouth will Taste of Wormwood and Other Stories / Poppy Z. Brite. – London : Penguin Books, 1995. – 87 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)

S a d r ž a j: The Sixth Sentinel ; Calcutta, Lord of Nerves ; How to Get Ahead in New York.

ISBN 0-14-600050-1 (broš.)

821.111(73)-32

36

BROWNING, Robert, 1812–1889

Gems from Robert Browning. – London ; Glasgow : Collins' Clear-Type Press, [19--]. – 96 str. : ilustr. ; 14 cm

(Karton)

821.111-1

37

BURKE, Thomas, 1886–1945

English Inns : with 8 plates in colour and 24 illustrations in black & white / Thomas Burke. – 4th ed. – London : Collins, 1947. – 47 str., [8] str. s tablama : ilustr. ; 23 cm. – (Britain in Pictures. The British People in Pictures)

(Karton)

640.43(410.1)

38

BURROUGHS, William,

1914–1997

The Finger / William S. Burroughs. – [London] : Penguin Books, 2018. – 47 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 25)

S a d r ž a j: Driving Lesson ; The Junky's Christmas ; Lee and the Boys ; In the Café Central ; Dream of the Penal Colony.

ISBN 978-0-241-33907-7 (broš.)

821.111(73)-32

39

BYRON, George Gordon,

1788–1824

The Poems & Plays of Lord Byron. Vol. 1 / with an introduction by professor W. P. Trent. – London ; Toronto : J. M. Dent & Sons, 1927. – XX, 508 str. ; 18 cm. – (Everyman's Library ; 486)

Introduction: str. VII–XX.

(Pl.)

821.111-1

821.111-2

821.111.09 Bajрон Џ. Г.

40

CAMPBELL, John Logan,

1817–1912

Poenamo Revisited : a facsimile of the 1898 edition of Poenamo / by sir John Logan Campbell ; essay and notes by R. C. J. Stone. – Reprint ed. – Aucland : Godwit, 2012. – 315, 359 str. : ilustr. ; 19 cm

Introduction: str. 13–104. – Annotations: str. 105–285. – Bibliografija: str. 289–301. – Registar. – Reprint izd.: London : Williams and Norgate, 1881.

ISBN 978-1-86979-798-0 (karton)

908(931)

821.111(931)-94

Мемоарска и путописна књига о насељавању Новог Зеланда.

41

CAO, Xueqin, oko 1724–1763

The Dream of the Red Chamber / Cao Xueqin ; translated by David Hawkes. – London : Penguin Books, 1995. – 81 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s Classics)

ISBN 0-14-600176-1 (broš.)

821.581-32

42

CAPOTE, Truman, 1924–1984

Breakfast at Tiffany's / Truman Capote. – London : Penguin Books, 1962. – 157 str. ; 18 cm. – (Penguin Books ; 1607)

(Broš.)

821.111(73)-31

43

CAPOTE, Truman, 1924–1984

First and Last / Truman Capote.
– London : Penguin Books, 1995.
– 89 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)
S a d r Ź a j: Master Misery ; La Côte
Basque.
ISBN 0-14-600064-1 (broš.)
821.111(73)-32

44

CARLYLE, Thomas, 1795–1881

Abbot Samson : chapters from
„Past and present” / by Thomas
Carlyle ; edited for schools by F. A.
Cavanagh. – London : Macmillan
and Co., 1926. – XI, 128 str. ; 18 cm
Notes: str. 118–128.
(Karton)
821.111-4

45

CARRINGTON, Leonora, 1917–2011

The Skeleton’s Holiday / Leono-
ra Carrington. – [London] : Penguin
Books, 2018. – 47 str. ; 16 cm. –
(Penguin Modern ; 24)
S a d r Ź a j: White Rabbits ; Unce
Sam Carrington ; The Debutante ;
The Oval Lady ; The Seventh Horse
; My Flannel Knickers.
ISBN 978-0-241-33916-9 (broš.)
821.111-32

46

CARROLL, Lewis, 1832–1898

Alice’s Adventures in Wonder-
land ; Through the Looking-Glass
: and Wath Alice Found There /

Lewis Carroll ; illustrated by John
Tenniel ; with an introduction by
Anna South. – London : Collector’s
Colour Library, 2011. – 286 str. :
ilustr. ; 16 cm

Introduction: str. 7–15. – Beleška o
autoru: str. 17. – Bibliografija: str. 16.
ISBN 978-1-907360-36-7 (pl. s
omotom)

821.111-93-31

821.111.09-31 Керол Л.

47

CARROLL, Lewis, 1832–1898

The Complete Illustrated
Lewis Carroll / with an introduction
by Alexander Woollcott ; with
illustrations by John Tenniel ... [et
al.]. – Ware : Wordsworth Library
Collection, 2008. – 1232 str. : ilustr. ;
24 cm

Introduction: str. 7–14.

S a d r Ź a j: Alice’s Adventures
in Wonderland ; Throught the
Looking-Glass & What Alice ; Fou-
nd There ; Silvie and Bruno ; Silvie
and Bruno Concluded ; Rhyme and
Reasons ; Miscellaneous Works.

ISBN 978-1-84022-074-2 (pl.)

821.111-93-8

821.111.09 Керол Л.

48

CARROLL, Lewis, 1832–1898

O Frabjous Day! / Lewis
Carroll. – London : Penguin Books,
2016. – 52 str. ; 16 cm. – (Penguin
Classics ; No 106)

ISBN 978-0-241-25193-5 (broš.)

821.111-1

49

**CASANOVA, Giacomo,
1725–1798**

The Nun of Murano / Giacomo Casanova ; translated by Stephen Sartarelli and Sophie Hawkes. – London : Penguin Books, 2000. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; 97) ISBN 978-0-241-25224-6 (broš.) 821.133.1-32

50

CERVANTES Saavedra, Miguel de, 1547–1616

El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha / Miguel de Cervantes ; texto, introduction y notas de Martin de Riquer. – Ed. revisada y actualizada. – Barcelona : Planeta, 2004. – LXXXIV, 1138 str. ; 19 cm. – (Booket ; 7214)

Introducción: str. XVII–LXXXIV. – Napomene uz tekst. – Registrar.

ISBN 84-08-04780-9 (broš.)

821.134.2-31

821.134.2.09-31 Сервантес М.

51

**CHANDLER, Raymond,
1888–1959**

Goldfish / Raymod Chandler. – London : Penguin Books, 1995. – 58 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)

ISBN 0-14-600034-X (broš.)

821.111(73)-32

52

CHAUCER, Geoffrey, 1343?–1400

The Pardoner's Prologue & Tale : from The Canterbury Tales / by Geoffrey Chaucer ; revised edition

edited with introduction, notes and glossary by A. C. Spearing. – Cambridge : Cambridge University Press, 2011. – VIII, 103 str. ; 19 cm

Preface: str. VII–VIII. –

Introduction: str. 1–49.

ISBN 978-0-521-46818-3 (broš.)

821.111-13

821.111.09-1

53

CHILD, Lauren, 1965–

Beware of the Storybook Wolves / Lauren Child. – London ; Sydney : Orchard Books, 2012. – 32 str. : ilustr. ; 30 cm

ISBN 978-1-40831-480-7 (broš.)

821.111-93-3

54

CHOPIN, Kate, 1850–1904

A Pair of Silk Stockings / Kate Chopin. – London : Penguin Books, 2015. – 55 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 66)

S a d r ž a j: Désirée's Baby ; Miss McEnders ; The Story of an Hour ; Nég Créol.

ISBN 978-0-141-39853-2 (broš.)

821.111(73)-32

55

CLELAND, John, 1709–1789

Fanny Hill : memoirs of a Woman of Pleasure / John Cleland ; with an afterword by Sam Gilpin. – London : Collector's Library, 2005. – 279 str. ; 16 cm

Afterword: str. 271–278. – Beleška o autoru: str. 279.

- ISBN 1-904919-49-9 (pl. s omotom) 59
821.111-31 COLQUHOUN, Glenn, 1964–
821.111.09-31 Клеланд Џ. Jumping Ship : essays, speeches
and incidental poems / Glenn
Colquhoun. – Wellington : Steele
Roberts Publishers, 2012. – 146 str.
: ilustr. ; 20 cm
ISBN 978-1-877577-76-5 (broš.)
821.111(931)-4
821.111(931)-5
821.111(931)-1
- 56
COCTEAU, Jean, 1889–1963
Les Enfants Terribles :
illustrated by author / Jean Cocteau
; translated by Rosamond Lehmann.
– Harmondsworth : Penguin Books,
1976. – 150 str. : ilustr. ; 18 cm. –
(Penguin Modern Classics)
ISBN 0-1400-1665-1 (broš.)
821.133.1-31
- 57
COHAT, Yves, 1953–
The Vikings : lords of the seas
/ Yves Cohat ; translated by Ruth
Daniel. – London : Thames and
Hudson, 1992. – 175 str. : ilustr. ; 18
cm. – (New Horizons)
Bibliografija: str. 170. – Registar.
ISBN 0-500-30015-1 (broš.)
94(368)
- 58
COLERIDGE, Samuel Taylor,
1772–1834
The Rime of the Ancient
Mariner / Samuel Taylor Coleridge
; with the classic illustrations by
Gustav Doré ; with an introduction
by Dr Anne Rooney. – London :
Arcturus, 2008. – 112 str. : ilustr. ;
30 cm
Introduction: str. 7–13.
ISBN 978-1-84193-850-9 (karton s
omotom)
821.111-1
- 60
COLQUHOUN, Glenn, 1964–
Late Love : sometimes doctors
need saving as much as their patients
/ Glenn Colquhoun. – Wellington :
Bridget Williams Books, 2016. – 53
str. ; 18 cm
Beleška o autoru: str. 47.
ISBN 978-0-947492-89-2 (broš.)
821.111(931)-94
- 61
CONRAD, Joseph, 1857–1924
The Nigger of the Narcissus ;
The End of the Tether / by Joseph
Conrad ; with a general introduction
by Albert J. Guerard. – New York :
Dell Publishing, 1960. – 320 str. ; 17
cm. – (Dell ; LC142)
Introduction: str. 5–21.
(Broš.)
821.111-32
821.111.09-32 Конрад Џ.
- 62
CONRAD, Joseph, 1857–1924
To-morrow / Joseph Conrad.
– London : Penguin Books, 2015. –

50 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 64)
ISBN 978-0-141-39849-5 (broš.)
821.111-32

63

COPPLESTONE, Trewin, 1921–2012

Leonardo / Trewin Copplestone. – Dorset : Select Editions, 2002. – 76 str. : ilustr. ; 31 cm
ISBN 1-85361-498-X (broš.)
75.071.1:929 Леонардо

64

COURTAULD, Sarah

Owls / Sarah Courtauld ; illustrated by Lorna Hussey. – London : Usborne Publishing, 2009. – 48 str. : ilustr. ; 20 cm. – (Usborne First Reading)
ISBN 978-0-7460-9901-8 (karton)
821.111-93-32

65

COWLEY, Joy, 1936–

The Silent One / Joy Cowley. – Auckland : Puffin Books, 2000. – 126 str. ; 20 cm
ISBN 0-14-131061-8 (broš.)
821.111(931)-93-31

66

CRAIG, Smith, 1972–

Eating / words and music by Craig Smith ; illustrations by Scott Tulloch. – Queenstown : Craig Smith Publishing, 2015. – [22] str. : ilustr. ; 25 cm + 1 elektronski optički disk (CD-ROM)

– – Eating [Elektronski izvor] / Craig Smith. – 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : zvuk ; 12 cm. – Nasl. s etikete na disku.

ISBN 978-0-473-32835-1 (broš.)
821.111(931)-93-1

67

CRYER, Max, 1935–2021

Curious questions / Max Cryer. – Auckland : Harper Collins Publishers, 2002. – 243 str. ; 21 cm
Bibliografija: str. 243.
ISBN 1-86950-382-1 (broš.)
811.111'373.7

68

ČEHOV, Anton Pavlovič, 1860–1904

Gooseberries / Anton Chekov ; translated by Ronald Wilks. – London : Penguin Books, 2015. – 55 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 34)
S a d r ž a j: The Kiss ; The Two Volodyas.
ISBN 978-0-141-39709-2 (broš.)
821.161.1-32

69

DAHL, Roald, 1916–1990

The Giraffe and the Pelly and Me / Roald Dahl ; illustrated by Quentin Blake. – London : Puffin, 2013. – 70 str. : ilustr. ; 20 cm
Beleške o autoru: str. [75–89].
ISBN 978-0-14-134988-6 (broš.)
821.111-93-31

70

DAHL, Roald, 1916–1990

Lamb to the Slaughter : and

other stories / Roald Dahl. – London : Penguin Books, 1995. – 86 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)
S a d r Ź a j: Parson's Pleasure ; A Piece of Cake ; The Bookseller ; The Butler.
ISBN 0-14-600055-2 (broš.)
821.111-32

71

DAHL, Roald, 1916–1990

Man from the South and Other Stories : level 6 / Roald Dahl ; retold by Michael Caldon ; series editors: Andy Hopkins and Jocelyn Potter. – Harlow : Pearson Education, 2008. – 46 str. ; 20 cm + 1 elektronski optički disk (CD-ROM). – (Pearson English Readers)
– – Man from the South and Other Stories [Elektronski izvor] / Roald Dahl. – 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : zvuk ; 12 cm. – Nasl. s etikete na disku.
ISBN 978-1-4082-7429-3 (broš.)
821.111-93-32

72

DANTE Alighieri, 1265–1321

La Divina Commedia / Dane Alighieri ; testo critico a cura di Mario Casella. – Bologna : Nicola Zanichelli, 1923. – XVII, 670 str. : slika autora ; 14 cm
Prefazione: str. IX–XVII. – Registar. (Karton)
821.131.1-1
821.131.1.09-1 Данте А.

73

DANTE Alighieri, 1265–1321

Love that moves the sun and other stars / Dante Alighieri ; translated by Robin Kirkpatrick. – London : Penguin Books, 2016. – 52 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 109)
ISBN 978-0-241-25042-6 (broš.)
821.131.1-1

74

DAYNES, Katie, 1946–

Easy French / Katie Daynes and Nicole Irving ; designed by Katarina Dragoslavić ; illustrated by Ann Johns ; edited by Jane Chisholm ; series designer: Russell Punter ; language consultant: Annie Turner ; cover design by Zoe Wray; cover illustration by Christyan Fox. – London : Usborne Publishing, 2008. – 128 str. : ilustr. ; 22 cm
ISBN 978-1-4095-0110-7 (broš.)
811.133.1

75

DE Bray, Lys, 1930–

Fantastic Garlands : an Anthology of Flowers and Plants from Shakespeare / Lys de Bray. – Poole ; Dorset : Blandford Press, 1982. – XIII, 144 str. : ilustr. ; 26 cm
Bibliografija: str. 144. – Registar.
ISBN 0-7137-1066-7 (karton s omotom)
581.9:821.111
821.111.09-2

76

DE Quincey, Thomas, 1785–1859

Confessions of an English
Opium Eater / Thomas de Quincey.
– London ; Glasgow : Collins' Clear-
Type Press, [191–]. – 356 str. ; 16 cm.
– (Collins' Illustrated Pocket Classics)
(Karton)

821.111-31

77

DE Quincey, Thomas, 1785–1859

On Murder Considered as
One of the Fine Arts / Thomas De
Quincey. – London : Penguin Books,
2015. – 55 str. ; 16 cm. – (Penguin
Classics ; No 04)

ISBN 978-0-141-39788-7 (broš.)

821.111-4

78

DEMPSEY, John, 1920–2014

I've Seen Them all Naked /
John Dempsey. – Poole : Waterfront
Publications, 1992. – 56 str. : fotogr. ;
28 cm

ISBN 0-946184-76-3 (broš.)

821.111-94

79

DI Robilant, Andrea, 1957–

Venetian Navigators: the Mystery
of the Voyages of the Zen Brothers
/ Andrea di Robilant. – London :
Faber and Faber, 2012. – VII, 244 str.
: ilustr. ; 20 cm

Beleške: str. 225–234. – Bibliografija:
str. 235–244.

ISBN 978-0-571-24378-5 (broš.)

910.4(73)"13"

929

108

80

DICKENS, Charles, 1812–1870

A Christmas Carol / by Charles
Dickens. – New York : Award Books,
[197–]. – 126 str. ; 18 cm
(Koža)

821.111-31

81

DICKENS, Charles, 1812–1870

Great Expectations / by Charles
Dickens. – London ; Glasgow :
Collins Clear-Type Press, [19–].
– 576 str. : slika autora ; 16 cm. –
(Library of Classics)

(Plast.)

821.111-31

82

DICKENS, Charles, 1812–1870

Master Humphrey's Clock ;
Pictures From Italy / Charles Dickens
; illustrated by W. H. C. Groome. –
London ; Glasgow : Collins' Clear-
Type Press, [190–]. – 428 str., [2]
lista s tablama : ilustr. ; 16 cm
(Plast.)

821.111-32

821.111-992

83

DICKENS, Charles, 1812–1870

The Signalman : a Ghost Story
/ Charles Dickens ; introduced by
Simon Bradley. – London : Profile
books, 2015. – XXIII, 52 str. ; 15 cm
Introduction: str. VII–XXIII.

ISBN 978-1-78125-591-9 (broš.)

821.111-32

821.111.09-32

84

DICKINSON, Emily, 1830–1886

My life had stood a loaded gun / Emily Dickinson. – London : Penguin Books, 2016. – 52 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 114) ISBN 978-0-241-25140-9 (broš.) 821.111(73)-1

85

DINOSAUR. – Hayes : Roar Publishing, 2008. – 24 str. : ilustr. ; 26 x 31 cm ISBN 978-1-84869-000-4 (karton) 56(02.053.21)

86

DONALDSON, Julia, 1948–

The Gruffalo's Child / Julia Donaldson ; illustrated by Axel Scheffler. – London : Macmillan Children's Books, 2004. – 31 str. : ilustr. ; 28 cm ISBN 1-405-02045-8 (karton) 821.111-93-3

87

DONNE, John, 1572–1631

John Donne / selected and with an introduction by Peter Porter. – London : Aurum Press, 1996. – 61 str. : ilustr. ; 18 cm. – (The Illustrated Poets) Introduction: str. 10–12. ISBN 0-948149-27-2 (karton s omotom) 821.111-1 821.111.09-1 Доh Ц.

88

DOSTOEVSKIJ, Fedor Mihajlovič, 1821–1881

The Meek One : a Fantastic Story / Fyodor Dostoyevsky ; translated by Ronald Meyer. – London : Penguin Books, 2015. – 56 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 44) ISBN 978-0-141-39748-1 (broš.) 821.161.1-32

89

DOUGLASS, Frederick, 1817–1895

The Education of Frederick Douglass / Frederick Douglass. – London : Penguin Books, 1995. – 54 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s Classics) (Broš.) 821.111(73)-94

90

DUMAS, Alexandre, 1802–1870, père

The Regent's Daughter / Alexandre Dumas ; with an introduction by F. M. Robinson. – London : British Books ltd., [19--]. – 443 str. ; 16 cm Introduction: str. 3–9. – Bibliografija: str. 9–10. (Karton) 821.133.1-31 821.133.1.09-31

91

DURRELL, Lawrence, 1912–1990

Reflections on a Marine Venus : a companion to the landscape of Rhodes / by Lawrence Durrell. – London : Faber & Faber, 1961. – 198

str. ; 20 cm. – (Faber Paper Covered Editions)

Bibliografija: str. 198.

821.111-992

94(495)

92

EASY German : a photo phrase book : the essential companion for hassle-free travel. – Glasgow : Harper Collins Publisher, 2006. – 192 str. : ilustr. ; 19 cm

ISBN 0-00-720839-1 (broš.)

811.112.2'374=111

93

EGGLETON, David, 1952–

Empty Orchestra / David Eggleton. – Auckland : Auckland University Press, 1995. – 85 str. ; 22 cm
ISBN 1-86940-127-1 (broš.)

821.111(931)-1

94

EKWENSI, Cyprian, 1921–2007

Glittering City / Cyprian Ekwensi. – [London] : Penguin Books, 2018. – 51 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 32)

ISBN 978-0-241-33984-8 (broš.)

821.42/.45-32

95

ELIOT, George, 1819–1880

Silas Marner / by George Eliot. – [London] : Fabbri Publishing, 1991. – 160 str. ; 20 cm. – (The Classic Adventures Series)

ISBN 1-85587-320-6 (karton)

821.111-31

96

ELIOT, Thomas Stearns, 1888–1965

Murder in the Cathedral / T. S. Eliot ; bearbettet von Dr. Paul Wenzel. – Braunschweig : Georg Westermann Verlag, 1950. – 120 str. ; 15 cm. – (Westermann Texte : Neue Folge)

(Broš.)

821.111-2

97

ELL, Sarah, 1970–

There She Blows : sealing & whaling days in New Zeland / Sarah Ell. – Auckland : The Bush Press, 1995. – 47 str. : ilustr. ; 24 cm. – (Heritage)

ISBN 0-908608-24-1 (broš.)

639.2.081.4(931)

98

ELLISON, Ralph, 1914–1994

The Black Ball / Ralph Ellison. – [London] : Penguin Books, 2018. – 52 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 12)

S a d r ž a j: Boy on a Train ; Hymie's Bull ; In a Strange Country.

ISBN 978-0-241-33922-0 (broš.)

821.111(73)-32

99

EMBERLEY, Rebecca, 1958–

Let's Go : a book in two languages = Vamos : un libro en dos lenguas / Rebecca Emberley. – Boston ; New York : Little Brown and Company, 1993. – 28 str. : ilustr. ; 23 x 25 cm

ISBN 0-316-23033-2 (broš.)
811.134.2:811.111(038)(02.053.2)
811.111(038)(02.053.2)
821.134.2-93-32

100

**EMERSON, Ralph Waldo,
1803–1882**

Self-Reliance / Ralph Waldo
Emerson ; illustrated by Stanley
Clough. – White Plains : Peter Pau-
per Press, 1967. – 59 str. : ilustr. ;
19 cm
ISBN 0-88088-149-6 (karton)
821.111(73)-4

101

EQUIANO, Olaudah, 1745–1797

Kidnapped / Olaudah Equiano.
– London : Penguin Books, 2016. –
113 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ;
No 92)
ISBN 978-0-241-25190-4 (broš.)
821.111-94

102

EVERLASTING Diary /
compiled by Rosemary Grey. –
London : Collector's Library, 2013.
– 288 str. : ilustr. ; 16 cm. – (The
Collector's Library)
ISBN 978-1-907360-96-1 (karton s
omotom)
821-82

103

FALLADA, Hans, 1893–1947

Why Do You Wear a Cheap
Watch? / Hans Fallada ; translated
by Michael Hofmann. – [London] :

Penguin Books, 2018. – 49 str. ; 16
cm. – (Penguin Modern ; 34)
S a d r ž a j: War Monument or
Urinal ; Fifty Marks and a Merry
Christmas.

ISBN 978-0-241-33924-4 (broš.)
821.112.2-32

104

FARNOUX, Alexandre, 1960–

Knossos : unearthing a legend
/ Alexandre Farnoux ; translated by
David J. Baker. – London : Thames
and Hudson, 1996. – 159 str. : ilustr. ;
18 cm. – (New Horizons)
Registrar.

ISBN 0-500-30069-0 (broš.)
903(391)"637"
930.85(391)

105

FIELDING, Henry, 1707–1754

The Journal of a Voyage to
Lisbon / by Henry Fielding ; with
biographical introduction by
Hannaford Bennett. – London :
John Long, 1924. – 155 str. ; 15 cm.
– (The Carlton Classics)
Biographical Introduction: str. 5–14.
(Karton)

821.111-992
821.111.09-992

106

FISCHMANN, Patrick, 1954–

Jewish Stories of Wisdom /
Patrick Fischmann ; translated by
Vivien Groves. – New York : Black
Dog & Leventhal, 2016. – 235 str. :
ilustr. ; 18 cm

ISBN 978-0-31634-994-9 (pl.)
821.411.16-32

107

FITZGERALD, Francis Scott Key, 1896–1940

The Beautiful and Damned / F. Scott Fitzgerald ; afterword by Ned Halley. – London : Collector's Library, 2011. – 495 str. ; 16 cm
Afterword: str. 485–493. – Beleška o autoru: str. 494.

ISBN 978-1-907360-30-5 (pl. s omotom)
821.111(73)-31
821.111(73).09-31 Фицџералд С.

108

FORESTER, Sesil Skot, 1899–1966

The African Queen / by C. S. Forester ; with a new foreword by the author. – New York : The Modern Library, 1940. – 307 str. ; 19 cm. – (The Modern Library of the World's Best Books)
(Karton)
821.111-31

109

FRAME, Janet, 1924–2004

An angel at my table : an autobiography. Vol. 2 / Janet Frame. – Auckland : Vintage Books, 2008. – 195 str. ; 20 cm
ISBN 978-1-86941-132-9 (broš.)
821.111(931)-94

110

FRAME, Janet, 1924–2004

The Carpathians / Janet Frame.

112

– Auckland : Vintage Books, 2005. – 278 str. ; 21 cm. – (The Janet Frame Collection)

Str. 7–16: Introduction / Lawrence Jones. – Str. 17–21: Truth is indeed stranger than fiction: a biographical sketch / Pamela Gordon.

ISBN 1-86941-737-2 (karton)
821.111(931)-31

111

FRAME, Janet, 1924–2004

Living in the Maniototo / Janet Frame. – Auckland : Vintage Books, 2006. – 262 str. ; 21 cm. – (The Janet Frame Collection)
ISBN 1-86941-771-2 (karton)
821.111(931)-31

112

FRAME, Janet, 1924–2004

Owls Do Cry / Janet Frame. – Melbourne : Text Publishing Company, 2014. – XIII, 280 str. ; 20 cm
Str. VII–XIII: A Cry of Joy and Pain / Margaret Drabble.
(Broš.)
821.111(931)-31

113

FRAME, Janet, 1924–2004

You are now entering the human heart : stories / Janet Frame. – Wellington : Victoria University Press, 1983. – 203 str. ; 22 cm
ISBN 0-86473-010-1 (broš.)
821.111(931)-32

114

FRANKLIN, Benjamin, 1706–1790

The Autobiography : and other

- writings / Benjamin Franklin ; with an introduction by Jill Lepore. – London : Everyman's library ; New York : Alfred A. Knopf, 2015. – LI, 281 str. ; 21 cm
Introduction: str. VII–XIX. – Chronology: str. XXII–LI.
ISBN 978-1-84159-366-1 (pl. s omotom)
821.111(73)-94
32:929 Френклин Б.
- 115**
FRIEDAN, Betty, 1921–2006
The Problem that Has No Name / Betty Friedan. – [London] : Penguin Books, 2018. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 41)
Beleške: str. 53–55. – S a d r ž a j:
The Passionate Journey.
ISBN 978-0-241-33926-8 (broš.)
141.72
305-055.2
- 116**
FU, Shen, 1763–1825
The Old Man of the Moon / Shen Fu ; translated by Leonard Pratt and Chiang Su-hui. – London : Penguin Books, 2015. – 56 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 60)
ISBN 978-0-141-39780-1 (broš.)
821.581-32
- 117**
GALSWORTHY, John, 1867–1933
The Forsyte Saga. The Man of Property. Vol. 1 / John Galsworthy. – Grove ed. – London : William Heinmann ltd., 1927. – XII, 406 str. ; 18 cm. – (The Works of John Galsworthy ; Vol. 12)
(Karton)
821.111-31
- 118**
GALSWORTHY, John, 1867–1933
The Forsyte Saga. Indian Summer of a Forsyte in Chancery. Vol. 2 / John Galsworthy. – Grove ed. – London : William Heinmann ltd., 1928. – VIII, 425 str. ; 18 cm. – (The Works of John Galsworthy ; Vol. 13)
(Karton)
821.111-31
- 119**
GASKELL, Elizabeth Cleghorn, 1810–1865
Lizzie Leigh ; The Grey Woman : and Other Tales / by Elizabeth C. Gaskell ; with an introduction by Clement Shorter. – Oxford : Oxford University Press, 1913. – XVI, 478, 16 str. ; 16 cm. – (The World's Classics ; 175)
Introduction: str. VII–XIV. – Beleška o autoru: str. XV–XVI.
(Karton s omotom)
821.111-32
- 120**
GAUNT, William, 1900–1980
The Aesthetic Adventure / William Gaunt. – Harmondsworth : Penguin Books, 1957. – 271 str., [18] str. s tablama : ilustr. ; 18 cm. – (Pelican Books ; A 386)

Beleška o autoru na poleđini zadnjih korica. – Registar.
7.035(410)"18"
930.85(410)"18"

121

GAY, John, 1685–1732

Trivia: or, the Art of Walking the Streets of London / John Gay. – London : Penguin Books, 2016. – 55 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 107)
ISBN 978-0-241-25229-1 (broš.)
821.111-1

122

GEE, Maurice Gough, 1931–

Meg / Maurice Gee. – Harmondsworth : Penguin Books, 1983. – 217 str. ; 18 cm
(Broš.)
821.111(931)-31

123

GIELGUD, John, 1904–2000

An Actor and his Time / John Gielgud ; in collaboration with John Miller and John Powell. – Harmondsworth : Penguin Books, 1981. – 228 str., [16] str. s tablama ; 18 cm
ISBN 0-1400-5636-X (broš.)
821.111-94

124

GILMOUR, Jane, 1946–

Colette's France : her lives, her loves / Jane Gilmour. – Melbourne ; London : Hardie Grant Books, 2013. – 208 str. : ilustr. ; 26 cm

ISBN 978-1-74270-535-4 (karton)
929

125

GIVE it a Go = Kôrero Mâori : he kôrero mô Aotearoa. – [s. l.] : Mâori Language Week, 2007. – 29 str. : ilustr. ; 15 cm

ISBN 978-0-908878-17-8 (broš.)
811.622.821.1(035)

Приручник за конверзацију на маорском језику.

126

GIVE it a Go = Kôrero Mâori : he kôrero mô te Hâkinakina. – [s. l.] : Mâori Language Week, 2006. – 17 str. : ilustr. ; 15 cm

ISBN 0-908878-11-7 (broš.)
811.622.821.1(035)

Приручник за конверзацију на маорском језику.

127

GOGH, Vincent van, 1853–1890

Vincent van Gogh Paintings. – New York : Wings Books, 1992. – [46] str. : ilustr. ; 16 cm

Str. [37–43]: Afterword / Pablo Picasso.

ISBN 0-517-07762-0 (karton s omo-
tom)
75.071.1 For B.

128

GOGOL', Nikolaj Vasil'evič, 1809–1852

The Nose / Nikolai Gogol ; translated by Ronald Wilks. – London : Penguin Books, 2015. – 52 str. ; 16 cm.

– (Penguin Classics ; No 46)
S a d r Ź a j: The Carriage.
ISBN 978-0-141-39752-8 (broš.)
821.161.1-32

129

GOLDING, William Gerald,

1911–1993

Free Fall / William Golding.
– London : Faber and Faber, 1972.
– 253 str. ; 19 cm. – (Faber Paper
Coverd Editions)
ISBN 0-571-06284-9 (broš.)
821.111-31

130

GOLDING, William Gerald,

1911–1993

Lord of the Flies / William
Golding. – Harmondsworth :
Penguin Books ; London : Faber and
Faber, 1965, cop. 1954. – 192 str. ;
18 cm. – (Penguin Modern Classics
; 1471)
821.111-31

131

**GOULD, Frederick James, 1855–
1938**

Funeral Services Without
Theology : a series of addresses
adapted to various occasions / by F. J.
Gould. – 2nd ed., revised. – London
: Watts & Co., 1923. – 39 str. ; 18 cm
(Karton)
128

132

GREEN, Robert, 1558–1592

The Blacke Bookes Messinger,
1952 ; Cuthbert Conny-Catching

: the Defence of Conny-Catching
1952 / Robert Greene. – Edinburgh
: University Press, 1966. – 32, 65 str.
; 19 cm
(Karton)
930.85(410.1)

133

GRIBBITT, Emily, 1972–

Spells / Emily Gribbitt. – Lon-
don : Macmillan Children’s Books,
2008. – [26] str. : ilustr. ; 27 cm
ISBN 978-0-230-01492-3 (karton)
821.111-93-32

134

HAKLUYT, Richard, 1552–1616

The Voyage of Sir Francis
Drake Around the Whole Globe
/ Richard Hakluyt. – London :
Penguin Books, 2015. – 51 str. ; 16
cm. – (Penguin Classics ; No 65)
ISBN 978-0-141-39851-8 (broš.)
910.4(100)

135

HAMPSON, John, 1901–1955

The English at Table : with 8
paltas in colour and 25 illustrations
in black & white / John Hampson.
– London : Collins, 1946. – 47 str.,
[8] str s tablama : ilustr. ; 23 cm. –
(Britain in Pictures)
(Karton)
392.8(410.1)
642(410.1)

136

**HAND Book to the Newcastle
and Carlisle Railway : with a visit**

to the Roman Wall / by H. U. S.
– Newcastle : Frank Graham Publishers, 1974. – III, 85 str., [1] presavijen list s mapom : ilustr. ; 19 cm (Broš.)
656.2(410.1)

137

HARDY, Thomas, 1840–1928

The Mayor of Casterbridge : a Story of a Man of Character / Thomas Hardy ; Introduction and Notes by Michael Irwin. – Ware : Wordsworth Editions, 2001. – XVII, 270 str. ; 20 cm. – (Wordsworth Classics) Introduction: str. V–XVII. – Notes: str. 261–270.
ISBN 978-1-85326-098-8 (broš.)
821.111-31
821.111.09-31 Харди Т.

138

HAWKING, Stephen, 1942–2018

A Briefer History of Time / Stephen Hawking with Leonard Mlodinow. – London : Bantam Press, 2008. – 162 str. : ilustr. ; 23 cm Glossary: str. 149–153. – Beleška o autorima: str. 154. – Registar.
ISBN 978-0-593-05697-4 (broš.)
524.8

139

HAZLITT, William, 1778–1830

Table Talk / W. Hazlitt. – London ; Glasgow : Collins' Clear-Type Press, [19--]. – 480 str. : slika autora ; 15 cm
Napomene uz tekst.
(Karton)
821.111-4

116

140

HEANEY, Seamus, 1939–2013

Field Work / Seamus Heaney.
– London : Faber & Faber, 2017. – 63 str. ; 20 cm. – (Faber Modern Classics)
ISBN 978-0-571-33118-5 (broš.)
821.111(415)-1

141

HEBEL, Johann Peter, 1760–1826

How a Ghastly Story was Brought to Light by a Common or Garden Butcher's Dog / Johann Peter Hebel ; translated by John Hibbard and Nicholas Jacobs. – London : Penguin Books, 2015. – 52 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 22)
ISBN 978-0-141-39802-0 (broš.)
821.112.2-32

142

HEMINGWAY, Ernest, 1899–1961

A Farewell to Arms / Ernest Hemingway ; with an afterword by Ned Halley. – London : Macmillan Collector's Library, 2016. – 352 str. ; 16 cm
Na presavijenom delu kor. lista beleška o autoru. – Afterword: str. 349–[353].
ISBN 978-1-909621-41-1 (pl. s omotom)
821.111(73)-31
821.111(73).09-31 Хемингвеј Е.

143

HEMINGWAY, Ernest, 1899–1961

For Whom the Bell Tolls / Ernest Hemingway ; with an

- afterword by Ned Halley. – London : MacMillan Collector's Library, 2016. – 613 str. ; 16 cm
Afterword: str. 611–[614].
ISBN 978-1-909621-42-8 (pl. s omotom)
821.111(73)-31
821.111(73).09-31 Хемингвеј Е.
- 144**
HENRY, Paul, 1959–
Boy Running / Paul Henry. – Bridgend : Seren, 2015. – 72 str. ; 22 cm
ISBN 978-1-78172-226-8 (broš.)
821.111-1
- 145**
HERGÉ, 1907–1983
Las Aventuras de Tintin. El Loto Azul / Hergé. – Barcelona : Editorial Joventut, 2004. – 62 str. : 31 cm
ISBN 84-26109-26-8 (karton)
741.5
- 146**
HERR, Joelle
William Shakespeare / by Joelle Herr. – Philadelphia : Running Press, 2012. – 326 str. : ilustr. ; 9 cm
Kor. nasl.: William Shekespeare: the complete plays in one sitting.
ISBN 978-0-7624-4756-5 (pl.)
821.111-32
Макро-мини књига (82mm) која спада у групу минијатурних књига. Препричане Шекспирове драме.
- 147**
HERRIOT, James, 1916–1995
Seven Yorkshire Tales / James Herriot. – London : Penguin Books, 1995. – 83 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)
S a d r ž a j: The Girl in Green Trousers ; The Farmer's Hospitality ; The Old Retainers ; A Case of Poisoning ; There's Soap – and Soap ; The Little Incidents of Life ; Christmas Day.
ISBN 0-14-600021-8 (broš.)
821.111-32
- 148**
A HISTORY of Jazz. – [s. l.] : Jade Books, 1983. – 96 str. : ilustr. ; 29 cm
ISBN 0-907853-52-8 (karton s omotom)
78.036.9(091)
- 149**
HÖLDERLIN, Friedrich, 1770–1843
Some Poems of Friedrich Hölderlin / translated by Frederic Prokosch. – Norfolk : New Direction, 1943. – [30] str. ; 23 cm. – (The Poets of the Year)
(Karton)
821.112.2-1
- 150**
The HOLY Bible : containing The Old and New Testaments : translated out of the original tongues and with the former translations diligently compared and revised by His Majesty's special command : appointed to be read in churches : authorised King James Version. –

London ; New York : Collin's Clear-Type Press, 1958. – 800, 247 str., [15] str. s tablama : ilustr. ; 15 cm 27-23/-27

Свето писмо у белом кожном повезу у заштитној кутији.

151

HOPKINS, Gerard Manley, 1844–1889

As kingfishers catch fire / Gerard Manley Hopkins. – London : Penguin Books, 2015. – 52 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 02) ISBN 978-0-141-39784-9 (broš.) 821.111-1

152

HUDSON, Roger

London : portrait of a City / compiled by Roger Hudson. – London : The Folio Society, 1998. – 272 str. : ilustr. ; 27 cm Bibliografija: str. 266–268. – Registar. (Plast.) 908(410 Лондон)

153

HUGO, Victor, 1802–1885

Ruy Blas : drame / Victor Hugo ; avec une Notice biographique, une Notice historique et littéraire, des Notes explicatives, des Jugements, un questionnaire et des Sujets de devoirs par Pierre Richard. – Paris : Larousse, 1949. – 168 str. : ilustr. ; 17 cm. – (Classiques Larousse) Notice: str. 5–15. – Préface: str. 16–22. – Napomene i bibliografske reference uz tekst. (Broš.)

821.133.1-2

118

154

IRISH Fairy Tales / selected by Jennifer Chandler ; collected and annotated by Joseph Jacobs ; illustrated by John D. Batten. – Ware : Wordsworth Editions, 2001. – 232 str. : ilustr. ; 20 cm. – (Wordsworth Classics)

Beleške: str. 229–232.

ISBN 1-84022-434-7 (broš.)

821.111(417)-343

155

IVEY, Eowyn

To the Bright Edge of the World / Eowyn Ivey. – London : Tinder Press, 2017. – 481 str. : ilustr. ; 20 cm

ISBN 978-1-4722-0862-0 (broš.)

821.111(73)-31

156

JACKSON, Shirley, 1916–1965

The Missing Girl / Shirley Jackson. – [London] : Penguin Books, 2018. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 20) S a d r Ź a j : Journey with a Lady ; Nightmare.

ISBN 978-0-241-33928-2 (broš.)

821.111(73)-32

157

JAGOSE, Annamarie, 1965–

Slow Water / Annamarie Jagose. – Wellington : Victoria University Press, 2004. – 340 str. ; 20 cm ISBN 0-86473-450-6 (broš.)

821.111(931)-31

158

JAMES, Henry, 1843–1916

The Europeans / Henry James.
– Ware: Wordsworth Editions, 1995.
– 143 str. ; 20 cm. – (Wordsworth
Classics)
ISBN 1-85326-262-5 (broš.)
821.111(73)-31

159

JAMES, Henry, 1843–1916

The Turn of the Screw ; The
Aspern Papers / Henry James. –
London : J. M. Dent & Sons ltd.,
1935. – IX, 299, 15 str. ; 18 cm. –
(Everyman's Library / edited by
Ernest Rhys ; No. 912)
821.111(73)-31

160

JAMES, Henry, 1843–1916

The Turn of the Screw : level
3 / Henry James ; retold by Cherry
Gilchrist ; series editors: Andy
Hopkins and Jocelyn Potter. –
Harlow: Pearson Education, 2008. –
46 str. : ilustr. ; 20 cm + 1 elektronski
optički disk (CD-ROM). – (Pearson
English Readers)
– – The Turn of the Screw
[Elektronski izvor] / Henry James.
– 1 elektronski optički disk (CD-
ROM) : zvuk ; 12 cm. – Nasl. s
etikete na disku.
ISBN 978-1-4058-8205-7 (broš.)
821.111(73)-31

161

JEAL, Tim, 1945–

Explorers of the Nile : the

Triumph and the Tragedy of a Great
Victorian Adventure / Tim Jeal. –
London : Faber and Faber, 2012. –
XVII, 510, [16] str. s tablama : ilustr.
; 20 cm
Beleške: str. 457–493. – Registar.
ISBN 978-0-571-24976-3 (broš.)
913(282.263.1)"18"

162

JOHNSON, Samuel, 1709–1784

The History of Rasselas Prince
of Abyssinia / a tale by Samuel
Johnson ; with introduction and
notes by Michael Irwin. – Ware
: Wordsworth Editions Limited,
2000. – XX, 100 str. ; 20 cm. –
(Wordsworth Classics)
Introduction: str. VII–XIX. –
Beleške: str. 95–96. – Rečnik: str.
97–100. – Bibliografija: str. XX.
ISBN 1-84022-420-7 (broš.)
821.111-31
821.111.09-31 ЏОНСОН С.

163

JONES, Jenny, 1952–

Giant Centipede / Jenny Jones.
– Auckland: Heinemann Education,
1997. – 24 str. : ilustr. ; 24 cm
Registar.
ISBN 1-86944-171-0 (broš.)
595.61

164

JOYCE, James, 1882–1941

Exiles / James Joyce. – New
York : Dover Publications, 2002. –
IV, 73 str. ; 21 cm. – (Dover Thrift
Editions)

ISBN 0-486-42460-X (broš.)
821.111-2

165

JOYCE, James, 1882–1941

Finnegans Wake / James Joyce.
– London ; Boston : Faber and
Faber, 1988. – 628 str. ; 20 cm
ISBN 0-571-10807-5 (broš.)
821.111-31

166

JOYCE, James, 1882–1941

A James Joyce Reader / James
Joyce ; with an introduction & notes
by Harry Levin. – London : Penguin
books, 1993. – VI, 759 str. ; 20 cm. –
(Penguin Twentieth-Century Classics)
Editor's introduction: str. 1–18. –
S a d r ž a j: Dubliners ; A Portrait
of the Artist as a Young Man ; Exiles
; Collected poems ; From Ulysses ;
From Finnegans Wake.
ISBN 0-14-018666-2 (broš.)
821.111-82
821.111.09 Џojc Џ.

167

JOYCE, James, 1882–1941

Ulysses / James Joyce ; the
corrected text edited by Hans
Walter Gabler with Wolfhard
Steppe and Claus Melchior ; with a
new preface by Richard Ellmann. –
Harmondsworth : Penguin Books,
1986. – XIII, 649 str. ; 24 cm. –
(Penguin Modern Classics)
Preface: str. IX–XIII. – Str. 647–649:
Afterword / Hans Walter Gabler.
ISBN 0-14-010000-8 (broš.)

821.111-31

821.111.09-31 Џojc Џ.

168

KAFKA, Franz, 1883–1924

Letter to the Father = Brief an
den Vater / Franz Kafka ; translated
from German by Ernst Kaiser and
Eithne Wilkins ; introduction by
Tom McCarthy. – Bilingual ed. –
New York : Schocken Books, 2015.
– XIX, 121 str. : ilustr. ; 21 cm
From Feedback to Reflux: str. V–XIX.
ISBN 978-00-8052-1266-2 (broš.)
821.112.2(436)-6

169

KAPLAN, Jan, 1949–

A Traveller's Companion to
Prague / edited and introduced by
Jan Kaplan. – Northampton :
Interlink Publishing, 2005. – XXXI,
252 str., [16] str. s tablama : ilustr. ;
20 cm
Bibliografija: str. 242–244. – Regi-
star.
ISBN 1-56656-590-1 (broš.)
338.48(437.311 Пpar)

170

KAURI. – Auckland : The Lod-
estar Press of New Zeland, 1985. –
48 str. : ilustr. ; 20 x 21 cm
ISBN 0-86465-022-1 (broš.)
582.473(931)

171

**KAVAFIS, Konstantinos, 1863–
1933**

Remember, Body --- / C. P.
Cavafi ; translated by Avi Sharon.

– London : Penguin Books, 2008. – 53 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 43)
ISBN 978-0-141-39746-7 (broš.)
821.14'06-1

172

KAVANAGH, Patrick, 1904–1967

The Great Hunger / Patric Kavanagh. – [London] : Penguin Books, 2018. – 48 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 10)
ISBN 978-0-241-33934-3 (broš.)
821.111-1

173

KERR, Donald, 1953–

The Smell of Powder : a history of duelling in New Zeland / Donald Kerr. – Auckland : Random House, 2006. – 160 str. : ilustr. ; 16 x 21 cm
Bibliografija: str. 151–156. – Registar.
ISBN 1-86941-813-1 (broš.)
394.84(931)

174

KING, Martin Luther, 1929–1968

Letter from Birmingham Jail / Martin Luther King, jr. – [London] : Penguin Books, 2018. – 50 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 01)
S a d r Ź a j: The Three Dimensions of a Complete Life.
ISBN 978-0-241-33946-6 (broš.)
323.1(73)
342.7(73)

175

KING, Michael, 1945–2004

The Penguin History of New

Zeland / Michael King. – Rosedale : Viking, 2003. – 570 str. : geogr. karte ; 24 cm

Napomene uz tekst. – Registar.
ISBN 978-0-670-04550-1 (karton s omotom)
94(931)

176

KINGFISHER First Dictionary.

– London : Kingfisher, 2011. – 173 str. : ilustr. ; 28 cm
ISBN 978-0-7534-3182-5 (broš.)
811.111(038)

177

KINGSLEY, Charles, 1819–1875

Westward Ho! / Charles Kingsley ; with an introduction by L. A. G. Strong. – London ; Glasgow : Collins, 1961. – 574 str. ; 19 cm
Beleška o autoru: str. 5–7. – Introduction: str. 11–15. – Bibliografija: str. 573–574.
(Pl.)

821.111-31

821.111.09-31 Кингсли Ч.

178

KINGSLEY, Mary, 1862–1900

A Hippo Banquet / Mary Kingsley. – London : Penguin Books, 2015. – 51 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 32)
ISBN 978-0-141-39728-3 (broš.)
821.111-992

179

KIPLING, Rudyard, 1865–1936

The Gate of the Hundred

Sorrows/Rudyard Kipling. – London : Penguin Books, 2015. – 51 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 24) S a d r Ź a j: Thrown Away ; False Down ; In the House of Suddhoo ; The Bisara of Pooree ; The Gate of the Hundred Sorrows ; The Story of Muhammad Din.
ISBN 978-0-141-39806-8 (broš.)
821.111-32

180

KIPLING, Rudyard, 1865–1936

Kim / Rudyard Kipling ; edition presente et annotee par Alexis Tadié ; traduction de Louis Fabulet et Charles Founaine Walker. – Paris : Gallimard, 1993. – 482 str. ; 18 cm. – (Collection Folio Classique ; 2488)
Str. 7–35: Préface / Alexis Tadié. – Beleška o autoru: str. 437–442. – Beleške: str. 443–471. – Rečnik: str. 472–482.
(Broš.)
821.111-31
821.111.09-31 Киплинг Р.

181

KIPLING, Rudyard, 1865–1936

The Naulahka : a Story of West and East / Rudyard Kipling and Wolcott Balestier. – London : Macmillan and Co., 1922. – 332 str. ; 18 cm. – (Macmillan's Pocket Kipling)
(Plast.)
821.111-31

182

LA Fontaine, Jean de, 1621–1695

The World is Full of Foolish Men / Jean de la Fontaine ; translated by James Michie. – London : Penguin Books, 2016. – 50 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 83)
ISBN 978-0-241-25040-2 (broš.)
821.133.1-93-34

183

LAUBER, Patricia, 1924–2010

Fur, Feathers and Flippers : how animals live where they do / by Patricia Lauber. – New York : Scholastic, 1994. – 48 str. : ilustr. ; 22 x 28 cm
Registar.
ISBN 0-590-45072-7 (broš.)
591.9(02.053.2)

184

LAVAS, J. R.

Dragons from the Dunes : the search for dinosaurs in the Gobi desert / J. R. Lavas. – Auckland : J. R. Lavas, 1993. – VI, 138 str. : ilustr. ; 23 x 28 cm
Registar.
ISBN 0-9597983-2-3 (karton s omotom)
598.192(517.9)

185

LAWRENCE, David Herbert, 1885–1930

Il Duro / D. H. Lawrence. – London : Penguin Books, 2015. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 71) S a d r Ź a j: The Spinner and the

- Monks; Il Duro; John; The Florence Museum. 1968. – 388 str. : ilustr. ; 21 cm
Introduction: str. 5–8.
ISBN 978-0-141-39863-1 (broš.) (Karton)
821.111-32 821.111-992
- 186**
LAWRENCE, David Herbert, 1885–1930
The Plumed Serpent / D. H. Lawrence. – Ware : Wordsworth Editions, 1995. – 400 str. ; 20 cm. – (Wordsworth Classics)
ISBN 1-85326-258-7 (broš.)
821.111-31
- 187**
LAWRENCE, David Herbert, 1885–1930
Sex, Literature and Censorship : [essays] / by D. H. Lawrence ; edited, [with introduction and new preface] by Harry T. Moore. – New York : The Viking Press, 1959. – 128 str. ; 20 cm. – (Compass Books; C 58)
Preface to the Compass Edition.: str. 7–8. – D. H. Lawrence and the „Censor-Morons”: str. 9–30. – Str. 112–128: Appendix / Frederick VanPelt Bryan.
821.111-4
821.111.09
- 188**
LAWRENCE, David Herbert, 1885–1930
Twilight in Italy ; Sea and Sardinia / D. H. Lawrence ; with introduction by Richard Aldinton ; original illustrations by David Knight. – London : Heron Books,
- 189**
LAWRENCE, David Herbert, 1885–1930
The White Peacock / D. H. Lawrence. – London : J. M. Dent & Sons, 1935. – VIII, 361, 15 str. ; 18 cm. – (Everyman's Library ; No. 914)
(Pl.)
821.111-31
- 190**
LAWRENCE, Thomas Edward, 1888–1935
Seven Pillars of Wisdom : a triumph / T. E. Lawrence. – Harmondsworth : Penguin Books : Jonathan Cape, 1986. – 700 str., [8] str. s tablama : ilustr. ; 20 cm. – (Penguin Modern Classics)
Registri.
ISBN 0-14-001696-1 (broš.)
821.111-992
94(5)
- 191**
LEE, Laurie, 1914–1997
Cider with Rosie / Laurie Lee ; with drawings by John Ward. – Harmondsworth : Penguin Books, 1962, cop. 1959. – 231 str. : ilustr. ; 19 cm. – (Penguin Books)
ISBN 0-14-001682-1
821.111-94

192

LEITCH, Michael, 1939–

The Romance of Sail / Michael Leitch. – London : Hamlyn, 1975. – 125 str. : ilustr. ; 29 cm
Bibliografija: str. 124.
ISBN 0-600-37576-5 (plast. s omo-
tom)
347.791(091)
656.022.86(091)

193

LEVINE, Karen, 1955-

Hana's Suitcase : a true story / Karen Levine. – Crows Nest : Allen & Unwin, 2003. – 112 str. : ilustr. ; 20 cm
ISBN 1-74114-167-2 (broš.)
341.485(=411.16)"1939/1945"(093.3)
323.12(=411.16)"1939/1945"(093.3)
821.411.16-3

194

LISPECTOR, Clarice, 1920–1977

Daydream and Drunkenness of a Young Lady / Clarice Lispector ; translated by Katrina Dodson. – [London] : Penguin Books, 2018. – 48 str. : ilustr. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 15)
S a d r ž a j: Love ; Family Ties.
ISBN 978-0-241-33760-8 (broš.)
821.134.3(81)-32

195

LONDON, Jack, 1876–1916

The Call of the Wild ; White Fang / Jack London. – London : Vintage Books, 2013. – 485 str. : ilustr. ; 19 cm

ISBN 978-0-099-58262-5 (broš.)
821.111(73)-93-31

196

LORDE, Audre, 1934–1992

The master's tools will never dismantle the master's house / Audre Lore. – [London] : Penguin Classics, 2018. – 50 str. ; 16 cm. – (Penguin modern ; 23)
Most of the essays in this small selection were first given as papers at conferences across the US between 1978 and 1982. Poetry is not a luxury was first published in Chrysalis: A magazine of female culture (1977). These essays appear in Your silence will not protect you, published by Silver Press, 2017. – S a d r ž a j: Poetry is not a luxury ; Uses of the erotic ; The master's tools will never dismantle the master's house ; Uses of anger: women responding to racism ; Learning from the 1960s.

ISBN 978-0-241-33972-5
ISBN 0-241-33972-3
821.111(73)-4

197

LYTTON, Strachey, 1880–1932

Elizabeth & Essex : a tragic history / Lytton Strachey. – London : Chatto and Windus, 1932. – 288 str. ; 18 cm
Bibliografija: str. 281–282. – Registar. (Plast.)
821.111-31

198

MACCOLL, Gail, 1954–2020

To Marry an English Lord / by Gail MacColl and Carol McD. Wallace. – New York : Workman Publishing, 2012. – X, 403 str. : ilustr. ; 23 cm

Bibliografija: str. 367–370. – Registar.

ISBN 978-0-7611-7195-9 (broš.)

316.36(410)"18"

316.36(73)"18"

199

MACDONALD, Jennifer, 1925–

Riding the Greenstone Trail : a 1947 New Zeland fiordland adventure / Jennifer Macdonald. – Christchurch : J. Macdonald, 2008. – 132 str. : ilustr. ; 26 cm

Bibliografije: str. 132.

ISBN 978-0-473-14171-4 (karton s omotom)

821.111(931)-31

200

MALAM, John, 1957–

Giants / John Malam. – London : QED Publishing, 2009. – 32 str. : ilustr. ; 27 cm. – (Mytologies)

Glossary: str. 30–31. – Registar.

ISBN 978-1-84835-264-3 (broš.)

821.111-93-3

201

MANSFIELD, Katherine, 1888–1923

Bliss & Other Stories / Katherine Mansfield. – Ware : Wordsworth Editions, 1998. – IX, 157 str. ; 20 cm. – (Wordsworth Classics)

Str. V–IX: Introduction / Christine Baker.

ISBN 1-85326-731-7 (broš.)

821.111-32

202

MANSFIELD, Katherine, 1888–

1923

Miss Brill / Katherine Mansfield. – London : Penguin Books, 2015. – 53 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 72)

S a d r Ź a j: Marriage à la Mode ; The Stranger.

ISBN 978-0-141-39865-5 (broš.)

821.111-32

203

MARCUS Aurelius Antoninus, rimski car, 121–180

Meditations of Marcus Aurelius / translation by A. S. L. Farquharson ; introduction by Tom Griffith. – London : Collector's Library, 2011. – 196 str. ; 16 cm

Introduction: str. 5–14.

ISBN 978-1-907360-26-8 (pl. s omotom)

1(37)

17.03(37)

204

MARÍAS, Javier, 1951–

Madame du Deffand and the Idiots / Javier Marías ; translated by Margaret Jull Costa. – [London] : Penguin Books, 2018. – 51 str. : ilustr. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 44)

S a d r Ź a j: Nabokov in Reptures ; Djuna Barnes in Silence ; Oscar

Wilde After Prison ; Emily Bronte, the Silent Major.
ISBN 978-0-241-33948-0 (broš.)
821.134.2-4

205

MARKS, Joel

Moral Moments / Joel Marks.
– Lanham : University Press of America, 2000. – 74 str. ; 23 cm
Napomene i bibliografske reference uz tekst. – Registar.
ISBN 0-7618-1802-2 (broš.)
17

206

MARRYAT, Frederick, 1792–1848

Mr Midshipman Easy / by Captain Marryat. – [s. l.] : Gordon Classic Library, [19--]. – VIII, 477 str. ; 16 cm
(Karton)
821.111-31

207

MARSDEN, John, 1950–

The Rabbits / Hohn Marsden & Shaun Tan. – Sydney : Lothian Children's Book, 2011. – [30] str. : ilustr. ; 31 cm
Na presavijenom delu kor. lista slike autora i beleške o njima.
ISBN 978-0-7344-1136-5 (broš.)
821.111(94)-93-32

208

MARTIN, Janet, 1954–

Abigail Fantail / written by Janet Martin ; illustrated by Marigold Freeman. – Auckland :

Jampot Production, 2016. – [24] str. : ilustr. ; 24 x 25 cm
ISBN 978-0-473-06944-5 (broš.)
821.111(931)-93-1

209

The MASTER of Mary of Burgundy : A Book of hours for

Engelbert of Nassau, The Bodleian Library, Oxford / introduction and legends by J. [Jonathan] J. [James] G. [Graham] Alexander. – New York : George Braziller, 1970. – [191] str. : ilustr. ; 14 cm

Introduction: str. [6–29]. – Bibliografija: str. [30–31]. – Registar.
ISBN 0-8076-1332-0 (karton s omotom)
091"14"

210

MAUPASSANT, Guy de, 1850–1893

Femme Fatale / Guy de Maupassant ; translated by Siân Miles. – London : Penguin Books, 2015. – 55 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 15)
ISBN 978-0-141-39833-4 (broš.)
821.133.1-32

211

MCCLURE, Tori Murden, 1963–

A Pearl in the Storm : how I Found my Heart in the Middle of the Ocean / Tori Murden McClure. – New York : HarperCollins, 2010. – VIII, 292 str. : ilustr. ; 21 cm
ISBN 978-0-06-171887-8 (broš.)
797.122(261)
821.111(73)-94

212

MCCULLERS, Carson, 1917–1967

The Haunted Boy / Carson McCullers. – [London] : Penguin Books, 2018. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 45)

S a d r Ź a j: The Sojourner ; A Domestic Dilemma.

ISBN 978-0-241-33950-3 (broš.)

821.111(73)-32

213

MCNIFF, Dawn

Mummy's Little Monster / written by Dawn McNiff ; pictures by Kate Willis-Crowley. – Somerset : Chicken Mouse, 2013. – [27] str. : ilustr. ; 28 cm

ISBN 978-1-906427-48-1 (broš.)

821.111-93-32

214

MELVILLE, Herman, 1819–1891

Moby-Dick : or The Whale / Herman Melville ; with an afterword by Nigel Cliff. – London : Collector's Library, 2004. – 768 str. ; 16 cm
Afterword: str. 759–767. – Beleška o autoru: str. 768.

ISBN 1-904633-77-3 (pl. s omotom)

821.111(73)-31

821.111(73).09-31 Мелвил Х.

215

MILNE, Alan Alexander, 1882–1956

The House at Pooh Corner / A. A. Milne ; With Colour Illustrations by Ernest H. Shepard. – London : Mammoth, 1994. – 174 str. : ilustr. ; 20 cm

ISBN 0-7497-0711-9 (broš.)

821.111-93-31

216

MILNE, Alan Alexander, 1882–1956

The Pooh Book of Quotations / A. A. Milne ; compiled by Brian Sibley ; with illustrations by E. H. Shepard. – London : Mammoth, 1995. – 128 str. : ilustr. ; 20 cm
Registar.

ISBN 0-7497-1261-9 (broš.)

821.111-93-84

217

MILNE, Alan Alexander, 1882–1956

When We Were Very Young / A. A. Milne ; with decorations by E. H. Shepard. – London : Mammoth, 1989. – VIII, 100 str. : ilustr. ; 18 cm

ISBN 0-7497-0209-5 (broš.)

821.111-93-1

218

MILNE, Alan Alexander, 1882–1956

Winnie-the-Pooh and some Bees / A. A. Milne ; illustrated by Ernest H. Shepard. – London : Egmont, 2010. – [29] str. : ilustr. ; 15 cm

(Karton s omotom)

821.111-93-32

219

MODERN American Poets / selected by Conrad Aiken. – New York : Modern Library, 1927. – IX,

367 str. ; 17 cm
(Pl.)
821.111(73)-1

220

MONET, Claude, 1840–1926

Monet Paintings. – New York : Wings Books, 1992. – [43] str. : ilustr. ; 16 cm
Afterword: str. [32–37].
ISBN 0-517-07761-2 (karton s omotom)
75.071.1 Моне К.

221

MONTAGU, Mary Wortley Lady, 1689–1762

The Adventurer / Lady Mary Wortley Montagu ; with illustrations by Susan Liepert. – Edmonton : Juvenilia Press, 2000. – XVIII, 41 str. : ilustr. ; 22 cm
ISBN 0-9681961-8-7 (broš.)
821.111-1

222

MOZART, Wolfgang Amadeus, 1756–1791

My Dearest Father / Wolfgang Amadeus Mozart ; translated by Stewart Spencer. – London : Penguin Books, 2015. – 57 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 51)
ISBN 978-0-141-39762-7 (broš.)
821.112.2(436)-6

223

MUECKE, Stephen, 1951–

Aboriginal Australians : first nations of an ancient continent

128

/ Stephen Muecke and Adam Shoemaker. – London : Thames and Hudson, 2004. – 127 str. : ilustr. ; 18 cm. – (New Horizons)
Bibliografija: str. 120–121. – Registar.
ISBN 0-500-30114-X (broš.)
94(=72)(94)

224

MY First Words in Spanish = Mis Primeras Palabras en Español. – Wigston : Armadillo Books, 2008. – [10] str. : ilustr. ; 30 cm
ISBN 978-1-84322-588-1 (karton)
811.111=134.2(038)

225

NEW Writing. – Auckland : Random House, 2008. – 71 str. ; 20 cm (Broš.)
821.111(931)-32

226

NICHOLL, Charles, 1950–

Leonardo da Vinci : the Flights of the Mind : [a biography] / Charles Nicholl. – London : Penguin Books, 2005. – XIV, 622 str., [16] str. s tablama : ilustr. ; 21 cm. – (Penguin Books)
Bibliografija: str. 568–591. – Registar.
ISBN 978-0-140-29681-5
ISBN 0-140-29681-6
75.071.1:929 Леонардо да Винчи

227

NIETZSCHE, Friedrich, 1844–1900

Why I Am so Cleaver /

- Friedrich Nitzsche ; translated by R. J. Hollingdale. – London : Penguin Books, 2016. – 50 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 102) ISBN 978-0-241-25185-0 (broš.) 821.112.2-96 141
- 228**
NIGHTINGALE, Florence, 1820–1910
Letters from Egypt : a journey on the Nile : 1849–1850 / Florance Nightingale ; selected and introduced by Anthony Sattin. – New York : Weidenfeld & Nicolson, 1987. – 223 str. : ilustr. ; 20 x 25 cm Introduction: str. 11–19. – Bibliografija: str. 217. – Registar. ISBN 1-55584-204-6 (karton s omotom) 821.111-992 821.111-6
- 229**
NIN, Anaïs, 1903–1977
A Model : and other stories / Anais Nin. – London : Penguin Books, 1995. – 85 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s) Sa d r ž a j: The Woman on the Dunes ; The Maja ; The Queen ; Hilda and Rango ; The Chanchiquito ; Mandra. ISBN 0-14-600060-9 (broš.) 821.111(73)-32
- 230**
OKAKURA, Kakuzo, 1863–1913
The Book of Tea / Kakuzo Okakura. – London : Penguin Books, 2016. – 108 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 112) ISBN 978-0-241-25135-5 (broš.) 225:392.86 392.86
- 231**
The OLD Vic Theatre Company : a tour of Australia and New Zeland / edited by Tatlock Miller ; designed and directed by Loudon Sainthill. – Sydney : The British Council, 1948. – 60 str. : ilustr. ; 31 cm Registri. (Broš.) 792(94+931)
- 232**
ONE Hundred New Zeland
100 NZ Short Short Stories / edited by Graeme Lay. – North Shore City : Tandem Press, 1997. – 229 str. ; 18 cm Beleške o piscima: str. 212–229. (Broš.) 821.111(931)-32
- 233**
ORO del Peru = Treasures of the Incas. – Lima : El Instituto Nacinal de Cultura del Peru, 1986. – 47 str. : ilustr. ; 25 cm (Broš.) 7.031.2(85) 930.85(85)
- 234**
ORWELL, George, 1903–1950
Animal Farm / George Orwell.

– London : Arcturus, 2017. – 96 str. ; 20 cm
Str. 5–8: Introduction / Brian Busby.
ISBN 978-1-78599-623-8 (broš.)
821.111-31
821.111.09-31

235

O’SULLIVAN, Vincent, 1937–

Katherine Mansfield’s New Zealand / Vincent O’Sullivan. – Auckland : Golden Press, 1981. – 79 str. : ilustr. ; 29 cm
ISBN 0-85558-349-5 (karton)
821.111:929 Мансфилд К.

236

OWENS, W. H.

Royal River : the history of the river Thames and its royal associations / by W. H. Owens. – London : Pitkins, [1953]. – 24 str. : ilustr. ; 23 cm. – (A Pitkin „Pride of Britan” Pictorial Souvenir) (Broš.)
556.53
911.3(282.242.41 Темза)

237

OZ, Amos, 1939–2018

Panther in the Basement / Amos Oz ; translated from hebrew by Nicholas de Lange. – London : Vintage, 1997. – 122 str. ; 20 cm. – (A Vintage Original)
ISBN 0-09-975401-0 (broš.)
821.411.16-31

238

PARKER, Doroty, 1893–1967

The Custard Heart / Dorothy

130

Parker. – [London] : Penguin Books, 2018. – 49 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 04)
S a d r ž a j: Big Blonde ; You Were Perfectly Fine.
ISBN 978-0-241-33958-9 (broš.)
821.111(73)-32

239

PAYEN, Justine

Tea With Miss Tilly / written by Justine Payen ; illustrated by Philip Webb. – Auckland : HarperCollins Publishers, 2012. – 32 str. : ilustr. ; 28 cm
ISBN 978-1-86950-917-0 (broš.)
821.111(931)-93-32

240

PEPYS, Samuel, 1633–1703

Everybody’s Pepys : the diary of Samuel Pepys / abridged from the complete copyright text and edited by O. F. Morshead ; with do illustrations by Ernest H. Shepard. – London : G. Bell and Sons, 1948. – XXIII, 570 str. : ilustr. ; 19 cm
Introduction: str. IX–XXIII. – Napomene uz tekst. – Registar. (Karton s omotom)
821.111-94

241

PETERS, Ellis, 1913–1995

A Rare Benedictine : the Adventure of Brother Cadfael / Ellis Peters. – London : Headline, 1989. – 125 str. : ilustr. ; 25 cm
S a d r ž a j: A Light on the Road to Woodstock ; The Price of Light ; Eye Witness.

ISBN 0-7472-7995-0 (broš.)
821.111-32

ISBN 978-0-241-25232-1 (broš.)
821.111(73)-312.4

242

PETRONIUS, Gaius Arbiter, oko 27–66

Trimalchio's Feast / Petronius ; translated by J. P. Sullivan. – London : Penguin Books, 2015. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 21)
ISBN 978-0-141-39800-6 (broš.)
821.124-31

243

PFISTER, Marcus, 1960–

Hopper / Marcus Pfister. – Zürich : Nord-Süd Verlag, 1998. – [8] str. : ilustr. ; 16 cm
ISBN 1-55858-888-4 (karton)
821.112.2(494)-93-32

244

PLATO, 427–347 pre n. e.

Socrates' Defence / Plato ; translated by Christopher Rowe. – London : Penguin Books, 2015. – 55 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 52)
ISBN 978-0-141-39764-1 (broš.)
821.14'02-96
14 Сократ

245

POE, Edgar Allan, 1809–1949

A Modern Detective / Edgar Allan Poe. – London : Penguin Books, 2016. – 115 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 93)
S a d r Ź a j: The Murders in the Rue Morgue ; The Mystery of Marie Rogêt.

246

POE, Edgar Allan, 1809–1949

The Tell-Tale Heart / Edgar Allan Poe. – London : Penguin Books, 2015. – 47 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 31)
S a d r Ź a j: The Fall of the House of Usher ; The Cask of Amontillado.
ISBN 978-0-141-39726-9 (broš.)
821.111(73)-32

247

POLO, Marco, 1254–1324

Travels in the Land of Serpents and Pearls / Marco Polo ; translated by Nigel Cliff. – London : Penguin Books, 2015. – 56 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 16)
ISBN 978-0-141-39835-8 (broš.)
821.131.1-992

248

POMARÈDE, Vincent, 1959–

Corot: the poetry of landscape / Vincent Pomarède and Gérard de Wallens; translated by Lisa Davidson. – London : Thames and Hudson, 1996. – 159 str. : ilustr. ; 18 cm. – (New Horizons)
Bibliografija: str. 148. – Registar.
ISBN 0-500-97443-8 (broš.)
75.971.1:929 Копо Ж. Б. К.

249

PORTER, Katherine Anne, 1890–1980

The Cracked Looking-Glass /

Katherine Anne Porter. – [London] : Penguin Books, 2018. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 37)
ISBN 978-0-241-33962-6 (broš.)
821.111(73)-32

250

POTTER, Beatrix, 1866–1943

El Cuento de Pedro, el Conejo / por Beatrix Potter ; ilustrado por Anna Pomaska. – New York : Dover Publications, 1995. – 30 str. : ilustr. ; 15 cm. – (Dover Little Activity Books) (Libro de Cuentos en Colores)
ISBN 0-486-28539-1 (broš.)
821.111-93-3

251

POTTER, Beatrix, 1866–1943

El Cuento del Conejito Benjamín / por Beatrix Potter ; ilustrado por Anna Pomaska. – New York : Dover Publications, 1995. – 30 str. : ilustr. ; 15 cm. – (Dover Little Activity Books)
ISBN 0-486-28536-7 (broš.)
821.111-93-3

252

POTTER, Beatrix, 1866–1943

The Tailor of Gloucester / by Beatrix Potter. – London : Frederick Warne, cop. 1903. – 58 str. : ilustr. ; 15 cm. – (The Peter Rabbit Books ; 3)
ISBN 0-7232-2940-6 (broš.)
821.111-93-32

253

POTTER, Beatrix, 1866–1943

The Tale of Benjamin Bunny /

by Beatrix Potter. – The original and authorized ed. – London : Frederick Warne, 2002. – 56 str. : ilustr. ; 15 cm. – (The Original Peter Rabbit Books ; 4)

Na presavijenom delu kor. lista autorkina slika i beleška o njoj.

ISBN 978-0-7232-4773-9 (karton s omotom)

821.111-93-32

254

POTTER, Beatrix, 1866–1943

The Tale of Jemima Puddle-Duck / by Beatrix Potter. – The original and authorized ed. – London : Frederick Warne, 2002. – 56 str. : ilustr. ; 15 cm. – (The Original Peter Rabbit Books ; 9)

Na presavijenom delu kor. lista autorkina slika i beleška o njoj.

ISBN 978-0-7232-4778-4 (karton s omotom)

821.111-93-32

255

POTTER, Beatrix, 1866–1943

The Tale of Mr. Tod / by Beatrix Potter. – Centenary ed. – London : Frederick Warne, 2002. – 79 str. : ilustr. ; 15 cm. – (The Original Peter Rabbit Books ; 14)

Na presavijenom delu kor. lista autorkina slika i beleška o njoj.

ISBN 978-0-72326-751-5 (karton s omotom)

821.111-93-32

256

POTTER, Beatrix, 1866–1943

The Tale of Peter Rabbit / by

Beatrix Potter. – The original and authorized ed. – London : Frederick Warne, 2002. – 69 str. : ilustr. ; 15 cm. – (The Original Peter Rabbit Books ; 1)

Na presavijenom delu kor. lista autorkina slika i beleška o njoj.

ISBN 978-0-7232-4770-8 (karton s omotom)

821.111-93-32

257

POTTER, Beatrix, 1866–1943

The Tale of Squirrel Nutkin / by Beatrix Potter. – The original and authorized ed. – London : Frederick Warne, 1995. – 58 str. : ilustr. ; 15 cm. – (The Original Peter Rabbit Books ; 2)

Na presavijenom delu kor. lista beleška o autorki.

(Karton s omotom)

821.111-93-32

258

POTTER, Beatrix, 1866–1943

The Tale of the Flopsy Bunnies / by Beatrix Potter. – The original and authorized ed. – London : Frederick Warne, 1995. – 59 str. : ilustr. ; 15 cm. – (The Original Peter Rabbit Books ; 10)

Na presavijenom delu kor. lista beleška o autorki.

(Karton s omotom)

821.111-93-32

259

PROUST, Marcel, 1871–1922

Days of Reading / Marcel

Proust ; translated by John Sturrock. – London : Penguin Books, 2008. – 118 стр. ; 18 cm. – (Great Ideas ; 53) ISBN 978-0-141-03673-1 (broš.)

821.133.1-4

260

PROUST, Marcel, 1871–1922

A la recherche du temps perdu.

3, A l'ombre des jeunes filles en fleurs / Marcel Proust. – Paris : Gallimard,

1961. – 218 str. ; 19 cm

(Broš.)

821.133.1-31

261

PROUST, Marcel, 1871–1922

A la recherche du temps perdu.

4, A l'ombre des jeunes filles en fleurs / Marcel Proust. – Paris : Gallimard,

1961. – 207 str. ; 19 cm

(Broš.)

821.133.1-31

262

PROUST, Marcel, 1871–1922

A la recherche du temps perdu.

5, A l'ombre des jeunes filles en fleurs / Marcel Proust. – Paris : Gallimard,

1961. – 230 str. ; 19 cm

(Broš.)

821.133.1-31

263

PU, Songling, 1640–1715

Wailing Ghosts / Pu Songling ; translated by John Minford. – London : Penguin Books, 2015. – 55 str.

; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 07) ISBN 978-0-141-39816-7 (broš.)

821.581-32

264

RATHMANN, Peggy, 1953–

Good Night, Gorilla / Peggy Rathmann. – London : Egmont, 2012. – 35 str. : ilustr. ; 21 x 27 cm
ISBN 978-1-4052-6376-4 (broš.)
821.111(73)-93-3

265

REED, Alexander Wycliff, 1908–1979

Maori myth : the supernatural world of the Maori / with text by A. W. Reed ; illustrated by Roger Hart. – Wellington ; Sydney : A. H. & A. W. Reed, 1977. – 64 str. : ilustr. ; 25 cm
Glossary: str. 63–64.
ISBN 0-589-01019-0 (karton s omotom)
259(931)

266

REEVES, Hazel

Roar's Creating, Let's Get Making! / Hazel Reeves ; illustrated by Jay Morris. – Hyde : LDA, 2012. – 34 str. : ilustr. ; 21 cm. – (Roar Brave and Strong)
ISBN 978-1-85503-527-0 (broš.)
821.111-93-1

267

RHYS, Jean, 1890–1979

Till September Petronella / Jean Rhys. – [London] : Penguin Books, 2018. – 52 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 13)
S a d r ž a j: The Day They Burned the Books ; Rapunzel, Rapunzel ; I Used to Live Here Once.

ISBN 978-0-241-33758-5 (broš.)
821.111-32

268

RILKE, Rainer Maria, 1875–1926

Letters to a Young Poet / Rainer Maria Rilke ; translated by Charlie Louth. – London : Penguin Books, 2016. – 51 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 103)
ISBN 978-0-241-25205-5 (broš.)
821.112.2-6

269

ROLLS, Eric, 1923–2007

Visions of Australia : impressions of the landscape : 1642–1910 / Eric Rolls. – Melbourne : Lothian Books, 2002. – VII, 312 str, [16] str. s tablama : ilustr. ; 24 cm
Bibliografija: str. 298–307. – Registar.
ISBN 0-7344-0445-X (broš.)
94(94)"1642/1910"
930.85(94)"1642/1910"

270

RUSKIN, John, 1819–1900

Traffic / John Ruskin. – London : Penguin Books, 2015. – 55 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 06)
S a d r ž a j: The Roots of Honour.
ISBN 978-0-141-39814-3 (broš.)
821.111-4

271

RYAN, Donal, 1976–

The Spinning Heart / Donal Ryan. – Dublin : Doubleday Ireland, 2014. – 159 str. ; 20 cm

ISBN 978-1-781-62008-3 (broš.)
821.111(417)-31

272

RYAN, Donal, 1976–

The Thing About December /
Donal Ryan. – London : Doubleday
Ireland ; Dublin : The Lilliput Press,
2013. – 205 str. ; 22 cm

Na presavijenom delu kor. lista slika
autora i beleška o njemu.

ISBN 978-1-781-62010-6 (broš.)
821.111(417)-31

273

SADE, Donatien Alphonse

François, marquis de, 1740–1814

La Philosophie dans le boudoir
: les quatre premiers dialogues /
D. A. F. de Sade ; edition de Jean
Deprun. – Paris : Gallimard, 2011.
– 124 str. ; 18 cm. – (Folio ; 4150)

ISBN 978-2-07-030537-7 (broš.)
821.133.1-2

274

SAGAN, Françoise, 1935–2004

The Gigolo / Françoise Sagan
; translated by Joanna Kilmartin. –
[London] : Penguin Books, 2018. – 46
str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 31)
S a d r ž a j: The Unknown Visitor ;
The Lake of Loneliness ; In Extremis.

ISBN 978-0-241-33964-0 (broš.)
821.133.1-32

275

SAKI, 1870–1916

The Secret Sin of Septimus
Brope and Other Stories / Saki. –
London : Penguin Books, 1995. – 85

str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)

ISBN 0-14-600026-9 (broš.)
821.111-32

276

SANCHO, José Luis

Visitor's Guide Monastery of
San Lorenzo el Real de el Escorial /
José Luis Sancho. – 3rd ed. – Vitoria :
Aldeasa, 1994. – 62 str. : ilustr. ; 24 cm
Bibliografija: str. 61–62.

ISBN 84-8003-043-7 (broš.)
72(460)

277

La SANTA Biblia : Antiguo y
Nuevo testamentos : revisión de
1960 : con referencias. – [s. l.] :
Sociedades Bíblicas Unidas, 2000. –
1568, 122 str. ; 16 cm
(Pl.)

27-23/-24

Свего писмо у омоту од тексас платна
(имитација цепа) са рајсфершлусом.

278

SCHREINER, Olive, 1855–1920

The Story of an African Farm
/ by Olive Schreiner ; with an
introduction by S. C. Cronwright-
Schreiner. – London : T. Fisher
Unwin, 1925. – 383 str. : slika autora
; 18 cm

Str. 7–8: Preface / R. Iron. – Intro-
duction: str. 13–20.

(Karton)

821.111(680)-31

279

SCOTT, Walter, 1771–1832

The Heart of Midlothian / by Sir

Walter Scott. – London ; Edinburgh ; New York : Thomas Nelson and Sons, 1901. – XX, 699 str. ; 16 cm. – (New Century Library. The Works of Sir Walter Scott ; Vol. 7)
Beleške: str. 676–699.
(Karton)
821.111-31

280

SELECTED Stories by American Authors : 2000 word level / adapted with notes and exercises by Kenneth Croft and Edith Fries Croft. – Englewood Cliffs : Prentice-Hall International, 1962. – XII, 112 str. : ilustr. ; 18 cm (Broš.)
821.111(73)-32

281

SHAKESPEARE, William, 1564–1616

As You Like It. – Cambridge : The Syndics of the Cambridge University Press, 1965. – XVIII, 181 str. ; 18 cm. – (The Works of Shakespeare / edited by Sir Arthur Quiller-Couch and John Dover Wilson)
Introduction: str. VII–XVIII. – Beleške: str. 109–166. – Rečnik: str. 172–181.
(Karton)
821.111-2
821.111.09-2 Шекспир В.

282

SHAKESPEARE, William, 1564–1616

Four Tragedies / William Sha-

kespeare ; edited by David Bevington and David Scott Kastan. – New York : Bantam Book, 2005. – XVI, 955 str. ; 18 cm. – (Bantam Classic)
S a d r ž a j: Hamlet, Prince of Denmark ; Othello, The Moor of Venice ; King Lear ; Macbeth.
ISBN 0-553-21283-4 (broš.)
821.111-2
821.111.09-2 Шекспир В.

283

SHAKESPEARE, William, 1564–1616

Love's Labour's Lost / William Shakespeare ; [edited by G. B. Harrison]. – London : Penguin Books, 1953. – 128 str. : slika autora ; 19 cm. – (The Penguin Shakespeare ; B 23)
Beleška o autoru: str. 7–14. – Glossary: str. 125–128.
821.111-2

284

SHAKESPEARE, William, 1564–1616

The Sonnets / William Shakespeare ; illustrated by Ian Penney. – London : Tiger Books, 1993. – 191 str. : ilustr. ; 19 cm
Registar.
ISBN 1-85501-359-2 (karton s omotom)
821.111-1

285

SIF, Brigitta, 1981–

Oliver / Brigitta Sif. – London : Walker Books, 2013. – [30] str. :

ilustr. ; 15 x 26 cm

ISBN 978-1-4063-4536-0 (broš.)

821.113.3-93-3

286

SILVEY, Craig, 1982–

The Amber Amulet / Craig Silvey. – Sydney : Allen & Unwin, 2012. – 86 str. : ilustr. ; 18 cm. – (A&U ; 40)

Na presavijenom delu kor. lista slika autora i beleška o njemu.

ISBN 978-1-74237-998-2 (karton s omotom)

821.111(94)-31

287

SONNETS of the Nineteenth Century / edited with a critical introduction on the sonnet by William Sharp. – London : The Walter Scott Publishing, [194–]. – LXXXII, 335 str. ; 14 cm. – (The Canterbury Poets)

The Sonnet: str. XXV–LXXXII. – Beleške: str. 273–335.

(Pl.)

821.111-1

821.111.09-1

288

SONTAG, Susan, 1933–2004

Notes on „Camp” / Susan Sontag. – [London] : Penguin Books, 2018. – 54 str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 29)

S a d r ž a j: One Culture and the New Sensibility.

ISBN 978-0-241-33970-1 (broš.)

821.111(73)-4

82.09

289

SPACE / consultant Paul Payne ; illustrator Spike Wademan. – Auckland : Penguin Books, 2000. – 63 str. : ilustr. ; 20 cm

Registar.

ISBN 0-14-130985-7 (broš.)

52

290

SPECTACULAR New Zeland : panoramic views of New Zeland / [photographs by Andris Apse ; text by Warren Judd]. – Auckland : First Class, 1995. – 83 str. : ilustr. ; 18 x 27 cm

ISBN 0-908973-07-1 (plast.)

908(931)

291

STEINBECK, John, 1902–1968

Of Mice and Men / John Steinbeck. – London : Penguin Books, 2006. – 120 str. ; 18 cm. – (Pocket Penguin Classic ; 038)

ISBN 978-0-141-02357-1 (broš.)

821.111(73)-31

292

STERNE, Laurence, 1713–1768

A Sentimental Journey Through France and Italy / Laurence Sterne ; edited by Graham Petrie ; with an introduction by A. Alvarez. – Harmondsworth : Penguin Books, 1975. – 153 str. ; 18 cm. – (The Penguin English Library)

Introduction: str. 19. – Bibliografija: str. 21.

ISBN 0-14-043026-1 (broš.)

821.111-31

821.111.09 Стерн Л.

293

**STEVENSON, Robert Louis,
1850–1894**

An Inland Voyage ; Travels
With a Donkey in the Cevennes
/ Robert Louis Stevenson ;
introduction by Rae Jeffs. – London
: Heron Books, 1969. – XII, 321 str.,
[6] listova s tablama : ilustr. ; 21 cm
Introduction: str. IX–XII.

(Karton)

821.111-992

294

**STEVENSON, Robert Louis,
1850–1894**

The Black Arrow ; Prince Otto
/ R. L. Stevenson ; with introduction
by Rosaline Masson and Patrick
Braybrooke. – London ; Glasgow
: Collins, 1953. – 381 str. : slika
autora ; 19 cm

Beleška o autoru: str. 7–9. –
Introduction: 15–20. – Bibliografija:
str. 379–381.

(Plast.)

821.111-31

821.111.09-31 СТИВЕНСОН Р. Л.

295

**STEVENSON, Robert Louis,
1850–1894**

A Child's Garden of Verses
/ Robert Louis Stevenson ; with
wood engravings by Joan Hassall. –
London ; Glasgow : Blackie, 1975. –

84 str. : ilustr. ; 22 cm

(Broš.)

821.111-93-1

296

**STEVENSON, Robert Louis,
1850–1894**

Kidnapped / Robert Louis
Stevenson ; illustrated by George
Ogilvy Reid. – London ; Glasgow :
Collins' Clear-Type Press, [19--]. –
XVI, 298 str. : ilustr. ; 16 cm
Str. V–XIV: Introduction / Rosaline
Masson.

(Plast.)

821.111-31

821.111.09-31 СТИВЕНСОН Р. Л.

297

**STEVENSON, Robert Louis,
1850–1894**

Treasure Island / by Robert
Louis Stevenson. – [London] :
Fabbri, 1990. – 189 str. ; 20 cm. –
(The Classic Adventures Series)
ISBN 1-85587-303-6 (karton)

821.111-93-31

298

STOPPARD, Tom, 1937–

Arcadia / Tom Stoppard. –
London : Faber and Faber, 1993. –
97 str. ; 20 cm

(Broš.)

821.111-2

299

SWADLING, Irene, 1939–

New Legends of Aotearoa :
New Zeland birds / Irene Swadling

; illustrated by Peter Campbell. – Auckland : Reed Children's Books, 2006. – 70 str. : ilustr. ; 24 cm
ISBN 978-1-86948-430-9 (broš.)
821.111(931)-93-32

300**TAN, Shaun, 1974–**

The Lost Thing / by Shaun Tan.
– Sydney : Hachette, 2012. – [32]
str. : ilustr. ; 31 cm
ISBN 978-0-7344-1138-9 (broš.)
821.111(94)-93-3

301**THACKERAY, William****Makepeace, 1811–1863**

The Rose and the Ring / by W.
M. Thackeray. – Ware : Wordsworth
Editions, 1995. – 141 str. : ilustr. ; 18
cm. – (Wordsworth Classics)
ISBN 1-85326-167-X (broš.)
821.111-31

302

THE Great Writers : their lives,
works and inspiration. Elizabeth
Gaskell. – London : Marshall Cave-
ndish, 1987. – str. 554–576 : fotogr. ;
30 cm. – (Fortnightly Collection ; 24)
P. o: The great writers, part 1–26,
19th century writers.
(Broš.)

821.111:929 Гаскел Е.

303**THOMAS, Dylan, 1914–1953**

Under Milk Wood : a Play for
Voices / by Dylan Thomas ; preface
by Daniel Jones. – Letchworth :

Aldine press ; London : J. M. Dent &
Sons, 1972. – VIII, 86 str. ; 18 cm. –
(An Aldine Paperback ; No. 5)

Preface: str. V–VIII.

ISBN 0-460-02005-6 (broš.)

821.111-2

821.111.09-2 Томас Д.

304**THOREAU, Henry David,****1817–1862**

Walden / Henry David Thoreau
; with an afterword by Sam Gilpin.
– London : MacMillan Collector's
Library, 2016. – 360 str. ; 16 cm

Afterword: str. 353–360. – Beleška o
autoru: str. 360.

ISBN 978-1-5098-2670-4 (pl. s
omotom)

821.111(73)-4

305**THREE Japanese Short****Stories** / translated by Jay Rubin. –

[London] : Penguin Books, 2018. – 49
str. ; 16 cm. – (Penguin Modern ; 05)

S a d r ž a j: Behind the Prison
/ Nagai Kafū. Closet LLB / Uno
Kōji. General Kim / Akutagawa
Ryunosuke.

ISBN 978-0-241-33974-9 (broš.)

821.521-32

306**THREE Tang Dynasty Poets**

/ translated by G. W. Robinson and
Arthur Cooper. – London : Penguin
Books, 2015. – 53 str. ; 16 cm. –

(Penguin Classics ; No 09)

ISBN 978-0-141-39820-4 (broš.)

821.581-1

307

A TIME for trolls : fairy tales from Norway / told by Asbjørnsen and Moe ; selected and translated with an introduction by Joan Roll-Hansen ; illustrations by Hans Gerhard Sørensen. – Oslo : Tano, 1986. – 82 str. : ilustr. ; 21 cm
Introduction: str. 7–10.
ISBN 82-518-0081-1 (broš.)
821.113.5-343

308

TOLKIEN, John Ronald Reuel, 1892–1973

Tree and Leaf / J. R. R. Tolkien. – London : Unwin, 1974. – 92 str. ; 19 cm. – (Unwin Books ; 54) (Broš.)
821.111-4
821.111-3

309

TONKIN, Keith, 1952–

Great New Zeland Adventures / Keith Tonkin. – Wellington : Gilt Edge Publishing, 2004. – VI, 26 str. : ilustr. ; 23 cm
Glossary: str. 22–23. – Registar.
ISBN 0-9582499-7-0 (broš.)
929(931)

310

TRAIL Blazers of New Zeland. – Wellington : Duf Syndications, 1974. – 190 str. : ilustr. ; 23 x 18 cm (Karton)
94(931)

311

A TRAVELLER'S Companion to Edinburgh / selected and introduced by David Daiches. – New York ; Northampton : Interlink Books, 2004. – XVIII, 229 str., [16] str. s tablama : ilustr. ; 20 cm
Introduction: str. 1–12. – Bibliografija: str. 215–218. – Registar.
ISBN 1-56656-538-3 (broš.)
338.48(410.511.2 Единбург)(036)
908(410.511.2 Единбург)(036)

312

TRUSSELL, Denys, 1946–

Taheke : an account of the Hokianga in the life of New Zeland painter Annette Isbey / Denys Trussell. – Auckland : Brick Row Publishing, 2015. – 60 str, [2] presavijena lista : ilustr. ; 23 cm
Bibliografija: str. 56–57. – Registar.
ISBN 978-0-908595-85-3 (broš.)
908(931)
75.071.1:929

313

TULLY, Mark, 1935–

Ram Chander's Story / Mark Tully. – London : Penguin Books, 1995. – 58 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)
ISBN 0-14-600041-2 (broš.)
821.111-32

314

TWAIN, Mark, 1835–1910

Jim Smiley and his Jumping Frog and Other Stories : level 3 / Mark Twain ; retold by Nancy Taylor ; series editors: Andy Hopkins and Jocelyn Potter. – Harlow : Pearson

Education, 2008. – 60 str. : ilustr. ; 20 cm + 1 elektronski optički disk (CD-ROM). – (Penguin Readers) – – Jim Smiley and his Jumping Frog and Other Stories [Elektronski izvor] / Mark Twain. – 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : zvuk ; 12 cm. – Nasl. s etikete na disku. ISBN 978-1-4058-6239-4 (broš.) 821.111(73)-32

315**TWAIN, Mark, 1835–1910**

Roughing it / Mark Twain ; edited with an Introduction by Hamlin Hill. – New York : Penguin Books, 1985. – 590 str. ; 20 cm. – (Penguin Classics) Introduction: str. 7–24. ISBN 978-0-14-039010-0 (broš.) 821.111(73)-31 821.111(73).09-31

316**TWAIN, Mark, 1835–1910**

The Stolen White Elephant / Mark Twain. – London : Penguin Books, 2016. – 53 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 88) S a d r Ź a j : The Story of the Bad Little Boy Who Didn't Come to Grief ; The Story of the Good Little Boy Who Did Not Prosper ; The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County. ISBN 978-0-241-25174-4 (broš.) 821.111(73)-32

317

UNO Dos Tres : my first Spanish rhymes / selected by

Yanitzia Canetti ; illustrated by Patrice Aggs. – London : Frances Lincoln Children's Books, 2012. – 19 str. : ilustr. ; 21 x 25 cm + 1 elektronski optički disk (CD-ROM) – – Uno Dos Tres [Elektronski izvor]. – 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : zvuk ; 12 cm. – Nasl. s etikete na disku. ISBN 978-1-84780-193-7 (karton) 811.134.2(038)

318**VAN Duzer, Chet, 1966–**

Sea Monsters on Medieval and Renaissance Maps / Chet Van Duzer. – Paperback ed. – London : The British Library, 2014. – 143 str. : ilustr. ; 24 cm Bibliografija: str. 120–141. – Registri. ISBN 978-0-7123-5771-5 ISBN 0-7123-5771-8 528.9(4)"09/15" 398.4:912.43"09/15"

319**VASARI, Giorgio, 1511–1574**

Leonardo da Vinci / Giorgio Vasari ; translated by George Bull. – London : Penguin Books, 2015. – 50 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 58) ISBN 978-0-141-39776-4 (broš.) 7:929 Леонардо да Винчи

320**VASARI, Giorgio, 1511–1574**

Lives of Three Renaissance Artists / Giorgio Vasari ; translated

by George Bull. – London : Penguin Books, 1995. – 55 str. ; 14 cm. – (Penguin 60s Classics)
ISBN 0-14-600149-4 (broš.)
72/76.071.1(450):929
75:929

321

VERGILIUS Maro, Publius, 70 pre n. e.–19 pre n. e.

O Cruel Alexis / Virgil ; translated by Guy Lee and Kimberly Johnson. – London : Penguin Books, 2015. – 51 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 76)
ISBN 978-0-141-39873-0 (broš.)
821.124-1

322

WALKER, Alice, 1944–

Overcoming Speechlessness : a Poet Encounters the Horror in Rwanda, Eastern Congo and Palestine/Israel / Alice Walker. – 1st ed. – New York : Seven Stories Press, 2010. – 75 str. ; 18 cm
Beleška o autoru: str. [77].
ISBN 978-1-58322-917-0 (broš.)
821.111(73)-992
316.3(5-15+6)

323

WALLACE, Alfred Russel, 1823–1913

The Malay Archipelago / Alfred Russel Wallace. – London : Penguin Books, 2016. – 728 str., [5] str. s tablama : ilustr. ; 18 cm. – (Penguin Pocket Classics ; No 4)
ISBN 978-0-241-26187-3 (broš.)

58(292.592)

39(292.592)

59(292.592)

324

WARD, Helen, 1962–

The Tin Forest / written by Helen Ward ; illustrated by Wayne Anderson. – Dorking : Templar Publishing, 2008. – [29] str. : ilustr. ; 29 cm

ISBN 978-1-84011-743-1 (broš.)

821.111-93-32

325

WATERMAN, Steve

Cows and Crops / Steve Waterman. – Petone : Nelson Price Milburn, 1990. – 31 str. : ilustr. ; 15 x 21 cm. – (Early days. New Zeland 1840–1920)

ISBN 0-7055-0767-X (broš.)

633(931)"1840/1920"

326

WATERMAN, Steve

Early Farming / Steve Waterman. – Petone : Nelson Price Milburn, 1990. – 30 str. : ilustr. ; 15 x 21 cm. – (Early days. New Zeland 1840–1920)

ISBN 0-7055-0766-1 (broš.)

631.1.017.1 (931)"1840/1920"

327

WATERMAN, Steve

Early Houses / Steve Waterman. – Petone : Nelson Price Milburn, 1990. – 30 str. : ilustr. ; 15 x 21 cm. – (Early days. New Zeland

1840–1920)

ISBN 0-7055-0774-2 (broš.)

728.1(931)"1840/1920"

ISBN 0-7055-0775-0 (broš.)

371.4(931)"1840/1920"

328**WATERMAN, Steve**

Early Roads / Steve Waterman.

– Petone : Nelson Price Milburn,

1990. – 31 str. : ilustr. ; 15 x 21 cm.

– (Early days. New Zeland

1840–1920)

ISBN 0-7055-0768-8 (broš.)

625.7(931)"1840/1920"

332**WATSON, Stephanie, 1979–**

The Wee Hours / by Stephanie

Watson ; illustrated by Mary

GrandPré. – New York : Disney :

Hyperion Books, 2013. – 33 str. :

ilustr. ; 26 cm

ISBN 978-1-4231-4038-2 (broš.)

821.111(73)-93-3

329**WATERMAN, Steve**

Gum Seekers / Steve

Waterman. – Petone : Nelson Price

Milburn, 1990. – 31 str. : ilustr. ; 15

x 21 cm. – (Early days. New Zeland

1840–1920)

ISBN 0-7055-0773-4 (broš.)

691.178(931)"1840/1920"

333**WELLS, Herbert George,****1866–1946**

A Slip under the Microscope

/ H. G. Wells. – London : Penguin

Books, 2015. – 54 str. ; 16 cm. –

(Penguin Classics ; No 77)

S a d r ž a j: The Door in the Wall ; A

Slip under the Microscope.

ISBN 978-0-141-39875-4 (broš.)

821.111-32

330**WATERMAN, Steve**

Horses / Steve Waterman.

– Petone : Nelson Price Milburn,

1990. – 30 str. : ilustr. ; 15 x 21 cm.

– (Early days. New Zeland 1840–1920)

ISBN 0-7055-0770-X (broš.)

636.1(931)"1840/1920"

334**WHARTON, Edith, 1862–1937**

The Reckoning / Edith

Wharton. – London : Penguin

Books, 2015. – 48 str. ; 16 cm. –

(Penguin Classics ; No 48)

S a d r ž a j: Mrs Manstey's View.

ISBN 978-0-141-39756-6 (broš.)

821.111(73)-32

331**WATERMAN, Steve**

School / Steve Waterman. –

Petone : Nelson Price Milburn,

1990. – 30 str. : ilustr. ; 15 x 21 cm.

– (Early days. New Zeland

1840–1920)

335**WHATLEY, Bruce, 1954–**

Hunting for Dragons / Bruce

Whatley. – Gosford: Scholastic Press,

2010. – [30] str. : ilustr. ; 23 x 28 cm

ISBN 978-1-74169-330-0 (broš.)
821.111(94)-93-32

336

WHERE is Eeyore? / inspired by A. A. Milne [and] Ernest H. Shepard. – New York : Dutton Children's Book, 2001. – [8] str. : ilustr. ; 17 cm. – (A Slide and Find Book)

ISBN 0-525-4654-5 (karton)
821.111-93-32

337

WHITMAN, Walt, 1819–1892

Leaves of Grass / by Walt Whitman ; selected and edited with an introduction by Ernest de Selincourt. – London : Humphrey Milford ; Oxford : Oxford university press, 1920. – XXXIX, 392 str. ; 15 cm. – (The World's Classic ; 218) Introduction: str. V–XXXI. – Registri.

(Plast.)

821.111(73)-1

821.111(73).09-1 Витмен В.

338

WHITMAN, Walt, 1819–1892

Leaves of Grass / Walt Whitman. – San Diego : Canterbury Classics, 2015. – 507 str. ; 20 cm. – (World Cloud Classics)

ISBN 978-1-62686-390-3

821.111(73)-1

339

WILDE, Oscar, 1854–1900

Only Dull People Are Brilliant

at Breakfast / Oscar Wild. – London : Penguin Books, 2016. – 51 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics ; No 119)

ISBN 978-0-241-25180-5 (broš.)

821.111-84

340

WILDE, Oscar, 1854–1900

The Plays of Oscar Wilde / introduced and notes by Anne Varty. – Ware : Wordsworth Editions, 2002. – XXVIII, 444 str. : ilustr. ; 20 cm

Bibliografija: str. XXVII–XXVIII. – Sadržaj: Vera; or The Nihilist ; The Duchess of Padua ; Salomé ; Lady Windermere's Fan ; A Woman of No Importance ; An Ideal Husband ; The Importance of Being Earnest ; La Sainte Courtisane ; A Florentine Tragedy.

ISBN 978-1-84022-418-4 (broš.)

821.111-2

821.111.09-2 Вајлд О.

341

WILDE, Oscar, 1854–1900

Plays, prose writings, and poems / Oscar Wilde ; introduction by Hesketh Pearson. – London : J. M. Dent & Sons Ltd., 1945. – XIX, 428, 15 str. ; 17 cm. – (Everyman's library ; No. 858)

Introduction: str. VII–XVII. – Bibliografija: str. XVIII. – Sadržaj: The Critic as Artist ; The Picture of Dorian Gray ; The Soul of Man under Socialism ; Lady Windermere's Fan ; The Importance of Being Earnest ; Letter to Robert Ross, 31 May, 1897 ;

The Ballad of Reading Gaol.

(Plast.)

821.111-82

821.111.09 Вajлд О.

342

WODEHOUSE, Pelham

Grenville, 1881–1975

Doctor Sally / P. G. Wodehouse.
– Harmondsworth : Penguin Books,
1959. – 120 str. ; 18 cm. – (Penguin
Books ; 1370)

Na kor. slika autora i beleška o njemu.
(Broš.)

821.111-31

343

WOLF, Christa, 1929–2011

No Place on Earth / Christa
Wolf ; translated from German by
Jan Van Heurck. – London : Virago
Press, 1995. – 129 str. ; 20 cm. –
(Virago Modern Classics)

ISBN 0-86068-368-0 (broš.)

821.112.2-31

344

WOOLF, Virginia, 1882–1941

Flush / Virginia Woolf. –
London : Penguin Books, 2016. –
114 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics
; No 120)

ISBN 978-0-241-2514-8 (broš.)

821.111-94

345

WOOLF, Virginia, 1882–1941

Killing the Angel in the House
: seven Essays / Virginia Woolf. –
London : Penguin Books, 1995. – 89

str. ; 14 cm. – (Penguin 60s)

Beleške: str. 79–[90]. – S a d r -
ž a j: Professions for Women ; The
Feminine Note in Fiction ; Women
Novelists ; The Intellectual Status of
Women ; Two Women ; Memories
of a Working Women's Guild ; Ellen
Terry.

ISBN 0-14-600023-4 (broš.)

821.111-4

346

WOOLF, Virginia, 1882–1941

Mrs Dalloway / Virginia Woolf
; introduction and notes by Merry
M. Pawlowski. – Ware : Wordsworth
Editions, 2003, cop. 1996. – XIX,
146 str. ; 20 cm. – (Wordsworth
Classics)

Introduction: str. V–XIX. –
Napomene: str. 143–146. – Napo-
mene i bibliografske reference uz
predgovor. – Bibliografija: str. XX–
XXIV.

ISBN 978-1-85326-191-6 (broš.)

821.111-31

821.111.09-31 Вулф В.

347

WOOLF, Virginia, 1882–1941

The Waves / Virginia Woolf ;
with an afterword by Sam Gilpin. –
London : Collector's Library, 2005.
– 263 str. ; 16 cm

Afterword: str. 255–262. – Beleška o
autoru: str. 263. – Bibliografija: str. 263.

ISBN 1-904919-58-8 (pl. s omotom)

821.111-31

821.111.09-31 Вулф В.

348

WORDSWORTH, Dorothy,
1771–1855

Journals of Dorothy Wordsworth. The Alfoxden Journal 1798. The Grasmere Journals 1800–1803 / with an introduction by Helen Darbishire ; second edition edited by Mary Moorman. – London : Oxford University Press, 1976. – XX, 232 str. ; 20 cm. – (Oxford paperbacks ; 248)

Introduction: str. XI–XX. – Napomene i bibliografske reference uz tekst. – Registar.

ISBN 0-19-281103-7 (broš.)

821.111-94

349

WORDSWORTH, William,
1770–1850

Guide to the Lakes / William Wordsworth ; edited by Ernest de Sélincourt ; with a preface by Stephen Gill. – London : Frances Lincoln Limited, 2004. – XXIV, 192 str. : ilustr. ; 20 cm

Preface: str. V–VIII. – Introduction: str. IX–XXIV. – Registar.

ISBN 978-0-7112-2365-3 (broš.)

821.111-992

350

WORDSWORTH, William,
1770–1850

A Wordsworth Treasury : a selection from his finest poems / inscribed by William Gardner ; with drawings by Frederick Marns. – London : Shephard-Walwyn, 1978.

– [44] str. : ilustr. ; 19 cm

ISBN 0-85683-041-0 (karton s omotom)

821.111-1

351

WORMELL, Chris, 1955–

Eric! / Chris Wormell. – London : Jonathan Cape, 2012. – 31 str. : ilustr. ; 27 x 27 cm

ISBN 978-0-224-08396-6 (karton)

821.111-93-3

352

WORTH, Bonnie

Would You Rather be a Tadpole? / by Bonnie Worth ; illustrated by Aristides Ruiz and Joe Mathieu. – London : HarperCollins Children's Books, 2011. – 45 str. : ilustr. ; 23 cm. – (The Cat in the Hat's Learning Library)

ISBN 978-0-00-74330-4 (broš.)

821.111(73)-93-32

353

XUE, Shu

The Most Beautiful Face in the World : two novellas / by Xue Shu. – New York : Better Link Press, 2013. – 269 str. ; 18 cm. – (Stories by Contemporary Writers from Shanghai)

ISBN 978-1-60220-236-8 (broš.)

821.581-32

354

YEATS, William Butler, 1865–
1939

The Sayings of W. B. Yeats /

edited by Joseph Spence. – London
: Duckworth, 1993. – 64 str. ; 20 cm
ISBN 0-7156-2457-1 (broš.)
821.111-84

355

**YEATS, William Butler, 1865–
1939**

A terrible beauty is born / W.
B. Yeats. – London : Penguin Books,
2016. – 50 str. ; 16 cm. – (Penguin
Classics ; No 98)
ISBN 978-0-241-25151-5 (broš.)
821.111-1

356

YOSHIDA, Kenko, 1283–1352

A Cup of Sake Beneath the
Cherry Trees / Yoshida Kenko ;
translated by Meredith McKinney.
– London : Penguin Books, 2015. –
50 str. ; 16 cm. – (Penguin Classics
; No 11)
ISBN 978-0-141-39825-9 (broš.)
821.521-4

357

ZÉPHIR, Thierry

Khmer : lost empire of
Cambodia / Thierry Zéphir ;
translated by Francisca Garvie. –
London : Thames and Hudson,
1998. – 127 str. : ilustr. ; 18 cm. –
(New Horizons)
Bibliografija: str. 120. – Registar.
ISBN 0-500-30084-4 (broš.)
94(=612.4)

358

ZIM, Herbert S., 1909–1994

Trees : a guide to familiar
american trees / Herbert S. Zim and
Alexander C. Martin ; illustrated by
Dorothea and Sy Barlowe. – New
York : Golden Press, 1952. – 160 str.
: ilustr. ; 16 cm

Registar.

(Broš.)

633/635.055(73)

Регистар наслова

- Дмитриј Кантемир 1
Abbot Samson: chapters from „Past and present” 44
Abigail Fantail 208
Aboriginal Australians: first nations of an ancient continent 223
An Actor and his Time 123
The Adventurer 221
The Aesthetic Adventure 120
The African Queen 108
The Girl Who Stepped on Bread 7
Alice’s Adventures in Wonderland 46, 47
The Amber Amulet 286
An Inland Voyage 293
An angel at my table: an autobiography. Vol. 2 109
Animal Farm 234
Arcadia 298
As kingfishers catch fire 151
As You Like It 281
The Aspern Papers 159
The Autobiography: and other writings 114
Las Aventuras de Tintin. El Loto Azul 145
The Ballad of Reading Gaol 341
Bear Learns To Be Brave 21
The Beautiful and Damned 107
The Beautiful Cassandra 13
Behind the Prison 305
Beware of The Storybook Wolves 53
Big Blonde 238
The Bisara of Pooree 179
The Black Arrow 294
The Black Ball 98
The Blacke Bookes Messinger, 1952 132
Bliss & Other Stories 201
Bloomsbury 23
The Book of Tea 230
The Bookseller 70
The Bottle 7
Boy on a Train 98
Boy Running 144
Breakfast at Tiffany’s 42
Brief an den Vater 168
A Briefer History of Time 138
The Bronze Pig 7
The Butler 70
Calcutta, Lord of Nerves 35
The Call of the Wild 195
The Carpathians 110
The Carriage 128
A Case of Poisoning 147
The Cask of Amontillado 246
Catherine Tizard 30
The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County 316
The Chanchiquito 229
A Child’s Garden of Verses 295
A Christmas Carol 80
Christmas Day 147
Cider with Rosie 191
Closet LLB 305
Colette’s France: her lives, her loves 124
Collected poems 166
The Complete Illustrated Lewis Carroll 47
Confessions of an English Opium Eater 76
The Confessions of St. Augustine 12
Corot: the poetry of landscape 248
La Côte Basque 43
Cows and Crops 325
The Cracked Looking-Glass 249
The Critic as Artist 341
El Cuento de Pedro, el Conejo 250
El Cuento del Conejito Benjamín 251
A Cup of Sake Beneath the Cherry Trees 356
Curious questions 67
The Custard Heart 238
Cuthbert Conny-Catching: the Defence of Conny-Catching 1952 132
The Day They Burned the Books 267

- Daydream and Drunkenness of a Young Lady 194
 Days of Reading 259
 Death Register 6
 The Debutante 45
 Désirée's Baby 54
 Dinosaur 85
 La Divina Commedia 72
 Djuna Barnes in Silence 204
 Doctor Sally 342
 Doktor Murkes gesammeltes Schweigen: und andere Satiren 28
 The Dolphins, the Whales and Gudgeon 4
 A Domestic Dilemma 212
 The Door in the Wall 333
 Dragons from the Dunes: the search for dinosaur in the Gobi desert 184
 Dream of the Penal Colony 38
 The Dream of the Red Chamber 41
 Driving Lesson 38
 Dubliners 166
 The Duchess of Padua 340
 Il Duro 185
 Early Farming 326
 Early Houses 327
 Early Roads 328
 Easy French 74
 Easy German: a photo phrase book: the essential companion for hassle-free travel 92
 Eating [Elektronski izvor] 66
 Eating 66
 The Education of Frederick Douglass 89
 Elizabeth & Essex: a tragic history 197
 Ellen Terry 345
 Emily Bronte, the Silent Major 204
 The Emperor's New Clothes 7
 Empty Orchestra 93
 The End of the Tether 61
 Les Enfants Terribles 56
 The English at Table 135
 English Inns 37
 Eric! 351
 Essays in Criticism. Ser. 1 11
 The Europeans 158
 Everlasting Diary 102
 Everybody's Pepys: the diary of Samuel Pepys 240
 Exiles 164, 166
 Explorers of the Nile: the Triumph and the Tragedy of a Great Victorian Adventure 161
 Eye Witness 241
 The Fall of the House of Usher 246
 False Down 179
 Family Ties 194
 Fanny Hill: memoirs of a Woman of Pleasure 55
 Fantastic Garlands: an Anthology of Flowers and Plants from Shakespeare 75
 A Farewell to Arms 142
 The Farmer's Hospitality 147
 The Feminine Note in Fiction 345
 Feminism, the Body and the Machine 25
 Femme Fatale 210
 Field Work 140
 Fifty Marks and a Merry Christmas 103
 The Finger 38
 Finnegans Wake 165
 First and Last 43
 A First Book of Aesop's Fables 5
 The Florence Museum 185
 A Florentine Tragedy 340
 Flush 344
 The Flying Trunk 7
 For Whom the Bell Tolls 143
 The Forsyte Saga. The Man of Property. Vol. 1 117
 The Forsyte Saga. Indian Summer of a Forsyte in Chancery. Vol. 2 118
 Four Tragedies 282
 Free Fall 129
 From A young Lady in distress'd Circumstances to her Friend 13
 From a Young Lady very much in love to her Friend 13
 From Finnegans Wake 166

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- From Ulysses 166
Funeral Services Without Theology: a series of addresses adapted to various occasions 131
Fur, Feathers and Flippers: how animals live where they do 183
The Garden of Forking Paths 33
The Gate of the Hundred Sorrows 179
Gems from Robert Browning 36
General Kim 305
Giant Centipede 163
Giants 200
The Gigolo 274
The Giraffe and the Pelly and Me 69
The Girl in Green Trousers 147
Give it a Go 125, 126
Glittering City 94
The Golden Ass 10
Goldfish 51
Good Night, Gorilla 264
Gooseberries 68
Great Expectations 81
The Great Hunger 172
Great New Zeland Adventures 309
The Grey Woman: and Other Tales 119
The Gruffalo's Child 86
Guide Rangi 31
Guide to the Lakes 349
Gum Seekers 329
Hamlet: prince of Denmark 282
Hana's Suitcase: a true story 193
Hand Book to the Newcastle and Carlisle Railway: with a visit to the Roman Wall 136
The Haunted Boy 212
The Heart of Midlothian 279
Henry and Eliza 13
Hilda and Rango 229
A Hippo Banquet 178
His Mouth will Taste of Wormwood and Other Stories 35
A History of Jazz 148
The History of Rasselas Prince of Abyssinia 162
The Holy Bible: containing The Old and New Testaments 150
Holy Terrors: and other stories 18
Hopper 243
Horses 330
The House at Pooh Corner 215
How a Ghastly Story was Brought to Light by a Common or Garden Butcher's Dog 141
How to Get Ahead in New York 35
Hunting for Dragons 335
Hymie's Bull 98
I Used to Live Here Once 267
An Ideal Husband 340
The Importance of Being Earnest 340, 341
In a Strange Country 98
In Extremis 274
In the Bamboo Grove 6
In the Café Central 38
In the House of Suddhoo 179
The Influenza Epidemic 32
El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha 50
The Intellectual Status of Women 345
Irish Fairy Tales 154
I've Seen Them all Naked 78
Jack and Alice 13
James Joyce and his world 8
A James Joyce Reader 166
Jason and Medea 9
Jewish Stories of Wisdom 106
Jim Smiley and his Jumping Frog and Other Stories 314
Jim Smiley and his Jumping Frog and Other Stories [Elektronski izvor] 314
John 185
John Donne 87
The Journal of a Voyage to Lisbon 105
Journals of Dorothy Wordsworth. The Alfoxden Journal 1798, The Grasmere Journals 1800–1803 348
Journey with a Lady 156
Jumping ship: essays, speeches and incidental poems 59

- The Junky’s Christmas 38
 Katherine Mansfield’s New Zeland 235
 Kauri 170
 Khmer: lost empire of Cambodia 357
 Kidnapped 101, 296
 Killing the Angel in the House: seven Essays 345
 Kim 180
 King Lear 282
 Kingfisher First Dictionary 176
 The Kiss 68
 Knossos: unearthing a legend 104
 Kôrero Mâori 125, 126
 A la recherche du temps perdu. 3, A l’ombre des jeunes filles en fleurs 260
 A la recherche du temps perdu. 4, A l’ombre des jeunes filles en fleurs 261
 A la recherche du temps perdu. 5, A l’ombre des jeunes filles en fleurs 262
 Lady Windermere’s Fan 340, 341
 The Lake of Loneliness 274
 Lamb to the Slaughter : and other stories 70
 Late Love: sometimes doctors need saving as much as their patients 60
 Leaves of Grass 337, 338
 Lee and the Boys 38
 Leonardo da Vinci: the Flights of the Mind : [a biography] 226
 Leonardo da Vinci 319
 Leonardo 63
 Let’s Go 99
 A Letter from a Young Lady, whose feelings being too Strong for her Judgement led into the commission of Errors wich her Heart disapproved 13
 Letter from Birmingham Jail 174
 Letter to Robert Ross, 31 May, 1897 341
 Letter to the Father 168
 Letters from Egypt : a journey on the Nile: 1849–1850 228
 Letters to a Young Poet 268
 The Life of a Stupid Man 6
 A Light on the Road to Woodstock 241
 Little Claus and Big Claus 7
 The Little Incidents of Life 147
 Lives of Three Renaissance Artists 320
 Living in the Maniototo 111
 Lizzie Leigh 119
 London: portrait of a City 152
 Lord of the Flies 130
 The Lost Thing 300
 Love 194
 Love that moves the sun and other stars 73
 Love’s Labour’s Lost 283
 Macbeth 282
 Madame du Deffand and the idiots 204
 The Maja 229
 The Malay Archipelago 323
 Man from the South and Other Stories 71
 Man from the South and Other Stories [Elektronski izvor] 71
 Mandra 229
 Maori myth : the supernatural world of the Maori 265
 Marriage à la Mode 202
 Master Humphrey’s Clock 82
 Master Misery 43
 The Master of Mary of Burgundy: A Book of hours for Engelbert of Nassau, The Bodleian Library, Oxford 209
 The master’s tools will never dismantle the master’s house 196
 The Mayor of Casterbridge: a Story of a Man of Character 137
 Meditations of Marcus Aurelius 203
 The Meek One: a Fantastic Story 88
 Meeting Dr Johnson 34
 Meg 122
 Memories of a Working Women’s Guild 345
 The Miniature Book of Decorative Painting 19
 Mis Primeras Palabras en Español 224
 Miscellaneous works 47
 Miss Brill 202

- Miss McEnders 54
 The Missing Girl 156
 Moby-Dick: or The Whale 214
 A Model: and other stories 229
 Modern American Poets 219
 A Modern Detective 245
 Monet Paintings 220
 Moral Moments 205
 The Most Beautiful Face in the World:
     two novellas 353
 Mr Midshipman Easy 206
 Mrs Dalloway 346
 Mrs Manstey's View 334
 Mrs Rosie and the Priest 27
 Mummy's Little Monster 213
 Murder in the Cathedral 96
 The Murders in the Rue Morgue 245
 My Dearest Father 222
 My First Words in Spanish 224
 My Flannel Knickers 45
 My Journey from Paris to Java 16
 My life had stood a loaded gun 84
 The Mystery of Marie Rogêt 245
 Nabokov in Reptures 204
 The Naulahka: a Story of West and East
     181
 Nég Créol 54
 New Legends of Aotearoa: New Zeland
     birds 299
 New Writing 225
 New York City in 1979 3
 The Nigger of the Narcissus 61
 Nightmare 156
 No Place on Earth 343
 The Nose 128
 Notes on „Camp” 288
 The Nun of Murano 49
 O Cruel Alexis 321
 O Frabjous Day! 48
 Of Mice and Men 291
 The Old Man of the Moon 116
 The Old Retainers 147
 The Old Vic Theatre Company: a tour
     of Australia and New Zeland 231
 Oliver 285
 On Murder Considered as One of the
     Fine Arts 77
 One Culture and the New Sensibility 288
 100 NZ Short Short Stories 232
 Only Dull People Are Brilliant at
     Breakfast 339
 Oro del Peru 233
 Oroonoko: a True History 22
 Oscar Wilde After Prison 204
 Othello: the Moor of Venice 282
 The Oval Lady 45
 Overcoming Speechlessness: a Poet
     Encounters the Horror in Rwanda,
     Eastern Congo and Palestine/Israel
     322
 Owls Do Cry 112
 Owls 64
 A Pair of Silk Stockings 54
 Panther in the Basement 237
 The Pardoner's Prologue & Tale: from
     The Canterbury Tales 52
 Parson's Pleasure 70
 The Passionate Journey 115
 A Pearl in the Storm: how I Found my
     Heart in the Middle of the Ocean
     211
 The Penguin History of New Zeland
     175
 Persuasion 14
 Peter Pan in Kensington Gardens 17
 La Philosophie dans le boudoir : les
     quatre premiers dialogues 273
 The Picture of Dorian Gray 341
 Pictures From Italy 82
 A Piece of Cake 70
 The Plays of Oscar Wilde 340
 Plays, prose writings, and poems 341
 The Plumed Serpent 186
 The Poems & Plays of Lord Byron. Vol.
     1 39
 Poems of William Blake 26
 Poenamo Revisited: a facsimile of the
     1898 edition of Poenamo 40

- The Pooh Book of Quotations 216
 A Portrait of the Artist as a Young Man 166
 The Price of Light 241
 Pride and Prejudice: 2016 read a Book-in-a-Year Calendar 15
 Prince Otto 294
 The Problem that Has No Name 115
 Professions for Women 345
 The Queen 229
 The Rabbits 207
 Ram Chander’s Story 313
 Rapunzel, Rapunzel 267
 A Rare Benedictine: the Adventure of Brother Cadfael 241
 The Reckoning 334
 Reflections on a Marine Venus: a companion to the landscape of Rhodes 91
 The Regent’s Daughter 90
 Remember, Body – – – 171
 Rhyme and reasons 47
 Riding the Greenstone Trail: a 1947 New Zeland fiordland adventure 199
 The Rime of the Ancient Mariner 58
 Roar’s Creating, Let’s Get Making! 266
 The Romance of Sail 192
 The Roots of Honour 270
 The Rose and the Ring 301
 Roughing it 315
 Royal River: the history of the river Thames and its royal associations 236
 Ruy Blas: drame 153
 La Sainte Courtisane 340
 Salomé 340
 La Santa Biblia: Antiguo y Nuevo testamentos: revisión de 1960: con referencias 277
 The Sayings of W. B. Yeats 354
 School 331
 Scottish Place Names 2
 Sea and Sardinia 188
 Sea Monsters on Medieval and Renaissance Maps 318
 The Secret Sin of Septimus Brope and Other Stories 275
 Selected Poems 20
 Selected Stories by American Authors : 2000 word level 280
 Self-Reliance 100
 A Sentimental Journey Through France and Italy 292
 Seven Pillars of Wisdom: a triumph 190
 Seven Yorkshire Tales 147
 The Seventh Horse 45
 Sex, Literature and Censorship : [essays] 187
 The Signalman: a Ghost Story 83
 Silas Marner 95
 The Silent One 65
 Silvie and Bruno 47
 Silvie and Bruno concluded 47
 The Sixth Sentinel 35
 The Skeleton’s Holiday 45
 A Slip under the Microscope 333
 Slow Water 157
 The Smell of Powder: a history of duelling in New Zeland 173
 Socrates’ Defence 244
 The Sojourner 212
 Some Poems of Friedrich Hölderlin 149
 Sonnets of the Nineteenth Century 287
 The Sonnets 284
 The Soul of Man under Socialism 341
 Space 289
 Spectacular New Zeland: panoramic views of New Zeland 290
 Spells 133
 The Spinner and the Monks 185
 The Spinning Heart 271
 The Stolen White Elephant 316
 The Story of an African Farm 278
 The Story of an Hour 54
 The Story of Muhammad Din 179
 The Story of the Bad Little Boy Who Didn’t Come to Grief 316
 The Story of the Good Little Boy Who Did Not Prosper 316

- The Stranger 202
 Table Talk 139
 Taheke: an account of the Hokianga
 in the life of New Zealand painter
 Annette Isbey 312
 The Tailor of Gloucester 252
 The Tale of Benjamin Bunny 253
 The Tale of Jemima Puddle-Duck 254
 The Tale of Mr. Tod 255
 The Tale of Peter Rabbit 256
 The Tale of Squirrel Nutkin 257
 The Tale of the Flopsy Bunnies 258
 The Tapu Garden of Eden: a mysterious,
 moving and uniquely New Zealand
 story, for sensitive people, young and
 old, about how the past continues to
 influence the present 29
 Tea With Miss Tilly 239
 The Tell-Tale Heart 246
 A terrible beauty is born 355
 The Great Writers: their lives, works
 and inspiration. Elizabeth Gaskell
 302
 There She Blows: sealing & whaling
 days in New Zealand 97
 There's Soap – and Soap 147
 The Thing About December 272
 The Three Dimensions of a Complete
 Life 174
 Three Japanese Short Stories 305
 Three Tang Dynasty Poets 306
 Through the Looking-Glass: and What
 Alice Found There 46
 Through the Looking-Glass & What
 Alice Found There 47
 Thrown Away 179
 Till September Petronella 267
 A time for trolls: fairy tales from
 Norway 307
 The Tin Forest 324
 To Marry an English Lord 198
 To the Bright Edge of the World 155
 To-morrow 62
 Traffic 270
 Trail Blazers of New Zealand 310
 A Traveller's Companion to Edinburgh
 311
 A Traveller's Companion to Prague 169
 Travels in the Land of Serpents and
 Pearls 247
 Travels With a Donkey in the Cevennes
 293
 Treasure Island 297
 Treasures of the Incas 233
 Tree and Leaf 308
 Trees: a guide to familiar american trees
 358
 Trimalchio's Feast 242
 Trivia: or, the Art of Walking the Streets
 of London 121
 The Turn of the Screw 159
 The Turn of the Screw 160
 The Turn of the Screw [Elektronski
 izvor] 160
 Twilight in Italy 188
 The Two Volodyas 68
 Two Women 345
 Ulysses 167
 Uncle Sam Carrington 45
 The Uncommon Reader 24
 Under Milk Wood: a Play for Voices 303
 The Unknown Visitor 274
 Uno Dos Tres: my first Spanish rhymes
 317
 Uno Dos Tres [Elektronski izvor] 317
 Vamos 99
 Venetian Navigators: the Mystery of the
 Voyages of the Zen Brothers 79
 Vera; or The Nihilist 340
 The Vikings : lords of the seas 57
 Vincent van Gogh Paintings 127
 Visions of Australia: impressions of the
 landscape: 1642–1910 269
 Visitor's Guide Monastery of San
 Lorenzo el Real de el Escorial 276

The Voyage of Sir Francis Drake Around the Whole Globe 134	Why I Am so Cleaver 227
Wailing Ghosts 263	William Shakespeare 146
Walden 304	Winnie-the-Pooh and some Bees 218
War Monument or Urinal 103	A Woman of No Importance 340
The Waves 347	The Woman on the Dune 229
The Wee Hours 332	Women Novelists 345
Westward Ho! 177	A Wordsworth Treasury : a selection from his finest poems 350
When We Were Very Young 217	The World is Full of Foolish Men 182
Where is Eeyore? 336	Would You Rather be a Tadpole? 352
White Fang 195	You are now entering the human heart: stories 113
The White Peacock 189	You Were Perfectly Fine 238
White Rabbits 45	
Why Do You Wear a Cheap Watch? 103	
Why I am Not Going to Buy a Computer 25	

Регистар аутора

Абернети, Џон (Abernethy, John) 2	Апулеј (Apuleius) 10
Августин, Свети (Augustinus) 12	Арнолд, Метју (Arnold, Matthew) 11
Адлингтон, Вилијам (Adlington, William) 10	Асбјернсен, Петер Кристен (Asbjørnsen, Peter Christen) 307
Ајви, Ејовин (Ivey, Eowyn) 155	Бабил, Александр Иванович (Бабил, Александр Иванович) 1
Акер, Кети (Acker, Kathy) 3	Бајрон, Џорџ Гордон (Byron, George Gordon) 39
Акутагава, Рјуносуке (Akugatawa, Rjunosuke) 6	Бакстер, Џејмс К. (Baxter, James K.) 20
Алварез, Алфред (Alvarez, Alfred) 292	Балестиер, Волкот (Baleister, Wolcott) 181
Александер, Џонатан Џејмс Грејам (Alexander, Jonathan James Graham) 209	Балзак, Оноре де (Balzac, Honoré de) 16
Андерсен, Ханс Кристијан (Andersen, Hans Christian) 7	Бари, Џејмс Метју (Barrie, James Matthew) 17
Андерсон, Вејн (Anderson, Wayne) 324	Бароуз, Вилијам (Burroughs, William) 38
Андерсон, Честер Г. (Anderson, Chester G.) 8	Батен, Џон Диксон (Batten, John Dickinson) 154
Аполоније са Родоса (Apollonios Rodios) 9	Батистић, Амелија (Batistich, Amelia) 18

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Бевингтон, Дејвид М. (Bevington, David M.) 282
- Бел, Квентин (Bell, Quentin) 23
- Бел, Хајнрих (Böll, Heinrich) 28
- Бен, Афра (Behn, Aphra) 22
- Бенет, Алан (Bennett, Alan) 24
- Бенет, Ханафорд (Bennett, Hannaford) 105
- Бери, Вендел (Berry, Wendell) 25
- Берк, Томас (Burke, Thomas) 37
- Блејк, Вилијам (Blake, William) 26
- Блејк, Квентин (Blake, Quentin) 69
- Боден, Џулијет (Bawden, Juliet) 19
- Бозвел, Џејмс (Boswell, James) 34
- Бокачо, Ђовани (Boccaccio, Giovanni) 27
- Болтон, Роберт Филип (Bolton, Robert Philip) 29
- Борхес, Хорхе Луис (Borges, Jorge Luis) 33
- Брајт, Попи З. (Brite, Poppy Z.) 35
- Браунинг, Роберт (Browning, Robert) 36
- Брејбрук, Патрик (Braybrooke, Patrick) 294
- Брадли, Сајмон (Bradley, Simon) 83
- Бул, Џорџ (Bull, George) 319, 320
- Бун, Кевин (Boon, Kevin) 30, 31, 32
- Вазари, Ђорџо (Vasari, Giorgio) 319, 320
- Вајлд, Оскар (Wilde, Oscar) 339, 340, 341
- Ван Дузер, Чет (Van Duzer, Chet) 318
- Веб, Филип (Webb, Philip) 239
- Велс, Херберт Џорџ (Wells, Herbert George) 333
- Вергилије Марон, Публије (Vergilius Maro, Publius) 321
- Вилис-Кроули, Кејт (Willis-Crowley, Kate) 213
- Вилкинс, Етни (Wilkins, Eithne) 168
- Вилкс, Роналд (Wilks, Ronald) 68, 128
- Вир, Џ. Е. (Weir, J. E.) 20
- Витман, Волт (Whitman, Walt) 337, 338
- Вокер, Алис (Walker, Alice) 322
- Волас, Алфред Расел (Wallace, Alfred Russel) 323
- Волас, Керол (Walace, Carol) 198
- Волф, Криста (Wolf, Christa) 343
- Ворд, Џон (Ward, John) 191
- Вордсворт, Вилијам (Wordsworth, William) 349, 350
- Вордсворт, Дороти (Wordsworth, Dorothy) 348
- Вормел, Крис (Wormel, Chris) 351
- Ворт, Бони (Worth, Bonnie) 352
- Вортон, Идит (Wharton, Edith) 334
- Вотерман, Стив (Waterman, Steve) 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331
- Вотли, Брус (Whatley, Bruce) 335
- Вотсон, Стефани (Watson, Stephanie) 332
- Вудхаус, Пелам Гренвил (Wodehouse, Pelham Grenville) 342
- Вулкот, Александер (Woolcott, Alexander) 47
- Вулф, Вирџинија (Woolf, Virginia) 344, 345, 346, 347
- Ворд, Хелен (Ward, Helen) 324
- Габлер, ХансВолтер (Gable, Hans Walter) 167
- Гаж, Џон (Gay, John) 121
- Гант, Вилијам (Gaunt, William) 120
- Гарви, Франциска (Garvie, Francisca) 357

- Гарднер, Вилијам (Gardner, William) 350
- Гасели, Стивен (Gaselee, Stephen) 10
- Гаскел, Елизабет Клегорн (Gaskell, Elizabeth Cleghorn) 119
- Гил, Стивен (Gill, Stephen) 349
- Гилгуд, Џон (Gielgud, John) 123
- Гилкрист, Чери (Gilchrist, Cherry) 160
- Гилмор, Џејн (Gilmour, Jane) 124
- Гилпин, Сем (Gilpin, Sam) 55, 304, 347
- Гог, Винсент ван (Gogh, Vincent van) 127
- Гогољ, Николај Васиљевич (Гоголь, Николай Васильевич) 128
- Голдинг, Вилијам Џералд (Golding, William Gerald) 129, 130
- Голсворди, Џон (Galsworthy, John) 117, 118
- Грандпре, Мери (Grandpré, Mary) 332
- Грибит, Емили (Gribbitt, Emily) 133
- Грин, Роберт (Green, Robert) 132
- Грифит, Том (Griffith, Tom) 203
- Гулд, Фредерик Џејмс (Gould, Frederick James) 131
- Даглас, Фредерик (Douglas, Frederick) 89
- Дал, Роалд (Dahl, Roald) 69, 70, 71
- Данте Алигијери (Dante, Alighieri) 72, 73
- Дарбишир, Хелен (Darbishire, Helen) 348
- Дарел, Лоренс (Durell, Lawrence) 91
- Де Бреј, Лис (De Brey, Lys) 75
- Де Валенс, Жерар (De Wallens, Gérard) 248
- Де Квинси, Томас (De Quincey, Thomas) 76, 77
- Де Ланж, Николас (De Lange, Nicholas) 237
- Дејнс, Кејти (Daynes, Katie) 74
- Дејчиз, Дејвид (Daiches, David) 311
- Демпси, Џон (Dempsey, John) 78
- Ди Робилант, Андреа (Di Robilant, Andrea) 79
- Дикинсон, Емили (Dickinson, Emily) 84
- Дикенс, Чарлс (Dickens, Charles) 80, 81, 82, 83
- Дима, Александар, отац (Dumas, Alexandre, père) 90
- Додсон, Катрина (Dodson, Katarina) 194
- Дон, Џон (Donne, John) 87
- Доналдсон, Џулија (Donaldson, Julia) 86
- Доре, Гистав (Doré, Gustave) 58
- Достојевски, Фјодор Михаилович (Достоевский, Федор Михайлович) 88
- Дребл, Маргарет (Drabble, Margaret) 112
- Еглтон, Дејвид (Eggleton, David) 93
- Езоп (Aisopos) 4, 5
- Ејкен, Конрад (Aiken, Conrad) 219
- Еквенси, Сипријан (Ekwensi, Cyprian) 94
- Еквијано, Олауда (Equiano, Olaudah) 101
- Ел, Сара (Ell, Sarah) 97
- Елиот, Томас Стернс (Elioth, Thomas Stearns) 96
- Елиот, Џорџ (Eliot, George) 95
- Елисон, Ралф (Ellison, Ralph) 98
- Елман, Ричард (Ellmann, Richard) 167
- Емберли, Ребека (Emberley, Rebecca) 99
- Емерсон, Ралф Волдо (Emerson, Ralph Waldo) 100
- Ерже (Hergé) 145
- Жерар, Алберт Џозеф (Guerard, Albert Joseph) 61

- Зефир, Тијери (Zéphir, Thierry) 357
 Зим, Херберт С. (Zim, Herbert S.) 358
 Иго, Виктор (Hugo, Victor) 153
 Ирби, Џејмс Е. (Irby, James E.) 33
 Ирвин, Мајкл (Irwin, Michael) 137, 162
 Ирвинг, Никол (Irving, Nicole) 74
 Јакобс, Јозеф (Jacobs, Joseph) 154
 Јејтс, Вилијам Батлер (Yeats, William Butler) 26, 354, 355
 Јејтс, Доналд А. (Yates, Donald A.) 33
 Јошида, Кенко (Yoshida, Kenko) 356
 Кавана, Патрик (Kavanagh, Patrick) 172
 Кавафи, Константин (Kavafis, Konstantinos) 171
 Казанова, Ђакомо (Casanova, Giacomo) 49
 Кајзер, Ернест (Kaiser, Ernst) 168
 Каплан, Јан (Kaplan, Jan) 169
 Капоте, Труман (Capote, Truman) 42, 43
 Карингтон, Леонора (Carrington, Leonora) 45
 Карлајл, Томас (Carlyle, Thomas) 44
 Кастан, Дејвид Скот (Kastan, David Scott) 282
 Каули, Џој (Cowley, Joy) 65
 Кафка, Франц (Kafka, Franz) 168
 Кембел, Питер (Campbell, Peter) 299
 Кембел, Џон Логан (Campbell, John Logan) 40
 Кер, Доналд (Kerr, Donald) 173
 Керол, Луис (Caroll, Lewis) 46, 47, 48
 Килмартин, Џоана (Kilmartin, Joanna) 274
 Кинг, Мајкл (King, Michael) 175
 Кинг, Мартин Лутер (King, Martin Luther) 174
 Кингсли, Мери (Kingsley, Mary) 178
 Кингсли, Чарлс (Kingsley, Charles) 177
 Киплинг, Радјард (Kipling, Rudyard) 179, 180, 181
 Киркпатрик, Робин (Kirkpatrick, Robin) 73
 Клаф, Стенли (Clough, Stanley) 100
 Клеланд, Џон (Cleland, John) 55
 Клиф, Најџел (Cliff, Nigel) 214, 247
 Коа, Ив (Cohat, Yves) 57
 Кокто, Жан (Cocteau, Jean) 56
 Колриџ, Самјуел Тејлор (Coleridge, Samuel Taylor) 58
 Конрад, Џозеф (Conrad, Joseph) 61, 62
 Коплстоун, Тревин (Coppelstone, Trewin) 63
 Кортолд, Сара (Courtauld, Sarah) 64
 Коста, Маргарет Џул (Costa, Margaret Jull) 204
 Кохун, Глен (Colquhoun, Glenn) 59, 60
 Крајер, Макс (Cruyer, Max) 67
 Кронрајт, Крон (Cronwright, Cron) 278
 Крофт, Кенет (Croft, Kenneth) 280
 Куаре, Франсоаз види Саган, Франсоаз
 Купер, Артур (Cooper, Arthur) 306
 Ла Фонтен, Жанде (La Fontaine, Jean de) 182
 Лавас, Џ. Р. (Lavas, J. R.) 184
 Лаубер, Патриша (Lauber, Patricia) 183
 Лаут, Чарли (Louth, Charlie) 268
 Левин, Карен (Levine, Karen) 193
 Левин, Хари (Levin, Harry) 166
 Леј, Грејм (Lay, Graem) 232
 Леман, Розамонд (Lehmann, Rosamond) 56
 Лепор, Џил (Lepore, Jill) 114

- Ли, Гај (Lee, Gay) 321
 Ли, Лори (Lee, Laurie) 191
 Лиспектор, Кларис (Lispector, Clarice) 194
 Литон, Стрејчи (Lytton, Strachey) 197
 Лич, Мајкл (Leitch, Michael) 192
 Лондон, Џек (London, Jack) 195
 Лоренс, Дејвид Херберт (Lawrence, David Herbert) 185, 186, 187, 188, 189
 Лоренс, Томас Едвард (Lawrence, Thomas Edward) 190
 Макалерс, Карсон (McCullers, Carson) 212
 Макарти, Том (McCarthy, Tom) 168
 Макдоналд, Џенифер (Macdonald, Jennifer) 199
 Макини, Мередит (McKinny, Meredith) 356
 Маклур, Тори Мерден (McClure, Tori Murden) 211
 Макниф, Дон (McNiff, Dawn) 213
 Макол, Гејл (Maccoll, Gail) 198
 Малам, Џон (Malam, John) 200
 Манро, Хектор Хју види Саки
 Марзден, Џон (Marsden, John) 207
 Маријас, Хавијер (Marías, Javier) 204
 Маријат, Фредерик (Marryat, Frederick) 206
 Марко Аурелије Антонин, римски цар (Marcus Aurelius Antoninus) 203
 Маркс, Џоел (Marks, Joel) 205
 Марнс, Фредерик (Marns, Frederick) 350
 Мартин, Александер К. (Martin, Alexander C.) 358
 Мартин, Џенет (Martin, Janet) 208
 Масон, Розалин (Masson, Rosaline) 294, 296
 Матје, Џо (Mathieu, Joe) 352
 Мејер, Роналд (Meyer, Ronald) 88
 Мелвил, Херман (Melville, Herman) 214
 Мике, Стивен (Muecke, Stephen) 223
 Милер, Татлок (Tatlock, Miller) 231
 Милн, Алан Александер (Milne, Alan Alexander) 215, 216, 217, 218, 336
 Минфорд, Џон (Minford, John) 263
 Мичи, Џејмс (Michie, James) 182
 Млодинов, Леонард (Mlodinow, Leonrad) 138
 Мое, Јерген (Moe, Jørgen) 307
 Моне, Клод (Monet, Claude) 220
 Монтагју, Мери Вортли Лејди (Montagu, Mary Wortley Lady) 221
 Мопасан, Гиде (Maupassant, Guy de) 210
 Морвуд, Џејмс (Morwood, James) 10
 Морис, Џеј (Morris, Jay) 266
 Морсхед, О. Ф. (Morshead, O. F.) 240
 Моуз, Велсор види Витман, Волт
 Моцарт, ВолфгангАмадеус (Mozart, Wolfgang Amadeus) 222
 Мур, Хари Т. (Moore, Harry T.) 187
 Мурман, Мери (Moorman, Mary) 348
 Мансфилд, Кетрин (Mansfield, Katherine) 201, 202
 Најт, Дејвид (Knight, David) 188
 Најтингел, Флоренс (Nightingale, Florance) 228
 Никол, Чарлс (Nicholl, Charles) 226
 Нин, Анаис (Nin, Anaïs) 229
 Ниче, Фридрих (Nietzsche, Friedrich) 227
 Нортс, Џорџ види Стивенсон, Роберт Луис
 Овенс, В. Х. (Owens, W. H.) 236
 Оз, Амос (Oz, Amos) 237

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Окакура, Какузо (Okakura, Kakuzo) 230
Олдингтон, Ричард (Aldington, Richard) 188
Орвел, Џорџ (Orwell, George) 234
О'Саливан, Винсент (O'Sullivan, Vincent) 235
Остин, Џејн (Austen, Jane) 13, 14, 15
Павловски, МериМ. (Pawłowski, MerryM.) 346
Паркер, Дороти (Parker, Doroty) 238
Пејен, Џастин (Payen, Justine) 239
Пени, Јан (Penney, Ian) 284
Пепис, Семјуел (Pepys, Samuel) 240
Петерс, Елис (Peters, Ellis) 241
Петроније, ГајАрбитер (Petronius, Gaius Arbiter) 242
Пикасо, ПаблоРуиз (Picasso, Pablo Ruiz) 127
Пирсон, Хескет (Pearson, Hasketh) 341
Питри, Грејам (Petrie, Graham) 292
Платон (Plato) 244
По, Едгар Алан (Poe, Edgar Allan) 245, 246
Поло, Марко (Polo, Marco) 247
Помаред, Винсент (Pomarède, Vincent) 248
Помаска, Ана (Pomaska, Anna) 250, 251
Портер, Кетрин Ен (Portet, Katherine Anne) 249
Портер, Питер (Porter, Peter) 87
Потер, Беатрикс (Potter, Beatrix) 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258
Прокош, Фредерик (Prokosch, Frederic) 149
Пруст, Марсел (Proust, Marcel) 259, 260, 261, 262
Пу, Сунглинг (Pu, Songling) 263
Рајан, Донал (Ryan, Donal) 271, 272
Раскин, Џон (Ruskin, John) 270
Ратман, Пеги (Rathmann, Peggy) 264
Ривс, Хејзел (Reeves, Hazel) 266
Рид, Александер Викилф (Reed, Alexander Wycliff) 265
Рид, Џорџ Огилви (Reid, George Ogilvy) 296
Рије, Емил Виктор (Rieu, Emile Victor) 9
Рикер, Мартинде (Riquer, Martin de) 50
Рилке, Рајнер Марија (Rilke, Rainer Maria) 268
Рис, Џин (Rhys, Jean) 267
Ришар, Пјер (Richard, Pierre) 153
Робинсон, Г. В. (Robinson, G. W.) 306
Ролс, Ерик (Rolls, Eric) 269
Роу, Кристофер (Rowe, Christopher) 244
Руис, Аристајдис (Ruiz, Aristides) 352
Саган, Франсоаз (Sagan, Françoise) 274
Сад, Донасјен Алфонс Франсоа, маркиз де (Sade, Donatien Alphonse François, marquis de) 273
Саки (Saki) 275
Саливан, Џ. П. (Sullivan J. P.) 242
Санчо, Хосе Луис (Sancho, José Luis) 276
Сартарели, Стивен (Sartarelli, Stephen) 49
Сатин, Ентони (Sattin, Anthony) 228
Саут, Ана (South, Anna) 46
Сводлинг, Ајрин (Swadling, Irene) 299
Сервантес Сааведра, Мигелде (Cervantes Saavedra, Miguel de) 50
Серенсен, Ханс Герхард (Sörensen, Hans Gerhard) 307
Сибли, Брајан (Sibley, Brian) 216
Силви, Крејг (Silvey, Craig) 286

- Сиф, Брицита (Sif, Brigitta) 285
 Сјуе, Шу (Hue, Shu) 353
 Скот, Валтер (Scott, Walter) 279
 Смит, Крејг (Craig, Smith) 66
 Сонтаг, Сузан (Sontag, Susan) 288
 Спенсер, Стјуарт (Spencer, Stewart) 222
 Сперин, Антони Колин (Spearin, Anthony Colin) 52
 Стајнбек, Џон (Steinbeck, John) 291
 Стерн, Лоренс (Sterne, Laurence) 292
 Стерок, Џон (Sturrock, John) 259
 Стивенсон, Роберт Луис (Stevenson, Robert Louis) 293, 294, 295, 296, 297
 Стопард, Том (Stoppard, Tom) 298
 Стоун, Р. С. Џ. (Stone, R. C. J.) 40
 Стронг, Леонард (Strong, Leonard) 177
 Тали, Марк (Tully, Mark) 313
 Талок, Скот (Tulloch, Scott) 66
 Тан, Шон (Tan, Shaun) 207,300
 Твен, Марк (Twain, Mark) 314, 315, 316
 Текери, Вилијам Мејкпис (Thackeray, William Makepeace) 301
 Темпл, Оливија (Temple, Olivia) 4
 Темпл, Роберт (Temple, Robert) 4
 Тениел, Џон (Tanniel, John) 46, 47
 Толкин, Џон Роналд Рејел (Tolkein, John Ronald Reuel) 308
 Томас, Дилан (Thomas, Dylan) 303
 Тонкин, Кит (Tonkin, Keith) 309
 Торо, Хенри Дејвид (Thoreau, Henry David) 304
 Трасел, Денис (Trussell, Denys) 312
 Трент, Вилијам Петерфилд (Trent, William Peterfield) 39
 Турин, Ен (Turyn, Anne) 3
 Фабиле, Луј (Fabulet, Louis) 180
 Фалада, Ханс (Fallada, Hans) 103
 Фаркварсон, Артур (Farquharson, Arthur) 203
 Фарну, Александар (Farnoux, Alexandre) 104
 Фернис, Хари (Furniss, Harry) 47
 Филдинг, Хенри (Fielding, Henry) 105
 Фистер, Маркус (Pfister, Marcus) 243
 Фицџералд, Франсис Скот (Fitzgerald, Francis Scott) 107
 Фишман, Патрик (Fischmann, Patrick) 106
 Форестер, Сесил Скот (Forester, Sesil Skot) 108
 Фрејм, Џенет (Frame, Janet) 109, 110, 111, 112, 113
 Френклин, Бенџамин (Franklin, Benjamin) 114
 Фридан, Бети (Friedan, Betty) 115
 Фриман, Мариголд (Freeman, Mari-gold) 208
 Фрост, Артур Б. (Frost, Arthur B.) 47
 Фу, Шен (Fu, Shen) 116
 Хадсон, Роџер (Hudson, Roger) 152
 Хазлит, Вилијам (Hazlitt, William) 139
 Хаклујт, Ричард (Hakluyt, Richard) 134
 Халеј, Нед (Halley, Ned) 107, 142, 143
 Харди, Томас (Hardy, Thomas) 137
 Харисон, Џорџ Багшо (Harrison, George Bagshawe) 283
 Харли, Ендрију (Hurley, Andrew) 33
 Хасал, Џоун (Hassall, Joan) 295
 Хаси, Лорна (Hussey, Lorna) 64
 Хаугор, Ерик Кристијан (Haugard, Erik Christian) 7
 Хебел, Јохан Петер (Habel, Johann Peter) 141
 Хејнсворт, Питер (Hainsworth, Peter) 27

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Хелдерлин, Фридрих (Hölderlin, Friedrich) 149
- Хемингвеј, Ернест (Hemingway, Ernest) 142, 143
- Хемпсон, Џон (Hampson, John) 135
- Хенри, Пол (Henry, Paul) 144
- Хер, Џоел (Herr, Joelle) 146
- Хериот, Џејмс (Herriot, James) 147
- Хибберд, Џон (Hibberd, John) 141
- Хил, Хамлин (Hill, Hamlin) 315
- Хини, Шејмус (Heaney, Seamus) 140
- Хокинг, Стивен (Hawking, Stephen) 138
- Хокс, Дејвид (Hawkes, David) 41
- Хокс, Софи (Hawkes, Sophie) 49
- Холидеј, Хенри (Holiday, Henry) 47
- Холингдејл, Реџиналд Џон (Hollingdale, Reginald John) 227
- Хопкинс, Џерард Менли (Hopkins, Gerard Manley) 151
- Хофман, Михаел (Hofmann, Michael) 103
- Цао, Сјучећин (Cao, Xueqin) 41
- Чајлд, Лорен (Child, Lauren) 53
- Чандлер, Џенифер (Chandler, Jennifer) 154
- Чендлер, Рејмонд (Chandler, Raymond) 51
- Чехов, Антон Павлович (Чехов, Антон Павлович) 68
- Чосер, Џефри (Chaucer, Geoffrey) 52
- Џагоуз, Анамари (Jagose, Annamarie) 157
- Џејкобс, Николас (Jacobs, Nicholas) 141
- Џејмс, Хенри (James, Henry) 158, 159, 160
- Џексон, Ширли (Jackson, Shirley) 156
- Џефс, Реј (Jeffs, Rae) 293
- Џи, Морис (Gee, Maurice) 122
- Џил, Тим (Jeal, Tim) 161
- Џојс, Џејмс (Joyce, James) 164, 165, 166, 167
- Џонсон, Кимберли (Johnson, Kimberly) 321
- Џонсон, Самјуел (Johnson, Samuel) 162
- Џоунс, Данијел (Jones, Daniel) 303
- Џоунс, Џени (Jouns, Jenny) 163
- Шарон, Ави (Sharon, Avi) 171
- Шарп, Вилијам (Sharp, William) 287
- Шекспир, Вилијам (Shakespeare, William) 146, 281, 282, 283, 284
- Шепард, Ернест Хауард (Shepard, Ernest Howard) 215, 216, 217, 218, 240, 336
- Шефлер, Аксел (Scheffler, Axel) 86
- Шопен, Кејт (Chopin, Kate) 54
- Шортер, Клемент Кинг (Shorter, Clement, King) 119
- Шрајнер, Олив (Schreiner, Olive) 278
- Шумејкер, Адам (Shoemaker, Adam) 223

Предметни регистар

- Аборицини – Аустралија 223
 Августин, Свети, 354–430 – „Исповести” 12
 Арабијско полуострво – Друштвени живот 190
 Аустралија
     Историја – 1642–1910 269
     Културна историја – 1642–1910 269
 Афроамериканци – Људска права 174
 Бакстер, Џејмс К., 1926–1972 20
 Библија 150, 277
 Биљке – У литератури 75
 Блумсбери група – Велика Британија 23
 Брак
     Енглеска – 19. в. 198
     САД – 19. в. 198
 Бродоградња – Историја 192
 Васиона 138
 Веслање – Атлантски океан 211
 Викинзи 57
 Време – Историја 138
 Вулф, Вирџинија, 1882–1941 – „Госпођа Даловеј” 346
 Газа – Социјалне прилике 322
 Гаскел, Елизабет, 1810–1865 302
 Гилгуд, Џон, 1904–2000 123
 Гог, Винсент ван – Репродукције, 1853–1890 127
 Гостионице – Енглеска 37
 Грип – Нови Зеланд – 1918 32
 Гума, каури – Нови Зеланд – 1840–1920 329
 Даглас, Фредерик, 1817–1895 – Аутобиографија 89
 Двобоји – Историја – Нови Зеланд 173
 Денан, Ранги, 1897–1970 31
 Диносауруси 85
     Монголија 184
 Дрвеће – Северна Америка 358
 Дрејк, Франсис, 1540–1596 – Путовања 134
 Дуели – Нови Зеланд види Двобоји – Историја – Нови Зеланд
 Египат – Путописи 228

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Единбург – Водичи 311
Енглески језик
    Речници 176
    Фразеологија 67
Естетизам – Велика Британија – 19. в. 120
Етика 205
Етнологија – Малајски архипелаг 323
Железница – Енглеска 136
Жене – Афроамериканке 196
Животиње – Станишта 183
Инке
    Културна историја 233
    Уметност 233
Истраживачи – Италија – Биографије 79
Истраживачка путовања – 14. в. 79
Исхрана – Енглеска 135
Италија – Путописи 188
Јевреји – Страдања – 1939–1945 – У литератури 193
Кантемир, Димитриј, 1673–1723 1
Картографија 318
Картографија – Историја – Европа – 10. в.–16. в. 318
Каури (дрво) – Нови Зеланд 170
Керол, Луис, 1832–1898 – „Алиса у земљи чуда” 46
Кмери – Камбоџа 357
Кносос – Археолошко налазиште 104
Колет, 1873–1954 124
Конго – Социјалне прилике 322
Коњи – Нови Зеланд – 1840–1920 330
Коро, Жан-Батист Камије, 1796–1875 248
Криминал – Енглеска 132
Куће – Нови Зеланд – 1840–1920 327
Леонардо да Винчи, 1452–1519 63
    Биографије 226, 320
Лондон
    Монографије 152
    Свакодневни живот 132
Лоренс, Дејвид Херберт, 1885–1930 187
Људска права – Алабама 174

- Мајстор Марије из Бургундије, 1475–1490 209
- Малајски архипелаг 323
- Мансфилд, Кертин, 1888–1923 235
- Маори – Митологија 265
- Маорски језик – Приручници 125, 126
- Марко Аурелије Антонин, 121–180, римски цар 203
- Микеланђело Буонароти, 1474–1564 – Биографије 320
- Минојска култура 104
- митолошка бића 318
- Митолошка бића – Карте – 10. в.–16. в. 318
- Моне, Клод – Репродукције, 1840–1926 220
- Немачки језик – Енглески језик 92
- Нил – Истраживања – 19. в. 161
- Нови Зелад – Историја 40
- Нови Зеланд
- Историја 175, 310
  - Монографије 290
  - У успоменама 40
- Оброци – Енглеска 135
- Пецање – Нови Зеланд 97
- Пловидба – Историја 192
- Позориште Олд Вик (Лондон) – Аустралија – Нови Зеланд 231
- пошаста 318
- Праг – Водичи 169
- Први светски рат 1914–1918 – Турска 190
- Путеви – Изградња – Нови Зеланд – 1840–1920 328
- Рафаело Санти, 1483–1520 – Биографије 320
- Ренесанса – Италија – 16. в. 320
- Ренесанса 318
- Родос (Грчка)
- Историја 91
  - Путописи 91
- Руанда – Социјалне прилике 322
- Сан Лоренцо де Ел Ескоријал – Сан Лоренцо де Ел Ескоријал (манастир) 276
- Свемир 289
- Свето писмо види Библија
- Светска књижевност – 20. в. 288
- Сликање – Технике 19

БИБЛИОГРАФИЈЕ

- Сократ, 470 пре н. е. – 399 пре н. е. 244
средњи век 318
Стерн, Лоренс, 1713–1768 – „Сентиментално путовање кроз Француску и Италију” 292
Стоноге – Нови Зеланд 163
Тахеке (Нови Зеланд) 312
Темза (река) 236
Тизард, Кетрин, 1931–2021 30
Уметност – Историја – Енглеска – 19. в. 120
Усеви – Нови Зеланд – 1840–1920 325
Фарме – Нови Зеланд – 1840–1920 326
Фауна – Малајски архипелаг 323
Феминизам 115, 196
Филдинг, Хенри, 1707–1754 105
Флора – Малајски архипелаг 323
Француски језик 74
Френклин, Бенџамин, 1706–1790 – „Аутобиографија” 114
Фридан, Бети, 1921–2006 – „Мистика женствености” 115
Чај – Јапан 230
Џез – Историја 148
Џојс, Џејмс, 1882–1941
    Биографије 8
„Уликс” 167
Шекспир, Вилијам, 1564–1616 75, 281
Школе – Нови Зеланд – 1840–1920 331
Шкотска – Топоними 2
Шпански језик – Речници за децу 99, 224

Литература:

1. Пешикан, Митар, Јован Јерковић и Мато Пижурица. *Правопис српскога језика*. Нови Сад: Матица српска, 2018.
2. Prčić, Tvrtko. *Transkripcioni rečnik engleskih ličnih imena*. Beograd: Nolit, 1992.

Примљен рукопис 29. 6. 2023.

Исправке рукописа 7. 8. 2023.

Прихваћен за објављивање 12. 8. 2023.

Гордана Бацотић 025.6:004.42СОВИSS3(497.11)"2020/2022"
Народна библиотека Ужице 070:025.6(497.11)"2020/2022"
gordana.bacotic@biblioteka-uzice.rs
gbacotic@gmail.com

Стручни чланак

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О ПОЗАЈМИЦИ НОВИНА У СОВИSS3 ОКРУЖЕЊУ – ИСКУСТВО НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ УЖИЦЕ

Сажетак: Новине у папирној форми често се користе у Народној библиотеци Ужице, али позајмицу није увек могуће евидентирати у СОВИSS3 окружењу. Проблем се јавља код новина које се не чувају дугорочно, па се не инвентаришу. Такође, код инвентарисаних новина, повезаних у томове, програм препознаје позајмицу једног тома, без обзира на то да ли се састоји од једне или више јединица. У оба случаја хиљаде бројева новина остају невидљиве у статистици позајмице. У раду су предложена могућа решења овог проблема.

Кључне речи: новине, библиотечка статистика, инвентарисање, СОВИSS3, Народна библиотека Ужице.

Увод

Серијске публикације као врста библиотечко-информационе грађе традиционално су заступљене у библиотекама. Крајем четрдесетих година 19. века у Србији оснивана су читалишта као претече библиотека „поради читања новина и књига и поради међусобног обраћања”.¹ У серијске публикације спадају: часописи, новине, магацини, годишњаци, зборници, календари, адресари, извештаји, статистички годишњаци, прегледи предавања са универзитета и факултета, стенографске белешке, електронски часописи.² Дигитална ера донела је значајне промене у продукцији и коришћењу серијских публикација: електронски

1 Десанка Стаматовић, *Читалишта у Србији у 19. веку* (Панчево: Градска библиотека, 2011), 14.

2 Слободанка Комненић и Љиљана Драгићевић, *Уједињено за примену стандарда ISBD (CR)* (Београд: Народна библиотека Србије, 2006), 11.

облик са удаљеним приступом постаје доминантан у односу на традиционални, папирни облик. То је посебно видљиво код новина.

Новине се дефинишу као врста периодичних публикација која излази у кратким интервалима, доносећи актуелне вести из области политичког, привредног, научног и културног живота.³ „Новине су публикације које садрже новости о текућим догађајима од посебног или општег интереса, чији се појединачни делови означавају хронолошки или нумерички и обично излазе најмање једном недељно. Новине се обично издају без корица, са списком уредника и новинара и штампају се на новинском папиру формата већег од А3 (273 мм x 420 мм).”⁴ Док новине у папирном формату доносе вести старе бар један дан, коначно уобличене и неподложне променама, „Благовременост се, међу новинарима на Мрежи, већ одређује минутима, при чему највише изостаје брижљива провера извора вести”, а саме вести постају подложне непрекидном ажурирању и добијају карактер полупроизвода, који се увек може дорађивати и мењати.⁵ Иако се предвиђало да ће радио, а затим телевизија угасити штампане медије, то се још увек није догодило. За разлику од вести на интернету, одређене новине, са дугогодишњом традицијом, имају читалачки круг који их прати свакодневно, и који је изградио став према одређеним новинарима, па тако има више или мање поверења у оно што прочита.⁶

У Народној библиотеци Ужице набављају се различите врсте серијских публикација, у папирној и електронској форми. Новине у традиционалном, папирном облику интензивно се користе, али због одређених специфичности везаних за инвентарисање и чување ове врсте грађе, то није могуће документовати

---

3 Александра Вранеш, *Од рукописа до библиотеке* (Београд: Филолошки факултет, 2006), 175.

4 Душанка Ристић и Надежда Петронић, *Инвентарисање библиотеке грађе* (Београд: Народна библиотека Србије, 1998), 13.

5 Đovani Gocini, *Istorija novinarstva* (Београд: Clio, 2001), 419–420.

6 Predrag Bajić, „Život ili smrt štampanih medija: izazovi digitalnog doba”, *CM : Communication Management Quarterly: časopis za upravljanje komuniciranjem* vol. 7, br. 24 (2012): 160–161 <https://bit.ly/3GNoKqa> (преузето 19. 5. 2023).

кроз статистику у COBISS3 окружењу. „Библиотечка статистика је неопходна за делотворно управљање библиотекама, али је још важнија за промовисање библиотечких услуга разноврсним заинтересованим странама: онима који одређују политику и финансијерима, онима који управљају библиотекама и запосленима у њима, стварним и могућим корисницима, медијима и јавности”.⁷ Због тога је битна могућност да све услуге које библиотека пружа корисницима буду јасно и прецизно евидентиране.

Корисници и периодичне публикације у Народној библиотеци Ужице

Ужичко читалиште основано је 1856. године, а већ први Устав Читалишта предвиђа да ће се „одма набавити седморе новине [...]” и регулише правила њиховог коришћења: новине и књиге могу се узимати на реверс и носити кући, „само новине не може нико из Читалишта добити пре док их други и трећи број не замени”.⁸ Корисницима услуга ужичке библиотеке, током више од 160 година, увек су биле на располагању различите врсте периодичних публикација.

Данас је понуда ове врсте грађе обogaћена и кроз базе пуног текста, портале и сервисе. Службена гласила доступна су преко Paragraf.lex електронске правне базе, на коју је Библиотека претплаћена; страна и домаћа стручна периодика преко платформе КоБСОН (Конзорцијум библиотека Србије за обједињену набавку) коју финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја. На сајтовима великог броја културних и образовних установа доступна су и њихова издања у електронском облику. За потребе корисника претражују се бројне базе дигитализоване старе периодике (фондови Народне библиотеке Србије, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић”, Библиотеке Матице српске). Такође, већина библиотека ради на диги-

7 IFLA Manifest за bibliotečku statistiku, *Гласник Народне библиотеке Србије*, бр. 1 (2009): 182.

8 „Устав Читалишта”, *Народна библиотека Ужице 1856–2006: 150 година постојања*, уредник Иван Ршумовић (Ужице: Народна библиотека Ужице, 2006), 214–215.

тализијацији свог завичајног фонда, чиме се број онлајн доступних периодичних публикација значајно повећава. Ове базе доступне су бесплатно.

Поред часописа, зборника, календара, годишњака у папирној форми, НБУ данас набавља пет наслова дневне штампе (*Полиџика*, *Вечерње новости*, *Блиц*, *Данас* и *Сјорџски журнал*), шест недељника (*Недељник*, *Време*, *Полиџикин задавник*, *НИН*, *Илустрирована џолиџика* и локални лист *Весџи*),⁹ као и службена гласила: *Службени џласник Рејублике Срџије* и *Службени листи џрада Уџица*. Што се тиче текуће набавке, од дневних новина чува се *Полиџика* од 1944. године, оба наслова службених гласила као и недељници *Нин* (од 1951), *Полиџикин задавник* (од 1952. са прекидима) и *Весџи* од 1944. Поред тога, у фонду постоји више од осамдесет наслова, који се квалификују као новине и чувају се укоричени у томове, а најчитанија је *Борџа* (чувају се годишта од 1944. до 1995).

Корисници периодичних публикација у Народној библиотеци Уџице могу се грубо разврстати у две категорије: једну чине, условно речено, истраживачи (студенти, запослени, ретко пензионери и ученици), који ове публикације користе за израду стручних радова, а другу они који периодично користе у слободно време (углавном пензионери и мањи број чланова из категорије незапослених). Корисници којима је периодика потребна за израду стручних радова углавном користе часописе, зборнике, годишњаке... Приметно је све веће ослањање истраживача на електронске изворе, било да се ради о публикацијама које излазе у дигиталној форми или су накнадно дигитализоване. Они су и најчешћи корисници услуга међубиблиотечке позајмице, где се чланци из штампаних серијских публикација, које Народна библиотека Уџице не поседује, а још увек нису дигитализоване, скенирају и у електронској форми стижу до корисника. Ови корисници не позајмљују актуелне бројеве дневне штампе у библиотеци, већ се опредељују за њихова онлајн издања која су

---

⁹ *Недељник*, *Време*, *Полиџикин задавник* и локални лист *Весџи* у COBISS.RS бази квалификују се као новине, док се *НИН* и *Илустрирована џолиџика* воде као часописи, али се приликом евиденције њиховог коришћења налази на исте проблеме као и код новина.

им доступна преко мобилних телефона, али повремено користе укоричени стари фонд новина који још увек није дигитализован. Њихово задржавање у читаоници је минимално, услуга се из реалног света све више сели у виртуелни. Циљ је што брже доћи до информације, а дигитализација је свакако приближила грађу читаоцу.

С друге стране, корисници који периодично користе у слободно време (углавном пензионери), усмерени су првенствено на дневну штампу и недељнике у папирној форми. За њих је карактеристично да нису развили зависност од непрекидног прилива нових информација. Док истраживачи библиотеку посећују по потреби, пензионери је посећују свакодневно, често у исто доба дана. Читање новина у простору библиотеке за њих представља неку врсту ритуала. Припадници старијег животног доба суочавају се са проблемом вишка слободног времена, усамљености, отуђености. Зато посета читаоници, осим тога што пружа приступ информацијама на традиционалан начин, представља важан моменат у њиховом друштвеном животу. Они се социјализују, размењују ставове и полемишу. Њихов саговорник припада реалном, а не виртуелном свету. У електронским медијима вести се такође коментаришу, али је идентитет коментатора скривен, што пружа слободу у изношењу мишљења, али и ослобађа обавезе придржавања одређених конвенција у комуникацији.

Поред регистрованих корисника услуга библиотеке, читаоницу дневне штампе користе и особе које нису чланови, јер је библиотека препозната као безбедно и пријатно окружење у ком се може квалитетно провести време и искористити пауза између две обавезе. Стога се наводи да: „Библиотека као место сусрета свих генерација свој успех не треба да мери по броју позајмица, него по броју посета.”¹⁰

Пензионери су најактивнији чланови Одељења за периодичку. Кроз испис *Израчунавање броја посетита за Одељење периодике*, у периоду од 2020. до 2022. године, види се да учешће пензионера у укупном броју посета износи више од 50% (табела 1).

10 Гудрун Кулцер, *Библиотечке услуге за особе шрећеј живојној доба* (Београд: Народна библиотека Србије, 2017), 107.

Израчунавање броја посета за Одељење периодике за годину	2020	2021	2022
Категорија 011 – пензионери	1023	1089	1158
Укупан број посета	1752	1926	2043

Табела 1

Ако се за категорију пензионера упореди однос посета и трансакција (у које, поред посета, улазе задуживање, раздуживање, продужење рока за враћање грађе итд.), у табели 2 види се да је разлика у корист трансакција упадљиво мања него што би се очекивало.

Година	2020	2021	2022
Израчунавање броја посета за Одељење периодике (категорија 011 – пензионери)	1023	1089	1158
Трансакције (категорија 011 – пензионери)	1091	1120	1188

Табела 2

До ове диспропорције долази управо због специфичности везаних за чување и инвентарисање дневних новина и недељника, грађе коју пензионери интензивно користе, а могу се уочити два основна проблема. Један се односи на евидентирање коришћене грађе која није инвентарисана, јер се не чува а други на евидентирање коришћене грађе која се чува, повезана у томове.

Евиденција коришћења неинвентарисаних серијских публикација

Како се наводи: „Инвентарска јединица серијских публикација је: годиште једног наслова или самостална публикација чије издавање није завршено. Када инвентарску јединицу чини годиште наслова, инвентарисање, тј. уношење у књигу инвентара, се обавља тек кад се комплетира годиште.”¹¹ COBISS окружење

11 Душанка Ристић и Надежда Петронић, *Инвентарисање библиотеке грађе* (Београд: Народна библиотека Србије, 1998), 14.

предвиђа унос грађе непосредно по њеном приспећу, без чекања на комплетирање годишта. Међутим, не инвентаришу се серијске публикације које се неће трајно задржавати у фонду, али се о њима води евиденција у контролним картонима и каталошки се обрађују.¹² Ово правило односи се, у Народној библиотеци Ужице, на све наслове дневне штампе из текуће набавке (која се и најчешће користи), са изузетком *Полијшике*, која се коричи.

Пошто се дневна штампа налази у слободном приступу, могуће је евидентирати посету корисника Одељењу периодике, а програмски сегмент COBISS3/Позајмица омогућава евидентирање посета и за лица која нису регистрована у корисничкој бази. Остаје проблем евидентирања коришћене грађе и трансакција са том грађом, који се може решити на два начина.

Први начин подразумевао би увођење по једног независног инвентарског броја за сваки наслов који се не чува (тј. чува се до изласка следећег броја), преко кога би била евидентирана трансакција позајмице и враћања код сваког корисника. Ови инвентарски бројеви не би били узети у обзир приликом исписа књиге инвентара, а било би могуће прецизније евидентирање и приказ коришћене грађе и трансакција (услуга). Маска за унос фонда већ садржи поље 996/9979 број за позајмицу, који се може користити за позајмицу серијских или монографских публикација. Међутим, „свако поље на основу кога позајмљујемо грађу, мора да има испуњено поље 996/997f, а потпоље 996/9979 није обавезно”.¹³ Дакле, овај број није могуће користити за евидентирање позајмице неинвентарисане грађе, тако да би требало увести број који не би био повезан са инвентарским. Запис за грађу која се не чува могао би да садржи само једно поље 996/997, са бројем за позајмицу, преко кога би се вршила позајмица без евиденције у књизи инвентара.

---

12 Бојана Вукотић, Смернице за вршење надзора над стручним радом библиотекара на обради периодике у народним библиотекама, 4. <https://bit.ly/47ZXVuK> (преузето 19. 5. 2023).

13 Institut informacionjskih znanosti, prir. COMARC/H format: za podatke o stanju fonda. Maribor: IZUM, 2010 <https://bit.ly/3TyQCG3> (преузето 26. 1. 2023).

Други начин мање је прецизан, а израчунавање би се вршило преко броја посета читаоници. Број јединица коришћене грађе добио би се множењем броја наслова дневне штампе који се налазе у слободном приступу са бројем посета читаоници (претпоставка је да је сваки корисник користио све примерке грађе).

Када се дође до приближног броја јединица коришћене грађе, а прикажу се само трансакције које су евидентирание кроз програм, јавља се велика разлика између броја јединица коришћене грађе и броја трансакција. Међутим, израчунавање броја трансакција доноси додатне недоумице. Ако се узме у обзир да је дневна штампа у слободном приступу, тј. библиотекар не ради задуживање и раздуживање, број трансакција био би једнак броју јединица коришћене грађе. Ако би се коришћење ових публикација третирао на исти начин као коришћење монографских (задуживање и раздуживање), онда би се број трансакција добијао множењем броја јединица коришћене грађе са два.

Да би се добио прави увид у обим услуга које пружа Одељење периодике, не сме се занемарити коришћење дневне штампе која се не чува. Кад се коришћење ове врсте грађе не би евидентирало и приказивало у извештајима, појавило би се питање о сврси њене набавке (притом, буџет за набавку новина чини значајан проценат укупног буџета за периодик у годишњем нивоу). „Мерљиви, бројчани подаци најјасније оправдавају средства која су уложена у библиотеке и уједно су најбољи аргумент у потрази за њима”.¹⁴

Евиденција коришћења серијских публикација повезаних у томове

Други проблем при изради статистике позајмице за серијске публикације односи се на евиденцију коришћене грађе која је инвентарисана и повезана у томове. Библиотечка збирка се још „превасходно представља бројем томова, јер се ова мера користи у свим типовима библиотека широм света”.¹⁵ Повезивање перио-

14 Gordana Ljubenović. „Predgovor” [uz IFLA – Manifest za bibliotečku statistiku], *Гласник Народне дидлиотекке Срдије*, бр. 1 (2009): 179.

15 Sajmon Elis i dr., „Svetska biblioteka statistika”, *Гласник Народне дидлиотекке Срдије*, бр. 1, (2009): 189.

дичних публикација у томове један је од облика заштите ове врсте грађе. То се посебно односи на публикације које немају корице, односно на дневне листове и недељнике.

Годиште представља јединицу инвентарисања периодичних публикација, па једно годиште може чинити једна физичка јединица (нпр. годишњак), па све до преко три стотине физичких јединица (дневни лист), које се повезују у томове.

Библиотеке могу водити евиденцију коришћења серијских публикација повезаних у томове на два начина:

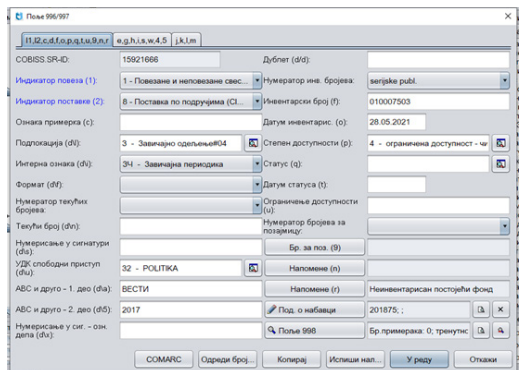
- 1 – један том евидентира се као једна јединица коришћене грађе;
- 2 – броје се сви примерци који су ушли у један том и њихов укупан број наводи се као број јединица коришћене грађе.

Уколико се позајмица ради преко програмског сегмента COBISS3/Позајмица, коришћење повезаних серијских публикација могуће је евидентирати само преко томова. Ако је једно годиште периодике укорићено у једном тому, бројаће се као једна јединица позајмљене грађе. Исту вредност у евиденцији имаће коришћење једне свеске и једног тома (који садржи више свески), односно та вредност биће један. Право стање видљиво је само када публикације нису повезане, па је могуће евидентирати коришћење сваког броја посебно (обично је такав случај са часописима).

Овај проблем најочљивији је при коришћењу укорићене дневне штампе. Долази до ситуације да се исто броји коришћење једног чланка (једног броја) дневне штампе, као и коришћење фељтона који излази у више наставака (бројева), али и коришћење целог годишта (када корисник истражује тему која се обрађивала у дужем временском периоду или прати податке као што су резултати спортских догађаја и сл., који се могу наћи у готово сваком броју дневне штампе у одређеном периоду). Евидентирана је једна јединица коришћене грађе и у случају када је корисник добио репродукцију (фотокопију, скен) траженог чланка, уопште не долазећи у додир са изворном периодичном публикацијом, и када се бавио истраживачким радом, листајући читава годишта периодике, откривајући притом и неочекиване, а корисне информације. Стиче се утисак да евиденција која се води на овај начин не даје реалан увид у коришћење серијских публикација.

Према *Правилнику о ближим условима за чување библиотечке грађе* при повезивању периодичних публикација „води се рачуна о томе да дебљина повезане целине не буде већа од 8,5 цм за часописе мањег формата, а 5 цм за новине и часописе већег формата”.¹⁶ У фонду НБУ чува се *Полиџика* од 1944. године. Тренутно се *Полиџика* коричи по месецима, тако да једно годиште, тј. један инвентарски број садржи 12 томова (јединица грађе), али је код исте грађе у Народној библиотеци Ужице, до шездесетих година 20. века, једно годиште корићено у три или четири тома. То би у пракси значило да би резултати евидентирања коришћене грађе, ако је коришћено цело годиште, зависили од начина корићења грађе, односно да ли члан користи грађу до шездесетих година 20. века или новију.

Техички, програм омогућава бројање сваког броја (физичке јединице) појединачно и када су повезани у томове. Доказ за то је испис књиге инвентара. Да би се ситуација илустровала, урађена је позајмица локалног листа *Вести* за 2017. годину који је повезан у два тома. Приликом попуњавања поља 997 (стање фонда) у програмском сегменту COBISS3/Каталогизација, за инвентарски број 010007503 унет је индикатор повеза који има вредност 1 – *повезане и неповезане свеске* (слика 1а), док се из потпоља 997j (годиште), 997k (година) и 997m (нумерисање) види да је годиште 75 за 2017. годину подељено у 2 тома, а знаком + обележена је граница између томова (слика 1б):

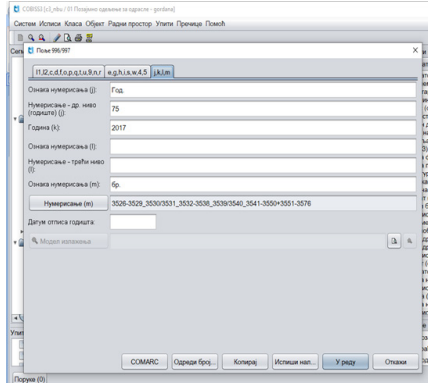

Слика 1а

16 Министарство културе Републике Србије. *Правилник о ближим условима за чување библиотечке грађе* (Београд: Сл. гласник РС, бр. 63/94). <https://bit.ly/3GSffWу> (преузето 19. 5. 2023).

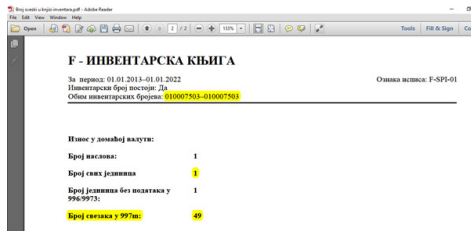

Бацотић, Г. „Статистички подаци о позајмици новина у COBISS3 окружењу искуство Народне библиотеке Ужице”, 167–182

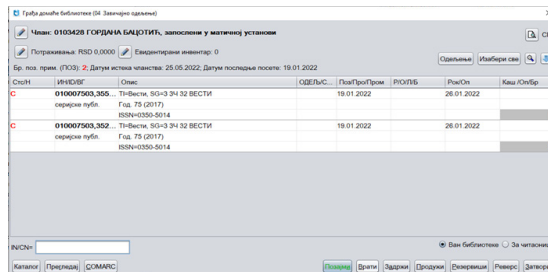
Слика 16

Слика 2 представља испис из *Инвентарске књиге* за инвентарски број 0107503, где се види да наведена инвентарска јединица (годиште) садржи 49 физичких јединица.

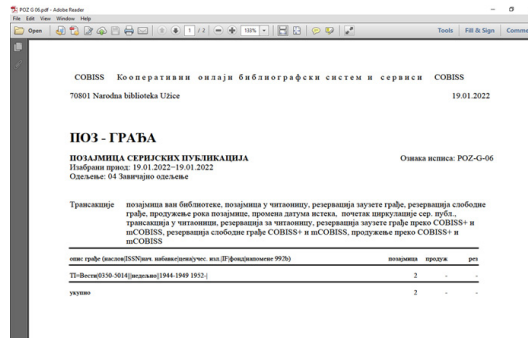
Слика 2

Евидентирање позајмице публикације са овим инвентарским бројем дато је на слици 3. Код корисника су задужена оба тома наведеног годишта:

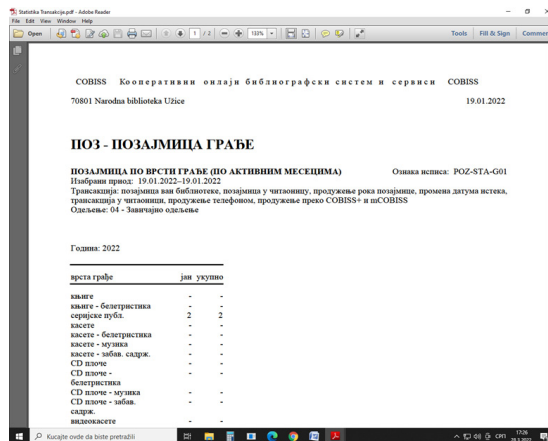
Слика 3

Из исписа *Позајмица серијских њубликација* (где је видљив наслов позајмљене публикације) види се да су позајмљене две јединице грађе тј. два тома (слика 4).

Слика 4

У испису *Позајмице по врсти грађе* такође се виде две јединице (слика 5):

Слика 5

Ако испис инвентарске књиге пружа могућност бројања физичких јединица у једном годишту, требало би да постоји иста могућност и при евиденцији коришћене грађе.

Први начин за решавање овог проблема тиче се индикатора за повез, који указује на повезаност јединица у оквиру једног инвентарског броја (0 – *нейовезане*, 1 – *јовезане* и

нейовезане и 2 – *нейовезане јединице*). Овај индикатор значајан је због исписа налепнице, од њега зависи да ли ће се исписати само једна налепница за том, у случају када су публикације повезане, или за сваки број по једна ако нису. Ако би индикатор био 0 – *нейовезане свеске*, то би приликом позајмице омогућило испис свих бројева у тому и прецизан избор коришћених бројева, али би, приликом евидентирања трансакције са грађом код дневне штампе, испис сваког броја (физичке јединице) појединачно био непрегледан јер једно годиште садржи и преко 300 бројева.

Друго решење подразумевало би увођење могућности додатног рашчлањавања инвентарског броја приликом позајмице. Како се инвентарски број приликом исписа налепница или евидентирања позајмице рашчлањава на томе које садржи, тако би и сваки том било могуће рашчланити на појединачне бројеве (физичке јединице), а онда извршити прецизан избор коришћених јединица или евидентирати коришћење сваке јединице.

Тренутно, у недостатку бољег решења, Народна библиотека Ужице кроз програмски сегмент COBISS3/Позајмица води евиденцију посета корисника Одељењу периодике и евиденцију коришћења часописа (која је такође непрецизна код публикација повезаних у томе, али је разлика при евидентирању тома уместо свески мања него код дневних листова и недељника). Код новина повезаних у томе, уз консултацију са корисником, ручно се евидентира реално стање коришћених бројева. Код новина које се не чувају и самим тим не инвентаришу, број јединица коришћене грађе рачуна се по следећем обрасцу: просечан број посета на дневном нивоу множи се бројем радних дана и бројем наслова у слободном приступу. Што се тиче трансакција, на оне добијене програмски (где се коришћење једног тома кроз програм евидентира као најмање две трансакције: задуживање и раздуживање) додаје се процењен број трансакција са дневном штампом у слободном приступу (изабрана је опција да је број трансакција једнак броју јединица коришћене грађе).

Дакле, статистика за коришћење новина представља комбинацију програмске и ручне евиденције позајмљене грађе, чиме се губи на прецизности и поузданости, а истовремено отежава рад запосленом на Одељењу периодике.

Закључак

Свако решење за проблем евиденције коришћења новина које се не инвентаришу или се повезују у томове има своје мањкавости. Чињеница да одређене услуге у библиотеци тренутно није могуће документовати програмски доводи до ситуације да би хиљаде бројева коришћених серијских публикација могло остати невидљиво у статистици. Статистички подаци о „раду библиотека основа су за сваку врсту представљања њиховог рада и, шире, доприноса који дају друштву”.¹⁷ Према ИФЛИ „квантитативни и квалитативни подаци о библиотечким услугама, коришћењу и корисницима библиотеке неопходни су за откривање и потврду изузетне вредности коју пружају библиотеке”.¹⁸

Евидентно је да су електронски облици серијских публикација све доминантнији, јер је приступ информацијама убрзан и олакшан. Дигитализација је омогућила да сви заинтересовани могу имати приступ старој и реткој грађи, без посебних процедура и страха од њеног оштећења. Међутим, спор из 2019. године око доступности предратних бројева *Полиџике* преко Дигиталне базе Народне библиотеке Србије, коју је оспорио издавач *Полиџика новине и маџазини*,¹⁹ и поред задовољава-јућег разрешења у корист библиотеке и корисника, указује на потенцијалне опасности потпуног ослањања на виртуелни свет.

Сведоци смо да је папир преживео хиљаде година, док је будућност интернета непредвидива. У сваком случају, традиционално прелиставање новина још увек постоји и питање је да ли ће нестати са одласком генерације рођене у првој половини 20. века. У међувремену, потребно је пронаћи модел да се услуга коришћења папирних издања новина што прецизније документује, јер је интересовање за ову врсту грађе још увек живо.

---

17 Gordana Ljubenić. „Predgovor”, *Гласник Народне библиотеке Србије*, бр. 1 (2009): 179.

18 IFLA Manifest za bibliotečku statistiku, *Гласник Народне библиотеке Србије*, бр. 1 (2009): 181.

19 „’Politika’ do 1941. uklonjena iz Digitalnog arhiva Narodne biblioteke”, 2019, *Danas* (18. 3. 2019). <https://bit.ly/3RxxWzz> (preuzeto 19. 5. 2023).

Литература:

1. Bajić, Predrag. „Život ili smrt štampanih medija: izazovi digitalnog doba”. *CM: Communication Management Quarterly: časopis za upravljanje komuniciranjem*, Vol. 7, br. 24 (2012): 151–170. <https://bit.ly/3GNoKqa> (преузето 19. 5. 2023).
2. Вранеш, Александра. *Од рукописца до дигиталне библиотеке*. Београд: Филолошки факултет, 2006.
3. Вукотић, Бојана. Смернице за вршење надзора над стручним радом библиотекара на обради периодике у народним библиотекама <https://bit.ly/47ZXVuK> (преузето 19. 5. 2023).
4. Gocini, Đovani. *Istorija novinarstva*. Београд: Clio, 2001.
5. Elis, Sajmon i Majkl Hini, Pjer Menije, Rozvita Pol. „Svetska biblioteka statistika”. *Гласник Народне библиотеке Србије*, год. 11, бр. 1 (2009): 185–194.
6. Institut informacijskih znanosti, prir. COMARC/ H format: za podatke o stanju fonda. Maribor: IZUM, 2010–<https://bit.ly/3TyQCG3> (преузето 26. 1. 2023).
7. IFLA – Manifest za bibliotečku statistiku. *Гласник Народне библиотеке Србије*, Год. 11, бр. 1 (2009): 181–183.
8. Комненић, Слободанка и Љиљана Драгићевић. *Уједињено за примену стандарда ISBD (CR)*. Београд: Народна библиотека Србије, 2006.
9. Кулцер, Гудрун. *Библиотеке услуге за особе истрећеј живојној доба*. Београд: Народна библиотека Србије, 2017.
10. Ljubenović, Gordana. „Predgovor” [uz IFLA – Manifest za bibliotečku statistiku]. *Гласник Народне библиотеке Србије*, Год. 11, бр. 1 (2009): 179.
11. Министарство културе Републике Србије. *Правилник о ближим условима за чување дигиталне грађе* Београд: Службени гласник РС, бр. 63/94 <https://bit.ly/3GSffWy> (преузето 19. 5. 2023).
12. „Politika” do 1941. uklonjena iz digitalnog arhiva Narodne biblioteke, 2019. *Danas*, 18. 3. 2019, <https://bit.ly/3RxxWzz> (преузето 19. 5. 2023).

13. Ристић, Душанка и Надежда Петронић. *Инвентарисање библиотечке грађе*. Београд: Народна библиотека Србије, 1998.
14. Стаматовић, Десанка. *Читалишта у Србији у 19. веку*. Панчево: Градска библиотека, 2011.
15. „Устав Читалишта”. У *Народна библиотека Ужице 1856–2006: 150 година постојања*, уредник Иван Ршумовић, 213–216. Ужице: Народна библиотека Ужице, 2006.

Statistical Data on Newspaper Circulation in the COBISS3 Environment – The Experience of the Užice Public Library

Summary: Printed newspapers are often used in the Užice Public Library but it is not always possible to record a loan in the COBISS3 environment. The problem occurs with newspapers not intended for long-term storage and therefore not inventoried. Also, in the case of bound volumes of inventoried periodicals, the program recognizes the loan of one volume regardless of the number of bound units. In both cases, thousands of newspapers remain invisible in loan statistics. This paper proposes possible ways to solve this problem.

Keywords: newspapers, library statistics, inventory, COBISS3, Užice Public Library.

Примљен рукојис 30. 6. 2023.

Исправке рукојиса 31. 8. 2023.

Прихваћен за објављивање 5. 9. 2023.

Снежана Марић
snezanamarić67@gmail.com

027.6:271.222(497.11)-523.4

Мирјана Димитријевић Станковић
mira.d.stankovic@gmail.com
Народна библиотека Ужице

Стручни чланак

БИБЛИОТЕКА ЦРКВЕ СВЕТОГ ЂОРЂА У УЖИЦУ

Сажељак: У раду је представљен књижни фонд библиотеке у Цркви Светог Ђорђа у Ужицу са посебним освртом на старија издања завичајних аутора, које библиотека поседује. Фонд је смештен у простору од 100 m² у застакљеним полицама. Приступ фонду је слободан. У њему се налази највише историјско-теолошке литературе, књижевности и нешто мало грађе из других области. У библиотеци се чува стара и ретка књига. Уређење књижног фонда радили су билиотекари Народне библиотеке Ужице. Сви наслови унети су у програм Фипософт (Fiposoft), као и у Ексел (Excel) табелу и ручно писану књигу инвентара. Фонд је организован по УДК класификацији. У раду је приказана и кратка историја манастирских и црквених библиотека, историја Цркве Светог Ђорђа и настанак библиотеке у Парохијском дому у Ужицу.

Кључне речи: историја цркве, специјалне библиотеке, црквена библиотека, Ужице, књиге, корисници.

Увод

Библиотеке у црквама припадају специјалним библиотекама. Као посебну организациону јединицу, библиотеку оснивају правна и физичка лица у складу са законом, којим су регулисани и остали услови за рад почев од библиотечког простора, техничке опреме, стручног кадра, библиотечко-информационе грађе и извора.

Црквене библиотеке често поседују скроман књижни фонд. Осим теолошке литературе, која углавном преовладава, фонд чине и књиге из других области, као и колекција ретких издања из ратних периода. Велики проблем је недостатак библиотечког кадра

па се сарадња са јавним библиотекама показала веома корисном. Већина библиотека није интегрисана у библиотечко-информациони систем Србије, књижни фондови су често неадекватно уређени, а старе и ретке књиге нису смештене на одговарајући начин. По мишљењу Жарка Војновића, историју српске књиге и библиотека морамо узети за манастире и њихове библиотеке. „Оне стоје у самом темељу српског библиотекарства, а неколико векова чине и његов главни садржај. Досад стечена научна знања о српској књизи дозвољавају нам да се позабавимо питањем њеног статуса у оквиру књижних збирки, које свакако имају своју сопствену логику развоја и одређене законитости, успостављене током њиховог вековног постојања, на првом месту у оквиру манастира, чије континуално бивствовање омогућава утемељено бављење овим важним сегментом историје националне културе”¹

Током турске владавине у Ужицу није било манастира. Постоје подаци да је Црква Ружица била претворена у џамију, а Црква Светог Марка радила је у отежаним околностима. Обнова црква и изградња у Ужицу, половином 19. века, одвијала се у тешко време. Знатно касније формирана је библиотека, која ће успоставити прву значајнију сарадњу са јавном библиотеком деведесетих година 20. века. Народна библиотека Ужице наставила је сарадњу са Српском православном црквом, кроз реализацију пројекта „Библиотерапија у Дому за стара лица”. Након реализације овог пројекта продужена је сарадња у виду уређења, односно класификације књижног фонда у Црквеној библиотеци. Посао је био поверен библиотекарима Народне библиотеке Ужице.

Кратак преглед развоја црквених библиотека

Историја Српске православне цркве обухвата историју православног хришћанства међу Србима. Као и код многих других народа, и код Срба се књижевност родила у цркви и била од црквених људи развијана. У време оснивања црква је имала велику подршку државе, а касније губитком државе често је била похарана, опљачкана и спаљена.

---

¹ Жарко Војновић, *Српске манастирске библиотеке до краја XVIII века* (Панчево: Градска библиотека, 2020), 7.

Стара српска црквена књижевност везује се за рад браће Ћирила и Методија. „Они су научили словенски језик од македонских Словена из околине Солуна, започели су мисионарски рад у Моравској 863. године, а затим га проширили на суседну Панонију. Њихови ученици, пошто су након Методијеве смрти (885. г.) протерани из Моравске, су се разишли по земљама словенског југа и у новим повољнијим приликама развили су, раширили и довели до коначне победе дело својих учитеља”² Најважније тековине њиховог рада су стварање словенског писма, у науци названог старословенско писмо, које ће кроз векове имати редакције, чија се српска варијанта назива српскословенском редакцијом. Црквено-словенска литература и средњовековна књижевност биће писана овим писмом. Из овог периода потиче и најстарија ћирилска књига српске редакције старословенског језика *Мирослављево јеванђеље*.

Како су библиотеке биле везане за манастире, пошто је њихова судбина била променљива (често су били опљачкани а њихове драгоцености уништене), биле су неодрживе и уништаване до темеља. Можда су постојале библиотеке на српским дворовима, али о њима нема поузданих доказа. „Може се претпоставити да је постојала библиотека на двору Стевана Немање”³ Стевана Лазаревића, Ђурђа Бранковића и других. Како истиче Гордана Стокић Симончић „срећнију судбину од осталих имала је библиотека манастира Хиландара, најстарија и најбогатија наша средњовековна библиотека”⁴

У библиотеци манастира Студенице чувана су прва оригинална дела српске феудалне књижевности. Манастир Крушедол у Фрушкој гори имао је рукописну библиотеку, која се данас налази у Патријаршијској библиотеци у Београду. Позната је и библиотека манастира Манасије, у којој је постојала Ресавска школа. У Злати-

2 Јован Деретић, *Крајска историја српске књижевности* (Београд: Бигз, 1987), 6.

3 Александар Поповић, *Приручник из историје библиотеке* (Београд: Завод за издавање уџбеника Социјалистичке Републике Србије, 1964), 66.

4 Гордана Стокић Симончић, „Манастирске и црквене збирке књига – најстарије библиотеке код Срба”, у: *Зборник радова стручној скупи, сарадња библиотеке са библиотекама традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији*, Краљево, 5, 6. и 7. октобар 2020, уредник Катарина Јабловић (Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, 2020), 17.

борском округу су, у средњем веку, постојале манастирске преписивачке школе, а касније штампарије, од којих су најзначајније биле у манастирима Рујно и Рачи. Постојала је преписивачка школа и у Мркшиној цркви. Током 18. века код Срба су се формирале митрополитске библиотеке, манастирске, парохијске и црквене. Обнављањем српске државе, почетком 19. века, почело је и оснивање читалишта из којих су настале јавне библиотеке у Србији.

Историја Цркве Светог Ђорђа

Ужичка општина се 1839. године одлучила за изградњу Храма Светог Георгија. Постојало је више разлога за изградњу цркве, наиме није било дозвољено служење литургије у граду, дрвена Црква Светог Марка је била у јако лошем стању, па се одлазило на службу у оближње Севојно.⁵ За изградњу цркве није имало довољно средстава, највећи део је добијен Указом кнеза Михаила Обреновића, којим је додељен зајам од 20000 гроша.⁶ Општина је издвојила додатна средства, а прикупљене су и донације од угледних привредника. Да би се завршила градња цркве сакупљана су и сељачка давања.⁷

Слика бр. 1 – Парохијски дом

Црква Светог Ђорђа у Ужицу освештана је 3. новембра 1844. године. Животопис и иконостас радили су сликари Милија Марковић из Пожаревца и Димитрије Посниковић из Сремских Карловаца. Ужице је тада имало „свега 707 Срба док је Турака било 3695.

5 Гордана Лазић, „Црква Светог Георгија у Ужицу”, *Ужички зборник*, бр. 18 (1989): 51.

6 Новак Живковић, *Окружје ужичко њоловином XIX века* (Титово Ужице: Народни музеј, 1984), 120.

7 Исто, 123.

Турци су имали 35 џамија”.⁸ Године 1900. испред цркве је подигнута спомен-чесма. По легенди, на том месту где је саграђена сахрањен је „господар ужичког средњовековног Града Никола Алтомановић”.⁹ Црква је оштећена током Другог светског рата, али највише је оштећена у пожару 1955. године, који је трајао неких седам дана. Тада су изгореле и оштећене бројне фреске и иконе.

Црква какву данас знамо, са портом, продавницом и гориоником, довршена је у последње две деценије 20. века. Последња велика рестаурација и ретуширање фресака рађена је 1999–2000. године, када је горионик из цркве измештен у новосазидану капелу за паљење свећа поред цркве.¹⁰ „Уметничким надахнућем и вођени саветима сликара-конзерватора Миодрага Марковића, студенти уметности: Јелена Гускић, Драган Томановић, Нела Милошевић и Горан Јовић, потрудили су се да црква добије првобитни изглед и засија новим сјајем”.¹¹ Недалеко од ужичке Цркве Светог Ђорђа налази се Парохијски дом. На идеју да се уреди дошле су 1950. године ужичке проте Јоловић и Рајаковић. Они су у Жичкој улици купили кућу за Парохијски дом од трговца Јова Боровића. Већ 1951. године свештеници су за ову кућу прибавили тапију и, уз мању адаптацију, отворен је. У њему је тада почела са радом библиотека. У истој згради се налазе црквене канцеларије као и службени станови свештеника.

Библиотека Цркве Светог Ђорђа

Књиге, тј. библиотеке одувек су биле важне свештеницима како би могли поучавати народ и подизати општу културу. „Ширећи свој утицај међу српским живљем, Српска православна црква поново се окренула свом најстаријем оруђу – писаној речи и почела са уређењем библиотека у своме окриљу”.¹² Крајем 19. и

8 Гордана Лазих, „Црква Светог Георгија у Ужицу”, *Ужички зборник*, бр. 18 (1989): 51.

9 Предраг Ковачевић, „О цркви Светог Ђорђа”, *Весџи*, бр. 3607 (2018): 27.

10 Немања Спаловић, „Историја, архитектура, живопис...”, *Весџи*, бр. 3415 (2014): 20.

11 Немања Спаловић, „Засијаће старим сјајем...”, *Весџи*, бр. 2622 (26. јун 1999): 7.

12 Гордана Стокић Симончић, „Манастирске и црквене библиотеке”, *Зборник радова са стиручној скупштини одржаној у Градској библиотеци у Руми 1. октобра*

почетком 20. века постајао је „апел високог свештенства да парохијски свештеници раде у народу на претплати разних новина и часописа, ширењу књига путем претплате. Нарочито је била велика агитација за претплату на књиге Српске књижевне задруге”.¹³ Свештеник Рајаковић основао је библиотеку 1944. године, по казивању свештеника Владимира Дуканца, садашњег старешине Цркве Светог Ђорђа у Ужицу.¹⁴

Слика бр. 2 – Део Фонда у црквеној библиотеци сада

Црквене библиотеке су након Другог светског рата биле занемарене и запуштене. Са променом друштвене климе у последњој деценији 20. и првој деценији овог века доживљавају процват. У приземљу зграде Парохијског дома Цркве Светог Ђорђа у Ужицу, на површини од 100 m² смештена је библиотека. Библиотека поседује скромно опремљену читаоницу, са око десет места за седење, рачунар уз пратећу опрему (штампач, скенер и фотокопир) и интернет. У застакљеним витринама смештено је око 4000 библиотечких јединица, различитог садржаја, које су на тај начин заштићене од влаге, високих и ниских температура као и јаке светлости. Приступ фонду је слободан, а фонд се попуњава куповином, поклоном и издавачком делатношћу Српске православне цркве. Старешине цркве односе се са пажњом према

2009, ур. Богољуб Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет Универзитета, 2010), 8.

13 Илија Мисаиловић, „150 година Саборне цркве у Ужицу”, *Међај*, бр. 29 (1992): 103.

14 Мирјана Димитријевић Станковић и Снежана Марић, „Специјалне библиотеке: са посебним освртом на специјалне библиотеке у Златиборском округу”, *Корак библиотеке*, бр. 5 (2020): 79.

библиотеци и труде се да у складу са финансијским могућностима увећавају фонд. У простору библиотеке временом су одржаване изложбе црквених реликвија и путира, а данас се одржавају књижевне вечери на којима се говори поезија духовног карактера, али и вечери беседништва на теолошке теме. Корисници библиотеке су углавном свештеници, становници Ужица, али и ученици средњих и основних школа.¹⁵

Фонд библиотеке

Библиотека поседује 3387 публикација. Највише књига има из области теологије и религије, око 1300, затим из домаће и светске књижевности, око 600, а завичајни фонд има око 129 публикација. Посебну збирку чине *Жиџија Свейих* и друге биографије (104 публикације). Поред поменутог, библиотека поседује и мањи број књига из историје, историографије цркава и манастира, филозофије, педагогије, медицине, географије и др. У редовном фонду смештено је 20 књига на црквенословенском језику, штампаних после 1990. године.

Стара књига, која је штампана на црквенословенском језику до 1867. године, није део редовног фонда. У редовном фонду налазе се 83 публикације, које су објављене у периоду од 1868. године до 1900. године. С обзиром на године издавања, посебна пажња је посвећена овим публикацијама, јер је њихов број веома ограничен у фондовима других библиотека. У раду је дат табеларни приказ ових издања разврстан по научним областима и временским периодима (Табела бр. 1).

Год. издавања	Религија	Друш. науке	Прир. науке и мед.	Уметност	Књижевност	Биографије и историја	Укупно
1868–1880	2	1			1	2	6
1881–1890	2	1	1	1	4	6	15
1891–1900	5	3	1	1	40	12	52
Укупно	9	5	2	2	45	20	83

Табела бр. 1 – Издања 1868–1900. године

¹⁵ Исто, 81.

Међу овим публикацијама доминирају добро очувана издања Српске књижевне задруге. Значајно је поменути и друга дела, нпр. дело Константина Н. Ненадовића *Живої и дела великої Ђорђа Пеїровића Кара-Ђорђа Врховної Вожда ослободиоца и Владара Србије и живої њеїови Војвода и јунака: као ірадиво за србску истїорију од іогине 1804. до 1813.* (у два тома), издато у Бечу 1883. и 1884. године. Интересантна је судбина овог дела, које је било „непожељно за режим Обреновића”¹⁶ и забрањено у Србији 1891. године. Међутим, 1903. године мостараска књижара је „откупила 1000 још непродатих примерака од бечког штампара Вернаја са правом прештампавања”.¹⁷ Упркос свим оклоностима ово издање налази се на полицама 11 библиотека у Србији, које су до сада видљиве у Узајамном каталогу. Једна од ретких публикација које се налази у библиотеци је и *Повијестїи римске Тиїа Ливија од саздања ірада Рима*, књ. 1. Преводаилац је varaždinski класични филолог Фердо Паџур (1845–1911). Фердо је поред превода историје Рима оставио иза себе више од тридесет превода различитих дела класичне римске и грчке књижевности.¹⁸ Први том ове књиге веома је редак у нашим библиотекама, а може се погледати дигитализована публикација на сајту: <https://library.foi.hr/dbook/index.php?B=1&item=X00777>.¹⁹

Фонд је подељен на четири целине, прилагођене просторном смештају у оквиру застакљених ормара. Прву целину чине енциклопедије и речници, књиге из правописа, језика, сабрана дела домаћих и страних аутора. Сабрана дела домаћих писаца, који се налазе у фонду, су дела: Иво Андрић, Матија Бећковић, Јован Дучић, Вук Драшковић, Момир Крсмановић, Живорад Лазић,

---

16 Константин Н. Ненадовић, *Живої и дела великої Ђорђа Пеїровића Кара-Ђорђа Врховної Вожда олободиоца и Владара Србије и живої њеїови Војвода и јунака: као ірадиво за србску истїорију од іогине 1804. до 1813.* (Беч: Штампарија Јован Н. Вернаја, 1883), IV

17 Исто, 19.

18 Ana Škriljevečki, „Ferdo Pažur (1845– 1911), zaboravljeni varaždinski klasični filolog i prevoditelj”, *Radovi Zavoda za znanstveni rad* (2020): 159–182. <https://bit.ly/4ar2Bvn> (preuzeto 25. 5. 2023).

19 Titus Livijus, *Povijesti rimske Tita Livija od sazdanja grada Rima* (Varaždin: J. B. Stitler, s. a.), dostupno <https://bit.ly/3RPaDqr> (preuzeto 25. 6. 2023).

Десанка Максимовић, Славомир Настасијевић и Данко Поповић. Углавном су то дела српских писаца у којима су описани значајни догађаји, који су обележили историју нашег народа, као и значајна дела из домаће књижевности. На полицама се налазе и сабрана дела страних писаца: Оноре де Балзака, Фјодора Достојевског, Жан-Пол Сартра, Ивана Сергејевича Тургенјева и других. Поред сабраних дела у овој целини смештена је скромна збирка књига из домаће и светске књижевности, а посебну целину чине књиге из образовања, природних наука, географије и историје. Такође у овом простору посебно су издвојене серијске публикације: новине, часописи, зборници, извештаји, календари, као и видео и звучне касете. Највећи део часописа чине: *Богословље*, *Православље*, *Православна мисао*, *Православни мисионар* и *Светосавско звонце*.

У другом делу смештене су књиге са тематиком из теологије тј. православља. Део фонда чине дела о Светом Сави, који је „величанствена фигура српске културе и стоји на почетку историје српских манастирских библиотека”.²⁰ Посебно су издвојени минеји, акатисти, псалтири и Едиција „Хиландарски путокази”, као и дела владике Николаја Велимировића и *Житија Светих*.

Слика бр. 3 – Едиција Хиландарски путокази

У библиотеци се налази књига *Нови завјети Госњода нашега Исуса Христа*, коју је превео Вук Стефановић Караџић 1847. године. Та година се узима као „година Вукове победе, и година у којој је коначно доказао да је српски народни језик једини прави језик

20 Невена Томић, „Манастирске библиотеке у Србији”, у *Манастирске и црквене библиотеке: зборник радова са стручној скупи одржаној у Градској библиотеци у Руми 1. октобра 2009*, уредник Богољуб Шијаковић (Београд: Службени гласник, 2010), 6–12.

Срба”²¹ Библиотека поседује издање *Горској вијенца* из 1847. године, *Свeйio иисмо Сiйарoиa и Новоiа завјeтiа* из 1868. *Сiйари завјeтi* је превео Ђура Даничић, а *Нови завјeтi* Вук Стефановић Караџић. То је прво издање целокупног *Свeйio иисма* штампано на новом језику. Књига је добро очувана, наслов је хрватни, а штампање двостубачно. Корице су од картона обложеног орнаментираном кожом.

Трећу целину чини завичајни фонд који садржи публикације везане за ужички крај. Завичајни писци помажу нам да упознамо прошлост свог краја, а у свом раду треба да имају „одређену дозу критичности и објективности при избору теме, да познају историју и да поред завичајног фонда користе све изворе који би могли да потврде или одбаце добијене информације”²² У завичајном фонду парохијске библиотеке налазе се књиге Симе Милутиновић Сарајлије,²³ које датирају из 1899. године. У библиотеци се налази и његово најпознатије дело, епски спев *Српдијанка* у ком је опеван Први српски устанак, са петнаест хиљада стихова писаних у десетерцу. Поред Сарајлије ту је и роман *На њуђем њослу*, аутора Тадије Костића,²⁴ из 1924. године. Полице

21 Љубомир Стојановић, *Живот и рад Вука Стефановића Караџића* (Београд: Штампариа „Макарије”, 1924), 601.

22 Десанка Стаматовић, „Завичај – место под сунцем. Искуства завичајног писца”, *Библиотеке и иденитијетi: зборник радова са научној скупи одржаној 25. и 26. маја 2017. године у Панчеву*, уредник Горан Траиловић (Панчево – Нови Сад – Сомбор: Интелекта, 2018), 9.

23 Сима Милутиновић Сарајлија, који води порекло из ужичког краја, рођен је 1791. године у православној трговачкој породици у Сарајеву, где су му родитељи дошли из Србије. Симин отац Милутин, родом је из села Рожанства, у ужичком округу, а старином из села Комарница у племену Дробњак. Сима је српски песник, историчар, скупљач народних песама, Његошев учитељ, човек с великим бројем разноврсних занимања. У књижевној историји и књижевној критици сврстан је у епоху класицизма и предромантизма. У раду као и у животу стварао је и живео хаотично: био је слављен као ретко који песник у свом времену – „богомдани песник”, али и оспораван. Види више: Видан Николић, „Једна песничка свадба деветнаестог века у светлу друштвених и књижевних кретања Срба у дијаспори”, *Исходишћа*, бр. 5 (2019): 346.

24 Тадија Костић рођен је у Трнави код Ужица 1863. године. Службовао је најпре као учитељ у околини Пожаревца, затим у Ивањици па у Карану, где се 1887. године запопио и преузео парохију свог оца Петра, који је те године умро. После Карана на дужности свештеника био је у Горњем Милановцу, затим у Нишу и Београду. Иза себе је оставио десет књига приповедака,

библиотеке краси и дело Слободана Јовановића *Влада Александра Обреновића*, из 1929. године. Слободан Јовановић је био сарадник издавачке и штампарске куће Геце Кона, написао је предговор у јубиларном Каталогу Геце Кона из 1935. године.²⁵ Овај издавач је допринео да се српска култура и лепота српског језика и стваралаштва подигне на светски ниво. Део фонда Библиотеке штампан је у „Издавачкој књижарници Геце Кона”, која је покренута када и најзначајнији књижевни часопис у 20. веку *Српски књижевни гласник*, 1901. године. Поред мемоара и биографија, у фонду се налазе и књиге које се баве историјом Србије као и историјом Ужица и Златиборског округа, попут дела Милорада Искрина, Ђорђа Пилчевића, Гојка Шкора, Илије Мисаиловића и др.

Четврту целину чини Збирка ретке књиге, односно ратних издања из периода: 1912–1913, 1914–1918, 1941–1945. године. У овој Збирци има 31 публикација, од којих су најбројнија издања објављена у току балканских ратова, само једна публикација објављена у току Великог рата и шест публикација објављених током Другог светског рата (види Табелу бр. 2).

Год. издавања	Религија	Друш. науке	Прир. н. и мед.	Уметност	Књижевност	Биографије и историја	Укупно
1912–1913	3	2	1		12	6	24
1914–1918					1		1
1941–1945	2	2	1			1	6
Укупно	5	4	2		13	7	31

Табела бр. 2 Издања из ратних периода: 1912–1913, 1914–1918. и 1941–1945.

Дела протојереја Јевсевија Поповића (1838–1922), који је био професор Историје цркве на Богословском факултету у Черновицима, део су ове збирке. Његова *Ойћа црквена истџорија са црквеностџајистџичким догајком*. Књ. 1 (до 1054) и Књ. 2 (од 1054. до 1912), издата 1912. године, описују појам цркве као и

један роман, две свеске Кићиних доколица, један недовршени роман и драму у рукопису. Био је сарадник у часописима: *Градина*, *Бранково коло*, *Босанска вила*, *Венац* и *Звезда*. Радослав В. Познановић, „Свештеничка породица Костић из Карана”, *Живџи и дело Тадије П. Косџића: научни скуј џоводом 140 џодина од рођења*, уредник Борисав Челиковић (Горњи Милановац: Библиотека „Браћа Настасијевић”, 2003), 13–19.

²⁵ Велимир Старчевић, *Књија о Геци Кону* (Београд: Просвета, 1992), 10.

њену историју. Ово ратно издање је ретко у српским библиотекарима. Дело је преведено са немачког, а „превод наградио Високопреосвећени епископ вршачки Гаврило Змејановић са хиљаду круна”.²⁶ У оквиру ратних издања је и књига *Србијански венац*, аутора Милосава Јелића. Ово је прво издање, штампано у Солуну, а Народна библиотека Србије га је дигитализовала.²⁷ Књига је посвећена погинулим јунацима у Првом светском рату. На крају књиге налази се подсетник у коме је описана погибија опеваних јунака. Од значајних дела треба поменути и *Просветно-културни животи православног Срба у Призрену и његовој околини у XIX и почетком XX века*, са успоменама писца, аутора Петра Костића (1852–1934). У књизи су описана и сећања на Србе, њихове борбе и жртве за слободу.

Подаци о целокупном фонду, без фонда старе и ретке књиге, унети су и у Ексел табелу, у којој су поделе направљене према УДК²⁸ класификацији. Ознаке група у Ексел табели идентичне су са ознакама на граничницима у фонду. Овако сређена табела користиће као основно помоћно средство за сналажење у фонду при позајмици и улагању публикација. Библиотекари су се трудили да поједноставе организацију фонда по УДК систему, како би се волонтери лакше сналазили у раду.

У Парохијском дому смештена је драгоцену збирка старе и ретке књиге, која се чува у другој просторији у посебним ормарима. Приступ овим књигама је ограничен и могућ само у присуству свештеника, тако да се поштује законска регулатива из ове области.²⁹ Неколико примерака старе и ретке књиге из ове збирке ауторке су описале у раду „Специјалне библиотеке”.³⁰

---

26 Јевсевије Поповић, *Ојћа црквена историја са црквеностаринским догађајком* (Сремски Карловци: Српска манастирска штампарија, 1912), насловна стр.

27 Милосав Јелић, *Србијански венац* (Солун: Штампарија Влад. М. Анђелковића, 1917); доступно на: <https://bit.ly/478WjxE> (преузето 30. 6. 2023).

28 Универзална децимална класификација, доступно на <https://bit.ly/485mkPE> (преузето 30. 6. 2023).

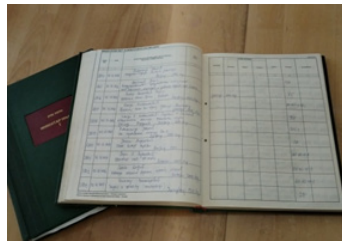
29 Закон о старој и реткој библиотечкој грађи, *Службени гласник РС*, бр. 52 (15. јул 2011).

30 Мирјана Димитријевић Станковић и Снежана Марић, „Специјалне библиотеке: са посебним освртом на специјалне библиотеке у Златиборском округу”, *Корак дигиталне библиотеке*, бр. 5 (2020): 79.

У плану је реновирање библиотеке у Парохијском дому. Библиотека ће добити боље уређен простор и више места у читаоници. У њој ће се и даље одржавати говори о духовној поезији, беседе и књижевне вечери.

Инвентарисање књига

Фонд библиотеке инвентарисан је у руком писаној књизи инвентара. Публикације се инвентаришу и у програму Фипософт, где се уносе и подаци о аутору, наслову, години издавања, месту издавања, УДК каласификацији, инвентарном броју, а има и напомене. Сигнирање се вршило по УДК³¹ класификацији. Већина књига је очувана без обзира на године издавања, тако да су видљиви подаци о аутору и наслову. Уколико нису видљиви, или су пак оштећени подаци о години или месту издавања књиге, приликом уноса коришћене су скраћенице.³²

Слика бр. 4 – Књига инвентара

Библиотека у Парохијском дому православне Цркве Свети Ђорђе није део библиотечко-информационог система Републике Србије па за аутоматизацију пословања користи програм за библиотечко пословање Фипософт.³³ Поред евиденције о публикацијама у њему се воде и евиденције о корисницима и позајмици. Библиотека користи овај програм од 2015. године. Намењен је мањим библиотекама и не садржи могућност уноса потпуног библиографског описа дела према међународним стандардима, мада омогућава различите врсте исписа као и

31 Универзална децимална класификација је у основи сигнатуре (ознаке смештаја грађе).

32 [б. м.], [б. г.] за ћирилична издања, [s. a.], [s. l.] за латинична издања.

33 <https://bit.ly/483N4XP> (преузето 11. 7. 2023).

испис књиге инвентара. Претраживање је могуће вршити по наслову, аутору, издавачу, месту и години издавања, УДК броју, задужењу корисника итд. Белешка о врсти грађе додаје се уз инвентарни број. У библиотеци овог типа, за аутоматизацију пословања могу се користити и друга софтверска решења попут БИСИС-а, COBISS-а, НИБИС-а,³⁴ у којима је испоштован UNIMARC³⁵ формат за библиографске податке. За рад у овим софтверима неопходна је перманентна едукација библиотекара и добијање сертификата, што опет захтева да свака специјална библиотека има запослено стручно лице.

Инвентарни број	Аутор	Наслов	Издавач	Место издавања	Година
0002	Јован Журавски	Заборањени пут истинског богојасно		Цетиње	2000
0003		Сабране песме Старица и Новог завет		Београд	1976
0004		Илустрована Библија за младе		Београд	1981
0005	Јан Брјаја	Појте и мису 1. 2. Православне њ		Београд	1989
0006		Библијска ланска реченица		Београд	1990
0007		Последња времена		Цетиње	2001
0008	Томас Спичинович	Историја Српске православне цркве		Београд	1991
0009	Томас Спичинович	Историја Српске Православне Цркве		Београд	1991
0010	Томас Спичинович	Историја Српске Православне Цркве		Београд	1991
0011	Антоније Епум	Јеванђеља и кн. (изабране пропови)		Цетиње	1996
0012		Осам ренеса Студнице-зборник ра		Београд	1996
0013		Сабране песме - променаца поводом ко		Београд	1977
0014	Новас Виктор	Пута краја северних краја у Хрватској	Матрикс Кримен	Загреб	1989
0015	Јован Дуњић	Песме, књ. 1		Београд-Сарај	1989
0016	Јован Дуњић	Градски и планински. Става поред пута		Београд-Сарај	1989
0017	Јован Дуњић	Битке крај Радванца. књига 1 и сарај		Београд-Сарај	1989
0018	Јован Дуњић	Мори салутица - њињевана обичај		Београд-Сарај	1989
0019	Јован Дуњић	Град Савица Владислављ - један Срби		Београд-Сарај	1989
0020		О Јовану Дуњићу 1900-1989		Београд-Сарај	1989
0021	Сретен Петковић	Хиталдар		Сремски К.	1970
0022	Десанка Максимовић	Сабране песме. књ. 1		Београд	1982
0023	Десанка Максимовић	Сабране песме. књ. 2		Београд	1982
0024	Десанка Максимовић	Сабране песме. књ. 3		Београд	1982

Напомена: редови сиве боје означавају издате књиге.
Поља 'Цитска карта', 'Презиме' и 'Име' означавају члана коме је књига третино издата.

Слика бр. 5 – Изглед књиге инвентара у програму Фипософт

Закључак

Опште стање специјалних библиотека може се сагледати на основу неколико параметара: простор, библиотечка и рачунарска опрема, кадрови, фондови и коришћење фондова и услуге. Данас су могућности повећавања простора и фондова црквених и манастирских библиотека велике, па је потребно посветити већу пажњу њиховом уређењу.

34 БИСИС – библиотечко информациони систем за подршку раду свих типова библиотека <https://www.bisis.rs/>; COBISS – кооперативни онлајн библиографски систем и сервис за узајамну каталогизацију <https://sr.cobiss.net>; НИБИС – нишки информационо библиотечки систем који развија Машински факултет у Нишу од 2003. године; http://www.nbss.rs/e_publikacije/nibis.pdf (преузето 24. 6. 2023).

35 UNIMARC – Universal Bibliographic Control and International, <https://bit.ly/3Nagb5G> (преузето 24. 6. 2023).

Уколико би Библиотека у Парохијском дому имала лице које би волонтирало, испуњавала би услове за регистрацију у МБС (Мрежа библиотека Србије),³⁶ наведене у Правилнику о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности. Било би пожељно да буде део Узајамне каталогизације и да се прикључи у СОBISS. Као пример добре праксе је Библиотека манастира Студенице која је постала пуноправни члан међународног онлајн библиографског система СОBISS,³⁷ кроз „Пројекат уређења библиотеке манастира Студенице – од традиције до савремених стандарда”. Поред ове манастирске библиотеке у систему се до сада налазе и Библиотека Српске патријаршије, Београд; Библиотека Српске православне богословије „Св. Кирила и Методија” у Призрену и библиотека „Светог Владике Николаја”, Жича.

За разлику од јавних и школских библиотека, у специјалним библиотекама није предвиђен минималан број јединица грађе. Што се тиче црквене библиотеке у Парохијском дому у Ужицу, она поседује богат књижни фонд који се може позајмити и изнети ван библиотеке. Фонд је смештен у застакљене полице и заштићен је од влаге, као и од ниских и високих температура. За разлику од неких других црквених библиотека, ова библиотека ради у одличним условима, располаже свим неопходним ресурсима и користи савремену опрему у свом пословању. Једино постоји потреба за проширењем читаоничког дела. Библиотека нема решено кадровско питање, што је неопходно учинити у наредном периоду.

36 „Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности”, *Службени гласник РС*, бр. 39 (30. април 2013).

37 Маја Анђелковић. „Пројекат уређења библиотеке манастира Студенице – од традиције до савремених стандарда”, *Сарадња библиотеке са библиотекама традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији: зборник радова стручној скупи [на тему] сарадња библиотеке са библиотекама традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији*, Краљево, 5. 6. и 7. октобар 2020. Уредник Катарина Јаблановић (Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, 2020), 159.

Литература:

1. Анђелковић, Маја. „Пројекат уређења библиотеке манастира Студенице – од традиције до савремених стандарда”, *Сарадња библиотека са библиотекама традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији: зборник радова стручној скупи [на тему] сарадња библиотека са библиотекама традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији*, Краљево, 5, 6. и 7. октобар 2020. Уредник Катарина Јаблановић, 159–178. Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, 2020.
2. Бегенишић, Добрила. „Унапређење сарадње јавних библиотека са библиотекама традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији”, *Сарадња библиотека са библиотекама традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији: зборник радова стручној скупи [на тему] сарадња библиотека са библиотекама традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији*, Краљево, 5, 6. и 7. октобар 2020. Уредник Катарина Јаблановић, 51–57. Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, 2020.
3. Војновић, Жарко. *Српске манастирске библиотеке до краја XVIII века*. Панчево: Градска библиотека, 2020.
4. Грујић, Радослав. *Православна српска црква*. Београд: Издавачка књижевница Геце Кона, 1920.
5. Деретић, Јован. *Крајња историја српске књижевности*. Београд: Бигз, 1987.
6. Димитријевић Станковић, Мирјана и Снежана Марић. „Специјалне библиотеке: са посебним освртом на специјалне библиотеке у Златиборском округу”. *Корак библиотеке*, бр. 5 (2020): 71–86.
7. Живковић, Новак. *Окружје ужичкој половином XIX века*. Титово Ужице: Народни музеј, 1984.
8. „Закон о старој и реткој библиотечној грађи” *Службени гласник Републике Србије* бр. 52(2011).

9. Иванић, Душан, „Србијанка: питање кохерентности”, у: *Сима Милутиновић Сарајлија: књижевно дело и културно-историјска улога у Зборнику радова са научној скупи одржаној 15. и 16. октобра 1991. године поводом двестагодишњице јесениковој рођења*. Уредник Марта Фрајнд, 115–125. Београд: Институт за књижевност и уметност, 1993.
10. Јелић, Милосав. *Србијански венац*. Солун: Штампарија Влад. М. Анђелковића, 1917, доступно на: <https://bit.ly/478WjxE> (преузето 30. 6. 2023).
11. Ковачевић, Предраг. „О цркви Светог Ђорђа”, *Весели*, бр. 3607 (2018): 27.
12. Лазић, Гордана „Црква Светог Георгија у Ужицу”. *Ужички зборник*, бр. 18 (1989): 51–69.
13. Livijus, Titus. *Povijesti rimske Tita Livija od sazdanja grada Rima*. У Varaždinu: J. B. Stitlera, s.a. доступно на: <https://bit.ly/3RPaDqr> (преузето 25. 6. 2023).
14. Мисаиловић, Илија. „150 година Саборне цркве у Ужицу”, *Међај*, бр. 29 (1992): 101–103.
15. Ненадовић, К. Константин. *Живот и дела великој Ђорђа Пејровића Кара-Ђорђа Врховној Војводи ослободиоца и Владара Србије и живот његови Војвода и јунака: као трагично за србску историју од године 1804. до 1813*. Беч: У Штампарији Јован Н. Вернаја”, 1883.
16. Николић, Видан, „Једна песничка свадба деветнаестог века у светлу друштвених и књижевних кретања Срба у дијаспори”, *Исходишта*, бр. 5 (2019): 345–355.
17. Петковић, Љубица. *Библиотека цркве Лазарице*. Крушевац: Црква Лазарица: Народна библиотека, 2007.
18. Познановић, В. Радослав, „Свештеничка породица Костић из Карана”, у *Живот и дело Тадије П. Костића: научни скуп поводом 140 година од рођења*. Уредник Борисав Челиковић, 13–19. Горњи Милановац: Библиотека „Браћа Настасијевић”, 2003.
19. Поповић, Александар. *Приручник из историје библиотеке*. Београд: Завод за издавање уџбеника Социјалистичке Републике Србије, 1964.

20. Поповић, Јевсевије. *Ойћа црквена историја са црквеносла-
вничким додацима*. Сремски Карловци: Српска манастирска
штампарија, 1912.
21. Правилник о националним стандардима за обављање библи-
отечко-информационе делатности, *Службени гласник РС*, бр.
39 од 30. априла 2013.
22. Пузовић, Предраг. *Српска историја: историја српске
православне цркве*. Београд: Православна реч, 2010.
23. Ружичић, Никанор. *Историја српске цркве*, књ. I. Загреб:
Српска штампарија, 1893.
24. Слијепчевић, Ђоко. *Историја српске православне цркве бр. 1*.
Београд: БИГЗ, 1991.
25. Спаловић, Немања, „170 година Ужичког храма Светог вели-
комученика Георгија: Историја, архитектура, живопис... ”.
Весџи, бр. 3414 (2014): 20.
26. Спаловић, Немања „Засијаће старим сјајем...” *Весџи*, бр. 2622
(26. јун 1999): 7
27. Стаматовић, Десанка „Завичај – место под сунцем. Искуства
завичајног писца”, *Библиотеке и иденитет*: зборник радова
са научној скуја одржаној 25. и 26. маја 2017. године у Панчеву.
Уредник Горан Траиловић, 9 –23. Панчево – Нови Сад – Сом-
бор: Интелекта, 2018.
28. Старчевић, Велимир. *Књига о Геце Кону*. Београд: Просвета,
1992.
29. Стојановић, Љубомир. *Животи и рад Вука Стефановића
Караџића*. Београд: Штампарија „Макарије”, 1924.
30. Стокић Симончић, Гордана „Манастирске и црквене библио-
теке”, у: *Зборник радова са стручној скуја, одржаној у Градској
библиотеци у Руми 1. октобра 2009*. Ур. Богољуб Шијаковић,
7– 8. Београд: Православни богословски факултет Универ-
зитета, 2010.
31. Стокић Симончић, Гордана „Манастирске и црквене збирке
књига – најстарије библиотеке код Срба”, у: *Зборник радова
стручној скуја, сарадња библиотеке са библиотекама тра-
диционалних цркава и верских заједница у Републици Србији*,

- Краљево, 5, 6. и 7. октобар 2020. Уредник Катарина Јаблановић, 17–28. Краљево: Народна библиотека „Стефан Прво-венчани”, 2020.*
32. Томић, Невена. „Манастирске библиотеке у Србији” у: *Манастирске и црквене библиотеке: зборник радова са стручној скупи одржаној у Градској библиотеци у Руми 1. октобра 2009, уредник Богољуб Шијаковић, 6–12. Београд: Службени гласник, 2010.*
  33. Škriljevečki, Ana, „Ferdo Pažur (1845–1911), zaboravljeni varaždinski klasični filolog i prevoditelj”, *Radovi Zavoda za znanstveni rad* (2020): 159–188, dostupno na: <https://bit.ly/4ar2Bvn> (preuzeto 25. 5. 2023).
  34. Смиљанић, Илија, аутор пројекта „Програм за вођење библиотеке”, <https://bit.ly/483H4XP> (преузето 11. 7. 2023).

The Library of the Church of St. George in Užice

Summary: The paper begins with a brief overview of the history of the Serbian Orthodox Church, as well as the history of the Church of St. George in Užice. The paper presents the book collection of the library in the Church of St. George in Užice with a special focus on the older editions of local authors. The collection is housed in an area of 100 m² in glazed bookcases. The arrangement of the books is internal with an open access. It consists of about 4,000 titles of different content, mainly of historical and theological nature. Old and rare books are also kept in the Library. The book material is arranged according to the UDC classification. All titles are entered into the Fiposoft program, an Excel spreadsheet, and an inventory book. In 2022, the librarians of the Užice Public Library worked on the revision of the Library collection.

Keywords: church history, special libraries, church library, Užice, books, users.

Примљен рукојис 30. 6. 2023.

Исправке рукојиса 8. 9. 2023.

Прихваћен за објављивање 14. 9. 2023.

Маја Дејановић

ЈУ Народна библиотека Градишка
maja.jdejanovic@gmail.com

027.022-052:021.1/4

02:004

028.01:027.022

Биљана Ђелић

ЈУ Народна библиотека Мркоњић Град
biljanacelic1@gmail.com

Стручни чланак

„БОРБА ЗА ЧИТАЊЕ У 21. ВИЈЕКУ – ТРКА НАРОДНИХ БИБЛИОТЕКА СА ВРЕМЕНОМ”

Сажетак: Народне библиотеке су драгоцјени ресурси у друштву и мада делује да је читање мање популарно у свјетлу дигиталних медија, постоји неколико начина како се библиотеке могу прилагодити промјенама у 21. вијеку. У раду ће бити ријечи о начину или могућностима народних библиотека да задрже кориснике у дигиталном добу. Библиотека треба да обезбиједи приступ дигиталним садржајима како би корисницима омогућила читање е-књига, аудио-књига, часописа и других дигиталних извора. Осигуравање приступа рачунарима, повезаним на интернет, или путем WiFi мреже, која је доступна библиотечким корисницима, постаје најважнији вид пословања. Како би комуницирале са корисницима и промовисале услуге, библиотеке могу искористити друштвене мреже као што су Фејсбук, Инстаграм и Твитер или створити онлајн заједницу корисника путем форума или група за размјену препорука за читање. Сарадњом са разним образовним институцијама, књижарама и музејима може се створити синергија између различитих облика културних искустава и организовати низ заједничких догађаја, књижевних фестивала, предавања и радионица.

Кључне ријечи: библиотеке, библиотекари, корисници, читаоци, читање, интернет, е услуге.

Увод

Дигитална трансформација представља кључни фактор у развоју библиотека у 21. вијеку. Са већом доступношћу технологије и промјенама у начину на који људи приступају информацијама, библиотеке се суочавају са изазовом новог дигитал-

ног доба. Традиционалне библиотеке су познате по својој улози чувара писане ријечи и чвориштима знања, али данас се очекује да буду много више од тога. Оне би требало да буду иновативне, интерактивне и прилагођене потребама дигиталне генерације. Дигитална трансформација библиотека подразумијева примјену информационих технологија и дигиталних алата у свим аспектима библиотечног рада. То укључује дигитализацију библиотечке грађе и извора, развој електронских библиотека и дигиталних колекција, имплементацију напредних претраживачких система и управљање подацима. Дигитализација омогућава ширење приступа знању и информацијама широм свијета. Људи могу приступити ресурсима библиотеке без обзира на физичку удаљеност и вријеме, што отвара нове могућности учења и истраживања. Дигиталне технологије омогућавају интерактивност и ангажовање корисника. Библиотеке могу креирати интерактивне платформе за учење, организовати вебинаре и радионице и омогућити корисницима да допринесу креирању садржаја. Дигитална трансформација библиотека омогућава ефикасније управљање ресурсима и подацима. Дигитални системи за управљање библиотечким фондом олакшавају претрагу и проналажење материјала, док аналитика података омогућава библиотекарицама да разумију потребе корисника и прилагоде услуге наведеним захтјевима. Посебно је важно истаћи потребу за континуираним прилагођавањем и иновирањем у електронском окружењу, како би библиотеке остале релевантне и корисне у данашњем информационом добу. Дигитализација има дубок и широк утицај на начин на који се знање и информације дијеле и конзумирају широм свијета. Путем интернета и онлајн платформи, информације су сада доступне брже и лакше него икад прије. Ова трансформација омогућава сарадњу и учење без обзира на географске и културне разлике. Ипак, са свим овим предностима долазе и изазови. Дигиталне информације могу бити несигурне и лако се шире нетачне вијести. Исто тако, неки људи могу бити искључени из овог новог дигиталног окружења због недостатка приступа интернету или техничке спремности. Одржавање баланса између традиционалних и дигиталних услуга, као и обезбјеђивање инклузивности, представљају кључне аспекте који ће обликовати будућност библиотека у дигиталном добу.

Неопходно је да библиотеке пружају разне услуге као што су:

- Приступ интернету и рачунарима: Народне библиотеке требало би да обезбиједу бесплатан приступ интернету путем рачунара или WiFi мреже. То омогућава корисницима да претражују онлајн ресурсе, читају е-књиге, приступају дигиталним часописима и истражују друге дигиталне изворе информација. Важно је да библиотеке осигурају довољан број рачунара и стабилну интернет везу како би корисници могли да уживају у електронским ресурсима без потешкоћа.
- Приступ дигиталним колекцијама е-књига и аудио-књига: Народне библиотеке требало би да уложе напоре у креирање разноврсне понуде дигиталних публикација и аудио-књига како би корисницима омогућили приступ разноликом садржају. У ову активност се може укључити сарадња са издавачима и добављачима дигиталних садржаја ради стицања лиценци за е-књиге и аудио-књиге, које корисници могу посуђивати путем онлајн платформе библиотеке.
- Едукација о коришћењу дигиталних садржаја: Народне библиотеке могу да организују едукативне програме и радионице како би корисницима помогле да се оспособе за коришћење дигиталних садржаја, претраживање интернета, коришћење е-књиге, управљање дигиталном библиотеком и сигурном коришћењу дигиталних алата. Пружање корисницима потребних вјештина и знања повећава се њихова способност да користе дигиталне ресурсе библиотеке.
- Онлајн платформе за посуђивање и читање: Народне библиотеке могу користити онлајн платформе за посуђивање и читање е-књига како би корисницима омогућиле једноставан приступ дигиталним садржајима. То може укључити имплементацију корисничких рачуна на дигиталним платформама, који омогућавају преглед, посуђивање и читање е-књиге путем њихових личних уређаја као што су таблети, паметни телефони или е-читачи.
- Дигиталне архиве и ресурси: Културно наслеђе (културна баштина, културна добра) је веома широк појам. Оно представља начин живота, традицију и вјеровања одређене зајед-

нице и преноси се кроз вијекове са генерације на генерацију.¹ Народне библиотеке могу дигитализовати дио својих физичких збирки како би створиле дигиталне архиве и ресурсе који су доступни на мрежи у сврху промоције и заштите културног наслеђа. То омогућава корисницима да приступе ријетким књигама, историјским документима и другим посебним збиркама које су иначе ограничене физичким приступом. Дигитални архиви могу бити организовани према одређеним темама, ауторима или раздобљима, пружајући једноставан приступ вриједном културном и историјском материјалу. Дигиталне збирке имају могућност претраживања и то по: аутору, наслову, апстракт, издавачу, мјесту издавања публикације, штампару, датуму дигитализације, датуму публикавања, географским одредницама, прилозима, забиљешкама у складу са унесеним метаподацима приликом креирања дигиталног објекта. Сви дигитални објекти повезују се у дигиталну збирку која чини цјелину са другим збиркама на дигиталном репозиторијуму. Претрагу је могуће проширити на репозиторијум или сузити до посебне збирке из које желимо добити резултат претраге. Програмима за оптичко препознавање текста омогућујемо корисницима употребу и пренос текста публикације у друге дигиталне видове изражавања уз поштовање одредаба *Закона о ауторским и сродним правима*. Оптичко препознавање текста омогућиће кориснику који претражује дигиталне збирке да добије резултате и из дигиталног објекта а не само метаподатака. У складу са начином на који је постављен дигитални репозиторијум библиотеке у веб-окружењу, могуће је допустити и спољним претраживачима да приликом претраге одређеног појма у претраживачу корисник добије резултат из дигиталне збирке, иако не претражује на репозиторијуму гдје су збирке постављене.²

---

1 Биљана Билбија, *Основи библиошкарства* (Бањалука, Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, 2015), 147.

2 ЈУ Народна библиотека Градишка. Дигитални репозиториј, доступно на: <https://bit.ly/4aqMBJQ> (преузето 20.05.2023)

- Мобилне апликације и виртуелне садржаје: Библиотеке могу развити властите мобилне апликације³ које омогућавају корисницима да приступе дигиталним ресурсима, примају обавјештења о новим књигама, учествују у књижевним клубовима и добијају персонализоване препоруке. Осим тога, библиотеке могу створити виртуелне садржаје попут виртуелних тура, интерактивних лекција и виртуелних књижевних дешавања како би корисницима пружиле богато дигитално искуство.
- Партнерства са другим дигиталним платформама: Библиотеке могу остварити партнерства са другим дигиталним платформама, као што су онлајн књижаре, читаонице е-књига и едукативне веб-странице. Ова сарадња може омогућити корисницима једноставан прелаз између библиотечких ресурса и других дигиталних платформи, проширујући њихов приступ разноврсном садржају и омогућавајући им да пронађу нове књиге, ауторе и интерактивне материјале.
- Праћење дигиталних трендова и евалуација: Библиотеке треба да прате дигиталне трендове и технолошке иновације како би себе прилагодиле промјенама и осигурале да њихови дигитални ресурси и услуге буду релевантни и корисни. Континуирано праћење корисничких повратних информација, анализа података о посуђивању дигиталних садржаја и евалуација корисничког искуства помажу библиотекама да разумију потребе корисника и унаприједи дигиталну понуду.

Друштвене мреже и онлајн заједнице

Коришћење друштвених мрежа и стварање онлајн заједница, у сврху укључивања корисника у рад библиотеке, остаје најважнија окосница свакодневног рада сваке народне библиотеке.

- Присутност на друштвеним мрежама: Библиотеке би требало да створе профил или страницу на популарним друштвеним мрежама попут Фејсбука, Инстаграма, Твитера, Линкедина

---

3 Маја Дајановић, „ЈУ Народна библиотека Градишка: [апликација]” <https://bit.ly/3v8eo1w> (преузето 20. 5. 2023).

других релевантних платформи. Ово им омогућава директну комуникацију са корисницима и промоцију својих услуга, догађаја и ресурса путем објава, фотографија, видео-записа и других медијских садржаја.

- Интеракција са корисницима: Активно учешће библиотекара на друштвеним мрежама, одговарање на упите корисника, додјеливање корисних савјета и препорука за стварање дијалога са корисницима кључно је за изградњу библиотечко-информационог система.
- Промоција догађаја и програма: Друштвене мреже су изврсна платформа за промоцију догађаја и програма који организује библиотека.
- Онлајн заједнице корисника: Библиотеке могу створити онлајн заједницу корисника путем форума, група друштвених мрежа или платформи за размјену препорука књига. Ове заједнице пружају простор корисницима да подијеле своје омиљене књиге, разговарају о читању, дају препоруке и размењују идеје. Библиотекари могу модерирати ове заједнице и придружити се расправама како би пружили подршку и подијелили своје стручно знање.
- Креативно коришћење медијских формата: Друштвене мреже омогућавају библиотекама да користе различите медијске формате попут фотографија, видео записа, анимација и инфографика како би привукли пажњу корисника. Ови визуелни садржаји могу бити корисни за промоцију књиге, препоруке, цитате, занимљиве чињенице и друге релевантне информације које ће привући кориснике да се укључе и дијеле их с другима.
- Партнерство библиотека са водећим инфлуенсерима:⁴ Представља иновативан начин да се подстакне интересовање за читање. Већина стручњака сматра да су инфлуенсери будућност маркетинга, јер се показало да људи, а посебно млади, уопште не вјерују традиционалним рекламама. Уколико је та реклама „сервирана” путем инфлуенсера, то је чини много

---

4 Особа која путем друштвених мрежа зарађује новац, тако што рекламира одређене производе.

аутентичнијом, и самим тим убједљивијом. Библиотека може искористити заинтересованост инфлуенсера за њене услуге како би се промовисала и дошла до што већег броја, првенствено младих корисника.⁵ Инфлуенсери из свијета литературе и књига имају јединствену могућност да допринесу оживљавању културе читања. Таква сарадња може укључивати дискусије о омиљеним књигама, интеракцију са пратиоцима у вези са препорукама за читање и креативно дијељење књижевних искуства. Овакви партнери могу омогућити библиотеци да достигне нове аудиенције кроз своје популарне друштвене мреже и аудио-визуелни садржај. Такође, могуће је организовати виртуелне књижевне догађаје гдје се инфлуенсери и чланови заједнице састају да размјењују мишљења о књигама и дијеле своје утиске.

- Праћење аналитике и евалуације успјешности: Библиотеке треба да прате аналитику друштвених мрежа како би успјешно оцијениле своју присутност и ангажман на њима. Такође је важно прикупљати повратне информације од корисника и процијенити њихово задовољство како би се побољшала комуникација и пружање услуга на друштвеним мрежама.
- Праћење трендова и иновација: Друштвене мреже и онлајн заједнице брзо се мијењају те је важно да библиотеке буду свјесне нових трендова и иновација. Праћење нових платформи, алата и стратегија на друштвеним мрежама омогућава библиотекама да остану релевантни и корак испред, прилагођавајући свој приступ и садржај како би привукли и задржали кориснике.

Правилна примена коришћења друштвених мрежа и стварања онлајн заједница помоћи ће библиотекама да изграде снажну присутност на дигиталним платформама, побољшају интеракцију са корисницима и потакну ангажман у читању и у култури. Примјена нових облика руковођења, спровођење ауто-

---

5 Милица Матијевић, Елизабета Георгиев, „Зед генерација као публика библиотека: инфлуенсери, друштвене мреже, мобилне апликације”, *Иновације и трендови у дигиталној библиотекарској: зборник радова XV међународне конференције БДС, Београд-Чачак, 12-14. децембар 2018*, уредник др Богдан Трифуновић, 27-40 (Београд: Библиотекарско друштво Србије, 2019), 27-40.

матизације и модернизације библиотечког пословања мора имати приоритет и у нашим условима.⁶

Креативни простори

Стварање креативних простора унутар библиотеке, као што су мејкерсπεјс⁷ у библиотеци или дигитални студији, омогућава корисницима да истражују нове технологије, развијају вјештине и учествују у различитим облицима креативности. Многе библиотеке су откриле да мејкерски простори додају велику вриједност улози библиотечког простора у дигиталном свијету и да се култура креатора уклапа у постојећу мисију библиотека, у циљу промовисања дигиталне писмености, дигиталне креативности и предузетништва у њиховим локалним заједницама.⁸ Креативни простори у народним библиотекама пружају корисницима могућност да истраже, стварају и учествују у креативним пројектима. Они се ослањају на опремљеност, техничку подршку, едукацију и простор за сарадњу како би потакнули креативност и стваралаштво код корисника. Кроз креативне пројекте, корисници могу развијати нове вјештине, изражавати своје идеје и инспирисати друге. Креативни простори у народним библиотекама имају потенцијал да постану центри иновације, интеракције и креативности у заједници.

Додатне ставке које се могу размотрити у вези с креативним просторима укључују више аспеката:

- Партнерства са локалним организацијама и стручњацима: Библиотеке могу успоставити партнерства са локалним умјетничким школама, дизајнерским студијама, технолошким стартапима и другим релевантним организацијама како би прошириле понуду креативних ресурса и знања. Ова партнерства могу омогућити библиотекама приступ додатним

6 Мирко С. Марковић, *Biblioteca futura* (Београд, Чигоја штампа, 2002), 20.

7 Иновативна услуга у модерним јавним библиотекама које промовишу учење кроз игру.

8 Весна Црнковић, „Maker space – простор за стварање, а не само за конзумирање”, *Иновације и трендови у библиошекарству: зборник радова XV међународне конференције БДС, Београд–Чачак, 12–14. децембар 2018*, уредник др Богдан Трифуновић (Београд: Библиотечарско друштво Србије, 2019), 85–96.

алатима, експертизима и програмима који ће обогатити креативне просторе и понудити корисницима разноврсне могућности за изражавање и учење.

- Потпору локалној креативној заједници: Библиотеке могу пружити подршку локалној креативној заједници тако што ће омогућити приступ простору, алатима и ресурсима. То може укључивати умјетнике, дизајнере, писце, музичке и друге креативце који ће имати прилику дијелити своје радове, одржавати радионице, предавања или изложбе у креативном простору. На тај начин се ствара синергија између библиотеке и локалне креативне заједнице, што за резултат има размјењивање знања и стварање инспиративног окружења за све учеснике.
- Флексибилност и прилагодљивост: Креативни простори требало би да буду флексибилни и прилагодљиви како би задовољили различите потребе корисника. То може укључити могућност преуређења простора, промјене распореда или опреме и алата према захтјевима корисника. Библиотеке би требало да послушају потребе и вреднују повратне информације корисника те редовно надограђују и унапређују креативне просторе како би остале релевантне и атрактивне за своју заједницу.

Креативни простори у народним библиотекама нуде могућности за учење и изражавање и подстичу инспирацију. Они промичу креативност, иновацију и размјену идеја међу корисницима. Кроз правилно опремење, подршку, сарадњу и прилагодљивост, креативни простори постају динамична средишта у којима се стварају нове вјештине, промовише се културна разноликост и потиче се креативно размишљање. Осим тога, могу пружати подршку развоју дигиталне писмености међу корисницима. То укључује приступ образовним ресурсима, едукативним платформама, онлајн курсевима и радионицама о дигиталним алатима и технологијама. Библиотеке могу да организују специфичне програме или активности усмјерене на дигиталну креативност, попут веб-дизајна, програмирања, блогирања, дигиталне фотографије или видео продукције. Осим тога, могу и послужити као инку-

батори за стартапове⁹ и предузетнике. Библиотеке могу пружити потребне ресурсе, менторство и простор за младе подузетнике који желе развијати своје идеје и иновације. Ови простори могу подржавати развој технолошких стартапова, умјетничких пројеката, књижевних часописа или других креативних предузећа. На тај начин библиотеке постају центри за подузетништво и иновације у локалној заједници.

И најзад, креативни простори могу бити платформе за потицање сарадње и интеракције међу корисницима. Могу да организују пројекте или изазове који потичу кориснике да раде на заједничким иновативним подухватима. Ове активности могу укључивати тимски рад, размјену идеја и ресурса, те заједничко стварање умјетничких или дигиталних садржаја. Креативне колаборације помажу у изградњи заједничког идентитета и јачању веза унутар локалне заједнице.

Промоција важности читања

Библиотеке би требало да активно промовишу важност читања и образовања у заједници јер „читање је скуп когнитивних, афективних, телесних и комуникативних активности, који обухвата и оно што непосредној интеракцији са конкретним текстом претходи (избор мјеста, времена, позе, предмета, медија и начина читања), и оно што читање тог штива накнадно продужава, дочитавање које се врши усменим или неким другим каналом и форматом дијељења и преношења утисака, тумачења, запажања, афективних ознака и асоцијација везаних за штиво, које се онда третира и као катализатор и медијатор властите интимности и личног идентитета односно, тзв. укуса”.¹⁰ То може укључивати кампање, јавне наступе, сарадњу са школама и образовним институцијама те промицање читања као средства за лични раст, забаву и разумијевање свијета. Дакле,

9 Стартапи су углавном новостворене компаније, односно почетници у пословању.

10 Виолета В. Стојменовић и др., „С књигом, заједно: књигозбори у виртуелном друштву”, Библиотекар, бр. 1 (2022): 9–38. <https://bit.ly/41soJkZ> (преузето 21. 8. 2023).

кључно је да се библиотеке прилагоде промјенама у дигиталном добу, али истовремено да задржавају улогу као мјеста која промичу читање, приступ информацијама и култури. Интеграција технологије, ангажовање програма и догађања те непрестано прилагођавање корисничким потребама биће кључни фактори како би библиотеке остале релевантне и привлачне у 21. вијеку.

Један од најважнијих начина промовисања читања је образовање. Школе и друге образовне установе треба да обезбиједи квалитетан наставни план и програм који укључује редовно читање књига и другог писаног материјала. Такође је важно да наставници подстичу своје ученике на читање, препоручују добре књиге и пружају им подршку у развоју читања. Јавне библиотеке играју кључну улогу у промовисању читања. Требало би да буду доступне свима и да нуде широк избор књига за све узрасте и интересовања. Организовање књижевних догађаја, књижевних клубова, такмичења у читању и других активности може привући људе да читају и уживају у књигама. Промовисање значаја читања може се вршити кроз различите кампање и догађаје. На примјер, национални или локални мјесеци читања могу подстаћи људе да се више посвете читању. Књижевни фестивали, сајмови књига, књижевне вечери, читалачке трибине и слични догађаји, могу се организовати како би привукли пажњу јавности и подстакли интересовање за читање.

У данашњем дигиталном добу, важно је искористити предности технологије за промовисање читања. Дигиталне платформе попут е-књига, аудио-књига и онлајн библиотека омогућавају људима да приступе књигама на лак начин. Мобилне апликације или веб-странице посвећене читању такође се могу развити, нудећи препоруке за књиге, изазове читања и друге интерактивне садржаје. Млади људи често показују мање интересовања за читање, па је важно да их библиотека поставља у посебан фокус у процесу промоције читања. Медији играју важну улогу у промовисању читања кроз извјештавање о књигама, ауторима и књижевним догађајима. Рецензије књига, интервјуи са писцима и приче успјешних читалаца могу изазвати интересовање и мотивисати људе да читају више. Могу се орга-

низовати и телевизијске или радио емисије посвећене књигама и читању, где се расправља о литератури и препоручују се књиге.

Организације и институције могу покренути образовне кампање које наглашавају важност читања. Ове кампање могу укључивати постере, флајере, видео записе и друге медије који истичу предности читања и подстичу људе да редовно читају. Кампање могу бити усмјерене на различите групе људи, као што су дјеца, родитељи, старије особе и мањинске групе. Сарадња са ауторима и издавачима може бити веома ефикасна у промовисању читања. Аутори могу учествовати у јавном говору, предавањима или радионицама како би подијелили своја искуства и инспирисали публику да чита. Издавачке куће могу да подрже промоцију читања кроз спонзорства, донације књига или организовање књижевних догађаја. Награде за књижевност и читање могу привући пажњу јавности и подстаћи интересовање за књиге. На примјер, Националне књижевне награде или награде за најбољег младог читаоца могу мотивисати људе да се више укључе у читање. Награде за унапређење читања могу се додијелити и школама, библиотекама или организацијама које се истичу у овој области.

Коначно, промоција значаја читања треба да укључи стварање позитивног става према читању у друштву. Родитељи могу бити узор својој дјечи читајући им приче, разговарајући о књигама и заједно посјећујући библиотеке. Поред тога, важно је нагласити да читање није само средство забаве, већ доноси и многе предности, као што су развијање емпатије, побољшање концентрације, проширење ријечника и јачање критичког мишљења. Менторство и волонтирање су сјајни начини за подршку читању међу младима. Старији ученици или одрасли могу бити ангажовани као ментори како би помогли млађим читаоцима да развију вјештине читања и мотивисали их да користе литературу. Волонтерске активности се такође могу организовати у библиотекама или школама као што су читаонице, које ће подстаћи људе да се укључе у процес описмењавања кроз конзумирање књига.

Важно је промовисати различитост у књигама и конзумацији културе. Ово укључује објављивање књига различитих

жанрова, тема и перспектива, како би се сви читаоци осјећали представљено и укључено. Промовисање књига које су написали аутори из различитих култура, националности и искустава помаже у разумевању и поштовању различитости. Читање се може повезати са другим активностима како би се подстакло интересовање за читање. На примјер, организовање књижевних вечери са музиком, плесом или умјетношћу може привући људе који иначе не би били склони читању. Могу се организовати и догађаји као што су филмске пројекције књижевних адаптација или позоришне представе.

Промовисање значаја читања је континуиран процес који захтијева напоре различитих актера у друштву, укључујући образовне институције, библиотеке, медије, организације, родитеље и саму заједницу. Његова сврха је стварање читалачке културе у којој читање постаје не само активност, већ и вриједност која обогаћује и развија људе. Библиотеке су и у прошлости биле важан и незамјењив дио образовних система, али данас су оне неформални центри знања. Формирање дигиталних колекција омогућило је да научна сазнања и информације буду одмах доступне сваком појединцу, заинтересованом да му приступи, што је у складу са начелима демократски уређених држава. Истовремено, дигитализација научне грађе олакшава и убрзава самостални истраживачки рад, а транспарентна природа е-библиотека, као и обиље аутентичног и непристрасно датог материјала пружа сваком заинтересованом истраживачу могућност доношења сопственог суда о различитим културолошко-историјским, друштвено-политичким и другим темама.¹¹

Закључак

У раду је приказано мјесто које у садашњем времену заузимају народне библиотеке, кроз призму будућности и њихове кориснике те се изводи закључак да ће библиотеке и даље имати важну улогу у друштву, али ће бити неопходна дигитална транс-

---

11 Весна Р. Живковић и Јелка Панић, „Значај дигиталних библиотека у подстицању самосталног учења у мултимедијском окружењу”, *Читалиште*, бр. 40 (2022): 69–75. <https://bit.ly/3twXM2P> (преузето 24. 8. 2023).

формација у сваком сегменту. Дигиталне трансформације јавних библиотека имају изузетан утицај на пружање услуга, доступност информација и интеракцију са корисницима. Кроз имплементацију нових технологија, јавне библиотеке постају динамична и интерактивна чворишта за читање, истраживање и учење без обзира на физичку локацију корисника.

Кроз активности, библиотеке се повезују са публиком на нов и динамичан начин. Такође, дигиталне трансформације јавних библиотека пружају могућности за развој напредних алата за претраживање и организовање информација, олакшавајући корисницима проналажење релевантних извора и ресурса. Напредне технологије као што су вјештачка интелигенција и машинско учење могу се примијенити за обраду великих количина података како би се корисницима пружиле персонализоване препоруке и подршка у истраживању.

Исто тако, дигитализација омогућава библиотекама да развијају сарадњу и партнерство са другим институцијама, као што су музеји, архиви и образовне организације. Њихова повезаност доприноси обogaћивању дигиталног културног наслеђења и стварању нових облика учења и истраживања. Међутим, важно је нагласити да дигиталне трансформације не замјењују традиционалне библиотечке услуге, већ их допуњују. Физички простор библиотеке и даље има значај као мјесто сусрета, интеракције и дружења.

Литература:

1. Билбија, Биљана. *Основи библиоџекарства*. Бањалука, 2015.
2. Живковић Весна и Јелка Панић. „Значај дигиталних библиотека у подстицању самосталног учења у мултимедијском окружењу”, *Читалиште*, бр. 40 (2022): 69–75.
<https://bit.ly/3twXM2P> (преузето 24. 8. 2023).
3. Марковић, Мирко. *Biblioteca futura*. Београд, 2002.

4. Матијевић, Милица, Георгиев, Елизабета. „Зед генерација као публика библиотека: инфуленсери, друштвене мреже, мобилне апликације”, *Иновације и трендови у библиошкекарству: зборник радова XV међународне конференције БДС, Београд-Чачак, 12-14. децембар 2018*, уредник др Богдан Трифуновић, 27-40. Београд: Библиошекарско друштво Србије, 2019.
5. Стојменовић, Виолета В. и др. „С књигом, заједно: књигозбори у виртуелном друштву”. *Библиошекар*, бр. 1 (2022): 9-38. <https://bit.ly/41soJkZ> (преузето 21. 8. 2023).
6. Црнковић, Весна. „Maker space – простор за стварање, а не само за конзумирање”, *Иновације и трендови у библиошкекарству: зборник радова XV међународне конференције БДС, Београд-Чачак, 12-14. децембар 2018*, уредник др Богдан Трифуновић, 85-96. Београд: Библиошекарско друштво Србије, 2019.

The Struggle for Reading in the 21st Century – A Race against Time

Summary: Public libraries are valuable resources in society. Although reading may seem less popular in the light of digital media, there are several ways libraries can retain their users and adapt to changes in the 21st century. How public libraries can attract and retain users in the digital age is discussed in this paper. First of all, every public library must enable digital accessibility to all its services. The library should provide access to digital content to enable users to read e-books, audiobooks, magazines, and other digital resources. This provision of access to computers with access to the internet or only to a Wi-Fi network for users in the library becomes the most important form of public library work. Libraries can use social networks such as Facebook, Instagram, and Twitter to communicate with their users and promote their services. Creating online communities of users through forums or groups to share reading recommendations can also help maintain interest in reading. Organizing workshops for users on the use of digital devices, e-books, and other technological tools, can help increase digital literacy and self-confidence of users in using new technologies. Public libraries can use technology to personalize recommendations for books and other materials based on

users' interests. For example, they can implement recommendation systems similar to those used by online stores and streaming platforms. By collaborating with other educational institutions, bookstores, museums, and other cultural institutions, they can create synergy between different forms of cultural experiences. This may include organizing joint events, literary festivals, lectures, and workshops.

Keywords: libraries, librarians, users, readers, web editions of libraries, library in your pocket, reading, mobile devices, mobile applications, internet, e-services.

Примљен рукојис 29. 6. 2023.

Исправке рукојиса 30. 8. 2023.

Прихваћен за објављивање 5. 9. 2023.

Ружица Љ. Дамњановић

023-051:37.018.48(497.11)

Матична библиотека „Љубомир Ненадовић” Ваљево

damnjanovicruzica@yahoo.com

Стручни чланак

ЕДУКАЦИЈА ШКОЛСКИХ БИБЛИОТЕКАРА: ПОТРЕБЕ, ЖЕЉЕ И МОГУЋНОСТИ

Сажетак: Обавеза сталног стручног усавршавања у библиотечко-информационој делатности у Републици Србији прописана је и регулисана законским и подзаконским актима. У раду су представљени модели стручног усавршавања школских библиотекара, кроз програме и обуке формалног и неформалног образовања, семинаре и вебинаре, акредитоване и неакредитоване. Посебно су наведени акредитовани програми, објављени у Каталогу програма стручног усавршавања, који се односе на област библиотекарство. Анализа активности стручног усавршавања школских библиотекара Колубарског округа изведена је на основу анкетног упитника, урађеног за потребе овог рада.

Кључне речи: школа, школска библиотека, едукација, стручно усавршавање, информационе технологије, дигиталне компетенције

Увод

Крај 20. и почетак 21. века је време брзих и наглих промена у готово свим сегментима друштва. Библиотекарство као мултидисциплинарна наука, нашло се, можда и више него неке друге науке, пред новим изазовима. Убрзан развој информационих технологија, појава електронских публикација и извора информација са приступом на даљину захтевају промену устаљеног начина рада у библиотекама. Школске библиотеке, које се сматрају делом образовно-васпитног процеса, а које су заправо скуп свих садржаја и свих програма наставних области, морају бити спремне да одговоре на новонастале промене на глобалном нивоу. Оне имају посебну обавезу према образовним потребама ученика, а пратећи наставне програме¹, помажу и наставницима, одговарајући тако на захтеве специфичне корисничке попула-

---

1 Piter Klejton i Gari Judžin Gorman, *Upravljanje izvorima informacija u bibliotekama* (Beograd: Clio, 2003), 106.

ције. Пред нама су нове генерације рођене у време интернета, мобилних телефона, апликација и друштвених мрежа. Њихова комуникација, начин информисања, навика да се до жељеног одговора на захтев дође „сад и одмах” превазилази могућности традиционалне школске библиотеке.

Промена, која је већ почела, захтеваће од школских библиотекара да знања и стечене компетенције усавршавају на све доступне начине: формалне, неформалне, традиционалне у физичком простору, онлајн, кроз групни или индивидуални рад. Охрабрује чињеница да су библиотекари у школским библиотекама, нарочито они млађе генерације, препознали неопходност трансформације устаљеног начина рада, а како су и информатички писменији, лакше прихватају наведене видове усавршавања. Са друге стране, не можемо се ослонити само на ентузијазам библиотекара. Многе школске библиотеке, нарочито у мањим срединама, лоше су опремљене техничком и рачунарском опремом, неопходном за квалитетнији рад, па се у 21. веку библиотечко-информациона делатност у њима свела само на позајмицу књига. Трансформација рада традиционалне школске библиотеке у модерну, створену по мери времена, мора захтевати системско решење, које ће обухватати материјална средства, обучен кадар, опрему, адекватан простор, а пре свега равноправан и прецизно дефинисан статус школског библиотекара у образовном систему.

Школске библиотеке у образовном систему

Ако говоримо о сталном стручном усавршавању школских библиотекара, морамо се најпре осврнути на њихово место у образовно-васпитном систему. На основу важећих правилника,² које је донело Министарство просвете, науке и технолошког развоја, утврђен је број извршилаца на пословима библиотекара у школи, у зависности од броја одељења, чиме је погоршан и онако неповољан статус школских библиотекара и школских библиотека. Многе од њих нису могле да обезбеде бар једног библи-

---

2 Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања, *Службени гласник РС*, бр. 73 (2016).

отекара, који ће бити ангажован само на стручним пословима у библиотеци, јер је предвиђени проценат њиховог ангажовања знатно умањен. Пракса показује да је у многим школским библиотекама, са умањеним дозвољеним процентом ангажовања, у библиотеци распоређено више наставника, који радом у библиотеци допуњавају број радних сати које имају у настави. Стална промена кадра, често неадекватног, негде чак и неколико пута у току школске године, озбиљно се одразила на функционисање библиотека.³

Стручно усавршавање школских библиотекара

Обавеза и право сталног стручног усавршавања школских библиотекара,⁴ као и обавеза полагања испита за добијање дозволе за рад (лиценца)⁵ регулисана је законским актима које је донело Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

Програме обавезног стручног усавршавања у Републици Србији одобрава Завод за унапређивање образовања и васпитања и остварују се кроз непосредан рад, или кроз рад на даљину, путем интернета. Анализа програма, објављених у Каталогу ЗУОВ-а,⁶ за област библиотекарство, од школске 2012/13. до школске 2020/21, показује да је укупан број акредитација износио 29. До школске 2018/19. акредитација програма важила је две школске године, а од 2018/19. до 2020/21. три. Заступљене су биле четири компетенције: за ужу стручну област, за поучавање и учење, за подршку развоју личности, за комуникацију и сарадњу. Највећи број односио се на ужу стручну област (18), на поучавање и учење (5), на подршку развоју личности (3) и на комуникацију и сарадњу (3). Заступљене теме могле би се класификовати

---

3 Ружица Дамњановић, „Школски библиотекари на раду од куће”, *Библиотека од куће: изазови и могућности организације библиотекарских услуга током пандемије: зборник радова* (Београд: Заједница матичних библиотека Србије; Лесковац: Народна библиотека „Радоје Домановић”, 2021), 179.

4 Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звање наставника, васпитача и стручних сарадника, *Службени гласник РС*, бр. 109 (2021).

5 Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника, *Службени гласник РС*, бр. 22/5, 51/8, 88/15, 105/15, 48/16.

6 Завод за унапређивање образовања и васпитања.

у више целина: основе библиотечко-информационе делатности од набавке до ревизије, подстицање и развијање читалачких навика, употреба нових технологија у библиотекама, развијање медијске и информационе писмености, законска регулатива, креативни рад. Приметно је да су последњих година заступљенији програми стручног усавршавања, усклађени са новим тенденцијама у библиотекарству, али и са климом која влада у друштву. Све више се инсистира на комуникацији у библиотеци, раду са осетљивим групама, односу библиотекар – корисник, асертивном понашању. Последња акредитација за период школска 2022/23, 2023/24. и 2024/25, за област библиотекарство, обухвата четири програма, од којих се два односе на подстицање читања код деце и младих, а организатор оба програма је Друштво школских библиотекара Србије.

Пракса Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић” у Ваљеву претходних година била је организовање семинара, које је одобрио Завод, а који се односе стриктно на област библиотекарства и полазницима доносе одређен број бодова. Реализовани су у Матичној библиотеци, јер је то била најприхватљивија варијанта за све библиотекаре у округу. Просечан број полазника на семинарима био је око тридесет и био је условљен просторним капацитетима библиотеке. Због тога су неки програми, који су садржајно слични, поновљени после пар година. У том периоду, у већини школских библиотека дошло је до промене кадра па је ово „понављање” програма имало оправдање. Наведени акредитовани програми полазницима су доносили одређени број бодова сталног стручног усавршавања, што је код многих била додатна мотивација за похађање семинара. Са друге стране, како нису у обавези да полагају стручни испит, који организују и спроводе Народна библиотека Србије и Библиотека Матице српске, ово је начин да савладају основе библиотечке делатности, поред сталних обука у матичним библиотекама, које реализују матичне службе у оквиру својих, законом прописаних, обавеза.⁷ Неке од обука коју је матична служба Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић” организовала за школске библиотеке Колубарског округа одно-

---

⁷ Закон о библиотечко-информационој делатности, *Службени гласник РС*, бр. 52 (2011), чл. 22.

силе су се на набавку, инвентарисање, стручну обраду књижне грађе, ревизију, отпис, законску регулативу, електронске изворе у библиотекама и најактуелнију – библиотечку статистику и рад у новој апликацији МБС.

Савременија форма стручног усавршавања – вебинар, заступљенија је била у време ванредног стања изазваног Ковидом 19 и преласком школа на онлајн наставу. Бројни понуђени програми пружали су могућност избора теме која није морала бити везана за ужу стручну област – библиотекарство, а знања стечена на њима била су применљива у библиотеци. Радно окружење које библиотекар у одговара, уштеда у времену, смањење трошкова, избегавање групног рада у физичком простору, уз могућност комуницирања допринели су томе да се све већи број библиотекара опредељује за овакав вид усавршавања и након повратка на стари начин рада. Праћењем обука, које се реализују електронским путем, они јачају своје информатичке и дигиталне компетенције. Инсистирање на новим начинима подучавања и учења, стављање дигиталних технологија у фокус, трансформација класичне школе резултирала је доношењем „Оквир дигиталних компетенција – Наставник за дигитално доба”, усвојеног 2017, ревидираног 2019. године. Овим су дефинисане дигиталне компетенције које се дефинишу као скуп знања, вештина, ставова и способности неопходних за коришћење информационих технологија у настави. Креиран је са циљем да охрабри и подржи наставнике у имплементацији дигиталних садржаја и дигиталних алата у наставне садржаје.

А шта кажу школски библиотекар?

За потребе овог рада спроведена је анкета којом су били обухваћени библиотекар Кољубарског округа, који више година раде у школској библиотеци; било да им је то једино ангажовање у школи, или су ангажовани делом у библиотеци, делом у предметној, односно разредној настави. Рађена је на малом узорку од 20 испитаника, који су у досадашњем раду континуирано похађали програме стручног усавршавања. Анкета представља једноставан упитник од 10 питања, која се односе на похађање

програма стручног усавршавања, форму, начин информисања за одржавање одређеног програма, примену стечених знања, корелацију са садржајима из осталих наставних области... Свим испитаницима је достављена електронском поштом, а 75% њих је на анкету одговорило.

На питање да ли прате програме сталног стручног усавршавања, сви анкетирани су одговорили потврдно, дајући предност акредитованим семинарима, не искључујући ни неакредитоване уколико тема одговара њиховим интересовањима. Нешто више од половине анкетираних, њих 53% сматра да су кориснији семинари и обуке који се односе на основе библиотечко-информационе делатности, набавку, инвентарисање, каталогизацију, ревизију и отпис грађе, што се може објаснити чињеницом да су преласком на полагање за лиценцу остали ускраћени за основна знања која се стичу полагањем стручног испита по програму Народне библиотеке Србије. Што се тиче форме програма, да ли је то обука уживо, у физичком простору са колегама и предавачима, или веб-обуке, 66% анкетираних предност даје обукама уживо, док се 25% определило за вебинаре. Преостали анкетирани наглашавају да су прихватљиве обе варијанте, да се за одређени програм опредељују на основу теме и да форма није пресудна. Пошто је већина школских библиотекара једним делом ангажована у настави, често су похађали обуке које се односе на предмет који предају или на наставни процес уопште, као нпр: „Обука запослених за примену Националног оквира курикулума”, „Програм обуке наставника за реализацију наставе оријентисане ка исходима учења”, „Дебата у настави”, „Активно учење у настави” и др. Зато је разумљиво да су веће интересовање (64% испитаних) показали, ипак, за примену дигиталних алата и коришћење информационих технологија, јер су стечена знања могли применити и у библиотеци и у настави. „Дигитални алати и занати”, „Дигитално образовање” (онлајн конференција међународног карактера), „Дигитална учионица” (обавезна онлајн обука за све наставнике, стручне сараднике и директоре школа), „Блог, инстаграм и фејсбук у настави”, „Мултимедијални садржаји у функцији образовања”, „Електронски часопис у служби креативности ученика”, само су неке од обука које су допринеле развоју дигиталних компетенција библиотекара.

Знања стечена на овим обукама применили су за прављење блогова, повезивање на друштвене мреже (неке библиотеке имају своје профиле на мрежама, а неке своје активности презентују преко страница школе), креативне радионице у библиотеци, које су реализоване као самостална активност библиотеке, а често у сарадњи са наставницима. Мултимедијска технологија примењивала се за реализацију програма поводом обележавања значајних датума на светском и локалном нивоу, такође у заједничком раду са наставницима. Компетенције за рад са осетљивим групама, децом са сметњама у развоју, мигрантима, ученицима којима је потребна образовна подршка, превенција насиља, дискриминација, злостављање, стицане су кроз акредитоване вебинаре „Кроз акцију и интеракцију подстакните ученичку мотивацију” и „Типови интеракција – наставник као медијатор комуникације”, „Наставник на делу у превенцији вршњачког насиља и креирању позитивне школске климе”, „Дечји страхови као инхибитори напредовања у развоју и учењу”... Акредитовани програм НБС „(Не)обавезна лектира”, одржан у децембру 2022. године у Матичној библиотеци „Љубомир Ненадовић” у Ваљеву, похађало је 67% анкетираних, а укупно 32 библиотекара јавних и школских библиотека Колубарског округа, што указује на потребу организовања већег броја семинара који се баве различитим моделима подстицања читања код деце и младих.

Информације о организовању семинара/обука, који се односе на целокупни наставни процес, добијају од школе, а за акредитоване семинаре из библиотечко-информационе делатности од матичне библиотеке и Друштва школских библиотека Србије, а неки од њих информишу се индивидуално, преко сајтова организатора, и често сами сnose трошкове обуке.

Закључак

Последња деценија 20. века показала је да усавршавање запослених и јачање њихових компетенција за одређене области није више само ствар обавезе, прописане законом, већ прека потреба коју диктира време брзих промена. Муњевити развој информационах технологија, промене у начину комуникације,

разноврсније потребе корисника библиотечких услуга, комплекснији захтеви, а пре свега промене у образовном систему, условљавају и промену досадашњег начина рада школских библиотека и библиотекара. Тако су одређени сегменти библиотечко-информационе делатности, нарочито они који се односе на примену нових технологија у библиотекама, постали интересантнији запосленима у школским библиотекама, у односу на оне који се односе на основе библиотекарства.

Из године у годину број таквих едукативних садржаја све је већи. На основу спроведене анкете, закључује се да је широк дијапазон интересовања школских библиотекара. Оно што је заједничко за све је чињеница да су свесни украћености основних знања из библиотечко-информационе делатности, као и да су обуке које организују матичне службе драгоцене. У великом броју школских библиотека није ни могуће успоставити континуитет у стручном образовању због честе промене кадра, малог процента ангажованости запосленог у школској библиотеци, ангажовања више запослених на пословима библиотекара... Прелазак са традиционалне на савремену библиотеку и подизање квалитета услуга захтева добро обучен кадар, који ће имати могућност континуираног усавршавања и савладавања нових знања и вештина. То треба да буде системски процес којим ће прво бити регулисан, за сада, неповољан статус који школске библиотеке и школски библиотекари имају у образовно-васпитном систему.

Литература:

1. Дамњановић, Ружица. „Школски библиотекари на раду од куће”, У: *Библиотека од куће: изазови и могућности организације библиотечких услуга током пандемије: зборник радова са XV стручно-научног скупа Библиотеки 2021*, ур. Виолета Стојменовић, Београд: Заједница матичних библиотека Србије; Лесковац: Народна библиотека „Радоје Домановић”, 2021.

2. Закон о библиотечко-информационој делатности, *Службени гласник РС*, бр. 52/2011.
3. Klejton, Piter i Gari Judžin Gorman. *Upravljanje izvorima informacija u bibliotekama*. Београд: Clio, 2003.
4. Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника, *Службени гласник РС*, бр. 22/5, 51/8, 88/15, 105/15, 48/16.
5. Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања, *Службени гласник РС*, бр. 73/2016.
6. Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звању наставника, васпитача и стручних сарадника, *Службени гласник РС*, бр. 109/2021.

Education of School Librarians: Needs, Desires, and Opportunities

Summary: The obligation of continuous professional training in library information activities in the Republic of Serbia is prescribed and regulated by law. This paper presents models of professional development of school librarians through programs of formal and non-formal education and training, seminars, and webinars, accredited and non-accredited. Special attention is given to accredited programs published in the Catalogue of Professional Development Programs related to the field of librarianship. The analysis of the activities of the school librarians' professional development in the District of Kolubara was performed through a questionnaire made for the purposes of this research.

Keywords: school library, education, professional development, information technologies, digital competencies.

Примљен рукојис 29. 6. 2023.

Исправке рукојиса 4. 9. 2023.

Прихваћен за објављивање 12. 9. 2023.

Јелена Калајџија
ЈУ Народна библиотека
„Филип Вишњић”, Бијељина
jela.knjiga@gmail.com

027.625:502.12(497.6 РС)
028.4-053.5:502.12(497.6 РС)

Стручни чланак

КВАЛИТЕТНИМ ЧИТАЊЕМ ДО ЕКО-СВИЈЕСТИ¹

Сажетак: Јавна установа Народна библиотека „Филип Вишњић” у Бијељини у циљу популаризације дјечје књижевности, те генерално грађе фонда Дјечјег одјељења, мапирала је жаришну тачку у локалној заједници, преко које би дошла до најмлађих читалаца. У сарадњи са Центром за стратешко развојне пројекте реализоване су радионице „Мали баштовни – Growing Together”, кроз које је промовисан књижни фонд библиотеке. Пројекат окупља дјецу узраста од једне до дванаест година, која се баве гајењем сопствене баште на органски начин. Стављајући књигу у дјецу познато и комфортно окружење, ствара се позитиван став према читању. Мото радионица на којима су били и библиотекари на терену јесте: „Да нам расте машта, као наша здрава башта!” Тако су алудирали на широк појам културе здравог живљења, подижући свијест о важности и вриједности здравог духовног развоја, утирући пут ка кориснику висококвалитетних захтјева.

Кључне ријечи: башта, биљке, књиге, библиотекари, читање, читалачке навике, мултидисциплинарна сарадња.

Еко-свијест и баштованство као савремена тема библиотекарства

Пратећи рад библиотека у окружењу, али и нагли пораст интересовања јавности за глобалне климатске промјене у потоњој деценији (узроке и посљедице), покушали смо да анализирамо позицију ЈУ Народна библиотека „Филип Вишњић” како бисмо дали додатни допринос, кроз популаризацију грађе на тему екологије и очувања животне средине. Библиотека, као једна од најважнијих локалних институција, има велики утицај на цјелокупну културу живљења. Семберија је познат пољопривредни крај,

¹ Дио резултата излаган је у постер-сесији 4. Зеленог фестивала, Градске књижнице „Иван Горан Ковачић” у Карловцима и Књижнице Филозофског факултета Загреб.

међутим осјетан је јаз између градског и сеоског становништва у активностима којима се баве. Пред библиотекарe стављен је нови изазов који за резултат треба да има превазилажење тих разлика.

Једна од најекспанзивнијих библиотечких активности посљедњег периода био је пројекат Градске библиотеке у Новом Саду, којим је координирала Бојана Грујић – „Нови Сад – биодиверзитетски град”. Овај пројекат покренуо је лавину идеја и далеко помјерио границе библиотечког удјела у читавом систему домаћег библиотекарства. На макроплану то је учињено детаљним анализирањем јавног мњења, критички га сагледавајући, паралелно радећи са великим бројем европских градова, те разноврсним начинима, утичући на активацију корисника не само у Новом Саду, већ и много шире, креативним реакцијама самих корисника. „Темом урбаног биодиверзитета наглашава се пре свега изузетан број других врста које, поред човека, такође живе у градовима. У том смислу, целовитост и квалитет урбаног екосистема директан је показатељ односа човека према живом и неживом свету који га окружује, стога је неопходно првенствено преиспитати ове односе”²

Као примјер добре праксе, анализа свијести корисника и анализа глобалног покретања према еко-свијести, указали су на јаз који ваља премостити, а библиотека се показала као идеалан подстрекач. У складу са основном дјелатношћу, библиотека је пријемник идеја/информација (екстерно) и преносник (интерно), за глобалне промјене које утичу на подизање нивоа свијести и потреба корисника. „Проблем на чијем смо решавању радили током пројекта јесте недовољни грађански ангажман у питањима која се тичу природе у граду. Зато смо као основни циљ пројекта утврдили подстицање активног учешћа грађана у питањима заштите урбаног биодиверзитета и развоја одрживих градова, кроз промоцију, едукацију, дебату и креативно стваралаштво. С једне стране, идентификовали смо често прихватање статуса кво од стране грађана уз образложење да је изузетно тешко или чак немогуће утицати на промене када је квалитет живота у граду у

---

2 Бојана Грујић, *Нови Сад – биодиверзитетски град, нова култура за урбану природу* (Нови Сад: Градска библиотека у Новом Саду, 2021), 16, доступно на: <https://bit.ly/3TBAHFV> (приступљено: 18. 6. 2023).

питању. С друге стране, посебно током претходних пет година, формирале су се групе грађана које се на различите начине боре за заштиту природе у свом непосредном окружењу. [...] Свакако да питање природе у граду повлачи низ других питања, попут јавних, неизграђених простора, који захтевају посебну пажњу и приступ, али оно што пре свега видимо као неопходност јесте управо активно укључивање грађана у процес планирања, како би град био креиран стратешки, узимајући у обзир актуелне потребе његових становника”.³

На микроплану издваја се подухват Народне библиотеке Пожега, која се окренула обрнутном методу директно из установе, организујући „Зелену библиотеку – библиотеку семена”, дајући простор, обезбјеђујући намјештај и опрему за размјену и чување органског сјемена, коју реализују, воде и координирају Даниела Скоковић и Младен Мајсторовић. Програм пројекта подстакао је уску интердисциплинарну сарадњу која је, у најдубљој спрези са струком, активирала доноре из различитих сектора, произвођаче сјемена, кориснике свих узраста, али првенствено и најосјетљивије – најмлађе кориснике. Они су се, огледно, у банци сјемена, уз одговарајућу литературу фонда Народне библиотеке из екологије, ботанике и лијепе књижевности – едуковали у правцу одрживог развоја. Доживљавајући је као платформу за учење и живљење на одржив и еколошки начин,⁴ Зелена библиотека је упловила у библиотекарство на много значајнијем нивоу од једнократних еко-радионица или предавања на ове теме. „Зелена и одржива библиотека је библиотека која уважава еколошке, економске и друштвене принципе одрживости”.⁵ Према смјерницама ИФЛА, у одредници о зеленој библиотеци, у оквирима могућности пословања, ЈУ Народна библиотека „Филип Вишњић” акценат ставља на друштвену одрживост, која у корисничкој анализи има негативан предзнак у свим дионицама друштвене одрживости, а уз све

3 Исто, 20.

4 О целокупном пројекту може се детаљно видјети у студији: Даниела Скоковић, Младен Мајсторовић, *Зелена библиотека: библиотека семена* (Пожега: Народна библиотека Пожега, 2022).

5 IFLA Section Environment Sustainability and Libraries: Шта је зелена библиотека?, превела: Даниела Скоковић, доступно на: <https://bit.ly/3GRf8ul> (приступљено: 1. 6. 2023).

добре предиспозиције да не буде тако: „Подразумевају се добро образовање, писменост, ангажовање заједнице, културна разноликост, друштвена и општа укљученост”⁶.

У овом контексту посегло се за мапирањем жаришне тачке која има моћ еманације, дјелујући из саме суштине предмета, интердисциплинарно се умрежавајући. Предност овог мапирања је што смо успјели доћи до група које чине најмлађи корисници, те је двострук учинак.

Препознавање тренутка у локалној заједници

Чувена монографија завичајне збирке и њен понос *Корзо старије Бијељине* Слободана Петровића, биљежи предивну причу о бијељинском градском парку под необичним насловом „Цар као чувар парка и страшило у њему”. Наиме, Јохан Кајзер, чије презиме у преводу јесте *цар*, доселио се у наш град 1882. године, као чиновник у бијељинској општини у Одјелу за узгој ловства и подизање шума⁷. На ледини, на којој је била сточна пијаца, уочио је добро нађубрено земљиште, те са Георгом Бухмајером направио план будућег парка, који је убрзо постао ботаничка башта, са врстама које до тада нису биле познате овдје. Највише је било платана, који су изазвали велику пажњу мјештана. Два пута је одлазио у Пешту и Беч како би обезбједио саднице алпског растиња за имитацију грмова, тополе, јабланове, липе, јеле, тује... бродом довозећи до Раче, па запрегама за Бијељину. Уложивши толико труда да одње-гује растиње, постао је сличан страшилу учећи, тада за ботанику грубе, мјештане чувању и њези природе, па се показује као покретач модерних еко-идеја са краја 19. вијека. Парк је доживио разне урбанистичке промјене, те је много садница и нестало, а стазе су бетониране... Па ипак, он јесте зелено срце града и чини малу еко-оазу окружену пренатрпаним саобраћајницама.

Посљедње године обиљежене су многим кампањама о еколошкој свијести и глобалним климатским промјенама, а на локалном нивоу издваја се неколико занимљивих акција. Оне су дошле

---

6 Исто.

7 Слободан Павловић, *Корзо старије Бијељине: праћа за монографију града* (Бијељина: Народна библиотека „Филип Вишњић”, 2002), 30.

са разних страна, потврђујући да је вријеме за развој емпатије према природи, те посредно самог здравог човјека. Захваљујући Међународној организацији за миграције, Градској управи, локалним фирмама, инжењерима хортикултуре и пејзажне архитектуре, као и волонтерима, изабрана су најаутентичнија стабла (631 стабло са 32 врсте дрвећа и 153 грма), под вођством професорице географије из ЈУ ОШ „Вук Караџић” из Бијељине, Виолете Шеовац. Обиљежили су их информативно-едукативним таблама са називом, старошћу, условима раста, називом плода и другим занимљивостима, направивши мост ка Јохану „Цару” пројектом „Стања знања”.⁸ Године 2021. грађани Бијељине су на Градском тргу имали прилику да добију саднице које су биле донација Пољопривредног газдинства „Агроплан”, а овом активношћу завршена је мјесечна кампања чији је циљ озелењавање, града под називом „Зелена Бијељина”.⁹ Ове године Мали парк у централном језгру Бијељине богатији је за двије саднице ликвидамбара, дрвета које је Савјет за заштиту животне средине и одрживи развој посадио поводом 22. априла – Дана планете Земље.¹⁰

Омладинска организација „Визија младих”¹¹ уручила је донацију од 80 садница у четири основне школе. Ученици основних школа из Велике Обарске, Дворова, Драгаљевца и Сувог Поља посадили су по 19 садница тополе и једну садницу врбе. Ученици основних школа оплеменили су простор школског дворишта садницама и тиме указали на одговорност и савјесност према природи. С обзиром на то да се 22. априла обиљежава Међународни дан планете Земље, ученици су садњом садница показали да је животна средина у којој живимо главни покретач здравог живота. Ова активност подржана је кроз пројекат друштвене кохезије МА-PS, који се имплементира уз подршку Министарства спољних послова Норвешке. Пројектом, у коме су учествовали

---

8 Info Bijeljina, *Mladi ekolozi uređuju „Stazu znanja” s informativnim tablama o drveću*; доступно на: <https://bit.ly/3GPiRIP> (приступљено: 15. 5. 2023).

9 Srpska Info, *Beli jasen: Građanima podijeljene sadnice u okviru akcije „Zelena Bijeljina”*; доступно на: <https://bit.ly/3v0yKtm> (приступљено: 15. 5. 2023).

10 Bijeljina danas, *RSS: Onaj ko sadi drvo sadi nadi*; доступно на: <https://bit.ly/3NAhVMg> (приступљено: 15. 5. 2023).

11 Омладинска организација „Визија младих”, доступно на: <https://bit.ly/3GRvdjK> (преузето 25. 5. 2023).

бијељински основци, градски парк, чије је уређење на површини од 4,1 хектар осмислио Јохан Кајзер (1891), добио је ново рухо.

Тако и „Мали баштовани” на самом рубу градског језгра отпочињу своју органску причу, на одржив и изузетно специфичан, па ипак наоко врло једноставан начин.

Учесници у активности

„Мали баштовани – Growing Together”¹² пројекат је Центра за стратешко развојне пројекте невладине организације, која дјелује у области пољопривреде, заштите дјеце и породице, промоције села и домаћинства. Кроз игру и забаву учи полазнике о тајнама баштованства и уз органски приступ дјеца сама узгајају домаће воће и поврће. Радионице баштованства у Бијељини води пејзажни архитекта Биљана Дринић, која је раније створила интересну групу за пројекат баштованства. Захваљујући томе дошло се у окружење већ формираних група сличних афинитета, на познатом простору, који је лако заједнички уобличен у нову цјелину. Пројекат се у нашем граду реализује већ другу сезону, при томе се мисли на годишњи циклус гајења пољопривредних производа.

ЈУ Народна библиотека „Филип Вишњић” мапирала је „Мале баштоване” као жариште корисника, који ће бити оснажени да потраже информацију или лектуру на теме глобалног очувања планете, како би на микроплану, уз дјелатности на радионицама, могли и практично упоредити и примјенити. Такође, дјеца која нису била чланови библиотеке, подстичу се да уврсте књигу у свакодневицу, мимо школских обавеза. Полазници радионица већ имају многоструке користи од радионица баштованства: боравак на отвореном; праћење промјена у природи кроз сва годишња доба, чиме развијају опажаје. Развијање емпатије према флори, те разним инсектима и гмизавцима које спонтано срећу у башти подстичу и емпатију према људима, као и развој fine и грубе моторике, неопходне у узрасту већине учесника. Посебан значај је у томе што дјеца одлазе у жив(отн)и свијет природе, а мање користе мобилне телефоне и интернет.

Структура корисника је између 1 и 12 година. Деца су из

---

12 НВО Центар за стратешко развојне пројекте, *Мали баштован*, доступно на: <https://www.malibastovani.com> (преузето 20. 5. 2023).

различитих дијелова града са истим афинитетима. Занимљиво је да деца, као хетерогена група, заједнички гаје башту. Емпатија, те одговорност за расподјелу послова спрема могућности, даје идеално тло за здрав рани развој дјетета, групног читања, те развијања читалачких навика. Многи родитељи похрлили су на радионице баштованства, а дјеца којој се гадило да узму глисте у руке сада их безбрижно узимају и стављају у самостално направљен глистарник. Неки су вољели, а неки завољели запрљати руке, проналасити и препознавати етапе развоја једне биљке или исте биљке различитих сорти, и како вријеме одмиче сладити се својим плодовима. Утицај на еко-свијест код дјеце у раној доби је изузетно важан, а најбољи резултати постижу се практичним примјерима.

Важност мапирања жаришне тачке у кораку ка најмлађим корисницима

ЈУ Народна библиотека „Филип Вишњић”, као и већина савремених библиотека, тежи ка формирању не само бројног чланства најмлађих корисника, већ се стара о квалитету читања и подстичу љубав према књизи. Зато је важно мапирање жаришне тачке која нужно захтијева излазак на терен.¹³ Често су то разне манифестације и градски догађаји, гдје можемо анимирати кориснике путем штанда са флајерима и попустима на учлањење, што може бити добар окидач. Имали смо срећу да мапирамо овакав пројекат јер на овај начин библиотека подстиче читање на различитим локацијама (вани, у чекаоницама, превозу и сл.), што је добар маркетинг на путу ка читаоцима висококвалитетних захтјева.¹⁴

На библиотекарима је задатак да прате шта је дјечи на одређеној радионици била тема дана (да ли нека пчела, пуж који је појео јагоду, коришћење земље са кртичњака за сађење у леје и

13 О библиотекарју на терену, више: Бојана Грујић, Јелена Калајџија, *Под кровом књије: друштвена одговорност у пословању јавних библиотеки*, (Нови Сад: Градска библиотека у Новом Саду, 2015), 90.

14 О изграђивању корисника висококвалитетних захтјева, више: Јелена Калајџија, *Креативна конзумација културе: нови модуси читања*, Књ. 1, (Бијељина: ЈУ Народна библиотека „Филип Вишњић”, 2018), 12.

сл.). Спрам тог опираног била треба да проберу адекватну грађу, која није нужно и само у еко-теми, већ за јунаке има неког од јунака дана. Пошто је библиотека њихов гост, није увек било неопходно читати, већ је то реализовано у складу са интересовањима и билом главног тока радионица. С обзиром на то да је ово већ друга сезона како „Мали баштовани” дјелују у Бијељини, они скупљају већ и своје сјеме, збирају и чувају га за прави тренутак. Што се тиче конкретних метода, које могу бити коришћене код свих учесника у библио-баштованству, издвајамо:

Читање наглас¹⁵ – на отвореном, по жељама и интересовању групе, чита или Биљана Дринић, или библиотекар, или дјеца, која знају читати. С обзиром на хетерогеност групе, често се дешава да и дјеца која не знају да читају измишљају радњу према својој перцепцији илустрације, амалгамирајући ток управо учињеног у башти са књигом.

Упорјеђивање – компарација илустрованих садржаја различитих стилова илустратора са биљкама и животињама, инсектима, гмизавцима, са којима су у директном контакту, буди оштроумље, опажајност и повезивање у широком дијапазону и на високом нивоу, активирајући мождане синапсе, будећи машту и повезујући умјетност и природу. Отвара могућност критичког мишљења (не, не личи ни мало; онако; исто је; слично је...) и појачава осјећај за естетски доживљај стварности.

Причање прича (Storytelling) – спонтана реакција на прочитано, евоцирање доживљених сличних искустава, те спонтаних реакција на посматрање промјена у природи.

Важне тематске цјелине које су донеле бенефит корисницима су:

Рециклажа и екосвијест – анимирана причом или конкретним текстовима који описују процесе рециклаже или еколошке теме, дјеца сама уче да брину о околини своје баште која је на самом рубу градског језгра, чувајући своју башту као сопствени културолошки екосистем;

Ликовни и литерарни креативни одједи – неријетко се

---

15 О читању наглас в. World Read Aloud, доступно на: <https://bit.ly/485oSNI> (преузето 20.5.2023)

дешава да дјеца, након библио-баштованских радионица, на наредно радно дружење понесу и неко своје дјело у писаној ријечи и цртежу. Тиме показују креативност и утисак који су стекли захваљујући лијепој књижевности и умјетности. Паралелно са тим, устаљена пракса је постала да доносе расаде од својих кућа, бакиних и декиних башта...

Хигијена – чување библиотечке грађе једна је од првих тема о којој се разговара и са родитељима и са дјецом када почну користити услуге библиотеке. С обзиром на то да су баштовани увијек прљавих ручица, прије читања перу руке, али ако се деси и да се књига запрља, реагују инстинктивно, имајући свијест да је књига дио библиотеке, а не баште. Упознавати бубице и инсекте са ликовима, пуштајући их да претрче преко стране, показујући да је књига не само интелектуално благо, већ и једна од zgodних играчака, што обично буде са сликовницама тврдых корица.

Употреба библиотечке грађе

Оно што су дјеца ове шаренолике доби могла примјетити је да паралелно користимо стручну грађу и лијепу књижевност. Тако мали научили су користити индексе, садржаје или друге скоковите начине читања стручне литературе. Тиме се буди интересовање код млађих, као и вршњачко подстицање на читање, што је најпожељнија и најатрактивнија препорука.

Библиотекари на терену одлазе у њихову башту и доносе грађу, која је или дио стручног фонда – који користе да пореде процесе свог рада, или, белетристика, која их води у маштовити еко-свијет лијепе књижевности. Дјеца на овај начин симултано усвајају неколико важних и разноврсних области живота. Схватају да је култура широк појам, који се преплиће са свим порам живота и то на разне начине: читањем наглас, причањем прича, поређењем илустрација и онога што узгајају, допуном знања, која стичу радом у башти, претрагом стручне литературе. На тај начин утичу и на своје ближње, те искуства о насловима преносе живо.

Библиотека овдје није носилац пројекта, већ се показује као активни учесник дешавања у локалној заједници, чиме промовише библиотечке активности ван саме зграде установе. На овај начин буди у дјеци жељу за самосталном потрагом за грађом,

подстиче породични долазак у библиотеку, развија љубав према књизи, преко које дијете спонтано његује и своје емотивне, когнитивне и психомоторне способности. Такође, посјетама библиотекарка на терену, промовише се мање коришћена грађа специфичне области. Пратећи годишњи циклус биљака које гаје у башти, библиотекари врше избор понуђене грађе. Како група обухвата дјецу од прве до дванаесте године, то се и саме препоруке умрежавају на нивоу вршњачких сензибилитета, а белетристика креће у широком опсегу, од тврдих сликовница до обимнијих романа. Старија дјеца препричавају шта су читала, док башта постаје позорница за приче. Да би башта била здрава, морају се добро упрљати ручице, додирнути разне бубице, а да би се књиге листале у том окружењу дјеца стичу хигијенске навике и уче се чувању грађе. Дјеца неријетко реагују и доношењем својих ликовних импресија, или оних у писаној ријечи о читалачком дану у башти.

Реализација активности темељила се на заједничком читању наслова од којих издвајамо одређени дио дјелатности које су пратиле то читање. Читајући Шела Силверстајна *Добро дрво* (Београд: Вулкан издаваштво, 2013) развијали смо критичко мишљење и добили неке од одговора на питања: да ли је уистину природа та која мора све дати, да ли морамо увијек и свуда безусловно се давати, како је то добро дрво учинило са дјечаком. Роман Селине Ловрен *Мало Зелено дрво* (Београд: Лагуна, 2019), подстакнут садњом ликвидамбра као симбола „Малих баштована” промишљали смо, куда би ликвидамбар ишао када би умио да хода. *Башићованов сан* (Београд: Креативни центар, 2020) Јасминке Петровић послужио нам је да измаштамо мале становнике баште осим бубица, мишева и пужева. Са сликовничницом Уши Флаке *Мала вила Миранда* (Београд: Моно и Мањана; Нови Сад: Ружно паче; Бања Лука: Сладабони; Подгорица: Народна књига, 2012) разумијевали смо оне који не виде добро или генерално имају неку потешкоћу, али смо проналазили и рјешења за помоћ и прихватање другачијих у шумском окружењу поредећи цвјетове из баште са онима који су у шуми. У башту смо се вратили уз Свена Нурдвикста и *Кокодакањем у башићу* (Београд: Креативни центар, 2021), а након читања Едуарда Петишке и *Како је Кршић дошао до својих јанџалона* (Београд: Лагуна, 2016) требало је да

баштовани направе мапу и оцртају пут којим иду кртичњаци, као и да замисле подземне тунеле. То су радили након што су скупљали растреситу земљу кртичњака за сијање. Осим лијепе књижевности, било је доста стручне литературе, као и наслови: *Екодуквар НП Ђердап*, Бранке Настасијевић (Доњи Милановац: Национални парк „Ђердап” Београд: Завод за заштиту природе); *Будамара у невољи*, Ђурђевке Дебелачки (Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2006); *Моја прва енциклопедија са Вини Пуом, књ. 5: Инсекти и њауци* (Београд: Егмонт, 2018); Ана Милборн *На фарми*, (Чачак: Пчелица, 2011); Добрица Ерић *Прича из мравље свейи* (Београд: Креативни центар, 2021); Брана Црнчевић, *Мрав добра срца* (Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2005); Јелица Грегановић, *Мравац Мрав* (Београд: Лагуна, 2022); Беатрикс Потер *Све њустоловине зеца Пејира* (Београд: Дата Статус, 2021); Мирјана Петровић *Сунчева њиреза: водич ка диодиверзијетету Срдије и слободној исхрани самониклим ђилем* (Београд: М. Петровић: Центар за научна истраживања САНУ; Крагујевац: Универзитет, 2010); Момчило Којић, Софија Пекић, Зора Дајић, *Бојаника* (Београд: Научна књига, 1984); Кејти Скот, Џени Брум *Бојаникум* (Београд: Дата Статус, 2023); Зоран Понграшић *Кисела кућа* (Загреб: Књига у центру, 2020); Ерик Карл *Веома њладна њусеница* (Београд: ПрополисБукс, 2017); *Свейи Сава и њчела, народна лејенда*; Ана Ђокић, *Сѡрашно сѡрашна ѡрича* (Београд: Креативни центар, 2016); Хана Голд, *Последњи медвед* (Београд: ПрополисБукс, 2023); Жељана Радојчић Лукић, *Јесења ѡзба са вилом Босиљчицом* (Бања Врујци: Креаива, 2022).

Закључак

Подстицање мултидисциплинарне сарадње у спровођењу активности које мотивишу и утичу на развој еколошких тема у библиотекама, као посљедица мапирања жаришне тачке, на којој се може промовисати рад и вриједност коришћења библиотечке грађе, веома је значајно. Склони смо говорити о библиотекама без зидова, а нисмо често свјесни да простор истинске пријатности и интимног повезивања са кућом књиге бива управо у процесу читања грађе. Мјесто гдје читамо, особито у раној доби, остаје трајно урезано сјећање и предуслов

је корисника грађе висококвалитеног садржаја, па тиме и једнако таквог начина живота, ка чему теже циљеви одрживог развоја.

Ова мала, симболична, али хетерогена резултатима, пилот-активност ЈУ Народне библиотеке „Филип Вишњић” добила је изузетан пријем у јавности. Највећи, пак, резултат, јесте чињеница да мали баштовани, инспирисани читањима у башти, долазе самостално или са родитељима у библиотеку, што поново указује на утицај библиотекара на терену, јер су вешто анимирали кориснике за долазак у установу.

Литература:

1. Bijeljina danas, RSS: *Onaj ko sadi drvo sadi nadu*: <https://bit.ly/3NAhVMg> (преузето 15. 5. 2023).
2. Грујић, Бојана. *Нови Сад – диодиверзијетски њрад, нова култура за урбану њрироду*. Нови Сад: Градска библиотека у Новом Саду, 2021.
3. Грујић, Бојана и Јелена Калајџија. *Под кровом књије: друштвена одговорност у њословању јавних библиотека*. Нови Сад: Градска библиотека у Новом Саду, 2015.
4. Info Bijeljina, *Mladi ekolozi uređuju „Stazu znanja“ s informativnim tablama o drveću*: <https://bit.ly/3GPiRIP> (преузето 15. 5. 2023).
5. IFLA Section Environment Sustainability and Libraries: Шта је зелена библиотека?, превела: Даниела Скоковић: <https://bit.ly/3GRf8ul> (преузето 1. 6. 2023).
6. Калајџија, Јелена. *Креативна конзумација културе: нови модуси читања*, Књ. 1. Бијељина: ЈУ Народна библиотека „Филип Вишњић”, 2018.
7. НВО Центар за стратешко развојне пројекте, *Мали баштован*, доступно на: <https://www.malibastovani.com/> (преузето 20. 5. 2023).
8. Омладинска организација „Визија младих”, доступно на: <https://bit.ly/3GRvdjK> (преузето 25. 5. 2023).
9. Павловић, Слободан. *Корзо старе Бијељине: њрађа за монографију њрада*. Бијељина: Народна библиотека „Филип Вишњић”, 2002.

10. Скоковић, Даниела и Младен Мајсторовић. *Зелена библиотека: библиотека семена*. Пожега: Народна библиотека Пожега, 2022.
11. Srpska Info, *Beli jasen: Građanima podijeljene sadnice u okviru akcije „Zelena Bijeljina“*, доступно на: <https://bit.ly/3v0yKtm> (преузето 15. 5. 2023).
12. World Read Aloud, доступно на: <https://bit.ly/485oSNI> (преузето 20.5.2023)

Quality Reading Leads to Eco-Awareness in Practice

Summary: To popularize children's literature and the collection of the Children's Department, Public Library “Filip Višnjić” in Bijeljina mapped a focal point in the local community through which it can reach the youngest readers. Through a pilot activity and in cooperation with the Center for Strategic Development Projects workshops “Little Gardeners – Growing Together” were realized. They gathered children aged 1 to 12 years intending to grow their own organic garden. By placing the book in a comfortable environment, it becomes an integral part of an activity that causes a lifelong pleasant emotion. The motto of the workshops that also included librarians in the field was “Let our imagination grow, like our healthy garden grows!”, thus pointing to the broad concept of a culture of healthy living, raising awareness of the importance and value of healthy spiritual development, paving the way to the users of high-quality requirements.

Keywords: garden, plants, books, librarians in the field, early development of reading and reading habits, multidisciplinary cooperation.

Примљен рукојис 30. 6. 2023.

Исправке рукојиса 8. 9. 2023.

Прихваћен за објављивање 15. 9. 2023.

Милица Матијевић

338.48-6:7/8(497.11)

Библиотека „Димитрије Туцовић”, Лазаревац
milica.biblioteka@gmail.com

Наталија Ђуровић

Дечја културна географија, Лазаревац
natalija.lekic@gmail.com

Стручни чланак

ШЕТАМ И ПРИЧАМ – ЛЕКЦИЈЕ О ЗАВИЧАЈУ

Сажетак: Културни садржаји позиционирају се врло високо на лествици мотива и популарних облика активности на туристичким путовањима. Сектори културе и туризма све више почињу да сарађују кроз развој културног туризма. Тренд у развоју баштинског туризма је осмишљавање и презентација тематских туристичких рута. На тај начин повезују се сродни баштински субјекти и њихове дестинације, што доприноси интеркултуралности, популаризацији и умреженој заштити баштине. Значајна је улога библиотека у културном туризму. Библиотека има брижљиво осмишљене програме којима се представља туристима, али и локалном становништву, презентујући локалну културну баштину, чиме омогућава посетиоцима активно учествовање у културним збивањима и даје могућност за креативно самоизражавање. У овом раду биће представљени програми културних рута које је осмислило удружење „Дечја културна географија”, у сарадњи са институцијама културе у неколико градова региона. Најрепрезентативнији пројекат је „Шетам и причам: траговима Колубарске битке”, који је реализован у сарадњи са Библиотеком „Димитрије Туцовић” у Лазаревцу.

Кључне речи: културни туризам, културне туристичке руте, библиотеке, образовни туризам, развој публице, Дечја културна географија, Шетам и причам.

Увод

Овај рад бави се сарадњом цивилног сектора са установама културе, образовања и локалне самоуправе, у мисији приближавања културне баштине најмлађима, као и њиховом улогом у креирању и презентовању туристичке понуде и производа који нуде

ново „читање града”. Цео свет је мобилан и то има глобалне раз- мере. Масовни туризам је уско повезан са процесом глобализације, која има негативне последице на локални културни идентитет. С друге стране, специфичност локације је оно што дестинацију чини туристички атрактивном. Свака дестинација по нечему је јединствена и препознатљива, како за своје житеље тако и за госте.

Културни туризам веома је распрострањена врста тури- стичког промета. Његову основу чини задовољавање културне потребе различитих врста. Крај 20. века обележио је прогреси- ван раст културног туризма у свету, са тенденцијом да буде још убрзанији. Истовремено, дешавају се процеси демократизације културе и њеног све већег степена приближавања свакодневном животу.¹ Сектори културе и туризма, који су се развијали неза- висно, све више почињу да сарађују, на обострану корист, кроз развој културног туризма.

Културни туризам

У најопштијем смислу појам културног туризма односи се на путовања која укључују посету туристичким атракцијама. Овакво одређење појма карактерисало је његове ране фазе раз- воја, а данас се сматра селективним јер искључује духовну димен- зију културе. Културни туризам је феномен који интегрише мате- ријалне и нематеријалне димензије културе.

Облици испољавања врло су различити, а заједничко им је да имају елементе и културе и туризма. Без претензија да буду сложени по неком редоследу или да буду строго разгра- ничени, у облике испољавања би требало уврстити: обиласке и разгледања споменика културе, сценске представе (позориште, опера, балет, концерти), изложбе ликовних уметности (сли- карство, вајарство, примењена уметност), културно-забавне манифестације, фестивале са приказом културних остварења, посете музејима и галеријама, кружна туристичка путовања, у којима доминирају културни садржаји, без обзира на дужину путовања, смотре и манифестације фолклорних вредности, градски, сеоски, етно, конгресни, религијски туризам. Тако

---

1 Добрица Јовичић, *Увод у туризмологију* (Београд: Тон ПЛУС, 2008), 16.

се културно-историјски и споменички туризам директно прикључују културном туризму у ширем смислу.²

Бројни и разноврсни приступи у дефинисању указују да је културни туризам изузетно широк појам, који је готово немогуће дефинисати само са једног аспекта. Зато је овај појам постао кровни термин за веома широк спектар различитих активности, које укључују уметнички, историјски, археолошки и етно-туризам, па и рекреативни и хоби-туризам, као и низ других који постају рукавци све шире схваћеног појма.

Промене које су се десиле у светској економији 70-тих година 20. века, снажно су утицале на трансформацију туристичких токова, пре свега у квалитативном погледу. Због друштвено-економских и техничко-технолошких промена туризам се трансформише из масовног једноличног у хуманији туризам, који је више окренут појединцу. Јавља се нови тип туристе кога на путовање покреће жеља за новим искуством, образовањем и активним одмором.

Културни туризам развијао се као начин стицања индивидуалних искустава, која се могу користити за креирање наратива или пружање сирових материјала о себи. У потрази за искуством туристи траже аутентичност. Развијена мрежа институција културе у Србији, које својим програмима доприносе развоју културе, значајан су потенцијал културног туризма, али оне нису на адекватан начин укључене у туристичку понуду. Један од кључних проблема је што нису тржишно оријентисане, па њихов менаџмент не препознаје туризам као шансу за унапређење пословања. Последица тога је и недовољно развијен маркетинг у институцијама. Значајан фактор у развијању културног туризма чиниле би промене у пословању институција културе. Суочене са смањивањем буџета, неопходно је да активирају менаџмент и маркетинг и прилагоде пословање, настојећи да се позиционирају као партнери у пословном амбијенту туризма.³

---

2 Vladimir Krivošejev i Biljana Rabasović, *Uvod u turizam* (Valjevo: Udruženje domaćina Valjevo, 2020), 143.

3 Милица Магијевић, „Правац Лазаревац”, у *Библиотеке и културни туризам: зборник радова стручној скупи Библиотеке и културни туризам, Краљево, 6. 7. и 8. октобар 2021*, уредник Катарина Јаблановић (Краљево: Народна

Културне туристичке руте

Један од савремених трендова у развоју туризма, поготову баштинског туризма, везан је за осмишљавање и презентацију „упакованих” туристичких производа, какве представљају специјализоване тематске туристичке руте (културне руте, пут културе, пут наслеђа), односно циљано путовање осмишљено ради обиласка различитих, али сродних баштинских субјеката, међусобно повезаних истим или сличним темама и контекстима, који дају смисао целокупном путовању. На тај начин доприноси се повезивању сродних баштинских субјеката и њихових дестинација, али и њиховом развоју. То доприноси и развоју интеркултуралности, ширењу сазнања и популаризацији, као и умреженој заштити баштине.

Обилазак атракција културног туризма најчешће није стриктно везан за годишња доба и кратку сезону и, у великом броју случајева, његово коришћење није условљено временским приликама. Културни туризам је појава која омогућава да места која нису искључиво туристичка и немају туристичка кретања током читаве године могу да креирају туристичку понуду, захваљујући својим културним и уметничким потенцијалима.

Да би једна туристичка рута била успешна, неопходно је да испуни следеће услове:

- тематизираност, односно јасно одређивање њене теме, како би се лакше позиционирала у свести потенцијалних путника, препознала и брендирала;
- постојање већег броја тематских атракција, али и појединих нетематских, за конкретну руту секундарних атракција;
- развијеност туристичке инфраструктуре која повезује све тематске атракције на рути;
- развијеност система мапирања и информативног означавања пута;
- добро осмишљен систем комуникација са посетиоцима дуж целе руте;

библиотека „Стефан Првовенчани”; Врњачка бања: Народна библиотека „Др Душан Радић”, 2021), 558.

- институционализовану менаџерску и маркетиншку повезаност свих атракција, путем формирања кластера, удружења и сл.⁴

Библиотеке и културни туризам

Већина истраживања у туризму не препознаје библиотеке као места које туристи посећују током боравка на појединим дестинацијама. Библиотеке су установе непрофитног сектора, па се критеријуми материјалне мерљивости, које спроводи савремено друштво, не могу применити на њих, те стога њихова улога у туризму није адекватно валоризирана. Такође, улога и допринос библиотека у развоју туризма недовољно је истражена. Бројни су примери доприноса библиотека у развоју туризма због својих основних функција, а то су информациона, образовна и културна. У домаћој и страниј стручној периодици може се наћи велики број радова који реферирају на ову тему и наводе бројне примере како библиотеке раде на промоцији домаће културне баштине и нуде ресурсе који укључују фонд и збирке, простор, програме, изложбе, дигиталне садржаје, веб-странице.

Народна библиотека „Стефан Првовенчани” Краљево и Народна библиотека „Др Душан Радић” Врњачка Бања су, 2021. године, организовали стручни скуп „Жички сабор библиотекара 2021”. Зборник радова „Библиотеке и културни туризам”, који је објављен уз помоћ Министарства културе и информисања Републике Србије, Града Краљева и Општине Врњачка Бања, садржи 42 рада. Публикација указује да је значајна улога библиотека у културном туризму, јер је библиотека установа која има брижљиво осмишљене програме којима се жели представити туристима, али и локалном становништву. Библиотеке организују разне врсте трибина, изложбе, концерте, позоришне представе у сарадњи са другим установама, организацијама и појединцима (уметницима, културним менаџерима). На тај начин запослени у библиотекама, са једне стране презентују локалну културну баштину, а са друге омогућавају посетиоцима активно учествовање у културним збивањима и пружају прилику за креативно самоизражавање.

---

4 Vladimir Krivošejev i Biljana Rabasović, *Uvod u turizam* (Valjevo: Udruženje domaćina Valjevo, 2020), 148.

Туристичку понуду не чине само презентована грађа и догађаји, који се организују у библиотекама, већ и сама зграда, односно локација на којој се библиотека налази. Врло често и она може бити туристичка атракција. Улога завичајне збирке у културном туризму веома је значајна јер је она богатство сваке библиотеке и у сваком смислу обогаћује културно-туристичку понуду. Завичајна збирка је чувар културне баштине, приближава нам културу и помаже у упознавању локалитета заједнице.⁵

Треба истаћи и значај сувенира као средства комуникације у раду библиотека. Комуникација путем сувенира одавно је присутна у свету музеја. Понуда не служи само за додатни профит, већ повећава њихову видљивост. Вредност је у њиховој социјалној компоненти и емоционалној повезаности са доживљеним искуством. Могуће је као сувенир понудити декоративне предмете, практичне (оловке, мајице, торбе за књиге...). Бројни су примери у свету креативних понуда из библиотека.

Образовни туризам

Образовни туризам подразумева туристичка путовања ради активног учења и проучавања специфичних тема везаних за дестинацију. Она се предузимају без обзира да ли је реч о редовном формалном или неформалном проширивању знања по принципима перманентне едукације. Ова врста туризма, нажалост, не развија се довољно брзо због проблема који су општи у области сарадње туризма и културе, а то су централизација и бирократизација поступака, као и површно знање локалне заједнице о сопственој културној баштини, па се она не схвата као туристички ресурс. Стога је неопходно подићи ниво освештености и знања о локалној баштини и осмишљавати програме који ће допринети разумевању значаја и вредности културног туризма.

---

5 *Библиотеке и културни туризам: зборник радова стручној скупи Библиотеке и културни туризам*, Краљево, 6, 7. и 8. октобар 2021, уредник Катарина Јаблановић (Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани”; Врњачка бања: Народна библиотека „Др Душан Радић”, 2021).

Дечја културна географија: „Шетам и причам”

Пројекат „Шетам и причам” Удружења „Дечја културна географија” из Лазаревца заснива се на идеји представљања и приближавања локалног културног и споменичког наслеђа деци и породицама. Ови програми креирани су као културне руте, у којима је акценат на радости истраживања, кретања и повезивања са члановима породице, односно групе који у едукативној шетњи учествују.

„Шетам и причам”: четири града, четири искуства

Пројекат „Шетам и причам” реализован је у четири града у сарадњи са установама културе и школама, а уз финансијску подршку локалних самоуправа. Од 2021. године „Дечја културна географија” реализовала је четири едукативне шетње: у Лазаревцу, Ваљево, Панчеву и Котору.

Програм „Шетам и причам: траговима Колубарске битке”⁶ реализован је у сарадњи са библиотеком „Димитрије Туцовић” у Лазаревцу. Прва едукативна шетња осмишљена је са жељом да деца из Лазаревца упознају боље свој град. На рути која је названа „Траговима Колубарске битке” мапирани су најзначајнији споменици у граду, који чувају успомену на највећу битку из Првог светског рата: Библиотека „Димитрије Туцовић”, Споменик српском ратнику, Предах ратника, Црква Светог Димитрија са спомен-костурницом, Старо војничко гробље, споменик Димитрију Туцовићу на брду Враче. Сарадник на пројекту била је Светлана Новичић, професор историје у ОШ „Кнез Лазар” у Лазаревцу, која је консултована у вези са мапираним локацијама и видео материјалом за реализацију пројекта.

Удаљеност локација и њихов положај у граду утицали су на крајњи изглед руте: Библиотека – Споменик српском ратнику – Предах ратника – Црква са спомен-костурницом. Остала важна места налазе се на мапи, са сугестијама да деца започето истраживање могу и треба да наставе самостално или са родитељима.

---

⁶ Дечја културна географија, „Шетам и причам: Траговима Колубарске битке”, Дечја културна географија, <https://decimeter.rs/post-4/> (преузето 3. 6. 2023).

Ова културно-туристичка шетња уврштена је у манифестацију Дани Колубарске битке.

„Шетам и причам: Ваљево”, програм о историји, култури и наслеђу Ваљева, организован је у сарадњи са Народним музејом Ваљево.⁷ Током ове шетње, обишли смо Кулу Ненадовића, споменик Проти Матеји, Муселимов конак, Народни музеј Ваљево и споменике војводи Живојину Мишићу и Десанки Максимовић. Креативни изазов био је проналажење појмова из мапе: сабља Проте Матеје, породично стабло Ненадовића, чајник Проте Матеје, џепни сат Живојина Мишића, познавање стихова Десанке Максимовић...

По узору на едукативне шетње у Лазаревцу и Ваљеву остварена је сарадња са фестивалом БУДИ у Панчеву, чији је организатор Културни центар Панчева. Програмом „Шетам и причам: осветлимо Панчево”, дечја културна мапа осветлила је одабрана значајна места у овом граду (Народни музеј који чува *Сеоду Срба* Паје Јовановић, Вајфертову пивару и чувене светионике на Тамишу).

Као део пратећег програма 31. Которског фестивала позоришта за дјецу 2023. године реализован је програм „Шетам и причам: кроз лавиринт Которског фестивала”. Током шетње од Летње позорнице Старог града до Градске библиотеке Котор, обишли смо одабране фестивалске инсталације и Поморски музеј. Овај програм симболички је повезао позориште и књижевност, а на путу до добрих књига, поред сваке инсталације разговарали смо о одабраним књижевним насловима и позоришним елементима.

Свака од понуђених културно-туристичких рута има своју мапу, која различитим задацима на локацијама, предвиђеним за посету, подстиче учеснике да самостално истражују. Мапа је стилизована као цртеж, што је чини допадљивом најмлађој публици. Пратећи смернице за даље истраживање, они често и након програма понављају шетњу и додатно истражују породичну и локалну историју и културу.

---

7 Исто.

Закључак

Сваки град има нешто специфично, што нигде другде не постоји. Питање је како ће то нешто привући житеље и туристе и како тим добром руководити да би оно што дуже било атрактивно. Модел одлучивања о путовању и обиласку културних знаменитости заснива се на количини мотивације, потребама и жељама појединаца. Причајући причу о одрживости културног туризма и пројекту „Шетам и причам”, који је окренут пре свега деци и породицама, покушали смо да дамо пример од чега кренути и шта треба радити да се активирају вредности и садржаји који представљају културна и туристичка добра једног места. Пројекат културног туризма „Шетам и причам” и његово ширење ка различитим срединама и врстама публике показује да је могуће, са идејом и добром мрежом сарадника, реализовати јасан и атрактиван програм.

Литература:

1. *Библиотеке и културни туризам: зборник радова савременог скупља Библиотеке и културни туризам, Краљево, б. 7. и 8. октобар 2021.* Уредник Катарина Јаблановић. Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани”; Врњачка бања: Народна библиотека „Др Душан Радић”, 2021.
2. Дечја културна географија. „Шетам и причам: Траговима Колубарске битке”. Дечја културна географија. <https://decimetar.rs/post-4/> (преузето 3. 6. 2023).
3. Дечја културна географија. „Шетам и причам: Ваљево”. Дечја културна географија. <https://decimetar.rs/post-3-2/> (преузето 3. 6. 2023).
4. Јовичић, Добрица. *Увод у туризмологију*. Београд: Тон ПЛУС, 2008.
5. Krivošević, Vladimir i Biljana Rabasović. *Uvod u turizam sa osnovama ruralnog turizma*. Valjevo: Udruženje domaćina Valjevo, 2020.

Walking and Talking – Lessons about Hometown

Summary: Cultural programmes are extremely highly positioned on the list of motives and popular sorts of activities when travelling. The sectors of culture and tourism tend to cooperate more following the development of cultural tourism. The trend in the development of heritage tourism is the design and presentation of themed tourist routes. Thus, the related heritage subjects and their destinations are connected, which contributes to their advancement, as well as to the interculturalism, popularization, and networked protection of heritage. The role of libraries is significant in cultural tourism. Through its carefully designed programmes, the library wants to present itself to both tourists and the locals. It presents the local cultural heritage, enabling the visitors to actively participate in cultural events and giving them the opportunity to creatively express themselves. This paper focuses on the programmes of cultural routes designed by the “Children’s Cultural Geography” association in collaboration with cultural institutions in several cities of the region. The most representative project is Walking and Talking – On the Path of the Battle of Kolubara, which was realized in cooperation with the library in Lazarevac.

Keywords: cultural tourism, cultural tourist routes, libraries, educational tourism, audience development, Children's Cultural Geography, Walking and Talking.

Примљен рукојис 28. 6. 2023.

Исјравке рукојиса 8. 9. 2023.

Прихваћен за објављивање 15. 9. 2023.

Катарина Карамиджковић
Универзитетска библиотека
у Крагујевцу
kkatarina@kg.ac.rs

014.3Медикус"2000/2007"
050:61МЕДИКУС"2000/2007"

Јелена Владетић
Универзитетска библиотека у Крагујевцу
jvladetic@kg.ac.rs

Прегледни научни рад

ЧАСОПИС *MEDICUS* И РАД НА ЊЕГОВОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ (2000–2007)

Сажетак: У првом делу рада представљено је истраживање развоја издаваштва периодике Факултета медицинских наука у Крагујевцу, оснивање и структура часописа *Medicus*, док је у другом делу приказан библиографски поступак, изазови и потешкоће у раду на библиографији овог часописа. Описани су сви напори уложени у стварање једног биомедицинског часописа општег типа и пружен је детаљан увид у проблеме са којима су се ауторке сусреле при изради ове специјалне библиографије. Библиографија часописа *Medicus*, за период од 2000. до 2007. године, значајан је извор података за будућу историографију развоја медицинске науке и струке у Крагујевцу, региону Шумадије и шире.

Кључне речи: часопис *Medicus*, Факултет медицинских наука, Крагујевац, издаваштво, периодика, стручни радови, специјална библиографија.

Увод

Библиографија часописа *Medicus* резултат је једноипогодишњег истраживања и библиографског рада ауторки и представља систематизоване податке о историји издаваштва периодике Факултета медицинских наука у Крагујевцу, у временском распону од 2000. године, када је објављен први број *Medicusa*, до краја 2007, последње године излажења часописа под овим називом.

Медицински факултет у Крагујевцу, као Одељење Медицинског факултета Универзитета у Београду, основан је 9. децембра 1977. године. Након девет година, 29. маја 1986. године, Медицин-

ски факултет у Крагујевцу добија аутономију и постаје самостална високошколска установа.¹ Издавачка делатност Факултета почиње 1979. године издавањем приручника *Кашаболизам лийида* др Душана Костића и реализује се до данас, кроз низ различитих издања. Посебно место у богатој издавачкој продукцији заузима часопис *Medicus* (ISSN² 1450–7994), као стручна и научна медицинска публикација од националног значаја.

Часопис *Medicus* покренут је 19. јула 2000. године као научна публикација Медицинског факултета Универзитета у Крагујевцу и излазио је у континуитету пуних осам година, све до децембра 2007. када је објављен последњи број, штампан почетком 2008. године.³ Један од покретача и главни и одговорни уредник часописа био је проф. др Милован Матовић, специјалиста нуклеарне медицине и универзитетски професор. Важно је напоменути да је у време покретања, и све време постојања часописа, издавач био Медицински факултет у Крагујевцу, који је 30. марта 2012. године, Одлуком Владе Републике Србије,⁴ променио назив у Факултет медицинских наука Универзитета у Крагујевцу.

Објављивање првог броја *Medicusa* био је значајан почетни корак у реализацији идеје да Медицински факултет у Крагујевцу, као угледна високошколска институција, има часопис који ће га на адекватан начин представљати у земљи и свету. Часопис је покренут са амбицијом да постане стално гласило крагујевачког Медицинског факултета и јасном намером да окупи што већи број сарадника, са циљем да једнога дана достигне ниво часописа међународног значаја. Предвиђено је да се објављују два броја

---

1 Факултет медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, *Историјаји Факултета*, <https://bit.ly/3Ro7mgw> (преузето 25. 2. 2021).

2 Међународни стандардни број серијске публикације (International Standard Serial Number – ISSN).

3 Часопис *Medicus* од априла 2008. године наставља да излази под другим називом *Serbian Journal of Experimental and Clinical Research* (ISSN 1820-8665) који је, према Категоризацији научних часописа за 2022. годину, категорисан као М51 (водећи часопис националног значаја).

4 Влада Републике Србије, *Одлука о иромени назива Медицинској факултету Универзитета у Крагујевцу* бр. 612-2387/2012 од 30. марта 2012. године, <https://bit.ly/485qebg> (преузето 4. 3. 2021).

годишње, по потреби и чешће, а да у складу са савременим трендовима буде публикован и у електронском облику на веб адреси.⁵

Опис и структура часописа *Medicus*

Основна уређивачка концепција часописа била је отвореност за објављивање научних радова из свих области медицинских наука, пре свега биомедицине. Као међународни часопис са рецензијом, *Medicus* је покривао сва поља медицине и сродна истраживања. Теме које су обрађиване и представљене у часопису односиле су се на резултате научних истраживања из области: нуклеарне медицине, радиологије, онкологије, ендокринологије, фармакологије, физиологије, имунологије, алергологије, хематологије, кардиологије, психијатрије, хирургије, гастроентерологије, гинекологије, урологије, дерматовенерологије и других области. Радови су објављивани на српском и енглеском језику, како би се заинтересовао што шири круг аутора и читалаца, а од броја 2/2004. искључиво на енглеском језику. Уредништво *Medicusa* имало је успешну сарадњу са светски признатим ауторима из Пољске, Грчке, Румуније, Америке, Италије, Велике Британије, Индије, Немачке, па је тако у сваком броју часописа пружена могућност заинтересованим сарадницима да дају свој допринос и представе нова научна и стручна сазнања у различитим областима медицине.

Уређивањем часописа *Medicus* бавили су се: главни и одговорни уредник, Уредници/Уредништво, Редакциони одбор и Редакција. Уређивачку политику и доношење одлука пратиле су процедуре којима се настојала осигурати научна веродостојност објављеног садржаја, поверљивост и интегритет аутора, рецензена и поступка рецензије, заштита права пацијената на приватност, као и откривање сукоба интереса. Главни и одговорни уредник проф. др Милован Матовић имао је пуну академску слободу и ауторитет у одређивању коначног садржаја *Medicusa*, према својој научној, професионалној и етичкој процени. Поред главног и одговорног уредника, значајну улогу у доношењу одлуке о томе

---

5 Medicinski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, *Medicus – Journal of Medical Faculty University of Kragujevac*, <https://bit.ly/3GPE4T1> (преузето 15. 2. 2020).

који ће рукописи бити објављени имало је Уредништво. Током осам година излажења 26 истакнутих стручњака учествовало је у раду Уредништва. Већину су чинили универзитетски професори и истраживачи факултета и института у земљи, али и научници из иностранства, Европе, Азије, Америке. Поједини чланови Уредништва смењивали су се, док је четворо професора било присутно све време излажења часописа, а то су: проф. др Небојша Арсенијевић, проф. др Зоран Матовић, проф. др Слободан Јанковић и проф. др Зорица Лазић, сви са Медицинског факултета Универзитета у Крагујевцу. Добро осмишљеном уређивачком политиком поједини бројеви добијали су тематске целине, које су уређивали и гости уредници: проф. др Владимир Јаковљевић (по. 2/2000, по. 2/2005), проф. др Љиљана Мијатовић Теодоровић (по. 1/2001) и проф. др Снежана Живанчевић Симоновић (по. 1/2001, suppl. 1/2001).

Од великог значаја за квалитет часописа *Medicus* био је и Редакциони одбор, састављен од еминентних стручњака, компетентних за поједине научне области, што је представљало гаранцију да ће рецензија радова бити објективна, стручна и адекватна. Како је циљ сваке рецензије пружање помоћи уредницима у доношењу одлуке о томе да ли ће рад бити прихваћен за објављивање или не, као и побољшање квалитета радова, кроз процес комуникације са ауторима, на рецензији сваког рукописа радила су по два рецензента, а уколико би њихова мишљења била супротстављена ангажован је и трећи рецензент. У Редакцији *Medicusa*, током осам година, учествовало је 17 сарадника који су били задужени за прикупљање, сређивање, припрему рукописа за штампу, превођење на енглески језик, језичко, стилско и правописно уједначавање радова, као и графичко обликовање, односно прелом текста. Сви сарадници били су запослени на адреси *Medicusa*.

Све време излажења, часопис је финансијски подржало Министарство за науку, технологију и развој РС, а током 2002. године и Савезни секретаријат за развој и науку СР Југославије. *Medicus* је излазио најмање два пута годишње, тј. шестомесечно у тиражу од 200 (по. 1/2000 – по. 1/2004) до 250 (по. 2/2004 – по. 4/2007) примерака. Периодичност излажења часописа током

година мењала се. Од броја 1/2000. до броја 2/2004. године излазио је два пута годишње, са Додацима (Суплементима) 2000, 2001. и 2003. године. Од броја 1/2005. до броја 3/2006. године три пута годишње, а у последњој години излажења (2007) изашла су чак четири броја. Поједини бројеви и Додаци били су тематски и посвећени значајним јубилејима и конгресима, који су се углавном одржавали у Крагујевцу.

Током осам година излажења часописа *Medicus* (2000–2007) објављено је укупно 240 радова (саставних делова) класификованих по типологији. Структуру радова чинили су: уводници, оригинални научни радови, кратка или претходна саопштења, прегледни радови, стручни радови, прикази случајева, радови из клиничке праксе, евалуације научних метода, извештаји са конгреса и симпозијума, прикази књига, прилози из историје медицине, In memoriam, интервјуи, писма уреднику, најаве догађаја. Сваки рад имао је упоредни стварни наслов на енглеском или српском језику, као и сажетак са кључним речима на оба језика. Изнад сваког наслова налазила се типологија чланка, УДК број, као и подаци о години, годишту, броју часописа и броју страна, тј. нумерацији прилога. На крају сваког рада налазио се списак коришћене литературе. Већина радова садржала је табеле, графиконе и илустрације, којима је текст визуелно употпуњен. Према Инструкцијама ауторима, рукописи су припремани у складу са *Јединственим захтевима за рукописе који се подносе биомедицинским часописима* (Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals), које је препоручило Међународно удружење уредника медицинских часописа (International Committee of Medical Journal Editors). Највећи број чланака (191) може се наћи у електронском облику, у PDF формату, на веб адреси часописа *Medicus*,⁶ док 49 радова још увек немају своју електронску верзију, па остаје на издавачу да процес скенирања и дигитализације заврши до краја.

Часопис *Medicus* од броја 1/2002. године индексиран је у домаћој бази научних публикација из области биомедицине, *Biomedicina Serbica* и категорисан је као часопис од националног значаја. Од броја 2/2002. године прихваћен је за индексирање у

---

6 Medicinski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, *Medicus – Journal of Medical Faculty University of Kragujevac*, <https://bit.ly/3GPE4T1> (преузето 15. 2. 2020).

угледној светској бази BioMedWorld, која је у то време обухватала више од пет хиљада публикација из области биомедицине. Од броја 2/2003. године *Medicus* и његов главни и одговорни уредник проф. др Милован Матовић, постали су чланови Међународног удружења уредника медицинских часописа – WAME (World Association of Medical Editors), а од броја 1/2006. године и чланови Одбора за етику публикација – COPE (Committee on Publication Ethics). Од броја 1/2005. године *Medicus* је прихваћен за индексирање у две интернационалне библиографске базе података – EMBASE/Excerpta Medica (Elsevier Bibliographic Databases) и Index Copernicus⁷ (IC), а од броја 2/2007. године *Medicus* је прикључен Конзорцијуму библиотека Србије за обједињену набавку – KoBSON (Consortium of Serbian Libraries for Coordinated Purchase) и индексиран је у Српском цитатном индексу – SCIndeks (Serbian Citation Index).⁸

Часопис *Medicus* и појава новог типа коронавируса

Пратећи актуелна дешавања у свету, у различитим областима биомедицине, многи радови били су посвећени још увек недовољно истраженим темама. Тако је 2003. годину обележила велика борба човечанства против новог медицинског ентитета названог SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome). Иза овог типично англосаксонског назива крила се озбиљна, у великом броју случајева, смртоносна болест респираторног система. На опасност новог типа коронавируса, узрочника SARS-а, указала је Светска здравствена организација (World Health Organization) 16. априла 2003. године. Уводну реч броја 1/2003. године проф. др Милован Матовић посветио је бројним недоумицама управо на ову тему: Да ли је узрочник ове болести „побегао” из неке лабораторије и хоће ли и он показати многа лица попут узрочника AIDS-а? Како ћемо се најефикасније борити против њега? Можемо ли очекивати да ћемо и ову болест заборавити попут

7 У броју 1/2007. године у *Уводној речи* проф. др Милован Матовић истакао је да је стварна вредност *Medicusa* у Index Copernicus бази 5.38, што је у то време био изузетно добар резултат.

8 *Medicus: časopis Medicinskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu*, <https://bit.ly/3RPfFmP> (приступљено 15. 2. 2020).

дечје парализе, великих богиња и неких других, захваљујући ефикасној вакцини?⁹ Професор Матовић се надао да ћемо одговоре на постављена питања добити што пре, али ни 20 година касније, са кулминацијом Ковида-19, светском пандемијом, бројним истраживањима и студијама на ову тему, поуздане одговоре нисмо добили.

Методологија израде библиографије часописа *Medicus*

Поступак израде библиографије часописа *Medicus* захтевао је озбиљан, одговоран и дуготрајан рад библиотекара-библиографа у више фаза, од којих је најдуже трајала фаза стручне редакције и креирања библиографских и нормативних записа у програмском пакету COBISS3. Озбиљне потешкоће у изради библиографије наступиле су због недостатка свих бројева часописа у фонду Универзитетске библиотеке у Крагујевцу, пандемије Ковида-19 и увођења Нормативне базе аутора CONOR.SR,¹⁰ као обавезног дела библиографског описа, што је подразумевало креирање нормативних записа за 432 аутора, колико их је укупно објавило радове на страницама *Medicusa*.

Данас је, захваљујући интернету, релативно лако доћи до биографских података и листе референци универзитетских професора који су у радном односу, јер већина факултета има детаљно уређене веб-сајтове. Међутим, проблеми настају приликом креирања нормативних записа за докторе медицине који никада нису радили на факултету, за професоре или истраживаче који су у пензији, за стране ауторе, а посебно за оне ауторе који су у међувремену преминули. У тим случајевима потрага за биографским подацима претвара се у веома компликован и захтеван задатак, који се често граничио са „немогућом мисијом”. Сада се јасно може видети колико је *In metogiam*, у већини случајева, неоправдано искључиван из библиографске обраде. Без обзира на његову дужину, свакако би био драгоцен извор података за све

---

9 Milovan Matović, „Reč glavnog urednika”, *Medicus: časopis Medicinskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu* Vol. 4, no. 1 (april 2003): [3].

10 Нормативна датотека личних имена и назива корпорација (Authority files of personal and corporate names).

нас који радимо у CONOR.SR бази. Питање које се само по себи намеће је и то да ли по *Закону о заштити података о личности*¹¹ библиотекарима имају право да траже од установа, у којима су аутори претходно радили, податке о годинама рођења или смрти!?

Озбиљан проблем био је и велики број погрешно унетих година рођења аутора у библиографским записима, јер се такве грешке преносе и умножавају у нормативним записима, што доводи до стварања бројних дупликата, па чак и трипликата за једног истог аутора. Једном направљена грешка преноси се из записа у запис и из базе у базу. Код аутора са истим именом и презименом било је, нажалост, и погрешно везаних радова. Посебно деликатну ситуацију стварају ауторке, које су објављивале радове са девојачким и венчаним презименом. Уколико ауторка у својој биографији нема комплетну листу референци са оба презимена, тешко је утврдити да ли је у питању иста особа и тада неминовно долази до креирања дупликата у CONOR.SR бази. Ово су само неки од проблема који су умногоме успорили и знатно отежали наш рад.

Библиографија часописа *Medicus* израђена је сортирањем редигованих библиографских записа из локалне електронске базе података Универзитетске библиотеке у Крагујевцу, у формату COMARC/B.¹² Наравно, сваки број часописа и сваки његов саставни део (чланак) каталогски су обрађени *de visu* и према важећим ISBD(CR)¹³ и ISBD(CP)¹⁴ стандардима. Самим тим библиографија *Medicusa* је специјална библиографија, јер обухвата прилоге у оквиру једног (одређеног) часописа, такође је и исцрпна (обухвата целокупну продукцију) и аналитичка, с обзиром на то да садржи прилоге из једне периодичне публикације.

Библиографија садржи укупно 240 библиографских јединица (чланака), распоређених у 23 броја часописа. Структуру

11 *Службени гласник РС*, бр. 87/2018.

12 Формат за библиографске податке.

13 Међународни стандардни библиографски опис серијских публикација и других континуираних извора (International Standard Bibliographic Description for Serials and Other Continuing Resources).

14 Међународни стандардни библиографски опис саставних делова (International Standard Bibliographic Description of Component Parts), <https://bit.ly/47dfN3X> (преузето 10. 2. 2020).

обрађених чланака чине: научни радови (114), стручни радови (57), извештаји са конгреса (25), прикази књига (9), уводници уредника (6), In memoriam (3), интервјуи (1) и други саставни делови (25). Поред 240 прилога обухваћених библиографијом, објављени су и многобројни уреднички или неауторизовани текстови различитих врста, као што су: вести, најаве, исправке, поруке сарадницима или читаоцима, писма уреднику, одговори уредника или уредништва, кореспонденција са другим часописима, обавештења о претплати итд.

Ради боље информативности и прегледности, библиографска грађа часописа *Medicus* разврстана је хронолошки, према редоследу објављивања прилога. Опредељење за хронолошки приступ у навођењу библиографских јединица омогућава да се из ове библиографије стекне потпуни увид у уређивачку концепцију часописа, у тематику описаних бројева, у индивидуалне доприносе појединих аутора, као и да се донесу закључци о променама у биомедицинској тематици и терминологији током наведеног периода. Библиографске јединице садрже све релевантне податке о прилозима, а то су: ауторска или стварна одредница, наслов и упоредни стварни наслов на енглеском или српском језику, волумен (годиште), број часописа, година издавања, нумерација одређеног прилога и ID број, јединствен за сваку библиографску јединицу у COBISS.SR систему.

Од броја 1/2000. године *Medicus* је штампан латиничним писмом на српском и енглеском језику, а од броја 2/2004. године искључиво на енглеском језику, како би био доступан што ширем кругу заинтересованих аутора и читалаца. Управо због ове чињенице, при састављању библиографије часописа *Medicus* определили смо се за поштовање писма изворника, дакле, за латиницу. Имена српских и страних аутора, изворно писана латиницом, наведена су у одредници у њиховом етимолошком облику, док је код грчких аутора у одредници примењена транслитерација (Γραμματικός, Φίλιππος – Grammatikós, Philíppos).

Сумарном прегледу и функционалности библиографије доприносе различити регистри: Ауторски регистар са 432 аутора прилога (392 чине домаћи аутори, а 40 страни), Регистар наслова на српском и енглеском језику и Предметни регистар, који омо-

гућава истраживачима да лакше дођу до чланака који се баве истом тематиком. Сви регистри уређени су абecedно.

Закључак

Библиографија часописа *Medicus* у пуном светлу приказује све напоре који су уложени у стварање часописа и пружа детаљан увид у све теме којима су се аутори чланака бавили, у периоду од 2000. до краја 2007. године. Мноштво и разноврсност тема говоре у прилог преданог рада и високог нивоа свести свих оних који су себе уткали у припремање и објављивање овог часописа.

Највећи значај ове библиографије огледа се у презентовању и трајном чувању информација о историји издаваштва периодике Факултета медицинских наука у Крагујевцу, односно у сумирању библиографских података у једном делу, које као секундарна публикација омогућава трајно чување примарне публикације. Такође, библиографија часописа *Medicus* значајан је извор података за будућу историографију развоја медицинске науке и струке у Крагујевцу и региону Шумадије и представља неопходну и праву полазну тачку за темељно, аргументовано и критичко вредновање доприноса часописа *Medicus* биомедицинским наукама у протеклом периоду.

Идеја ауторки била је да се широј јавности представи издаваштво Факултета медицинских наука у Крагујевцу, посебно серијских публикација и да се научноистраживачка достигнућа приказана у часопису трајно сачувају. На издавачу, Факултету медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, остаје да настави оно што је започето у претходној деценији и да одржи квалитет објављених радова у наставку *Medicusa*, часопису *Serbian Journal of Experimental and Clinical Research*.¹⁵

---

15 Часопис SJECR (ISSN 1820-8665), као водећи часопис националног значаја (M51), излази тромесечно, у просеку четири пута годишње. У периоду од априла 2008. до септембра 2022. године каталoшки је обрађено 550 библиографских јединица у Узајамној електронској бази COBISS.SR.

Литература

1. Библиографија Србије. Чланци и прилози у серијским публикацијама. Серија Б, Природне, примењене, медицинске и техничке науке. Библиографска база података. Београд: Народна библиотека Србије, 2003-. <https://bit.ly/3ТуКуО2> (преузето 22. 2. 2020).
2. Влада Републике Србије. Одлука о промени назива Медицинског факултета Универзитета у Крагујевцу бр. 612-2387/2012 од 30. марта 2012. године. <https://bit.ly/485qebg> (преузето 4. 3. 2021).
3. International Federation of Library Associations and Institutions. *Guidelines for the application of the ISBDs to the description of Component Parts*. Washington: Cataloging Directorate, Library of Congress, 2003. <https://bit.ly/47dfN3X> (преузето 10. 2. 2020).
4. ISBD(CR): Међународни стандардни библиографски опис серијских публикација и других континуираних извора: прерађено издање ISBD(S) Међународни стандардни библиографски опис серијских публикација, прир. Међународна федерација библиотечких удружења и институција, прев. Биљана Илић. Београд: Народна библиотека Србије, 2004.
5. Matović, Milovan. „Reč glavnog urednika”. *Medicus: časopis Medicinskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu* Vol. 4, no. 1 (april 2003): [3].
6. Medicinski fakultet Univerziteta u Kragujevcu. *Medicus – Journal of Medical Faculty University of Kragujevac*. <https://bit.ly/3GPE4T1> (преузето 15. 2. 2020).
7. Факултет медицинских наука Универзитета у Крагујевцу. *Историја Факултета*. <https://bit.ly/3Ro7mgw> (преузето 25. 2. 2021).

***Medicus* Journal and the Creation of Its Bibliography (2000–2007)**

Summary: In the first part of the paper, the research on the development of periodical publishing by the Faculty of Medical Sciences in Kragujevac, as well as the establishment and structure of the *Medicus* journal are presented. In the second part, the bibliographic procedure, challenges, and difficulties in the creation of the bibliography of this journal are given. In sum, the paper describes all the efforts invested in creating a biomedical journal of a general type and provides a detailed insight into all the problems the authors encountered in the process of creating this special bibliography. With its bibliography for the period from 2000 to 2007, the *Medicus* journal is a significant source of data for the future historiography of the development of medical science and profession in Kragujevac, Šumadija region, and beyond.

Keywords: *Medicus* journal, Faculty of Medical Sciences, Kragujevac, publishing, periodicals, scientific articles, special bibliography.

Примљен рукојис 2. 6. 2023.

Исјравке рукојиса 5. 9. 2023.

Прихваћен за објављивање 12. 9. 2023.

Ирини Критикоу¹

Јавна библиотека у Гетингену, Немачка

021.4:004.78**004.382.745**

БИБЛИОТЕКЕ И БИБЛИОТЕКАРИ У „ДОБА ПАМЕТНИХ ТЕЛЕФОНА”²

Сажетак: У времену паметних телефона и нових технологија стварају се нове могућности не само за човечанство већ и за библиотеке. Начини на које се забављамо и образујемо драстично су се променили. Људи који не воле да читају књиге или нису у могућности да користе услуге библиотеке коначно имају прилику да, уз помоћ алтернативних медија и услуга, на забаван начин прошире своје видике. Са развојем нових технологија јављају се и нови термини, као на пример е-туторијали, гејминг, образовно-забавни садржаји и е-књиге. Идеја тихе библиотеке, испуњене само књигама, требало би да постане слика прошлости. Библиотеке данас нуде различите услуге за све врсте корисника и постају места где се, поред читања и наручивања књига, може попиту кафе, прелистати часопис, користити DVD и CD, играти друштвена игра Нинтендо или игре на интернету. Ко су потенцијални корисници, шта би их забавило и заинтересовало, како сарадња са институцијама у региону може помоћи у привлачењу будућих корисника, како библиотека може да усвоји и искористи нове технологије како би била доступнија корисницима и, на крају, које додатне вештине савремени библиотекар треба да има, важна су питања која би требало размотрити како би се повећао број корисника сваке библиотеке.

Кључне речи: паметни телефони, електронски медији, нове услуге, нове вештине, друштвени медији.

Увод

Добродошли у доба паметних телефона! Доба које је променило начин на који комуницирамо, радимо, обављамо свакодневне задатке, забављамо се па чак и начин на који размишљамо.

---

1 Сва права лиценцирана су под „Creative Commons Attribution 4.0 International License”.

2 Превод дела: Irini Kritikou, „Libraries and librarians in the 'smartphone age’”. <https://bit.ly/48rXpp6> (преузето 10. 4. 2023).

Наш живот постао је много лакши захваљујући интернету и онлајн услугама. Тражење стана, плаћање рачуна, онлајн банкарство и др. су услуге које олакшавају нашу свакодневну рутину, а развојем паметних телефона ове услуге постају још лакше, забавније и иновативније. Данас је, на пример, уз помоћ Гугл мапа, могуће стићи до било које дестинације, а породица и пријатељи се могу уживо разговарат, путем видеа. Комуникацију и слање порука олакшавају и нове функције, попут слика, емотикона, ГИФ-ова и смешних налепница. Нове апликације створиле су и нове могућности, као што су геокешинг (игра скривања и тражења блага за коју је потребан само GPS уређај), ширење информација уживо путем друштвених мрежа, коришћење интерактивних књига. Све ово је створило нове могућности и за повећање броја корисника библиотека.

С обзиром на доступне додатне могућности и алтернативне начине информисања, забаве и едукације, библиотеке могу постати приступачне за све врсте корисника. Раније, људи који нису волели, или нису били у могућности да читају књиге или дођу до зграде библиотеке, ни на који начин нису могли да користе њене услуге. Данас библиотеке могу, поред DVD-а, CD-а, часописа и игара са конзолама, да понуде и услуге на мрежи (интернету), као што су: е-књиге, е-часописи, дечије е-књиге са посебним функцијама, е-тutoriјали, а библиотекари уз помоћ апликација могу организовати различите догађаје. Друштвене мреже такође могу бити од користи у циљу нпр. информисања или подсећања корисника на предстојеће догађаје, нове књиге доступне у библиотеци, листе најпродаванијих књига и друго. Људи често пропуштају активности у којима могу да комуницирају са другим људима, попут јавног читања књига или присуства занимљивим догађајима или семинаима. Организовањем разних догађаја библиотеке постају популарније, њихов имиџ постаје бољи, а шира публика може да се информише о услугама и доступним медијима, што повећава вероватноћу да ће постати корисници библиотеке.

Стратегије оријентисане на кориснике у доба паметних телефона

Јавне библиотеке

Усвајање актуелних трендова и нових медија од суштинског је значаја за јавне библиотеке. Академске библиотеке имају сталне кориснике, с обзиром на то да у првој линији служе академској заједници институције којој припадају. Студенти и професори углавном користе литературу која је везана за област за коју раде, али код осталих грађана је нешто другачије. Да би се направио план за пружање добре услуге у јавним библиотекама, што је кључ за привлачење већег број корисника, потребно је узети у обзир неколико критеријума и фактора. Први корак је разматрање могућих корисника, њихових потреба и интересовања. Корисници се могу поделити у групе као што су: деца, тинејџери, одрасли, старији грађани и особе са посебним потребама.

Дечје одељење

Ово је можда најважније одељење библиотеке. Децу треба научити да заволе библиотеку и навикну се на читање књига јер су они садашњи и будући корисници. Књиге су важне у овом узрасту јер се читањем развија дечја машта, учи се и усавршава читање, говор и комуникација, а њихова радозналост се може задовољити бројним доступним књигама и медијима из фонда библиотеке. Медији треба да буду ажурирани и у добром стању без обзира на форму: књиге, CD-ови, DVD-ови, конзоле за игрице, читачи е-књига, друштвене игре, стрипови, часописи итд. као и да покрију све врсте интересовања. Дobar и ажуриран фонд је најважнији корак за привлачење корисника у библиотеци.

Организовање радионица за децу и њихове родитеље је један од начина да се деца упознају и заволе библиотеку. Најлакши начин организовања радионица јесте да се контактирају локалне школе или вртићи и деца позову на излет у библиотеку. Ово је најједноставнији приступ, јер нема потребе за оглашавањем (рекламирањем) догађаја, пошто су познати узраст, ниво образовања и интересовања деце.

Упознавање са библиотеком

За овај узраст упознавање са библиотеком треба да буде забавно, без сувишних информација, интерактивно и лако за разумевање. Како би се задржала пажња и интересовање деци је могуће постављати једноставна питања и на тај начин дозволити им да сами открију неке информације везане за библиотеку. Важно је не критиковати их, већ охрабрити похвалом. Могуће је осмислити и различите радионице јер деца воле стваралачки рад, а на тај начин развијају креативност и усавршавају моторику руку. Поред тога, на овај начин ће се и родитељи, накнадно, информисати колико је посета библиотеци била лепа, важна и колико су деца уживала. Догађаји о одређеним темама, као што су „креативни занати” или „шуме и дрвеће” теме су које се могу реализовати кроз читање интересантних прича, организовање квизова или радионица. Публикације на различитим медијима, релевантне за тему и доступне у библиотеци, треба да буду представљене на крају семинара, како би корисници могли да их позајме. На овај начин се могу промовисати публикације са тематиком која често није у фокусу корисника, као што су нпр. публикације о плетењу или спорту.

Књижевне вечери су одличне услуге коју нуде јавне библиотеке. Ови догађаји могу се рекламирати на друштвеним мрежама, како би информације дошле до што већег броја људи. Објаве у вези са одређеним догађајем на Фејсбуку, на пример, чине га видљивим и за контакте који нису повезани са Фејсбук налогом библиотеке.

Одељење за тинејџере

Тинејџери су захтевна група корисника библиотеке, јер није увек лако разумети њихова интересовања. Трендови у медијима привлаче њихову пажњу, док, у супротном, за старије трендове брзо губе интересовање. У овом добу често долази до губитка интересовања за посету библиотеци, али је важно задржати ову групу корисника у смислу доживотног образовања (Kerstin Keller-Loibl, 2011).

Тинејџери желе да буду кул и алтернативни. Они не желе да буду у децјем одељењу као ни у одељењу за одрасле. Због тога

је важно имати просторију или бар засебан кутак у библиотеци за тинејдере. Овај део је могуће окречити различитим бојама, ставити постере и другачији намештај (нпр. јастуке) како би се тинејдери осећали пријатно и опуштено.

Библиотеке су у предности јер нису школе, па се тинејдери тамо могу осећати слободније и угодније (Kagan, 2017) (Kerstin Keller-Loibl, 2011). Због тога би јавне библиотеке требало да се концентришу на омогућавање забавних медија и активности које би тинејдери желели да раде у слободно време, а уз то да им пруже помоћ у образовању, будућим студијама или при конкурсању на факултете или посао.

Млади људи воле да буду укључени у активности, стога им треба омогућити да организују догађаје и питати их шта воле да читају, чују и имају у библиотеци. Чак и стварање консултантског тима тинејдера може бити корисно за библиотеке: тинејдери могу да раде за библиотеку у смислу пружања идеја и тема за догађаје и радионице, као и да утичу на друге тинејдере и подстичу их на активности. Познавањем њихових жеља (жеља тинејдера) штеди се много времена и новца библиотекарима одговорним за набавку. Поред тога, тинејдери могу да дају савете у смислу нових трендова и технологија као што су: гејминг, карактеристике нових конзолних игара, манга, друштвене мреже, сложени термини које ни многи библиотекари нису у стању да науче за кратко време (Tiffany McClary, 2013). Друштвене мреже пружају велике могућности за информисање, оглашавање, организовање, ширење и приступ корисницима. То је једноставан начин да се дође до великог броја људи са малим радом, било када и било где. Присутством библиотеке на друштвеним мрежама она постаје модернија и развија се у складу са временом. Друштвене мреже, попут Фејсбука, пружају додатне опције које помажу да се комплетан догађај организује лако и веома ефикасно, слањем позивница, подсетника итд. Могућност креирања анкете је такође корисно: наслови могућих догађаја могу бити наведени како би корисници могли да гласају за једног или више фаворита и да додају сопствене предлоге. Исто се може урадити и при наручивању нових наслова књига и медија. На овај начин библиотеке могу лако сазнати жеље корисника, а с друге стране, они

се осећају као део библиотеке, јер је њихово мишљење важно и цењено. Још једна интересантна опција коју Фејсбук пружа јесте могућност стварања мање, затворене групе корисника. Ова опција је корисна за одређене групе корисника истих интересовања попут групе „Хари Потер” или „Ратови звезда”. Ове групе могу да организују сопствене догађаје и да предложе догађаје као што су нпр. песнички слем или дебата о књигама које читају осталим тинејџерима. На овај начин тинејџери остају заинтересовани за читање и одржавају контакт са библиотеком (Tiffany McClary, 2013).

Твитер је такође добра основа за одржавање контакта са тинејџерима пошто може да се се води конверзација. Формулисањем питања и тражењем повратних информација корисници су укључени у активност библиотеке (Tiffany McClary, 2013). Путем друштвених мрежа (Пинтерест, Инстаграм и Снепчет), пружа се могућност преноса велике количине фотографија на лак и брз начин. На овај начин корисници, на пример, могу додати фотографије својих омиљених наслова (Tiffany McClary, 2013). Ипак, библиотеке не би требало да охрабрују или чак приморавају тинејџере да се пријаве на друштвене мреже како би учествовали у овим активностима. Треба обезбедити алтернативе као што су табла у одељењу тинејџера, кутија за гласање, контакт путем е-поште или ћаскање са библиотекарима. Све начине комуникације између библиотеке и корисника треба подједнако узети у обзир. Организовање такмичења у писању, песнички слемови или уметничке радионице за тинејџере могу да мотивишу младе људе да развију своје таленте и вештине; да задрже контакт са библиотеком и тамо проведу више слободног времена (Kerstin Keller-Loibl, 2011). Понуда игара за конзоле може привући младе кориснике да посете библиотеку јер су скупе за куповину, а не постоји начин да се од произвођача добије нпр. временски ограничен приступ игрању. Друга идеја је да се понуде конзоле и/или рачунаре за интернет игре и направити кутак за играње игара за младе кориснике.

Један од концепата је и да се из музичког фонда библиотеке обезбеде медији за слушање музике. Млади обично преузимају музику од провајдера као што је рецимо Спотифај. CD-ови су застарели; чак је тешко набавити CD плејер да бисте слушали аудио

CD-ове. Библиотека може да понуди музику без реклама и сталног боравка на мрежи. Алтернативна идеја за коришћење бројних CD-ова библиотеке је обезбеђивање CD плејера и добрих слушалица како би се слушала музика или аудио-записи у библиотеци. Тинејџери могу да користе библиотеку као место за опуштање и уживање. Исти концепт се може урадити и за DVD-ове.

Семинари или радионице о писању радова такође су важни за младе људе. Често им је потребна помоћ у смислу процене поузданих извора, нарочито у доба обиља информација и лажних вести. Семинар о упознавању са библиотеком, начинима претраживања електронског каталога и смерницама како написати добар рад, одличан је пример корисног семинара који нуди библиотека. Сличан семинар, али у форми интерактивне радионице, може се понудити како би се пружила и практична подршка. У овом случају, сарадња са школама је од суштинског значаја. Едукативни семинари и радионице су значајни за заједницу, али и лак начин да се привуку корисници библиотеке. Нема потребе за оглашавањем, регистрацијом нити бриге о броју учесника.

Одељење за одрасле

Група одраслих је једноставнија група корисника у погледу избора одговарајућих медија и мотивације за посету библиотеци, у поређењу са тинејџерима. Нове технологије су и за ову групу донеле нове могућности: аудио-књиге су нпр. добро решење за запослене родитеље који немају много времена за читање, а њих могу користити у домаћинству или аутомобилу. Посета библиотеци није неопходна јер се аудио-записи могу преузети директно на паметни телефон или таблет.

Електронски медији су увек и свугде доступни, што значи да се могу користити у различитим ситуацијама, на пример у чекаоницама, на путовању или одмору, без размишљања о року враћања. Са развојем паметних телефона свако ко има уређај може преузети е-књигу, е-часопис, аудио-запис итд. Библиотеке могу да рекламирају ове услуге, што резултира повећањем броја корисника без повећања броја посета у библиотеци. Ово доприноси уравнотеженом функционисању библиотеке с обзиром на то да просторије нису претрпане и да библиотекари нису оптерећени.

У циљу представљања књига и медија из фонда библиотеке може се организовати много занимљивих догађаја: кулинарски догађаји, семинари о смањењу стреса и медитацији, ефикасној употреби паметних телефона, основама Јутјуба и друштвених мрежа. У циљу организовања оваквих манифестација важно је сарађивати са регионалним институцијама или појединцима. Пример може бити сарадња са професорима или студентима локалног факултета који би своја знања о одређеним областима поделили са јавности. Такође, самостални делатници (музичари, уметници, цвећари) могу бесплатно да понуде курс или да представе своју професију и на тај начин привуку своје клијенте и будуће кориснике библиотеке. За лакше (једноставније) теме семинара, на пример како ефикасно користити паметни телефон, таблет, интернет итд., библиотекари могу да понуде низ курсева или индивидуалних семинара. Курсеви плетења, јавно читање, радионице за упознавање са интернетом и Мајкрософт Офисом (Microsoft Office) могу се организовати и уз помоћ волонтера.

Презентације или изложбе са темама из локалне историје или фолклора могу бити одржане у библиотеци. Сарадња са архивама и музејима је од виталног значаја у овом случају. Такође, регионални уметници могу да представе своја дела у облику изложбе или мале радионице у библиотеци. Обележавањем важних датума и међународних недеља библиотека може подржати и чак, боље упознати и друге културе у заједници. Класични догађаји попут промоција нових романа, посебно са присуством аутора и изложбе уметности, важни су догађаји које свака библиотека треба да организује. Такође за ову врсту догађаја, контакт са регионалним институцијама и личностима игра важну улогу, а сви догађаји се могу рекламирати на друштвеним мрежама.

Одељење за старије кориснике

Старији грађани су група корисника који обично имају доста слободног времена. Ова осетљива група често се суочава и са проблемом усамљености. У библиотеци они могу да се друже, уче, забављају, понуде своју помоћ и своје слободно време проведу у занимљивим активностима. Старије особе које имају сметње са видом или кретањем могу да искористе аудио-књиге и електронске медије.

За ову групу корисника радионице или активности треба тако организовати да та знања буду корисна и да их могу употребити. Иако старијим грађанима није лако да разумеју нове медије и технологије, жеља да остану у контакту са својим породицама мотивише их на учење. Радионице са основним објашњењем интернета и функција рачунара, приступ Јутјуб видео записима, креирање мејла и коришћење различитих апликација су добре теме за реализацију.

Корисници са посебним потребама

Нови медији и технологије донели су нове могућности за особе са инвалидитетом у смислу „рушења баријера” при образовању, информисању и забави. Постоје различите врсте инвалидитета и препрека, али уколико неко не може да посети зграду библиотеке, електронски медији пружају одлична решења. Грађани (корисници) који морају да буду код куће, у болници или старачком дому, могу да користе услуге библиотеке тако што ће преузети е-књиге, музику, аудио-књиге, е-часописе и новине на свој таблет, паметни телефон или рачунар. Богата виртуелна библиотека, са различитим типовима медија, доступна 24 часа дневно, велика је предност за ову групу корисника. Библиотека такође може размотрити позајмљивање и читача е-књига. Друга идеја, за кориснике са инвалидитетом, који радије читају штампане књиге, јесте да се одабере мала збирка књига и позајми, на одређено време, институцијама као што су болнице или старачки домови. За ову услугу важна је сарадња библиотеке и регионалних институција. Јавна библиотека Кемницу, у Немачкој, нуди услугу доставе књига старијим грађанима и корисницима са посебним потребама. Код корисника са оштећењем вида, услед неписмености или отежаног читања, библиотека може да пружи мноштво могућности за информисање, едукацију и забаву. Неки од примера су аудио-књиге, музика, филмови, игре на конзолама, друштвене игре, е-туторијали.

Научне библиотеке

Научне библиотеке уз помоћ паметних телефона могу креирати и организовати семинаре, као што су нпр. упознавање са

библиотеком, семинари за проучавање књижевности итд. Апликације као што су и Кахут!, Бипаркурс и Акшн Баунд (Kahoot!, Biparcours и Action Bound) нуде платформу за креирање читавог семинара или његовог дела на забаван и ефикасан начин. Корисници могу да преузму апликацију и одмах буду спремни за учествовање у квизу библиотеке, састанку библиотеке, упознавању библиотеке и сл. Могу и да се информишу о догађајима и семинарима библиотеке путем друштвених мрежа, да се изјасне да ли ће присуствовати, као и да буду обавештени о променама и добију подсетнике.

Библиотекари у доба паметних телефона

Библиотекари морају да се информишу о новим трендовима, медијима и могућностима функционисања библиотека уз помоћ нових технологија. Неопходно је стално усавршавање о овим темама, као и информисање на форумима, у часописима, вебинарима и конгресима (Internationaler Verband der Bibliothekarischen Vereine und Institutionen I, 1996). Библиотекари морају да развију своје дидактичке вештине и ефикасно презентовање (представљање). Зато је неопходно да се у овим темама стално усавршавају. Нови концепти уз коришћење апликација и паметних телефона, исправна презентација и говор тела корисни су за даље образовање (Internationaler Verband der Bibliothekarischen Vereine und Institutionen I, 1996).

Корисници библиотеке очекују љубазност и услужност па је пријатељски и услужан приступ неопходан не само у доба паметних телефона већ константно као стална вештина библиотекара. Даље образовање може бити корисно и у овој теми. Управљање конфликтима је озбиљно питање како би се избегли незадовољни корисници и лоша репутација библиотеке. Поред тога, важно је схватити да су се времена променила. Библиотеке нису просторије за чување књига већ места на којима се организују догађаји и семинари, пријатне собе за читање, играње игара, обављање активности и дружење са породицом и пријатељима. Јавна библиотека Оди у Хелсинкију има и ресторан, биоскоп, концертну дворану, простор за 3D презентације, изнајмљивање музичких

инструмената и још много тога. Ово би требало да представља пример и извор инспирације за све библиотеке.

Закључци

Развој паметних телефона драстично је променио начин на који живимо. Немогуће је замислити наше животе без њих. Људи имају више могућности и уживају у удобности захваљујући паметним телефонима. Особе са инвалидитетом коначно имају прилику да уживају у услугама библиотеке због алтернатива које нуде ови медији. Библиотеке морају да се прилагоде новој ситуацији и да најбоље искористе нове могућности. Такође, треба да се развијају у складу с временом, иначе ће се сматрати прашњавим местом са старим књигама које људи не желе радо да посећују. Дужност библиотеке јесте да буде корисна друштву.

Превела Бојана Бјелица
Библиотека Матице српске

Литература

1. Kagan, O. (2017) Vital Ways Libraries Help Teens Become Themselves (beyond books) [Online]. Available at <https://bit.ly/48nTXvR> (Accessed 28 May 2019).
2. Kerstin Keller-Loibl (2011) 'Bibliotheksarbeit mit Jugendlichen: Neue Herausforderungen und Chancen im 21. Jahrhundert', *Büchereiperspektiven*, no. 02, pp. 2–41 [Online]. Available at https://www.bvoe.at/~publikationen/perspektiven/bp2_11/Bibliotheken_fuer_Jugendliche.pdf (Accessed 28 May 2019).
4. Richtlinien für die Bibliotheksarbeit mit Jugendlichen, IFLA [Online]. Available at <https://bit.ly/3tpUyhA> (Accessed 28 May 2019).
5. Tifanny McClary (2013) Eight Ways to Market the Public Library to Teens [Online], New Jersey State Library. Available at https://www.njstatelib.org/eight_ways_to_market_the_public_library_to_teens/ (Accessed 12 June 2019).

Драгана Ристановић
 Народна библиотека Ужице
 dristanovic31@gmail.com

КО СМО СЕБИ, ШТА СМО ДРУГИМА, КУДА ИДЕМО?

Приказ књиге: *Библиотеке и идентитети. 3: зборник радова са научној скупи одржаној 24. маја 2021. године у Панчеву*, главни уредник Драгана Сабовљев, одговорни уредник Горан Траиловић. Панчево: Градска библиотека, 2022, 139 стр.

Велики мађарски писац, мислилац и библиотекар Бела Хамваш, написао је да на свету постоје само два велика библиотекарска дела. Једно је *Тао ше ђини* Лао-цеа, а друго дело је *Анаџомија меланхолије* Роберта Бартона. Након вишедеценијског библиотекарског рада, прожетог читањем, трагањем, усавршавањем, промишљањем, Лао-це је у својој књизи изнео суштину савршене филозофије, да је: „библиотекарство, онај слатки проматрачки мир, који човек може да научи само међу књигама и од књига, нигде другде. Књига је најћутљивија, најусамљенија, најмирнија стварност света, – а библиотекар, ако је воли, постаће као и књига, ћутљив, усамљен и миран...”¹ У 21. веку библиотекарски нису ћутљиви, не мирују. Дубоко живе филозофију библиотекарства и боре се за струку и свој идентитет, „подсећајући да је колективно памћење предуслов за бољу позицију библиотекара у друштву”.²

Научни скуп „Библиотеке и идентитет” покренуле су Градска библиотека Панчево и редакција *Чишалишта: научној часописа за теорију и праксу* 2017. године. „Уочавајући недовољност темељних истраживања у области историје српских библиотека, али и непостојање форума за разговор на ове теме”,³ организатори су желели да укажу на неопходност проучавања библиотека и библиотекарства у нашој земљи, као и на „сагледавање достигну-

1 Бела Хамваш, *Хиџерионски есеји* (Нови Сад: Матица српска, 1992), 194.

2 Гордана Стокић Симончић, „Реч уз Плакету Читалишта”, *Библиотеке и идентитети. 3: зборник радова са научној скупи одржаној 24. маја 2021. године у Панчеву*, главни уредник Драгана Сабовљев (Панчево: Градска библиотека, 2022), 15.

3 Исто, 5.

тог нивоа развоја библиотека, вредновање националних библиотечких система, методологију историјског истраживања и компетенције истраживача у области историје библиотека...”⁴ До сада су организована три научна скупа, а радови који су презентовани, објављени су у три зборника. У сваком зборнику заступљене су следеће тематске целине: Књига и библиотеке (у првом зборнику ова тематска целина носила је назив Темелји јавних библиотека), Историја као биографија и Нови хоризонти. Историја библиотека и библиотекарства као и библиотекари и други заслужни радници и руководиоци предмет су интересовања и оно о чему се говори на овим научним скуповима. Објављени радови нам доносе и прегршт информација о културним, просветним и друштвено-економским приликама у Србији, развоју и оснивању институција културе, као струковних удружења.

Уводно излагање у трећем зборнику потписује овогодишња добитница Плакете *Читалишта* проф. др Гордана Стокић Симончић. Баш као и код претходних носиоца овог признања, проф. др Десанке Стаматовић и др Жарка Војновића, препознат је и награђен труд, рад, залагање, љубав, ентузијазам, посвећеност и изузетан допринос изучавању историје библиотекарства Гордане Стокић Симончић. У раду се ауторка осврнула на почетке часописа *Читалиште* и његов развојни пут од 2002. године до данас – на чланове редакције, сараднике, ауторе, рубрике које су се мењале и допуњавале, људе и институције који су имали слуха и разумевања, али и на оне који су остали и глуви и неми да схвате, потпомогну и уздигну нашу делатност. Поносно истиче да су квалитету часописа највише допринели: „јасни критеријуми, знање, рад, упорност, принципијелност и тврдоглавост”⁵ а то је резултирало чињеницом да је *Читалиште* данас један од 15 часописа у нашој земљи који се бави библиотечко-информационом делатношћу и има статус научног гласила од националног значаја (М51).

Прва тематска целина Књига и библиотеке у последњем зборнику, доноси два рада. У првом раду ауторка Анђела Стошић, асистент на Катедри за библиотекарство и информатику Филолошког факултета, пише о Универзитетској библиотеци у

---

4 Исто, 5.

5 Исто, 14.

Београду за време Другог светског рата. Након бомбардовања Народне библиотеке Србије, 6. априла 1941. године, УБ „Светозар Марковић” је преузела улогу главне градске и националне библиотеке у Србији. Проучавајући архиву библиотеке, фонд Министарства просвете и вера у Државном архиву Србије и бројне књиге о Другом светском рату, ауторка анализира рад, улогу и значај двадесетак запослених библиотекара у Универзитетској библиотеци, као и стање у библиотекама и библиотекарству у Србији у ратним годинама. Занимљив податак изнет је о улози коју је имало тадашње Министарство просвете, а у чијој надлежности није била ова библиотека. Министарство је пратило развој ових установа и библиотечке делатности у нашој земљи, водећи прецизну евиденцију у виду: месечне израде извештаја о стању библиотека, израде централног каталога јавних библиотека, рада на стручном образовању постојећег кадра. Други рад, ауторке Маје М. Аћимовић, запослене у Библиотеци Православног богословског факултета, настао је као резултат истраживања личне библиотеке професора старојеврејског језика и библијске историје и археологије Душана Глумца, а која је у склопу Библиотеке Православног богословског факултета Универзитета у Београду. Реч је о изузетно богатој и вредној збирци старе и ретке књиге која броји 151 публикацију из 19. века, 21 публикацију из периода 1912–1913. године, 39 књига из Првог светског рата и 34 наслова из Другог светског рата. Истакнут је значај фонда за развој богословских студија на Универзитету, а поред изнетих података о легату, ауторка се осврнула и на живот и дело професора Глумца.

Посебну пажњу у овом зборнику привлаче животописи о великим библиотекарима, историчарима, књижевницима из Србије, а описани су у тематској целини Историја као биографија. Свако место, велико или мало, у својим библиотекама изнедрило је бројне врсне, вредне и значајне библиотечке раднике, било да се ради о руководиоцима, било о стручним радницима. Тако о др Михаилу Гавриловићу, историчару, првом управнику Државног архива Краљевине Србије, можемо прочитати у раду ауторке Марије Петковић, из Народне библиотеке „Др Душан Радић” из Врњачке Бање; Горан Траиловић, из Градске библиотеке из Панчева представио је живот и рад др Миховила Томандла,

правника, новинара, историчара, културног радника и првог послератног управника Градске библиотеке Панчево; о Драгиши Полужинском, првом руководиоцу Одељења за изградњу библиотекарства у Војводини, можемо сазнати из рада др Биљане М. Ђурашиновић. Историчарке Мирјана Савић и Наталија Поповић, из Народног музеја Краљево, упознале су нас са животописом др Милана Матијевића, публицисте и хроничара града на Ибру, док су о Здравку Ранковићу, новинару, хроничару, историографу, издавачу и сараднику библиотеке у Ваљеву писале Бранка Јовић, Ружица Дамњановић и Данијела Падејски, библиотекарке Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић”. Последња два рада ове целине доносе нам животописе о некадашњим управницима Библиотеке „Бора Станковић” из Врања, Славици Степаненко и Јовану Радуловићу, управнику Библиотеке града Београда, писцу и дугогодишњем уреднику Београдског издавачког завода. Редове првог рада потписују Јасмина Кнежевић, Небојша Антић и Весна Петрић из Јавне библиотеке „Бора Станковић”, а аутор другог рада је Наташа Булатовић из Библиотеке града Београда.

У последњој целини зборника *Нови хоризонти*, историчар и библиотекар Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис” из Чачка Мирко Дрманац пише о схватању и коришћењу појма „парадигма” у библиотечко-информационој науци. Овај појам у савремену филозофију увео је и промовисао амерички физичар Томас С. Кун. Како аутор наглашава: „употреба површне интерпретације појма парадигме у писаним научним радовима, само као једног модела или шаблона разумевања света који може упоредо да егзистира са другим, а њене смене као обичне еволуционе промене, у теоријском смислу ствара озбиљне последице”⁶

Много је разлога зашто треба читати *Библиотеке и идентитет*, зборник о *библиотечарству, библиотечарима и библиотекама*. До сада је објављено укупно 35 радова, а сви они „сведоче о потреби професионалне заједнице да трага за својим коренима, преиспитује улогу знаменитих појединаца, судбину књижних

---

6 Мирко Дрманац, „Дихотомија библиотечко-информационе науке у посткуновском добу”, *Библиотеке и идентитет*. 3: зборник радова са научној скупи одржаној 24. маја 2021. године у Панчеву, главни уредник Драгана Сабовљев (Панчево: Градска библиотека, 2022), 131.

збирки и библиотекарских удружења”⁷. Истоимени научни скупови организовани су са циљем да представе постигнућа у струци, као и да покажу колико, и да ли смо, успели да својим радом и трудом допринесемо формирању идентитета библиотека. Како је друштвени идентитет двоструко одређен, тј. како ми себе видимо у друштву и на који начин нас други чланови друштва доживљавају, можемо закључити да ће јавности у Србији бити потребно још неко време да схвати колико је важна и непроцењива улога наше струке, као и улоге библиотека у формирању културног идентитета сваког појединца. На нама је да и даље радимо на квалитетном образовању кадрова и усавршавању како бисмо успели да одговоримо на захтеве савременог корисника који се, у мору понуђених информација и библиотечке грађе, све теже сналази и проналази одговоре на задата питања.

---

7 Гордана Стокић Симончић, „Предговор”, у *Библиотеке и идентитет*. 2: зборник радова са научној скупу одржаног 24. и 25. маја 2019. године у Панчеву, главни уредник Гордана Стокић Симончић (Панчево: Градска библиотека, 2019), 5.

Снежана Марић

Народна библиотека Ужице

snezanamalic67@gmail.com

СТРУЧНИ СКУП У БИЈЕЉИНИ: БИБЛИОТЕКАРСТВО ПРЕД НОВИМ ИЗАЗОВИМА

У корак са развојем глобалног информационог система, библиотеке траже своје место у њему. Организовањем разних едукативних садржаја, односно научних скупова, разменом искустава, уз поштовање законских норми библиотечко-информационе делатности, библиотеке покушавају да одговоре новим изазовима. У организацији Друштва библиотекара Републике Српске и Народне библиотеке „Филип Вишњић”, у Етно селу „Станишић”, 27. и 28. априла 2023. године, одржан је Стручно-научни скуп библиотекара, под називом „Библиотекарство пред новим изазовима”. Скупу је присуствовало око 220 учесника из свих типова библиотека: јавних, школских, високошколских, универзитетских, специјалних, из Републике Српске, Србије, Црне Горе и региона.

Поздравним говором и речима добродошлице Жељана Арсеновић, директор ЈУ народне библиотеке „Филип Вишњић” из Бијељине, отворила је научни скуп. Као циљ скупа истакла је сарадњу између библиотекара. „Веома је важно да сарађујемо, да чујемо какве иновације имамо у области библиотекарства и на који начин можемо нашим корисницима приближити књигу. Тренутно радимо на аутоматизацији књижног фонда, на дигитализацији књижне грађе како бисмо свим корисницима омогућили онлајн приступ књигама, како би од куће видјели да ли имамо одређено градиво које им је потребно или књигу”, те додала да је улагање у културу једно од најважнијих и „најисплативијих”, јер на тај начин најмлађе генерације стичу навику да посећују библиотеке. Љиљана Кнежевић, председник Друштва библиотекара Републике Српске, обратила се присутнима и рекла да је циљ одржавања стручно-научних скупова, заправо стручна едукација библиотекара. Упечатљив уводни део скупа учинили

су својим излагањем еминентни професори: др Гордана Стокић Симончић са темом „О најстаријем библиотекарском удружењу код Срба” и професор др Жељко Вучковић, који је говорио на тему: „Библиотеке, образовање и идентитет”. Они су указали на историју најстаријих библиотека, а затим говорили о савременим библиотекама и перманентом усавршавању библиотекара. Радове пристигле из Републике Српске и Републике Србије, кроз скоро 40 презентација, представило је око 60 библиотекара и библиотечарки. Радови су били подељени у сесије за јавне библиотеке под насловима: „Професионално образовање и стручно усавршавање библиотекара”, „Библиотеке као дигитални и креативни центри” и „Инклузивна прилагодљивост библиотека”.

У оквиру прве сесије на тему „Значај Друштва библиотекара Републике Српске за афирмацију библиотечке струке и науке”, говорила је Бојана Ласица са Катедре за библиотекарство Универзитета у Источном Сарајеву. На стално стручно усвајање библиотекара указале су Виолета Ђорђевић и Оливера Настић, из Библиотеке града Београда. Искуства са мотивационог семинара „Библиотеке које људи желе: design thinking методологија” пренела нам је Милица Матијевић из Библиотеке „Димитрије Туцовић” из Лазаревца. Александра Вучановић и Александра Стојковић, Филолошки факултет Бањалука, говориле су на тему „Професионално образовање и стручно усавршавање библиотекара”. Истраживачки рад на тему „Реци да професионалном усавршавању и образовању”, презентовале су Драгана Маринковић, Бојана Петковић, библиотекарки из Библиотеке „Димитрије Туцовић” из Лазареваца. О формалном и неформалном образовању библиотекара, на тему „Јачање капацитета људских ресурса у библиотекама Републике Српске кроз програм континуираног образовања библиотекара: потребе библиотекара за усавршавањем”, излагале су Весна Јовић, и Љубица Милекић из НУБ РС. О појави и развоју библиотекарства, библиотечког законодавства у Србији, образовању библиотекара, о савременом библиотекрству, изазовима професије, информатичкој ери, промоцији, месту у друштву, своја запажања истакли су аутори: Соња Шуковић, Славица Младеновић и Гордана Ивковић, из Народне библиотеке „Стеван Сремац” из Ниша. Такође о професионалном и стручном усавршавању библиотекара, говориле

су библиотекарке Огњенка Савановић и Ивана Јованић из НУБ РС, на тему „Библиотекар – професија, позив, звање, знање и ангажовање”.

У оквиру подтеме друге сесије „Библиотеке као дигитални и креативни центар”, Мирко Ђукић Смедеревски, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, представио је свој рад „Дигиталне библиотеке из угла истраживача”. У овом делу скупа говорило се о дигиталној трансформацији библиотека као установа културе о креирању и пружању нових услуга грађанима. Љиљана Станимировић из Универзитетске библиотеке из Крагујевца говорила је о дигиталној писмености на тему „Дигитално знање – дефинишућа карактеристика академских библиотека”. О укључивању библиотека у очување духовне и културне прошлости говорила је Маја Аћимовић, са Православно-Богословског факултета у Београду, истичући значај укључивања библиотека у дигиталну базу, чиме би се заштитила осетљива грађа од могућих оштећења. О дигитализацији, конзервацији и сарадњи библиотека и музеја своја запажања изнеле су Весна Шујица и Маја Ђорђевић, УБ „Светозар Марковић”, Београд. Нематеријално културно наслеђе и дигитализацију „Чаролија нити” (представљање старих техника ручног рада, народне усмене предаје), представиле су Ивана Куљанин и Невенка Јовичић, библиотекарки ЈУ Матична библиотека Источно Сарајево. Александар Саша Грандић, библиотекар НУБ РС, говорећи о виртуелним галеријама, које омогућавају посетиоцима да путем интернета истраже колекцију ове престижне уметничке галерије, у раду „Дигитализација садржаја из историје уметности као окосница развоја креативних потенцијала будућих аутора” помињао је и сарадњу библиотека, музеја и архива. Излагање на тему „Четботови у библиотекама”, Срђана Чабрила из НБ Требиње, веома је заинтересовало присутне. Четботови су аутономни софтверски програми који користе машинско учење и обраду природног језика (НЛП) да би разговарали са људима на начин који се чини превише људским. Сличној теми под називом „На „клик”, о вештачкој интелигенцији говорили су: Нега Стјепановић, Јелена Маић, Жељко Николић ЈУ Народна библиотека и музичка збирка Зворник. Кроз примере из праксе, Мирко Марковић, библиотекар из Београда, представио је при-

мену и употребу QR кодова у библиотекама. У наставку програма о популаризацији библиотеке и дигитализацији своја искуства поделили су и библиотекари: Сњежана Галинац, Музичка академија УИС; Горан Капор Пољоприврени факултет УИС. Сузана Пешевић Стојановић, Лана Шаула и Саша Леви, библиотекарки НУБ РС; Маја Дејановић, НБ Градишка; и Биљана Ђелић, ЈУ Народна библиотека Мркоњић Град, говориле су о е-услугама у народним библиотекама.

Другог дана скупа, а у оквиру друге сесије, на тему „Инклузивна прилагодљивост библиотека”, Драгана Божић и Јелена Радаковић, библиотекарки ЈУ Специјалне библиотеке за слијепа и слабовида лица Републике Српске, говориле су о „Примени инклузије у ЈУ Специјалне библиотеке за слијепа и слабовида лица Републике Српске”. Наглашено је да се слепим и слабовидим лицима пружа могућност приступа информацијама и комуникација помоћу техничких помагала, прилагођених њиховим потребама. Осим њих Ивана Јаношевић из Библиотеке „Влада Аксентијевић” из Обреновца, излагала је рад на тему „Видети звук – библиотечки сервис за глуве и наглуве кориснике”. То је још један пример добре праксе за особе са инвалидитетом. Библиотекарка Јелка Панић из Градске библиотеке „Божидар Кнежевић” из Уба, представила је своја искуства и изазове у раду са лицима са инвалидетом. У овом делу скупа говорило се о пројектима који су везани за старе, односно генерацију 55 плус, као и програмима за децу и младе. У оквиру ове сесије Марина Неђић, из Библиотеке града Београда, излагала је рад на тему „Унапређење библиотечких услуга за особе старије животне доби у библиотекама у Србији”. Библиотекарки из Народне библиотеке Ужице: Мирјана Димитријевић, Снежана Марић и Тијана Бацетић, говорили су о добробитима библиотерапије у дому за старе, за време пандемије Ковид 19. Светлана Сабо (Библиотека „Григорије Возаревић”, Сремска Митровица), Катарина Новаковић (Градска библиотека у Новом Саду) и колега Синиша Голубовић (Библиотека „Вук Караџић”, Алексинац) представили су пројекте Секције за културне и образовне програме БДС-а као идеје које расту и повезују.

Радом „Сомборска библиотека у корак са новим изазовима”, Жана Ђатовић, Анђелија Пругинић и Наташа Плавшић пред-

ставиле су нове услуге, намењене деци предшколског и школског узраста (0–14) на Дечјем одељењу и нове услуге намењене старијим корисницима на Позајмном одељењу. Своја искуства о стрипу, историји и подели као и формирању збирке стрипова изнели су библиотекари Драган Вуковић, Ивана Пецикоза и Ивана Мачар из ЈУ Народна библиотека „Иво Андрић”, Вишеград. О нормативној бази у библиотекраству говорила је Татјана Дуновић, НУБ РС, Бањалука. На овом скупу говорило се о свим категоријама корисника, почев од деце до најстаријих. Посебна пажња посвећена је инклузији у библиотекарству. Разменом искустава, покушало се одговорити на нове изазове модернизације и популаризације библиотека у ери нових технологија..

Посебна сесија била је посвећена школском библиотекарству и темама значајним за школске библиотеке, која се одржавала у исто време у конгресној сали Хотела „Пирг”, са темом: „Инклузија, модерна школска библиотека, програм рада, примери добре праксе и др.” Закључак је да школске библиотеке морају бити усмерене на потребе свих корисника. Из тог разлога библиотеке се налазе пред новим изазовима технологије, па је библиотекарима потребно стално усавршавање, прилагођавање новим методама прикупљања и преношења информација до свих корисника. Примером добре праксе представила се Александра Вуковић Курдулић, библиотекар из Специјалне школе ОШ „Свети Сава” из Шапца, са радом „Библиотекари покрећу свет – Недеља инклузивне културе у Шапцу”. У раду „Теслом освијетлимо знање – знање и креативност у настави и школској библиотеци”, библиотекар Данијела Мандић из ЈУ Средња школа „28. јуни”, Источно Сарајево наводи да предност коришћења дигиталних технологија има за циљ оспособљавање младих нараштаја знањима која су им потребна. Такав пример у пракси је Е-библиотека која подржава рад библиотекара у онлајн окружењу, упућујући кориснике ка занимљивим дигиталним садржајима, са циљем подстицања младих да користе нове технологије у образовне сврхе на занимљив и креативан начин. О томе је говорила библиотекарка Валентина Поповић, из Градске библиотеке Љиг на тему „Е-библиотека, примена дигиталних алата у малим библиотекама”, указујући на изазове са којима се суочавају библиотеке у процесу

дигитализације. Мирјана Радовановић Пејовић, школски библиотекар ОШ „Душан Јерковић” из Ужица, Ана Дуковић, школски библиотекар ОШ „Алекса Дејовић” Сеојно, и Ивана Ранковић, школски библиотекар из више основних школа из Крушевца, излагале су на тему „Холистички приступ и стваралачки карактер рада у школској библиотеци”. Рад на стручном скупу препознат је као као пример добре праксе школских библиотекара. Ивана Ранковић представила је и Зборник „Школске библиотеке – места размене добрих идеја”, у издању Друштва школских библиотекара Србије, који је веома привукао пажњу и заинтересованост присутних слушаалаца. Представљени су примери различитих приступа стварању дигиталних библиотека.

Ове године забележен је рекордан број присутних школских библиотекара на скупу. Након успешно завршеног радног дела, учесницима су прочитани закључци и препоруке конференције и подељени сертификати. Закључак је да су савремене библиотеке захваћене дубоким технолошким, економским, друштвеним и политичким променама. Уз нову технологију јављају се и нови изазови на које библиотеке треба да одговоре: проблеми организационе и институционалне природе, па је уз нове изазове потребно преиспитивање традиционалних стручних система. Наиме библиотеке треба да буду информацијски и референтни центри, у којима ће се вршити селекција података, комуникација и употреба знања. Професорка др Гордан Стокић Симончић истакла је да је свако окупљање начин да се библиотекари подсети високих стандарда које професија намеће, како би се смањио јаз који постоји у односу на међународне норме, као и то да је библиотекарство на међународном плану изузетно добро уређена професија, што можда са наше дистанце и не делује тако.

Све то захтева брзо реаговање и потребу стручног усавршавања библиотекара у Србији. Аутори су својим радовима и пројектима понудили одговоре на актуелна питања и показали своја искуства и знања из области библиотекарства. Указали су на позитивне могућности које нуди технологија као и нове изазове у библиотекарству.

Мирјана Димитријевић Станковић

Народна библиотека Ужице

mira.d.stankovic@gmail.com

БИБЛИОТЕКАРСТВО СРПСКЕ: ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ БИБЛИОТЕКАРСТВА И БИБЛИОТЕЧКО- ИНФОРМАЦИОНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Приказ часописа: *Библиошкарство Српске: часопис из области библиошкарства и библиотечко-информационе дјелатности*, Година XI – број 10, главни и одговорни уредник Алекса М. Алаџић, Вишеград: Друштво библиотекара Републике Српске, 2023, 313 стр.¹

У часопису *Библиошкарство Српске* изашао је 21 стручни рад на тему завичајног фонда у библиотекама, новим генерацијама библиотекара у развоју библиотекарства, као и о фондовима старе и ретке књиге. Поред радова из Републике Српске, издвајају се аутори из Београда, Новог Сада као и других библиотека у Србији. Циљ је био да аутори представе радове чије су теме везане за завичајне фондове, стару и ретку књигу, као и унапређење библиотечке делатности у корак са развојем савременог друштва.

Први рад ауторке Наташе Ј. Симић под називом „Савремено друштво и мултикултурна библиотека” говори о томе како се у последње време друштвена стварност брзо мењала па су наука и технологија имале утицај на све сфере рада и живота. Да би друштво побољшало свој начин живота, мора унапредити библиотеку јер су друштво и библиотека међусобно повезани. Мултикултурна библиотека је корак ка дијалогу различитих култура једног друштва. Ауторка наглашава да су све библиотеке, посебно библиотеке у мултикултурним и мултијезичким срединама, у обавези да чувају идентитет припадника свих култура које живе на њеној територији. Аутори рада „Ријетке књиге у фонду матичне библиотеке Источно Сарајево” су библиотекарке мр Ивана Куљанин и Бранислава Милошевић из Источног Сарајева. У раду су представиле књиге које су објављене у

---

1 Доступно на: <https://bit.ly/3RTK2Ja> (преузето 22. 7. 2023).

Сарајеву, а поред тога посветиле су пажњу издавачкој делатности и штампаријама крајем 19. и почетком 20. века. Напомињу да је циљ дигитализације ретких књига промовисање културне баштине и националног идентитета једног народа, локалне заједнице, као и шире регије. Наводе да Матична библиотека Источно Сарајево, у процесу дигитализације ретких књига, настоји да постане библиотека за 21. век.

Из Библиотеке Матице српске у Новом Саду, аутори Ирена Зечевић и Александар Радовић, пишу рад на тему „Библиотеке као ресурс друштва 21. века кроз примере некњижне грађе из фондова Посебних збирки Библиотеке Матице српске”. У раду су настојали да прикажу појединачни и колективни развој у животу јединке и заједнице у којој живи. Веома интересантна тема је „Увођење иновација у рад са публиком по узору на ВРІ” (Bibliothèque publique d’information – Јавна библиотека за информисање),² ауторке Огњенке Савановић из Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске из Бањалуке, о професионалном стажу за библиотекаре, који је обављала у Библиотеци за информисање у Паризу, током маја и јуна 2019. године. Највећи утисак на њу оставиле су радионице које се редовно одвијају сваке седмице, а воде их библиотекари компетентни за одређене области: стране језике, креативно писање, музику итд. Из исте библиотеке аутори Љубица Милекић, Весна Јовић и Ивана Јовановић описују фонд старих и ретких књига Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске. Збирка старе и ретке књиге Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске (НУБ РС) посебна је и представља драгоценост ове установе. Није великог обима, али је разноврсна, и по садржају важна, а настала је издвајањем из укупног фонда НУБ РС.

О етици у библиотекарству пишу Александра Рендић и Оријана Вуковић, библиотекарке из Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске. Оне посебно истичу да је библиотека јавна установа, чији се рад заснива на комуникацији и пружању услуга корисницима, па као таква има важну улогу у процесу стасавања читалаца. Зато истичу као веома важан однос библиотекара према младима, јер редован контакт библиотекара

2 Доступно на <https://bit.ly/3TхuQTd> (преузето 22. 7. 2023).

са свим корисницима развија основне етичке вредности као што су: узајамно поштовање, одговорност, уважавање. У раду „Светли сигнали из библиотеке”, које су написале Соња Шуковић, Славица Младеновић и Гордана Ивковић из Народне библиотеке „Стеван Сремац”, циљ је био да се покаже на који начин је једна библиотека са богатом традицијом и историјом успела да дефинише своју улогу, превазиђе тешке околности у којима се нашао, као и да ојача своју позицију на културној сцени. Библиотека „Стеван Сремац” из Ниша се у домену стручних послова руководи принципима савременог библиотекарства.

Веома занимљив рад под насловом „Збирка књига штампана готицом” написала је Маријана Петронић из Матичне библиотеке Источно Сарајево. Готика је писмо које је настало у 12. веку. По доспећу вредне збирке књига штампаних готицом, библиотекар Матичне библиотеке нашао се пред озбиљним проблемом, а то је како дешифровати готицу. Отприлике више од половине библиотечких јединица готичке збирке није било обрађено, чак ни у Конгресној библиотеци. Поново су проверени сви подаци о рођењу, смрти, преводу, уписивању предметних одредница. Оно што библиотеку „Филип Вишњић” издваја од осталих је пројекат који је јединствен – „Фестивал луткарства и видео презентације књига – ЛУТВИД ФЕСТ”. Посебно је издвојена збирка лутака за луткарске представе. Све лутке су углавном књижевни јунаци. О томе у свом раду пишу Јелена Калајџија и Снежана Стевић из ЈУ Народне библиотеке „Филип Вишњић”.

Ранка Тубић, Милијана Бојић и Срђан Војводић радили су истраживање перцепције корисника Сектора универзитетске јединице НУБ Републике Српске, са аспекта мерења квалитета и задовољства корисничких потреба. Утврђено је да је највећи број испитаника (88%) одговорило да утицај библиотечких услуга на њихов развој у личном, стручном и академском смислу, сматрају веома битним. У раду „Завичајна збирка Народне библиотеке Грачаница” Наташа Симић и Бранкица Костић из Народне библиотеке Грачаница приказују историјски пут библиотеке, од њеног оснивања у Приштини под називом Градска библиотека, преко промена имена и седишта, до данас. „Завичајна баштина и вредности завичајних збирки школских библиотека” је рад Миреле Шарић

и Оријане Вуковић, библиотекара из Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске из Бањлуке. Оне истичу колико су школске библиотеке препознате као изврсни чувари баштине, у чије су темеље уграђене завичајне вредности. У новије време је све веће интересовање за проучавање прошлости, која је скривена у завичајним збиркама. Још један корак даље приказан је у раду Биљане Ђелић из „Народне библиотеке Мркоњић Град”, где се описује завичајни фонд библиотеке као и сарадња народних библиотека са установама и школама. Савремена школска библиотека отвара се трендовима модерне методике, богатећи своју понуду разноврсним садржајима, у складу са потребама наших ученика.

Бранкица Радоњић из ЈУ Основне школе „Бранко Ђопић” из Прњавора наводи примере радионица са ученицима основношколског узраста. Библиотекари из Краљева Марија Симовић, Александар Димитријевић и Ивана Хренко истичу улогу нове генерације библиотекара у развоју библиотекарства. Они такође наводе сарадњу са школама као главним образовним центрима. Показују како се данас све више користи термин дигитална писменост па су корисницима основношколског и средњошколског узраста настојали да укажу на могућности које технологија нуди у стицању и провери знања. Још један пример добре праксе је рад „New Normal изазови и могућности за библиотеке – пример добре праксе Digital Citizen (ship)” ауторки Сузане Танасијевић и Иване Пешић из Народне библиотеке „Радислав Никчевић” из Јагодине. Пројекат „Дигитални грађанин” омогућава библиотекама, библиотекарицама и грађанима да унапреде своје учење коришћењем нових технологија. Пројекат је иновативан јер се посебно фокусира на младе и децу, који немају приступ новијој технолошкој опреми.

Снежана Галинац и Горан Капор у раду представљају старе и ретке књиге, које поседују библиотеке Музичке академије и Пољопривредног факултета Универзитета у Источном Сарајеву. Анализирају и значај поседовања старе и ретке књиге као и репрезентативне примерке старе и ретке књиге с краја 19. почетка 20. века. Такође, обрађени су часописи као и гласници, који су били значајна информациона средства оног времена.

Објављивање часописа је значајно за све библиотекаре и истраживаче. Искуства стручњака, који се баве старом и ретком књигом, завичајним фондом као и иновацијама у области библиотекарства, драгоцене су. Аутори су својим радовима понудили одговоре на актуелна питања везана за стару и ретку књигу, као и завичајни фонд, али упућују и на нове изазове и могућности у библиотекарству. Како је у данашње време напредовао развој технолошких иновација, у свим радовима у часопису указано је на позитивне могућности које технологија нуди у истраживању нових ствари, али и учењу. Такође, описано је много интересантних пројеката, богатих фондова старе и ретке грађе, завичајне баштине и постигнута одлична организација грађе у публикацији.

Мирјана Радовановић Пејовић

ОШ „Душан Јерковић” Ужице

mirjanarp@ptt.rs

Ана Дуковић

ОШ „Душан Јерковић” Ужице

ОШ „Алекса Дејовић” Севојно

anadukovic4@gmail.com

**СВЕТСКИ КОНГРЕС ШКОЛСКИХ БИБЛИОТЕКАРА
„ПРОЦВАТ ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ: ИСТРАЖИВАЊЕ,
ПОЛИТИКА И ПРАКСА”**

Под називом „Процват школске библиотеке: истраживање, политика и пракса”, од 17. до 21. јула 2023. године, Рим је био домаћин 51. Светског конгреса школских библиотекара и 26. Међународног истраживачког форума о школском библиотекарству, одржан у Каза ла Сале (Casa La Salle). Организатори Конгреса били су Међународно удружење школских библиотекара (ИАСЛ) и Друштво библиотекара Италије (The Associazione Italiana Biblioteche), у сарадњи са још неколико институција, међу којима су и ИВВУ Италија, Рома Тре Уиверзитет (Università Roma Tre), Италијанско педагошко друштво...

На овогодишњем скупу било је присутно преко 150 учесника са свих континената, из различитих земаља – од Панаме, преко Исланда, Норвешке, до Казахстана, Шри Ланке, САД, Руанде... Међу њима, по други пут, биле су и две библиотекарке из Србије, Мирјана Радовановић Пејовић и Ана Дуковић, школски библиотекари ОШ „Душан Јерковић” из Ужица. Оне су имале запажено излагање „Сарадња и партнерство школских и народних библиотека: Пут у бољу будућност за све”. Представиле су разноврсне моделе заједничких активности јавних и школских библиотека и указале на важност континуираног подстицања младих на читање и развијање компетенција за целоживотно учење. Било је сјајно поделити своје искуство и стратегију са

другим библиотекарима у својој области рада, дати им увид у начине на које школске и јавне библиотеке могу да раде заједно на постизању синергијских циљева за ученике.

Ужичке библиотекарке могле су да се упознају са актуелном праксом и истраживањима у школским библиотекама широм света, да разговарају о мисији, визији и улози школских библиотека у дигиталном друштву, да дискутују о идејама за редизајн програма рада школске библиотеке, али и да сазнају детаље о програмима школских библиотека у Италији, другим земљама Европе и света, као и да створе глобалне везе за будућу сарадњу.

Традиционално, на отварању, сви учесници позвани су на позорницу са заставицама својих земаља да се представе. Они који су лично присуствовали конференцији могли су се укључити у акцију да „дрво школске библиотеке”, постављено у главној конференцијској сали, „процвета”, тако што су лепили (папирни) цвет и лист, са фразама о читању и раду школске библиотеке, или постављањем фотографије сопствене школске библиотеке. Осим богатог програма самог Конгреса, учесници су имали прилику да се упознају са знаменитостима Вечног града и да посете школске и јавне библиотеке.

Истакнута пленарна предавања одржали су: професор Ђино Ронкаља, који је говорио о новим праксама читања и новим ресурсима (као што су дигитални асистенти засновани на вештачкој интелигенцији) у школској библиотеци, који мењају њихову улогу у промовисању читалачке и информатичке писмености; професор Ђузепе Карус, који је истакао да је транзиција на одрживо, инклузивно и отворено друштво у току, у складу са циљевима УН Агенде 2030; професор Пол Габријел Вестон, изнео је размишљања о томе какву улогу могу имати библиотеке када је реч о инклузији као културном достигнућу, коме се мора тежити од детињства. Закључено је да изградња инклузивних друштава (СДГ 16) подразумева и неговање инклузивних библиотечких заједница.

Било је веома интересантно чути шта се дешава на међународном нивоу и занимљиво сазнати да се сви суочавамо са сличним изазовима, као што су подршка руководилаца школа, недовољан број библиотекара у школама, буџет, изолација... Две главне теме које су се наметнуле, из презентација и дискусија

током целе недеље, биле су вештачка интелигенција (АИ) и цензура (banned books). Вештачка интелигенција постала је свеprisутна у модерном свету и многи осећају растућу знатижељу у вези са овом технологијом. АИ писменост је била тема уводне речи др Ђина Ронкаље, професора дигиталних хуманистичких наука на Универзитету Рома Тре. Нагласио је потребу да упутимо наше ученике како би разумели када треба користити вештачку интелигенцију и, што је још важније, како да је етички користе. Пошто је ово област истраживања која се стално мења и расте, биће интересантно видети шта ће се рећи о АИ на конференцији следеће године. Потребне су нове вештине и методолошки оквири да би се боље одговорило на овај изазов.

Ужичке библиотекарке срдачно су разговарале са садашњом председницом Међународног удружења школских библиотекара Канађанком Џенифер Бранч-Муелер, коју су упознале у Дубровнику 2019, на 48. Светском конгресу школских књижничара, када су и први пут излагале. Упознале су се и размениле искуства са Луизом Маркуар, организаторком Конгреса, председницом ИФЛА секције за школске библиотеке, професорком библиотекарства и информатике.

Од првог дана постало је очигледно да се изазови са којима се суочавају библиотекари у Србији осећају на многим местима широм света. У време када је ученицима потребно више смерница него икада, како би се снашли у информационом екосистему који се брзо мења, док школски системи широм света жале због смањења читања и пратећих падова нивоа писмености, улога школске библиотеке и квалификованог особља школске библиотеке остаје занемарена. У нашој земљи велики проблем у школским библиотекама јесте упошљавање технолошких вишкова и наставника који допуњују норму. Ово збуњује јер су истраживачки докази о доприносу писмености, информатичкој писмености и добробити које школске библиотеке и њихово особље дају ученицима опсежни, а страст и посвећеност школских библиотекара који су се окупили на конференцији била је очигледна.

Конгрес је обухватио теме одрживости, и као садржај свог програма, и као аспект организације (спонзори и материјал за

учеснике). Што се тиче садржаја, одрживост и имплементација Агенде 2030 кроз школске библиотеке били су један од колосека позива за подношење радова, а поједини излагачи знатно су допринели овој теми (професори Јејтс, Најду и Никсон). Дерил и Џени Ториен проширили су наша знања о истраживачком учењу у библиотеци, Пиеро Атанасио о подршци италијанских издавача школским библиотекама... Многобројна излагања односила су се на истраживања о димензијама мотивације адолесцената за читање, увид у начине на које школске и јавне библиотеке могу да раде заједно, на евалуације иновативне имплементације роботике и makerspaces, као и на креативну примену циљева одрживог развоја УН. Промоција читања, профил библиотекара, значај лидерства у афирмисању вредности школских библиотека, организовање и промоција читалачких клубова, изражавање емоција кроз виртуелно приповедање биле су још неке од запажених тема.

Током Конгреса одржана је и уобичајена добровољна хуманитарна аукција и Међународна изложба књига, на којој су представљена и поклоњена поједина издања неколико српских публикација. Све књиге поклоњене су локалним школским библиотекама.

Овогодишњи конгрес пружио је простор практичарима да поделе своја гледишта о томе где смо данас и како треба да градимо будућност. Кроз интердисциплинаран и интерактиван приступ, конгрес је подстакао ширење и размену идеја у различитим облицима. Учесници су могли да стекну нова искуства на иновативним радионицама, да слушају инспиративне главне говорнике, гледају интересантне и информативне презентације, а такође да истраже невероватан град Рим.

Школски библиотекари из Србије повезали су се са колегама широм света, али су такође могли да виде како њихов рад и истраживање могу да користе глобалној заједници наставника библиотекара (или школских библиотекара, у зависности од тога како их која земља зове). То им је дало још један подстицај и енергију да наставе са својим активностима. Удаљавајући се од штампе, прихватајући технологију и подржавајући истраживање и сарадњу, библиотеке и даље имају способност да остану релевантне, у свету који се стално мења.

Александар Радовић

Библиотека Матице српске Нови Сад

araddovic@gmail.com

ПРИЧЕ ИЗ „ОБЛАЧИЋА” У БИБЛИОТЕЦИ МАТИЦЕ СРПСКЕ

Приказ каталога: Ирена Зечевић и Ана Глушац, *Кашалої сїрїйова Библиоїеке Маїице срїске 1940–2010*. Нови Сад: Библиотека Матице српске, 2022, 404 стр.

Да и о најозбиљнијим историјским, друштвеним и културним питањима може да се говори и пише на шалив, а уметнички убедљив начин, показале су Ирена Зечевић и Ана Глушац. Оне су, наиме, приређујући *Кашалої сїрїйова Библиоїеке Маїице срїске 1940–2010* документовале да *Библїја, Правойис срїскої језика*, или историјско збивање о боју на Чегру, може да буде „саопштено” и у стрипу. Дефинисан као „прича у сликама коју прате текстуални додаци односно дијалози”,¹ стрип се чува у баштинским установама културе широм света, али и у домовима бројних колекционара. Поред тога, налази се и у институцијама попут Библиотеке Матице српске која, каталогизујући и дајући на коришћење изузетне колекције старих и савремених књига, периодике и некњижне библиотечке грађе и извора, прикупља и репрезентативна издања „девете уметности”, домаћих и страних издавача. Ове чињенице имале су у виду Ирена Зечевић и Ана Глушац, када су научној и културној јавности приредиле *Кашалої сїрїйова Библиоїеке Маїице срїске 1940–2010*.

Издање је објављено као пето у оквиру збирке „Каталог посебних збирки Библиотеке Матице српске” (главни уредник Селимир Радуловић, редактор Љиљана Клевернић). Та едисија постоји већ 10 година и у њој се чува драгоцен грађа, а до сада је објављено неколико публикација.² На почетним страницама

1 Ирена Зечевић и Ана Глушац, прир., *Увод у Кашалої сїрїйова Библиоїеке Маїице срїске 1940–2010*. (Нови Сад: Библиотека Матице српске, 2022), V.

2 Светлана Довниковић, прир., *Оїласи Библиоїеке Маїице срїске: 1868–1918*. (Нови Сад: Библиотека Матице српске, 2013); двотомни *Кашалої айласа*

ауторке указују на историју стрипа као уметничке дисциплине у Западној Европи (Белгија, Француска), САД, али и на Далеком Истоку („манга стрипови” у Јапану). Бележе да се *Сујермен* Џоа Шустера и Џерома Сигела појавио 1938. године у Америци, а да *Алан Форд* излази од маја 1969. године. Подсећају нас да историја стрипа у Србији почиње 1935. године појавом *Аванџура дејекџива Харија Вилса*, чији је творац Властимир Беклић. *Кашалој сџирйова* садржи 1184 каталожке јединице које су пописане у складу са међународним и домаћим стандардима за каталогизацију библиотечке грађе и извора. Примењен је ISBD стандард (М), стрипови су каталогизовани у програмском пакету COBISS (формат COMARC/B), а нумерација јединица тече у континуитету. Највећи број стрипова у овом каталогу носи словну ознаку са сигнатуром ПСт, формат публикација је од I до V, а текући број обележава се арапским бројем.

Издање садржи пет регистара, на основу којих је омогућено да се предметни свет *Кашалоја* лакше чита и тумачи. Ауторским регистром идентификују текстовни и сликовни допринос, који показују ствараоци „облачића” и графике, уносећи српске и иностране стрипове од 1940. до 2010. године. Две каталожке јединице датирају из Другог светског рата, уз „визуелни коментар” највеће дотадашње планетарне катастрофе (*Племениџи Џон Бул и мали народи* и *Подожна молиџива Френклина Рузвелџа*, 1940), а од 1946. до почетка друге деценије трећег миленијума нижу се имена аутора стрипова, уредно пописаних у *Реџисџру наслова*. Наслови, унети у *Кашалој сџирйова* објављени су на ћирилици и латиници, од *Аванџура дарона Минхаузена* (195?) и *Ајванха* (1951?), преко *Асџерикса* (тандем Гошини – Удерзо) до *Флаш Гордона*, којег је створио Алекс Рејмонд (1934). Пионир стрипа на просторима Југоисточне Европе је Александар Саша Бизетић који, од друге половине педесетих година, на основу предложака Јована Поповића, Ференца Молнара и сопствених ствара „фото-стрипове”, а наслови су: *Бриле* (1957), *Јунаки Павлове улице* (1960) и *Деџињсџтво друџа Тиџа* (197-). *Реџисџтар* колекција уну-

---

Библиоџеке Маџиџце срџске приређивача Оливере Шербеџије и Марије Ваш (2018; 2020); Снежана Миљановић и Јована Новаков, *Миниџаџурне књџје Библиоџеке Маџиџце срџске* (Нови Сад: Библиотека Матице српске, 2021).

тар *Кай̀ало̀а* чини, између осталог, *Библио̀тека За̀ор, Изабрани с̀ирѝйови Андрѝе Мауровѝћа, С̀ецѝјално издање С̀ирѝйо̀шеке, Талични Том, Алан Форд, С̀веѝ Ман̀а* и друге.

У последњих двадесетак година један од најплоднијих стрип издавача у Србији је београдски „Бели пут” који, у *Кай̀ало̀у с̀ирѝйова Библио̀шеке Матице ср̀ске 1940–2010*. има 46 издања. Препознатљив лого Дечјих новина из Горњег Милановца и данашњег читаоца упућује на *Талично̀ Тома, Грофицу Мар̀о и Са̀у о Конану*. Новосађане су „заступали” издавачке куће „Дневник” и „Маркетпринт”, који је и штампао своја издања, а један од стрип центара у бившој Југославији био је Загреб и „Кршћанска садашњост” (38 публикација). По један стрип објављен је у градовима: Берну, Винковцима, Женеви, Кракову, Чачку, Ветернику као и у јужнокорејском Даегу, а „више од једног” у Бањој Луци, Бачкој Паланци, Нишу, Будимпешти, Руми, Скопљу и Болоњи. Последњи у низу је *Реис̀тар ш̀иам̀арија*, у коме су пописана предузећа у Србији и у иностранству, у којима су се „принтали” стрипови током 70 година. Списак почиње бањалучком штампаријом „Вина”, а последња у низу је „Драган Срњић” из Шапца, уз бројне каталожке јединице код којих није било могуће утврдити места штампања нити називе штампарија. Илустрације на крају *Кай̀ало̀а с̀ирѝйова* истичу, у боји, богатство фондова Библиотеке Матице српске. Са последњих страница књиге „смеше” се *Командан̀и Марк, Хо̀ар С̀ираш̀ни, Принц Валијан̀и, Дилан До̀и*, али и *Доживљаји Краљевѝћа Марка* аутора Небојше Пејића (Нови Сад: СКЦ, 2005).

Баш како је писао доајен светског, југословенског и српског стрипа Ђорђе Лобачев за „девету уметност”: „Могу слободно рећи да је то била љубав на први поглед. Одмах ми се учинило да је то домен, у којем бих могао нешто да постигнем”³ тако и приказан каталог показује традицију стрипа на нашим просторима. Свакако га препоручујемо за коришћење.

³ Ђорђе Лобачев, *Каг се Вол̀а уливала у Саву: мој живо̀ињи роман* (Београд: Просвета, 1997), 70.

Тијана Бојовић

Универзитетска библиотека „Никола Тесла”, Ниш

tijana.bojovic@junis.ni.ac.rs

ДРАГОЦЕНА БИБЛИОГРАФСКА РЕТРОСПЕКТИВА

Приказ књиге: Александра Спасић, *Библиографија издавачке продукције Универзитетске библиотеке „Никола Тесла”*, Ниш: Универзитетска библиотека „Никола Тесла”, 2022, 105 стр.

Универзитетска библиотека „Никола Тесла” у Нишу је библиотека научног типа и централна библиотека Универзитета у Нишу. Основана је 1967. године, а од 1978. године носи име „Никола Тесла”. Године 2022. Библиотека је обележила важан јубилеј – педесет и пет година од оснивања, што је био повод да неколико аутора, посебним публикацијама, представе рад библиотеке.

Предмет интересовања Александре Спасић, која је и члан Редакционог одбора, јесте издавачка делатност ове институције, која је представљена кроз библиографију објављених књига од прве публикације (*Билијен новоримљених књија*, 1971) до последњих наслова из 2022. године. Ова библиографија спада у специјалне и ретроспективне библиографије и садржи 93 библиографске јединице штампаних и електронских публикација (монографије и часописи). Садржи библиографске описе публикација и фотографију предње коричне стране дела. Већина библиографских описа преузета је из Узајамне библиографско-каталожке базе података СОВІВ, а неки од њих су кориговани, с књигом у руци.

У уводном делу ове књиге дат је детаљан приказ издавачке делатности Универзитетске библиотеке, с посебним освртом на принципе и методологију израде библиографије. У главном делу разврстани су библиографски описи у неколико целина: Монографске штампане публикације, Серијске штампане публикације, Монографске публикације у електронском облику и Серијске публикације у електронском облику. Посебну целину чини и Каталог поводом 55. годишњице „Универзитетске библиотеке „Никола Тесла”. Распоред грађе приказан је хронолошки. Ради лакшег сналажења библиографија је допуњена регистрима: Реги-

стар наслова, Стручни регистар, Регистар имена, Регистар издавачких целина и Регистар штампарија. Из регистра издавачких целина сазнајемо да је током богате издавачке делатности ове институције покренуто неколико едиција: Библиотека Монографије, Библиотека Библиографије, Библиотека Каталогси, Библиотека Биографије, Дигитална библиотека и Библиотека Уџбеници и приручници. Аутори књига објављених у овим едицијама су, поред радника Библиотеке, и угледни универзитетски професори, научни радници, књижевни, ликовни и музички уметници.

Широк тематски опсег објављених публикација, које су нашле место у овој библиографији, указују на различита интересовања њихових аутора, али и на формирање посебне издавачке концепције Универзитетске библиотеке „Никола Тесла”. Поред наслова из области библиотекарства заступљене су и теме из: филозофије, религије, социологије, права, математике, ботанике, техничких наука, ликовне уметности, музике, књижевности, историје и др. Посебну драгоценост чине публикације о животу Николе Тесле, чије име носи библиотека, као и о његовој научној делатности. Један део ових публикација објављен је у суиздаваштву.

Имајући у виду основну улогу Универзитетске библиотеке у Нишу, као и чињеницу да издаваштво није њена примарна делатност, можемо истаћи да је веома развијено, а томе доприноси и библиографија Александре Спасић, настала захваљујући великом раду и труду. Библиографија ће, свакако, заинтересованим читаоцима, нарочито истраживачима, омогућити увид у бројне научне области и указати на публикације, које ће постати саставни део литературе будућих научних радова.

ПОЛИТИКА ЧАСОПИСА „КОРАК БИБЛИОТЕКЕ: ЧАСОПИС ЗА КУЛТУРУ И БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНУ ДЕЛАТНОСТ”

Народна библиотека Ужице је, у години значајног јубилеја (1856–2016) – 160 година од оснивања Читалишта у Ужицу, на предлог Стручног већа и Подружнице Библиотекарског друштва Србије за Златиборски округ, покренула електронски часопис *Корак библиотеке: часопис за културу и библиотечко-информациону делатност*. Захваљујући средствима Министарства културе и информисања Републике Србије Библиотека је, поводом 165 година од оснивања Читалишта у Ужицу, штампала репринт првих пет бројева часописа, а од броја 6 имају штампано и е-издање.

Часопис објављује оригиналне радове из библиотечко-информационе теорије и праксе, као и из културне историје. Посебну пажњу посвећује истраживању културне историје Златиборског округа и развоју библиотечко-информационе делатности. Без обзира на територијалну везаност, објављује и радове који обрађују значајне теме за унапређење савремене библиотечке теорије и праксе. Бави се савременим токовима у библиотечко-информационој струци, усмерава пажњу библиотечке заједнице на значајније учешће библиотека у друштву знања и развоју локалне заједнице. Такав ангажман библиотекама омогућује већу повезаност са заједницом и бољу прилагођеност услуга савременим корисницима. Посебну пажњу посвећује подстицању младих стваралаца и стручних радника да дају пун допринос развоју струке и адекватној презентацији својих постигнућа кроз објављивање прилога у часопису.

О избору чланака који ће бити објављени одлучује Редакција а коначни избор доносе главни и одговорни уредник. Редакција настоји да обезбеди квалитетну рецензију стручних и научних радова, искључује мишљење рецензента ако процени да је дошло до сукоба интереса, па у том случају рад прослеђује другом рецензенту. Редакција се обавезује да ће вршити стручну евалуацију радова и том приликом поступа непристрасно при одабиру радова. Име аутора остаје непознато рецензенту, као и аутору име рецензента, током процеса рецензије све до момента објављивања рада (како би се утицај субјективности и пристрасности свео на најмању меру).

Информације добијене у рукописном материјалу морају се чувати као поверљиве и не смеју се користити у ауторским радовима рецензента и чланова редакције без дозволе аутора, и то изричито у писаној форми, нити се на основу њих сме стицати било каква корист. Приспели радови не враћају се а Редакција је дужна најкасније до краја септембра текуће године да одговори аутору да ли је рад прихваћен. Редакција подржава ауторе да слободно изражавају своје идеје и ставове, против је било ког облика цензуре и није одговорна за изнете идеје и ставове за које искључиву одговорност имају аутори. Рецензенти достављају у писаном облику своје мишљење о раду (рецензију) Редакцији, најкасније 15 дана од пријема рада.

Обавезе аутора

Аутори су дужни да се држе Упутства за писање радова, које је саставила Редакција и да предају само оригиналне (необјављене), стручне, научне, прегледне радове, преводе и приказе. Рад и превод рада не сме имати елементе повреде права ауторске својине. Ако ауторско дело подлеже заштити, по *Закону о ауторском и сродним правима Републике Србије* и другим правним актима у тој области, препорука Редакције је да преводилац обезбеди писану изјаву о сагласности издавача или аутора како би се превод објавио. Аутори су дужни у раду навести, према упутству, референце и литературу, како би читаоци могли проверити коришћене изворе.

Забрањено је приписати ауторство особама које нису допринеле настанку рада као и прикривање ауторства особа, које су у значајној мери учествовале у заједничком истраживању или настанку рада. Као први аутор у коауторским радовима наводи се аутор који је највише допринео настанку рада.

Уколико је тема рада била излагана на конференцији, семинару, округлом столу, или је на неки други начин била доступна јавности, тај податак треба навести у фусноти након прве реченице у раду.

Уз рад је неопходно доставити попуњену па скенирану Изјаву аутора. Формулар изјаве доступан је на: <https://bit.ly/3vhAE8Y>

Аутори објављених радова у часопису *Корак библиотеке*, уколико желе или имају потребу, могу их депоновати на сајту установе у којој раде, личној интернет страници или на други начин учинити доступним јавности, уз обавезно навођење библиографских података

о раду и часопису, са тачно уписаним линком до чланка на интернет страници часописа. О свему овом дужни су обавестити Редакцију.

Поштовање принципа добре научне праксе при објављивању радова у часопису *Корак дидлиоиџеке*

Аутори који желе да објављују радове у часопису *Корак дидлиоиџеке* дужни су да се држе високих етичких принципа у складу са добром научном праксом.¹ Редакција часописа, по сазнању да се неки од аутора огрешии о поменуте принципе, дужна је да предузме неопходне мере у спречавању непоштења у публикаовању стручних и научних радова, што укључује и повлачење већ објављеног рада и обавештавање шире стручне и научне заједнице о огрешењу аутора о поменуте принципе.

Кршење правила добре научне праксе обухвата: непоштене поступке у процесу истраживачког рада и публикаовање кривотворених резултата, као што је лажно представљање научних резултата, стварање научних заблуда кроз фалсификовање података, одбацивање нежељених резултата или метода евалуације, прикривање и манипулисање резултатима, повреде ауторског и сродних права, што се најчешће чини кроз плагијат.

Шта све обухвата плагијат

Према *Правном лексикону*² плагијат представља: „присвајање ауторства на туђем делу”. Плагијатором се сматра „лице које неовлашћено објави, прикаже или изведе туђе дело под својим именом”, чиме чини повреду права ауторске својине.

Научна и универзитетска заједница у Србији бави се овим питањем и у сврху смањења плагијата и његовог откривања донела је више упутстава кроз усвајање „Етичког кодекса научно-истраживачког рада”, што се може погледати на званичним сајтовима наших факултета. Национални савет за науку и технолошки развој Републике Србије усвојио је *Кодекс ѿонашања у научноистраживачком раду*.³

---

1 Национални савет за науку и технолошки развој донео је *Кодекс ѿонашања у научноистраживачком раду* као и наши универзитети и научни институти који су донели своја документа. Више о овим документима погледајте на: <https://bit.ly/3TA1iEw> (преузето 22. 3. 2021) <https://bit.ly/3tu7rav> (преузето 22.3.2021). <https://bit.ly/3NzLv4I> (преузето 22. 3. 2021).

2 *Pravni leksikon* (Beograd: Savremena administracija, 1964), 625.

3 Исто као под 1.

Најчешћи видови плагијата су:

- дословно преузимање текста другог аутора, у деловима или у целини, без навођења имена аутора и података о извору из ког је текст преузет;
- препричавање и сажимање текста другог аутора без навођења имена аутора извора у ком је објављен текст и објашњења или образложења о коришћењу текста;
- у кршење правила добре научне праксе спада и самоплагијаризам⁴ када аутор публикује већ раније објављен рад без јасне назнаке о подацима када и где је рад публикован, већ се представља као оригиналан „нови” рад. Непоштеним понашањем сматра се и публиковање више сличних радова на једну тему у којима се јасно уочава коришћење истог текста у циљу увећања сопствене библиографије.⁵

У законима Републике Србије везаним за заштиту ауторског и сродних права не користи се реч плагијат, плагирање или плагијаризам већ се законом дефинише ауторско право и сродна права, морална и материјална права, која из њих проистичу и њихова заштита, што у суштини представља забрану свих облика плагирања.⁶

Народна библиотека Ужице, покретањем стручног часописа, настоји да допринесе унапређењу савремене библиотечке теорије и праксе, као и да заштити и афирмише културно наслеђе. Подстиче стручњаке у библиотекарству и другим областима културе да се баве научноистраживачким радом у областима библиотекарства, информационе и медијске писмености, организације знања, библиографије, културне историје и заштите културне баштине.

За стручне и научне радове издавач обезбеђује израду СIP-а код Народне библиотеке Србије.

4 Ljiljana Vučković-Dekić, „Plagijarizam – najčešća naučna prevara”. *Halo: naučni časopis urgentne medicine*, god. 22, br 3(2016), 371–372, доступно: <https://bit.ly/479v8mn> (преузето 22. 3. 2021).

5 Исто.

6 Република Србија, „Закон о ауторском и сродним правима”. *Службени гласник РС*, бр. 104 (2009), бр. 99 (2011), бр. 29 (2016) – УС и бр. 66 (2019), доступно: <https://bit.ly/3tmUFL1> (преузето 24. 3. 2021).

УПУТСТВО АУТОРИМА

Прилози који ће бити објављени у часопису *Корак библиотеке: часопис за културу и библиотечко-информациону делатност* треба да буду из библиотечко-информационе теорије и праксе, као и из културне историје. Предност ће имати радови који су тематски везани за Златиборски регион, али ће бити објављени и радови који нису везани за завичај, а значајни су за библиотечко-информациону струку. Молимо ауторе да имају у виду да се њихов прилог може уклопити у следеће рубрике:

- Из прошлости – радови из историје библиотекарства и културне историје,
- Истраживања – истраживачки радови из библиотечко-информационе струке,
- Библиографија – библиографије и библиографска истраживања,
- Савремени токови – радови из области савремених библиотечких услуга, програми и пројекти у библиотекарству, примери добре праксе и сл.
- Преводи – преводи стручних радова, стандарда, смерница и других докумената,
- Прикази – прикази стручних монографија и часописа.

Рад треба да је писан на српском језику (ћирилицом) у фонту Times New Roman, величина фонта 12, размак између редова Single и да има до 30.000 карактера са размацима. Изузетно, у договору са Редакцијом, могу се објавити и обимнији радови. На самом почетку, у горњем левом углу, наводи се име и презиме аутора, установа из које долази, место и е-адреса аутора. Радови чије су верзије излагане на стручним и научним скуповима могу се објавити уз назнаку у првој фусноти (на крају прве реченице рада). У часопису се не могу објављивати већ објављени радови.

Наслове писати великим словима (фонт 16 и болдовано), поднасловне малим (фонт 14 и болдовано), сажетак и кључне речи фонт 11, а напомене и фусноте 10. Сажетак треба да има до 150 речи, а кључне речи до 10 речи. Превод наслова, сажетка и кључних речи на неки од светских

језика наводе се на крају рада након литературе. Користити Чикаго стил библиографског цитирања.⁷ Фусноте се дају на дну странице и могу садржати допунска објашњења или податке о коришћеној литератури и изворима на пример:

Књиге:

У фусноти (у даљем тексту **Ф:**) редни број. Име Презиме, *Наслов књије* (Место: Издавач, година), страна/-е.

Ф: 1. Радомир Андрић, *Бели извор* (Београд: Београдска књига, 2001), 21.

У библиографији (у даљем тексту **Б:**) редни број. Презиме, Име. *Наслов књије*. Место: Издавач, година.

Б: 1. Андрић, Радомир. *Бели извор*. Београд: Београдска књига, 2001.

Књиге које имају до три аутора:

Ф: Име Презиме, Име Презиме, Име Презиме, *Наслов књије* (Место: Издавач, година), страна/-е.

Ф: Светлана Јанчић, Ана Савић, *Каталози Народне библиотеке Србије* (Београд: Народна библиотека Србије, 2021), 134–135.

Б: редни број. Презиме, Име, Име Презиме, Име Презиме. *Наслов књије*. Место: Издавач, година.

Б: 3. Јанчић, Светлана, Ана Савић. *Каталози Народне библиотеке Србије*. Београд: Народна библиотека Србије, 2021.

Четири или више аутора:

Ф: Име Презиме, и др. /et al., *Наслов књије* (Место издања: Издавач, година), страна/е

Ф: Dane Žigić, et al., *Metodologija naučno-istraživačkog rada u opštoj medicini* (Beograd: Nova prosveta; Beograd; Zagreb: Medicinska knjiga, 1985), 252–254.

⁷ Овај стил је делимично превела Драгана Сабовљев. „Чикаго стил библиографског цитирања”, *Панчевачко књижевније*, бр. 13 (нов. 2008): 111–115; бр. 15 (нов. 2009): 86–90, бр. 34 (мај 2019) види и Chicago Style Citation Quick Guide доступно на: <https://bit.ly/3TxWrmX>

Б: редни број. Презиме, Име, Име и Презиме, Име и Презиме, Име и Презиме, Име и Презиме. *Наслов књије*. Место издања: Издавач, година.

Б: 15. Žigić, Dane, Slobodanka Janošević-Dotlić, Dragoljub Ivanković, Vera Pertot, Dejan Konstantinović. *Metodologija naučno istraživačkog rada u opštoj medicini*. Beograd: Nova prosveta; Beograd; Zagreb: Medicinska knjiga, 1985.

Чланак у зборнику или неки други део књиге:

Ф: Име и Презиме аутора, „Наслов поглавља или чланка” у *Наслов књије*, ур. Име и Презиме (Место: Издавач, година), страна/-е.

Ф: Миленко Мисаиловић, „Осећање трагичне кривце у делима Милутина Ускоковића” у *Књижевно дело Милутина Ускоковића: зборник радова са научној скупи одржаној 19. новембра 1984. године у Титовом Ужицу*, уредник Слободан Радовић (Титово Ужице: Народна библиотека „Едвард Кардељ”, 1985), 57–58.

Б: редни број. Презиме, Име аутора, „Наслов поглавља или чланка” у *Наслов књије*, ур. Име и Презиме, страна/-е. Место: Издавач, година.

Б: редни број. Мисаиловић, Миленко, „Осећање трагичне кривце у делима Милутина Ускоковића” у *Књижевно дело Милутина Ускоковића: зборник радова са научној скупи одржаној 19. новембра 1984. године у Титовом Ужицу*, уредник Слободан Радовић, 49–87. Титово Ужице: Народна библиотека „Едвард Кардељ”, 1985.

Чланак у часопису:

Ф: редни број. Име и Презиме, „Наслов чланка”, *Наслов часописа*, бр. свеске (година): страна/е.

Ф: Илија Мисаиловић, „Железница Ужица у ратним условима 1941. године”, *Историјска баштина*, бр. 20 (2011): 175

Б: редни број. Презиме, Име., „Наслов чланка”. *Наслов часописа*, бр. свеске (година): страна/е.

Б: 4. Мисаиловић, Илија. „Железница Ужица у ратним условима 1941. године”. *Историјска баштина*, бр. 20 (2011): 171–186.

Чланак у онлајн часопису:

Ф: редни број. Име Презиме, „Наслов чланка”, *Наслов часописа*, бр. свеске (година): страна/е, <http://адреса> (преузето датум).

Ф: 1. Марија Радуловић, „Библиотека и тинејџери”, *Глас библиотеке*, бр. 20 (2014): 99–100, http://www.cacak-dis.rs/elektronska_izdanja/gb20/97-114-gb20-marija-radulovic.pdf (преузето 21. 9. 2017).

Б: редни број. Презиме, Име., „Наслов чланка”. *Наслов часописа*, бр. свеске (година): страна/е, <http://адреса> (преузето датум).

Б: 7. Радуловић, Марија. „Библиотека и тинејџери”. *Глас библиотеке*, бр. 20 (2014): 97–114. http://www.cacak-dis.rs/elektronska_izdanja/gb20/97-114-gb20-marija-radulovic.pdf (преузето 21. 9. 2017).

Остале примере можете погледати у часопису *Чикаго стил* бројеви 13 и 15, или на сајту https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide.html (Chicago Style Citation Quick Guide).

Коришћену литературу и изворе навести азбучним редом на крају текста и не преводити на језик рада (дела писана ћирилицом наводе се ћирилицом, дела на латиници латиницом, као и у фуснотама). Извори који нису коришћени у раду не могу бити наведени у литератури. Наслов, резиме и кључне речи, преведени на неки од страних језика, дају се након наведене литературе.

Фотографије, табеле и илустрације достављају се уз текст у атачменту. Они морају бити у доброј резолуцији погодној за штампу (резулација слике 1024x768 пиксела, односно да фотографија буде у 300dp у размери 1:1 (9x6 cm и мање). Резолуција се односи на оригиналну илустрацију, а не на компјутерски повећану. Обавезно обележити у тексту место илустрације истом ознаком коју има илустрација.

Како бисмо избегли да се у сваком тексту појављује различит тип наводника, потребно је да се наводе према *Правомислу српског језика* (пример: „Наводници”), као и црте између бројева – искључиво дужа црта (1922–1978). Молимо ауторе да воде рачуна о размацима (после знакова интерпункције обавезан је размак, а пре знакова интерпункције не треба). Уколико аутори буду наводили другачије, текстове ћемо вратити на дораду.

Упутство за писање приказа публикације за часопис „Корак библиотеке”

Приказ треба да садржи основне библиографске податке о публикацији или библиотечко-информационој грађи и изворима. У самом поднаслову приказа навести аутора, наслов, издавача и број стране, односно материјални опис извора као и интернет адресу ако је извор доступан на интернету.

Пример: Јасмина Нинков, *Библиотека у XXI веку*. Београд: Чигоја, 2010, 103 стр.

Приказ треба да садржи следеће елементе или целине:

- а) Кратак уводни део у ком се објашњава зашто је аутор изабрао одређену тему и шта је желео да покаже њеном елаборацијом.
- б) Кратак садржај, без улажења у детаље, како би се читалац приказа увео у критичка разматрања која следе.
- в) Критичка разматрања у којима се садржај аргументовано критички процењује, било позитивно или негативно. Идентификују се основне тезе које аутор заступа или аргументи и докази које аутор користи у поткрепљивању својих тврдњи. У овом делу треба показати коју је методологију аутор користио при изради рада и о којој врсти дела је тачно реч (стручно, научно есејистичко и сл.), коме је дело намењено и по чему завређује посебну пажњу, које дилеме или теоријске поставке предлаже. Потребно је истаћи занимљивости због чега би аутор приказа то дело препоручио стручној јавности, односно изнети лични став о делу које се приказује. Одредити место публикације међу раније објављеним делима из те области, уколико постоји мало дела из те области и ту чињеницу треба истаћи.
- г) Закључак приказа треба да садржи оцену организације грађе у публикацији, стила писања и коментар да ли је тема у потпуности обрађена или који је аспект теме приказан.

Приказ не треба да садржи више од 9000 карактера (укључујући и размаке), изузетно када су научне рецензије у питању радови могу бити обимнији.

Молимо вас да назначите своје име, телефон, имејл адресу, афилијација (назив установе у којој радите) и да текстове доставите у дигиталној форми – видети Упутство ауторима <https://bit.ly/4anBl0V> имејл адреса korakbiblioteke@biblioteka-uzice.rs

Издавач
Народна библиотека Ужице

За издавача
Душица Мурић

Лектор
др Татјана Богојевић

Лектор сажетака на енглеском језику
Оливера Кривошић

Дизајн корица
Бојана Бјелица

Захваљујући средствима Народне библиотеке Ужице часопис се
индексира у Српском цитатном индексу